

SZÉKELYUDVARHELYI KÓDEX
1526 – 1528

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

SZÉKELYUDVARHELYI KÓDEX
1526 – 1528

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

RÉGI MAGYAR KÓDEXEK
15. szám

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

SZÉKELYUDVARHELYI KÓDEX

1526 – 1528

A NYELVEMLÉK
HASONMÁSA ÉS BETŰHŰ ÁTIRATA
BEVEZETÉSEL ÉS JEGYZETEKKEL

MAGYAR NYELVTUDOMÁNYI TÁRSASÁG

BUDAPEST
1993

20.163 AZ EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM
BÖLCSÉSZETTUDOMÁNYI KARA
MAGYAR NYELVTÖRTÉNETI ÉS NYELVJÁRÁSTANI TANSZÉKÉN
KÉSZÜLT

Az előkészítő munkát végezték
N. ABAFFY CSILLA és E. ABAFFY ERZSÉBET

Közléteszi, a bevezetést és a jegyzeteket írta
N. ABAFFY CSILLA

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

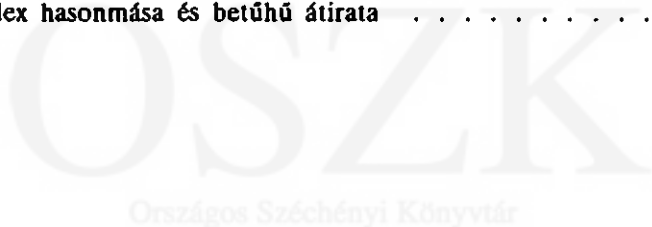
A munkálatok az MTA és az OTKA
kutatási pályázatainak keretében folytak
BENKŐ LORÁND
irányításával

MB 146.275

2003

TARALOM

Bevezetés	7
A kódex leírása	7
A kódex története	9
A kódex tartalma, latin forrásai, párhuzamos helyek a magyar kódexekben	13
A kódex írása és hangjelölése	20
Irodalomjegyzék	25
A kódex hasonmása és betűhű átirata	27

BEVEZETÉS

A Székelyudvarhelyi Kódex 1526–1528-ban íródott, magyar nyelvű, apácák számára készült ferences kódex. Egyike azon ritka kódexeinknek, amelynek, illetve részleteinek fordítója és másolója is ismeretes. A Székelyföldről származó Nyújtódi András fordította és írta a kódex első két részét: Judit könyvét és a katekizmust. Ezt a halálról szóló példák gyűjteménye követi, melyet feltehetően a kódex tulajdonosa, Nyújtódi húga, Judit apáca másolt. A kódex további részei az engedelmességről és a szerzetesi életről szóló elmélkedéseket, valamint evangéliumi szakaszokat tartalmaznak. A kódex utolsó bejegyzett tulajdonosa a székelyudvarhelyi római katolikus gimnázium. A kódexet ma a székelyudvarhelyi római katolikus plébánián őrzik.

A kódex leírása

A kódex anyaga papír. Mérete 141–142 x 100–104 mm között változik. Terjedelme 188 fólió, azaz 376 pagina. Az első kéz eredeti levélszámozása a felső jobb sarokban piros tintával írt római számokkal, előtte és utána piros ponttal I–CXXIX-ig tart. (Kivétel a negyedik levél, ahol arab szám szerepel.) Az első kézírás utolsó negyedében az alsó jobb sarokban saját kezű, fekete tintával írt, apró római számok is láthatók, de ezek nincsenek minden levélen, talán a kötéskor vágódtak le. A különböző részek egybekötése után egy késői kézírás 130-tól, fekete tintával a lapok alján középen, arab számokkal folytatja és írja végig a levélszámozást 201-ig. A 130-cal kezdődő levélszámozás első levelein késői, nagyon apró, fekete tintával írt arab számok találhatóak, 1–2-ig a levél jobb alsó sarkában, 3–8-ig a levél bal alsó sarkában.

A kötet öt, egy ideig külön, önállóan használt rész egybekötéséből keletkezett. Ezt az egyes részek első és utolsó lapjainak erősebb szennyezettsége is bizonyítja. A kódex 44 ívfüzetből áll. Az első rész, Nyújtódi András keze írása, 33 négyleveles ívfüzet, melyből hiányzik az első ívfüzet 2–3. levele, a tizedikből a 37. és 40. levél, a tizenegyedikből a 44., a tizenkettedikből a 45. és 48., a tizennegyedikből az 53. és 56. levél, hiányzik a teljes tizennyolcadik ívfüzet, vagyis a 69–72. le-

vél. Az utolsó, vagyis harminc arma ik füzetből csak egy, a 129. évél van meg, így a szöveg is töredékben maradt. A kéziratok egybekötésekor a mű vége valószínűleg már hiányozhatott. – A második rész 5 nyolcleveles, hiány nélküli füzetből áll. – A harmadik rész egy nyolcleveles füzet, melynek utolsó három levele ki van vágva: ezek a késői arab levélszámozáskor már hiányoztak. – A kötet negyedik része 3 nyolcleveles füzetből áll, melynek harmadik füzetéből csak az első levél van meg, itt a szöveg is csonkán maradt. – A kötet végén egy tízleveles füzet van, melynek szövege elől-hátul csonka. Vízjeleket csak nagyon halványan és töredékesen lehet néhol látni. Így az első rész papírján előbb csillagos horgony, később mérleg nyomai, a második és harmadik részben újra a csillagos horgony töredékei látszanak. Az utolsó két részben oly kicsik és töredékesek a jelek, hogy belőlük semmire sem tudunk következtetni.

Kódexünk hat kéz írása, mindegyik kurzív, kivéve a második kezét, mely bastarda írásformájú. Az írástükör mérete, a sorok száma, a díszítések, a színes tinta használata kezenként változó, e sajátosságokról külön fejezetben lesz szó.

A kódex kötése egykorú fatáblás, két dupla bordára fűzött vaknyomásos barna bőrkötés. Mérete 155 x 108 x 43 mm. Elő- és háttáblája azonos díszítésű. A külső, első keretet virágos rácsdíszes bélyegzők alkotják. A második keretben kis méretű rozetták vannak elszórva. A középsőt egyetlen, centrálisan elhelyezett, ötszirmú rozetta díszíti. A gerinc három mezője is díszített. A felső és alsó mezőt ugyanaz a rácsdíszes bélyegző tölti ki, mint amelyik a táblák külső keretében látható, a középső mezőben azonban szíves rácsdíszes bélyegzők állnak. A kötést tehát négyféle bélyegző díszíti, a rozetták gótikusak, de a rácsdíszek már a reneszánsz formakincséhez tartoznak. A centrális elrendezés is reneszánsz jellegű. A bélyegzők típusait tekintve kétségtelenül megegyeznek a XVI. század első felében használt magyar reneszánsz kötések bélyegzőivel, de metszésük eltér a Budán használatosaktól. Egyelőre nem ismerünk más olyan kötést, melyen a négy bélyegző bármelyike is szerepelne. A kódex kötése a XVI. század közepén készülhetett, nagy valószínűséggel az erdélyi reneszánsz kötések egyik korai példányá. A könyvet 1993-ban restaurálták, ekkor pótolták a két rézkapcsot, melyből csak a hátsó táblán lévő két lapocska volt meg. A pamut oromszegés és a merített-papír előzékek is újak. (A kódex kötését Rozsondai Marianne határozta meg.)

A kódex története

1. A kódex eredeti szövegében két helyen találunk évszámot. Az első rész utószavában a 101. és a második kézírás végén, a 312. lapon:

„Ezen zerent vegeztetýk az zent Iwdýth Azzornak o Kõrnye az dereek zent ýrasnak bõtýve zerenth Az Mý bodog zent Afanknak padvaý zent Antalnak estýn, vrvnk Crýstvs Iesvsnak, az zýz marýa mehetõl zýletesenek vtanna, Ezer õt zaz hvzon hatod eztendõben” (100–101. lap).

Tehát a scriptor a mohácsi vész évében, 1526. június 13-án végezte be frását. Ugyancsak itt, a Judit könyve záradékában nevezi meg magát az író, aki egyben fordító is:

„Imé azerth en zeretõ hvgom Nývýthodý Ivdith, az te neveden valo zenth Azzonnak kõrnye, melet en az te zegeni bañad, Nývýthodý frañ Andras, megh ýrtam az dýaký bõtýrõl, ez maðar ñelwre, az te hozdad valo atýafývsagos zeretetnek mýatta megh õzettetvéén, es hog ne lennél, az te Celladban Az te zentednek kõrnévelkýl, de vallanád ezt, az te lelkednek výgaztalasara, Ne nézed kedég zeretõ hvgom ez ýrasnak az o parazt voltat, hanem az o ýgaz ertelmét Kýben hamýssat nem lelhez,” (102–103. lap)

Mindebből megtudjuk, hogy Nyújtódi András fráter apáca-huga, Nyújtódi Judit számára fordította le a Judit könyvét.

LUKINICH IMRE, aki a kódex 1907-es kiadásának bevezetőjét írta, nagy szorgalommal kinyomozta, hogy kódexírónk az eredetileg kézdiszéki Nyújtód községből származó család tagja (LUKINICH IMRE, Bevezetés: Nyelveléktár XV. Különnyomat. Bp., 1907. XIV–XVII). A család már a XV. században több ágra szakadt, és a szomszédos megyébe is áttelepült. Így a Székely Oklevéltárban már udvarhelyszéki, rugonfalvi, keresztúri, szentdemeteri előnévvel is szerepelnek. LUKINICH szerint egy keresztúri előnevet használó Istvánnak a fia András, lánya Judit, másik fia Demeter, aki a század végén királybíró is volt. Nemesi kúriájuk nyomát Keresztúrfalván mutatja ki BENKÓ ELEK (A középkori Keresztúr-szék régészeti topográfiája. Bp., 1992. 174).

Nyújtódi András 1508-ban ratkozik be a krakkói egyetemre, 1509-ben a magyar bursa seniora, majd consiliáriusa. Szerepe van Zsigmond lengyel királytól a magyar bursa számára 1507-ben nyert sőalapítvány kibővítésében (SCHRAUF KÁROLY, Regestrum bursae hungarorum Cracoviensis. A krakói magyar tanulók-háza lakóinak jegyzéke 1493–1558. Bp., 1893. 1–2, 13, 48, 50, 74). Hogy Nyújtódi András ferences barát volt, ezt csak a könyv első kötéstáblájának belső oldalán Fancsali Dánielnek 1810-es bejegyzésében olvashatjuk. De ezt egyértelművé teszi Nyújtódi szövegében a ferences atyák megnevezése is. A Judit könyve záradékában írja: „Az Mv bodog zent Afanknak padvaý zent Antalnak estýn...” (100. lap); a katekizmus-részben pedig „Angál dýzý zép zent bonaventura doctor Afank...” (174., 175. lapokon) nevét találjuk.

A második kéz írásának végén, a 312. lapon található egy újabb évszám, és itt helynév is előfordul:

„ez koný ziz lean Iudit azzon eh: ezer öt zaz huzon nolc
esztendõben irtac thouisson:”

Minden bizonnyal ő Nyújtódi Judit, aki ezek szerint Tövisen volt apáca. Vagy ő maga másolta, vagy az ő számára írták ezt a részt, de mindenképpen az ő tulajdona volt, mint ahogy övé volt a Judit könyve is. Később – de mint a kódex kötése bizonyítja – ugyane század közepén köthették egybe az addig külön álló részeket. Kódexünk első tulajdonosa nyilvánvalóan Nyújtódi Judit volt. Apácák használatára készült a kötet többi darabja is, ezt mutatja az is, hogy például a 345. lapon ilyen megszólítást olvashatunk: „Annakokaert en dragalatos hugaim maradyonk meg az zent zerzetben”.

Kódexünk XVI. század utáni sorsáról semmi biztosat nem tudunk. A szövegekőzti későbbi, idegen kéznyomok csak tollpróbálgatások. A hátsó táblába ragasztott lapon szerepel egy kiigazított latin mondat alatt „P. Mich. Demeter” név, de róla és a kódexszel való kapcsolatáról nem tudunk semmit kideríteni. Már többre következtethetünk az első kötéstáblába ragasztott előzéken található jezsuita jegyekből. LUKINICH bevezetőjében feltételezi, hogy a kódex a székelyudvarhelyi jezsuita kollégium tulajdonába került.

IHS AYA

A jezsuita jegye re írta r áncsa i D nie atin e egyzés t:

„Post longam curiositatem Ao. 1810 detexi
librum hunc scriptum esse in utilitatem
Monialis Judithae Nwythody
a Fratre Andrea Nwythody Franciscano
Anno 1526 vide pag. 60. 61.
Daniel Fantsali
Parochus Gyergyo sz Miklos.
Nwythody scribitur ad moderni temporis
orthographiam Nyújtodi.”

Fantsali már 1792-ben a székelyudvarhelyi katolikus gimnáziumban tanított és később 1882-től 1830-ig itt igazgató is volt. Valószínűleg tőle került a kódex a tanári könyvtárba. Sajnos a gimnázium könyvtáráról múlt századi nyilvántartást nem találtunk, bár a kötet gerincén tollal, az első kötéstáblán ceruzával írt számok (45, 924, 159, 563) nyilván könyvjegyzékekre utalnak. Ugyancsak itt, az első kötéstáblába beragasztott előzéklap alján szerepel újkori kézírással: „A székelyudvarhelyi róm. kat. gimnázium tulajdona.”

A kódex legújabb kori történetéről a kötet dobozának belső részén levő feljegyzés ad tájékoztatást: „Megőrzésre átadtam a szombathelyi róm. kat. püspökségnek 1944. dec. 16. Jancsó Ádám gimnázium igazgatója”. A második világháborúban menekített kódex az Országos Széchényi Könyvtárba került. Albert Dávid, aki 1958-ban és 1959-ben a székelyudvarhelyi gimnázium igazgatója volt, Jóború Magdától, az OSzK akkori igazgatójától kérte és kapta vissza a kódexet 1959-ben. Azóta a székelyudvarhelyi római katolikus plébánián őrzik.

2. Kódexünket Szabó Sámuel, kolozsvári református kollégiumi tanár fedezte fel 1876-ban egy Székelyudvarhelyen tartott középiskolai tanári értekezés alkalmával. Szövegét lemásolta és szótárt készített hozzá. Felvette a kapcsolatot Budenz Józseffel, akivel Göttingában együtt járt egyetemre, és kérte, segítsen a szöveg kiadásában. A Nyelvtudományi Bizottság örömmel fogadta az ajánlatot, és megbízta Szabó Sámuelt a szöveg gondozásával s a bevezető megírásával. A kódexet felvették a Nyelvelméletár XV. kötetének tervezetébe, a kötet szerkesztője Volf György volt. Az Akadémia kéziratárchában őrzött levelek (K 30/18-22, Ms 510/12, 523/54-55, 59, 4867/34, 5450/125), iratok

(RAL 415/1885, 559/1890, 566/1897, 5/1898, 319, 388/1901, 361/1902, 78/1903, 48, 409, 429, 457, 458/1906, 240, 533/1908) és a Nyelvtudományi Bizottság jegyzőkönyvei (K 1568/1885, 1886, 1890, 1893, 1895, 1897, 1902, 1906, 1907, 1908) alapján nyomon követhetjük a kiadás történetét. 1886-ban a tényleges munka elkezdődött, a kódexet felküldték Pestre, év végéig a szöveget kiszedték, a korrekció viszont lassan készült. 1890-ben a kódexet újra felküldték, az utolsó két ívet is ellenőrizték, már csak Szabó Sámuel bevezetője hiányzott.

A következő évtizedben a munka teljesen leállt. Budenz József 1892-ben, Volf György pedig 1897-ben meghalt. A kilencvenes évek végén, tévesen, a kódexet a székelyudvarhelyi református gimnáziumban keresték. 1902-ben Burger Arthur újra megtalálta a katolikus gimnázium tanári könyvtárában. Felfedezését közölte kollégájával, Lukinich Imrével, és együtt jelentkeztek az Akadémián a kódex kiadásának tervével. Szilády Áron, akire a Nyelvemléktár ügye bízott, jelentkezésüket örömmel vette a bevezető megírására, és közölte, hogy a kódex szövege kiszedve, nyomtatásra készen áll. Közben Szabó Sámuel meghalt úgy, hogy a bevezetőt nem készítette el. A Nyelvtudományi Bizottság 1906-ban Katona Lajost bízta meg a XV. kötet kiadásával. A kódexet újra felkérték Budapestre. A gimnázium igazgatója ekkor Soó Gáspár volt, aki el is küldte s 1908-ban visszakapta a kötetet. Lukinich Imre beadta nagyon alapos bevezetőjét a kódex történetéről és tartalmáról. Burger a rá eső részt nem készítette el, így a nyelvészeti bevezető megírásával Simonyi Zsigmondot bízta meg. 1907-ben megjelent a Székelyudvarhelyi Kódex a Nyelvemléktár XV. kötetének különnyomataként SZABÓ SAMU neve alatt, SIMONYI és LUKINICH bevezetőjével. Simonyi szótárt is mellékel, de nem hivatkozott arra, hogy használta volna Szabó anyagát. Majd a XV. kötet egésze 1908-ban látott napvilágot, hol a többi, még benne lévő kódexszel együtt erről is KATONA LAJOS írt bevezető tanulmányt.

A k dex tartalma, latin forrásai, párhuzamos helyek a magyar kódexekben

Kódexünk hat tartalmi egységből áll, hat kéz írásával, de a kézírások nem részenként változnak, hanem az 1. és 2. részt Nyújtódi András fordította és írta, az 5. rész viszont nem egy kéz írása, hanem ketten másolták: a negyedik kéz egy félbemaradt mondatát folytatja az ötödik kézírás.

E l s ő r é s z . Judit könyve (1–103. lap). A szövegből 9 levél, vagyis 18 lap elveszett, ez kiderül a tartalom és az eredeti lapszámozás hiányaiból. Mint már idéztük, Nyújtódi András 1526-ban készítette a fordítást apáca húga, Judit számára. Utószavában, a 101. lapon még a következőket írja:

„Demaga, mýkeppen ez kőnű felől, zenth ýeronýmvs ýrvala az keeth zent apaczýanak, Azaz, az özveg pavlanak, es az zýz Evstokhýmnaak ... ýme megh ýrtam ez kőnűvet, megh Gýozettetwén az tv hozyatok valo týzta zeretetnek mýatta, nem Lak az ýgeket ýgéékre magrazvan, de az éértelmet az ýgaz ertelemre hozvan, Az kaldeos rielwrol dýaký rielwre.”.

Ebből következtethetünk arra, hogy Nyújtódi olyan Bibliából fordította Judit könyvét, mely Szent Jeromos bevezetőjével és Nicolaus de Lyra magyarázataival jelent meg. (Jeromos bevezetőjéből derül ki ugyanis, hogy ő káldeus nyelvből fordított, Lyra magyarázataiból pedig, hogy Jeromos Paulának és Eustokhiumnak ajánlotta a művet). Ilyen kiadás 1481-től több is volt.

Judit könyvét megtaláljuk még a Bécsi Kódex 11–47. lapjain. Nyújtódi fordítása azonban ettől független, önálló alkotás. Sok egyéni sajátosság, megoldás jellemzi. Nyilvánvaló, hogy lényeges célja az volt, hogy érthetőbbé tegye olvasója számára a szöveget. Ezért például a latin névmások helyén gyakran újra kiteszi a személyneveket (Judit, Olofernes), hogy a lassabban olvasó apácák a szövegben már távoli alanyt, tárgyat stb. azonosítani tudják. Gyakran használ szinonimákat (*tőrnék torkával, azaz élivel; lámpásokkal, azaz szövétnekekkel* stb.), megmagyarázza a földrajzi helyeket (*Eufrates, Tigris vizei; Samária országa; mélység, azaz Veres tenger* stb.), a vallási szokásokat értelmezi (pl. a zsidók szent áldozás előtti mosdása stb.). Sokszor bővebben for-

dít, megmagyarozza a fogalmakat, tárgyakat. Magyarozatait kettős zárójelbe teszi, vagy – ha hosszabb terjedelmű – más színű tintával írja. Így például az eredeti kódexből derült ki, hogy az 57–58. lapon található „in cantis” fordításának terjedelmes fejtegetését lila tintával írta le, hogy ezzel is elkülönítse az eredeti szövegtől saját kiegészítését.

Második rész. Örök boldogságnak fundamentuma (104–232. lap). A szöveg csonka, mert közepéről kiszakadt 4 levél, vagyis 8 lap, az egész mű vége pedig hiányzik. Nyújtódi András kézírása, valószínűleg saját fordítása is. Ez a mű a legrégebb magyar nyelvű katekizmusunk. Sajnos, latin eredetijének csak mintegy felét tartalmazza. Nyújtódi fordítása elején azt mondja, hogy a latin szöveg III. Ince pápától származik, de mint VARGHA DAMJÁN 1915. okt. 19-én, a Nyelvtudományi Társaságban tartott előadásában kimutatta (MNy. XI, 415–6), Nyújtódi a „Fundamentum aeternae felicitatis”-nak egy olyan példányát használhatta, melyet III. Ince „De contemptu mundi, sive De miseria humanae conditionis” című munkájával egybekötve, együtt nyomtattak ki, és mivel kolofonja csak ez utóbbi műnek van, ezért hittette Nyújtódi, hogy a Fundamentum is III. Ince munkája. Ilyen kiadás 1501-től több is megjelent. Ugyanezt bizonyítja WALDAPFEL JÓZSEF is 1940-ben megjelent tanulmányában (ITK. L(1940.), 242–58, 356–67).

Nyújtódi fordítására itt is jellemző, hogy célja a minél jobb megértetés. A katekizmus kérdés-felelet formáját, a tárgyalási témák pontokra szedését még szigorúbban betartja, mint az eredetije. Az olvasó számára ismert evangéliumi helyeket még bővebben idézi, ugyanakkor a klasszikus auctoroktól való idézeteket ritkítja; ennek ellenére kódexeink közül még így is itt találkozunk legtöbbször velük (pl. Seneca, Cato, Cicero, Iuvenalis, Terentius, Arisztotelész). Minthogy apáca húgának szánja fordítását olvasmányul, ezért elhagyja az ifjakkal szóló részeket, gondosan átdolgozza a bujaságról szóló szöveget: maga is jelzi e kihagyást a 193. lapon:

„Yollehet hog ez Týztasag ellen valo gonoz búnról, Tõb
ýras volna, hog az õ vlatatos gonoz artando voltat
Nýlwabban meg Érthetnõk, de megh nem ýrom az tó
zemelteknek týztasagos Týzteletességérth.”.

Ebben a részben is szívesen magyaráz, figyelmeztet, például a 108–9. lapok margóján:

„ŷtt ŷol megh lasd mŷnt kefen ertened merth ŷol megh kel
ezt erten[-] és me[-] kel tanolnŷ, hog n[-] erled vŷzh[-]”.

Nyŷjtŷdŷ András fordítására a szeretetteljes gondosságh, a szemŷelyes hang jellemzŷ.

Harmadik rŷsz. A halálról (233–312. lap). Mint az utolsŷ lapon olvashatjuk, ez 1528-ban ŷrták Tŷvisen. Tulajdonosa, esetleg mŷsolŷja Nyŷjtŷdŷ Judit volt. Valŷszŷnŷleg tŷbb mŷbŷl szerkesztett elmŷlkedŷs, pŷldák gyŷjtemŷnye. WALDAPFEL JŷZSEF mŷr idŷzett tanulmŷnyában sorra veszi az itt szereplŷ 31 pŷldát, és igyekszik latin forrásait meghatározni. Ezek Temesvári Pelbárt, Johannes Herolt [Discipulus], Michael de Ungaria, Jacobus de Voragine, Martinus Polonus, Dionisius Carthusiensis mŷvei lehetek. A magyar szŷveg szerzŷje nem egy mŷvet fordít, hanem ŷsszeválogat kŷlŷnbŷzŷ mŷvekbŷl. Sokszor nagyon kŷtŷdik a latin nyelv szerkezetŷhez, de gyakran csak emlékeztŷbŷl ŷr, az ŷlŷszŷval elŷadŷ ember gyakorlata ŷrzŷdik megfogalmazásain.

Negyedik rŷsz. A szent engedelmessŷgrŷl (313–21. lap). Az elmŷlkedŷs latin eredetijŷt mŷg nem derŷtette fel a kutatás, három pŷldájának forrását WALDAPFEL JŷZSEF mŷr idŷzett tanulmŷnyában a Vitae patrum 14. rŷszében találta meg.

ŷtŷdik rŷsz. A szerzetbŷl kitérŷs veszedelmes voltárŷl és a szerzetben megtartásról (323–56. lap). A kŷzirat csonka, vŷge hiányzik. A kezdŷ sorok Szent Anselmus doktornak tulajdonítják ezt a mŷvet, de WALDAPFEL JŷZSEF említett tanulmŷnyában errŷl is kiderŷti, hogy a „De eruditione religiosorum” elsŷ könyve harmadik rŷszŷnek meglehetŷsen pontos fordításá. Ez a mŷ a XVI. században Humbertus de Romanis neve alatt terjedt el, holott igazi szerzŷje Peraldus [Perrault] Guilelmus volt. Az 1505-tŷl megjelent párizsi kiadásokban a „De eruditione” egybe van kŷtve Anselmus „Contemplationes super vita Christi” címŷ ŷrásával. Ezért kerŷlhetett tévedŷsbŷl Anselmus neve szerzŷkŷnt e rŷsz elejŷre. Az elmŷlkedŷs három pŷldája máshonnan valŷ, de ezt a szŷveg is jelzi.

Hatodik rŷsz. Evangŷliumi szakaszok (357–76. lap). Elejŷn, vŷgŷn csonka kŷzirat. Az evangŷliumi helyek sorrendje a ferences, illetve rŷmai perikŷparendszer tŷveti. Feltehetŷen advent elsŷ vasárnapjának evangŷliuma hiányzik a kŷzirat elejŷrŷl, és csonka a mŷsodik vasárnapis, innen, eleinte sok kihagyással, nagybŷjt elsŷ hetŷnek szerdájáig tartalmaz perikŷpákat. (A perikŷparendszer Madas Edit

meg atározása.) Az utolsó evangéliumi résznek a vége hiányzik. Esetben véletlen továbbmásolással csak incipitet közöl, nem kezdi új bekezdéssel az evangéliumi szakaszt, és ilyenkor a másolást abba is hagyja (a 357. lap 13–15. sorai és a 359. lap 23–24. sorai). Egy helyen, a 364. lap alján pedig a félbeszakadt idézetet nem folytatja, a következő lapon új evangéliumi helyet kezd másolni. Itt a szöveg nem az elveszett levelek miatt csonka.

A Székelyudvarhelyi Kódex evangéliumi perikópáinak párhuzamos helyei a magyar kódexekben:

A SzékK. lapszáma	Evangéliumi perikópák:	MünchK.	WinkK.
I. (357)	Ádvent második vasárnapja: Mt 11, [2-5] 5-10	17ra-17rb	
II. (357) (csak incipit)	Ádvent harmadik vasárnapja: Jn 1,19		
III. (357-8)	Vasárnap karácsony nyolcadában: Lk 2,33-40	56rb-56va	
IV. (358-9)	Vízkereszt utáni első vasárnap: Lk 2,42-52	56va-56vb	
V. (359) (csak incipit)	Vízkereszt utáni második vasárnap: Jn 2,1		
VI. (360-1)	Vízkereszt utáni harmadik vasárnap: Mt 8,1-13	13vb-14rb	
VII. (361-2)	Vízkereszt utáni negyedik vasárnap: Mt 8,23-7	14va	
VIII. (362)	Vízkereszt utáni ötödik vasárnap: Mt 13,24-30	19vb-20ra	

Az evangéliumi párhuzamos helytöltészetben a kódexek a psz - mait a Nyelveléktár kötetei alapján közöltük, kivéve a Müncheni Kódexnél, ahol a CodHung. VII. köt. (Szerk. NYÍRI ANTAL. Bp. 1971.) és a Jordánszky-kódexnél, ahol a DÖBRENTÉI-féle Régi Magyar Nyelveléktár V. köt. (Sajtó alá rend. TOLDY FERENC, előszót írta VOLF GYÖRGY. Bp., 1888.) lapszámaira hivatkoztunk.

DöbrK.	GömK.	JordK.	PozsK.	ÉrdyK.	VirgK.	ÉrsK.
261-2		385-6		107		
276-7		524-5		117		
281-2		525-6	20-1	123		
286-7		374-6		125-6		2-3 (csak 5-13)
288		376-7		127		
289-90		394-5		128		

A z kK. lapszáma	Evang iumi perikópák:	Mt ncbK.	WinkIK.
IX. (363)	Vízkereszt utáni hatodik vasárnap (?): Mt 11,25-30	17vb	
X, (363-4)	Hetvenedvasárnap: Mt 20,1-13 [13-6]	25va-25vb	
XI. (365-6)	Ötvenedvasárnap: Lk 18,31-43	77rb-77va	327-8 (csak 31-2)
XII. (366-7)	Gyümölcsoltó Boldogasszony: Lk 1,26-38	54va-54vb	275-7
XIII. (367-8)	Hamvazószerda: Mt 6,16-21	12va	
XIV. (368-9)	Péntek Hamvazószerda után: Mt 5,43-8; 6,1-6	11vb-12rb	
XV. (369-70)	Szombat Hamvazószerda után: Mk 6,47-56	42ra-42rb	
XVI. (370-1)	Nagyböjt első vasárnapja: Mt 4,1-11	9vb-10rb	
XVII. (372-3)	Hétfő nagyböjt első vasárnapja után: Mt 25,31-46	31ra-32ra	
XVIII. (374-5)	Kedd nagyböjt első vasárnapja után: Mt 21,10-7	26va-26vb	
XIX. (375-6)	Szerda nagyböjt első vasárnapja után: Mt 12,38-47 [47-50]	18vb-19ra	

DóbrK.	GömK.	JordK.	PozsK.	ÉrdyK.	VirgK.	ÉrsK.
393		387-8			113	
291-2		415-6		129-30		
298-9		592-3		134-5		
412-3	49-51	518-9		250		
300-1		370-1		136		1-2
491-2		368-9				3 (csak 5,43-8; 6,4)
		475-6				4
302-3		362-3				4-5
		436-7				
		419-20				
		391-2				

A kódex írása és hangjelölése

E l s ő k é z (1-232. lap). A Székelyudvarhelyi Kódexnek közel kétharmada Nyújtódi András kézírása. Mint a Judit könyve utószavában, a 102-3. lapon olvashatjuk, ő maga a fordító is. Írását 1526-ban fejezte be. Valószínűleg a következő katekizmust is ő fordította. Írása egyenletes, gondos kurzív írás. Az írástükröt átszúrással jelöli, bemélyítéssel vagy tintával húzza meg, 100 x 74 mm. A sorok száma az első szövegrészben leggyakrabban 17-18, de 9-20 között változik. A második tartalmi egységben leggyakrabban 16, itt 15-19 között váltakozik.

Nyújtódi az alapszöveget fekete tintával írja, de nagyon gyakran használja a pirosat. A jobb felső sarokban két piros pont között pirossal írt római levélszámozás áll. Pirosan írt sorokkal kiemeli az egyes tartalmi részek címeit, kezdetét. Saját kezű, szakaszt jelölő piros aláhúzásainak elejét gyakran díszíti, olykor a kereszt alakjára a négy szegyet is rárajzolja (79., 80. lap), néha a szakasz végét kacskaringós vonal fejezi be. Ugyancsak a kiemelést szolgálják a lapszéli mutató kezek rajzai, melyek főként a katekizmusban fordulnak elő. Kiemel azzal is, hogy például a 76. lap egy részét pirossal bekeretezi, vagy másutt (a 162-163. lapokon) táblázatszerűen szemléltet. A latin szövegtől független magyarázatait kettős, piros-fekete zárójelbe teszi a Judit könyvében. Hosszabb értelmezéseit piros tintával írja, néhol a margóra (pl. 108-109. lap), vagy lila tintával az 57-59. lapokon. Sok helyen pirossal külön is díszíti a lapokat. Az aláhúzások kezdő rajzain kívül kacskaringós indadszeket használ a lapok szélein. A Judit könyvében minden rész kezdetén növényi indák díszítik a margót, két helyen ez teljesen körbefut, s oda makkokat is rajzol (1. és 88. lapon). Díszes, piros kezdőbetűket ír a részek kezdetén: három sor nagyságú csak az első lapon szereplő **K** és **A** betű, két sor nagyságú a leggyakoribb, ezeket később írhatta be, mert több helyen apró fekete betűjel látszik (pl. a 6., 27., 62. lapokon), ezekkel a később pirossal berajzolható betűkre figyelmeztette magát. Egy sor nagyságú, de díszes kezdőbetű főként a második szövegrészben fordul elő. - Három helyen illusztrál: a 62. lap aljára piros-fekete tintával egy ötágú korbácsot tartó kezdet rajzol. A 79. lap külső margójára pirossal Olofernes fejét, a 94. lap belső szélére pedig a tört festette.

Nyújtódi az írását nemcsak díszítette, a jobb megértést szolgáló kiemelésekkel és magyarázatokkal látta el, hanem szövegét maga javított-

ta s fe etéve vagy pirossa. Gyakran ikaparta a ib s bet et, s e-lyükre írta a helyeset. Számtalanszor pirossal tette fel az ékezeteket a betűkre, és sokszor pirosak a szavak közé írt vesszők is. (Félkövérrrel csak a színes tintával írt sorokat, betűket s a pirossal színezett fekete betűket szedettük, az ékezetek, vesszők piros voltát nem tudtuk nyomdatechnikailag visszaadni.)

Helyesírása KNIEZSA szerint a mellékjeles helyesírás C típusába tartozik (HírTört. 118). A maitól eltérő jelölései a következők: c, cz, czy = c | L = cs | gy, ġ = gy | y, i = i és j | ly, Í = ly | ny, ű = ny | q, q̇ = ö, ô | z = sz | t = ty | v, w = u, ú, v | v̇ = ü ú | s = zs. Henye h-t a gh, th esetében használ. A magánhangzók hosszúságát gyakran jelöli, elsősorban é-vel az é hangot, de betűkettőzéssel is: aa, ee, oo, qq vv, v̇v̇. A mássalhangzók hosszúságát betűkettőzés jelzi. Kérdőjel szerepű jele a ; (105. lap 2. és 10. sorában), az r-et pedig időnként sor fölötti félkörrel jelzi.

M á s o d i k k é z (233-312. lap). A halálról szóló elmélkedés, mint ezt a 312. lapon olvashatjuk, Tövisen készült 1528-ban, másolója talán Nyújtódi Judit volt. Írása félkurzív könyvírás, vagyis bastarda. Barnás fekete tintát használ, halvány pirossal csak a szakasz végét jelző q jeleket, a kettőspontokat s a lap alján öt pontból álló díszeket írja. Saját kezű, fekete vagy piros tintájú javításait a lap szélén találjuk. Az írástükör tollal meg van húzva, 115 x 80 mm. A sorok száma leggyakrabban 24, de 19-27 között váltakozik. Írása végig egyenletes.

A szöveg első felében, a 281. lapig – mint az eredeti kódexből megállapíthattuk – egy késői kéz fekete tintával lapszéli latin jegyzeteket (bibliai helyek, NB, história stb.), szövegaláhúzásokat és javításokat írt, a z betű elé sokszor hosszú s-et húzott be, a kódexmásoló u betűit olykor c-re javította.

Helyesírása KNIEZSA szerint a mellékjeles helyesírás C típusába tartozik (i. m. 119). A maitól eltérő jelölései a következők: L, L̇y, c, é = c és cs | g, gh, gy, ġ = gy | i, y = i és j | c (különösen szó végén) = k, ck = k | l, ly, Í = ly | n, ny, ni, ű = ny | q = ö, ô | z, s, sc (a *scent* és *resce* szavakban) = sz | ty, ṫ = ty | u, v = u, ú, v | u, ú, v, v̇ = ü, ű | s = zs. Henye h-t a gh, ritkán a th és ph esetében használ. A magánhangzók hosszúságát nem jelöli, a mássalhangzókét betűkettőzéssel írja.

Harmadik kéz (313–321. lap). Írása kurzív, az első két lapon igyekszik a könyvírást utánzó külön álló betűket írni, de a 314. lap aljától egyre lazább folyóírást használ, kivéve a kiemelt szavak, sorok nagyobb betűs félkurzív formáját. Fekete tintával ír, csak ritkán színezi pirossal a kezdőbetűket vagy például a k és b betű felső kacsaringóját. A 316. lapon a *doctor* szó elé és után piros pontot tesz, és a 318. lap margóján piros p betűvel jelzi, hogy példa következik. Csak az első lapon ír nagy K és két sornyi nagyságú színezett H betűt. Az írástükör nincs kijelölve, a 313. lap tetején a pótlás felső részét a kötéskör levágták. A sorok száma 20–25 között változik.

A kézírás utolsó levelén négy, körzővel átszűrt és bevéselt 9 mm átmérőjű kör látható. Üres verzóján, a 322. lapon pedig későbbi kéz tollpróbái vannak.

Helyesírása KNEZSA szerint a keverékhelyesírás B típusához tartozik (i. m. 130). A maitól eltérő jelölései a következők: cz = c | ch = cs | gh, ghy, gy = gy | y, I = i és j | o (kivételesen ew) = ö, ó | z = sz | w = u, ú, ü, ú, v. Henye h-t a th, gh esetében használ. A hosszú magánhangzót csak a *paal* (316) szóban jelöli, a mássalhangzók hosszúságát betűkettőzés jelzi.

Negyedik kéz (323–337. lap 5. soráig). Írása kurzív, az első lapon külön álló betűket ír, később egyre lazább folyóírással folytatja. Az írástükör tollal ki van jelölve, 124 x 90 mm, de a másoló az első sort mindig a kijelölés fölé, a sorkezdő betűket a kijelölésre, a sorvégeket pedig azon túl írja. A sorok száma 22–25 között változik. Fekete tintát használ, ritkán színezi pirossal a szókezdő betűket. A 331. lap 12. sorát nagyobb méretű kurzív betűkkel írja, itt szinte minden betűt színez. Csak pirossal van az első, vagyis a 323. lap 1. sorában egy A, a 7. sorában az I és két szakaszt jelölő jel, ezenkívül a 328. lap tetejére írt *pelda* szó, de feltehető, hogy ezeket egy idegen kéz írta a szövegbe.

Helyesírása KNEZSA szerint a mellékjel nélküli helyesírás C típusába tartozik (i. m. 111). A maitól eltérő jelölései a következők: cy, cz = c és cs (ha i hang követi, akkor az y elmarad) | g, gh, gy = gy | y, i = i és j | c = k (csak olykor a *Micoron* szóban) | ew, ev = ö, ó (esetleg ü, ú is?) | z = sz | s = sz (ritkán) | u, v, w = u, ú, v. Henye h-t használ a th, gh (dh) kapcsolatban. A magánhangzók

hosszúságát betű ettőzés e ö eti: aa, ee, oo. A mássa angz hosszúságát is kettőzés jelzi.

Ö t ö d i k k é z (337. lap 5. sorától 356. lap). Mondat közepén folytatja az előző kéz másolását. Írása kurzív, hegyesebb, cifrább betűformákat használ, a lapok első sorában felhúzza a betűk szárát a papír széléig; a csonkán maradt szöveg végig szép külsejű írás. Az első, vagyis a 337. lap 15. soráig barnás, majd végig fekete tintával ír. A 345. lap végéig a kéziratban nincs piros, csak az új tartalmi egység kezdetével, a 346. laptól színezi írását. Itt az első két sort pirossal, konstruált kódexírással írja, még a betű magasságát szabályozó vonalakat is meghúzza. Ugyanezen a lapon két kiemelt szót nagyobb betűkkel, pirossal ír. Később is kiemel sorokat így, nagyobb méretű betűkkel (a 354., 355., lapon). Előfordul, hogy pirossal is végig átírja a fekete sorokat (a 350., 352., 353. lapon). Egy helyen, a 348. lap alján dőszesebb, nagy pirossal színezett I betűt ír. Az írástükör négy sarkát van szúrva, néhol tintával is meghúzva, 122 x 86 mm. A sorok száma leggyakrabban 21, de 18–22 között változik. Az n és az u betűt nagyon hasonlóan írja, az i-t gyakran maga javítja ŷ-ra, az o alól olykor elhagyja a vonást.

Helyesírása KNEZSA szerint a keverékhelyesírás A típusába tartozik (i. m. 124). A maitól eltérő jelölései a következők: chy = c | cy, chy, chi, cyh, ch = cs | g, gh, ig, yg, gi, gih, gy = gy | y, i = i és j | l, il, ly = ly | ny, ni = ny | o = ö, ó | z = sz és néha zs | s = sz (ritkán) | v, u, w = u, ú, v | w, u, ú = ü, ú | sz (ritka betű: z vagy sz hangértékű) | s = zs. Henye h a th, gh esetében van. A hosszúságot betűkettőzés jelzi, magánhangzóknál ritka (ee).

H a t o d i k k é z (357–376. lap). Az elején és végén csonka kézirat kurzív írású. Fekete tintával kezdődik, de már az első (357.) lap 16. sorától, az újabb evangéliumi szakasz elejétől barnás tintát használ az utolsó lapig. Színes tinta nincs a szövegben. Minden újabb evangéliumi hely elején két sornyi nagyságú kezdőbetűnek kihagyja a helyét, mely végül üresen maradt. Az írástükör ki van jelölve, 110 x 81 mm, a sorokat sűrűn, egyenetlenül, ólommal megvonalazták, elején és végén tintapöttyel jelölték, kivéve az utolsó hét lapon. A sorok száma leggyakrabban 26, de 20–27 között változik. Nagyon sok hibával

másol, ha nem tud a kio vasni az előtte álló szöveget, kihagyja a szavak helyét (a 364., 368. lapon). Az a benyomásunk, hogy sokszor vagy a szöveget, vagy a számára esetleg szokatlan helyesírást nem értette. KATONA azt állapítja meg bevezetőjében (Nytár. XV: XVI.), hogy „nagyobb korbelti távolság választotta el őt az eredetitől”.

Helyesírása KNIEZSA szerint a mellékjel nélküli helyesírás C típusába tartozik (i. m. 110). A maitól eltérő jelölései a következők: cz = c | cz, éz, ch = cs | i, y = i és j | ch = k | ew, ev = ö, ő | s, z = sz | u, v, w = u, ú, ü, ű, v | s (z) = zs. Henye h betűt a th, gh, (dh) esetében használ. Az é-t ritkán kettőzésszel jelzi, (de az ee olykor rövid hang helyén is áll). A mássalhangzók hosszúságát betűkettőzés jelzi. A 3 és •3• jel az és rövidítése. (Megjegyzendő, hogy az írás ev és w betűit gyakran nehéz egymástól megkülönböztetni.)

* * *

A kódexet eredetileg az OSzK-ban lévő mikrofilm alapján másoltuk, de 1993 májusában módunkban volt a teljes átiratot egybevetni Székelyudvarhelyen az eredeti kódexszel. Így derült ki, hogy melyek a pirossal vagy lilával írt, illetve színezett betűk, szavak. A központozást és a betűk mellékjeleit is az eredeti kódex szerint közöljük, akkor is, ha ezek (különösen a pirossal írt vesszők) a fényképen már nem látszanak. - Átírásunkban az s és z betűk különböző formáit egységesítettük, s ha nem volt egyértelmű egy-egy kéz írásában, hogy a tagoló-, illetve mellékjelek pontnak vagy vesszőnek értékelendők-e, általában úgy jártunk el, hogy a leggyakoribb változatot használtuk. Ezek vizsgálatakor tehát feltétlenül megnézendő a fényképmásolat is. (A helyesírási táblázatokban az y különböző mellékjeleit: y, ý, ŷ, ŷ nem vettük fel, de az átírás ezeket tükrözi.)

A magyar szöveg rövidítéseit nem oldottuk fel. A latin szöveg feloldására kurzív betűket használtunk. A színes tintával írt vagy színezett betűket félkövérral szedettük.

Az átírásban a következő zárójeleket használtuk:

- [...] = rongálódás miatt olvashatatlan betűk.
- <ab> = a scriptor áthúzással jelölt törlései.

Irodalomjegyzék

- Kiadások:** Különnyomat a Nyelvelméltár XV. kötetéből: A Székelyudvarhelyi codex. Sajtó alá rendezte SZABÓ SAMU. Bevezetést írta SIMONYI ZSIGMOND és LUKINICH IMRE. Bp., 1907. XXIV. 108.
Nyelvelméltár XV.: Székelyudvarhelyi codex. SZABÓ SÁMUEL gondozásában. Közzéteszi KATONA LAJOS. Bp., 1908. I-XVII, 1-108.
- Mikrofilmen:** Országos Széchényi Könyvtár FM 1/1266.
Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára A 6834/II.

- BENKŐ LORÁND, Nyelvjárástörténeli megjegyzések. A Székelyudvarhelyi Kódex 2. kezének nyelvjárásáról: MNy. LIII (1957.), 280-3.
- FARKAS VILMOS, Helyesírásunk hangjelölés-rendszerének története. NytudÉrt. 74. sz. Bp., 1971.
- GREGUSS LIVIA, B., A Székelyudvarhelyi Kódex módféle határozói: MNy. LXXII (1976.), 456-68.
- HOLIK FLÓRIS, Adalékok codexeink forrásaihoz: ItK. XXXII (1922.), 121-30.
- HORVÁTH CYRILL, Codexirodalmunk példái s a Példák Könyve: Bajai Főgimn. Értesítő 1892.
- HORVÁTH CYRILL, Temesvári Pelbárt és beszédei. Bp., 1889.
- HORVÁTH JÁNOS, A magyar irodalmi műveltség kezdetei. 2. kiadás. Bp., 1944.
- KARÁCSONYI JÁNOS, Szent Ferenc rendjének története Magyarországon 1711-ig. I-II. köt. Bp., 1922, 1924.
- KATONA LAJOS, Előszó: Nyelvelméltár XV. Bp., 1908. I-XVII.
- KATONA LAJOS, A Nyelvelméltár befejezése: AkÉrtő. 1908. 5-12.
- KATONA LAJOS, Temesvári Pelbárt példái. Bp., 1902.
- KIRÁLY GYÖRGY, Világbíró Sándor mondája régi irodalmunkban: ItK. XXVIII (1918.), 129-42, 241-53.
- KNIEZSA ISTVÁN, Helyesírásunk története a könyvnyomtatás koráig. Bp., 1952.
- KOROMPAY KLÁRA: A Székelyudvarhelyi Kódex első két keze és a -vall/-vel rag: Benkő-Eml. Bp. 1981. 61-9.

- LUKINICH IMRE, Bevezetés: Nyelvemléktár XV. Különnyomat. Bp., 1907. XII-XXIV.
- PÁLFALVI ETELKA, A Székelyudvarhelyi Kódex fordítójának önálló megnyilatkozásai: ASzeg. 1967. 49-53.
- SCHRAUF KÁROLY, Regestrum bursae Hungarorum Cracoviensis. A krakói magyar tanulók-háza lakóinak jegyzéke 1493-1558. Bp., 1893.
- SIMONYI ZSIGMOND, Bevezetés: Nyelvemléktár XV. Különnyomat. Bp., 1907. III-XII.
- SIMONYI ZSIGMOND, A Székelyudvarhelyi-kódex: Nyr. XXXV (1906.), 1-11.
- SZABÓ DÉNES, A magyar nyelvemlékek. 2. kiadás. Bp., 1959.
- SZABÓ FLÓRIS, Források kódexeink halál-szövegeihez: ItK. LXVIII (1964.) 681-90.
- SZERECZ ALAJOS IMRE, Kódexeink párhuzamos szentírási töredékei. Bp., 1916.
- TIMÁR KÁLMÁN, Magyar kódex-családok: ItK. XXXVII (1927.), 60-7, 210-24.
- VARGHA DAMJÁN, A Székelyudvarhelyi kódex egyik forrása: MNy. XI (1915.) 415-6.
- VARGHA DAMJÁN, Szent Ferenc és fiai a magyar kódex irodalomban: Szent Ferenc nyomdokain. Szerk. Buttykay Antal. Bp., 1926.
- WALDAPFEL JÓZSEF, A Székelyudvarhelyi kódex: ItK. L (1940.), 242-58, 356-67.
- ZÁDOR BÉLA, A Székelyudvarhelyi-kódex kiadásához: Nyr. XLII (1913.), 234-6.

Tisztelt Olvasó!

Mint azt a bevezetőben is jeleztük, a kódex eredetijét Romániában őrzik, így a hasonmás oldalakat csak egy több évvel ezelőtti, nem nyomdai célra készült filmanyagról tudtuk átvenni. Ezt a körülményt a képek minősége is tükrözi.

Az átirat helyességét és betűhűségét természetesen az eredeti kódexszel történt összevetéssel ellenőriztük.

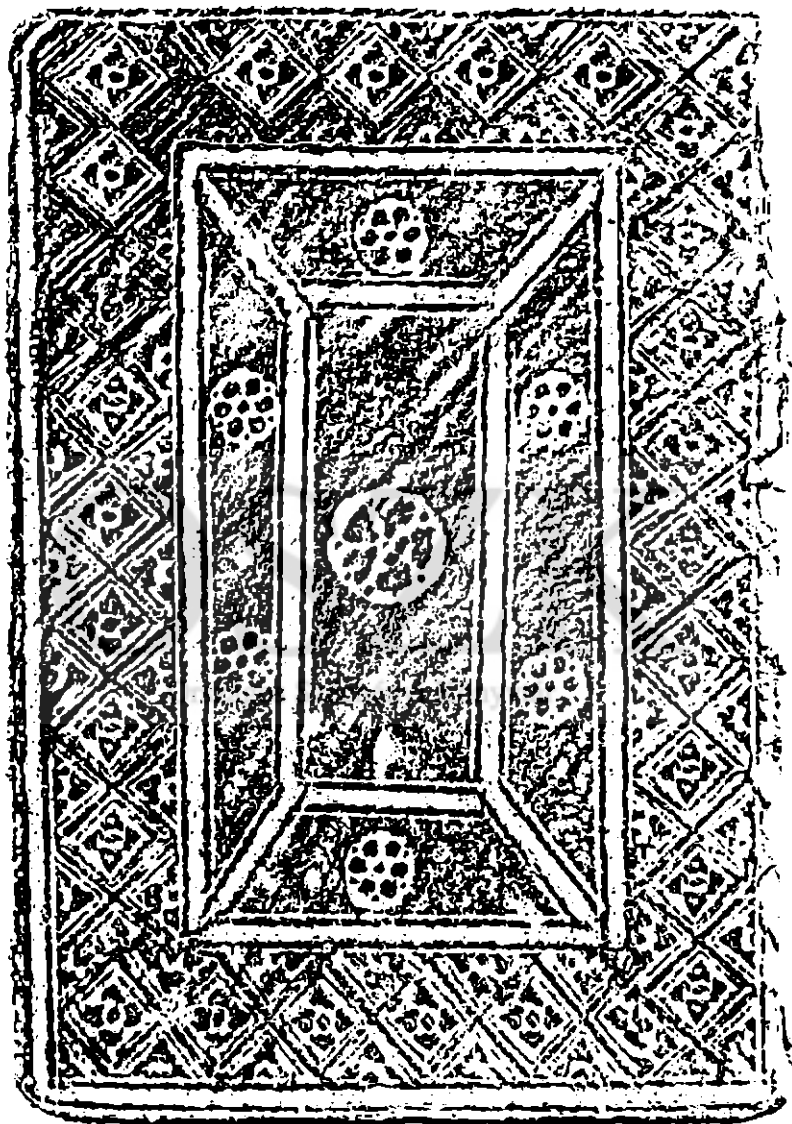
Budapest, 1993. november

a Kiadó

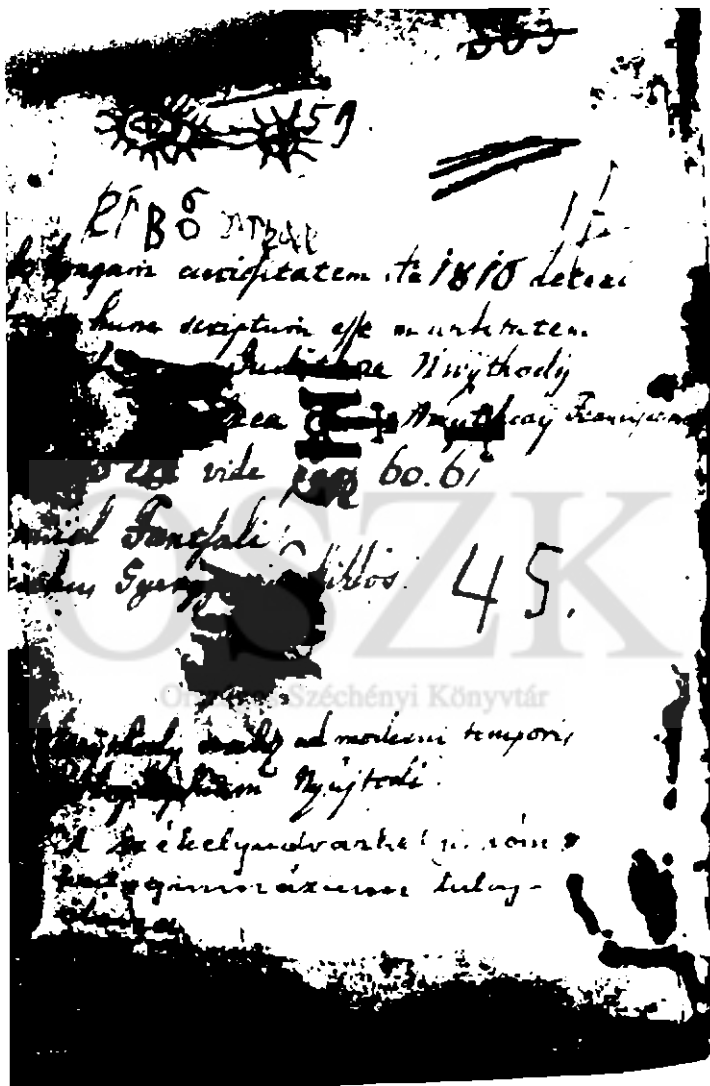
A KÓDEX HASONMÁSA ÉS BETŰHŰ ÁTIRATA

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

A kódex első kötéstáblája

Az első kötéstábla előzéklapja

**Kezdelék Ittegen az
scent Ivdit Azzony**

**Könyvenek első Reze, etc,
ARfaxat medosoknak kő-**

- 5 -ralya háytott vala sok
nemzeteket az ő býro-
dalmanak aláya, ees¹ ő épý-
te egy hatalmas varost, melyet
neveze Eghbatanisnak, Nédze-
10 -gý faragot kővekből zerzé az ő
kő falýt, Magossagýt hetven²
sééngnere, es zelessegýt, awagý
Temerdekseghit, harmýncz sé-
-ngnere, Toronit kédégh az
15 varosnak Rakata zaz sengné
magossaghra, Az Tornoknak
kedeegh, mýnd az nég zeghe
között vala kőfalýt, hwz lab
nyómnéra zelesýteté es zerzéé

¹ A fényképen látható aláhúzások piros tintával magától a scriptortól, Nyújtódi Andrástól valók az 1-232. lapokon.

² A 11., 12., 15. és 16. sorban a kötetáblára írt jezsuita jelek tintája hagyott nyomot.

Asp. Papvije az Torok
Magostagiban | 68 Dy
Letedik vala. nijut hatalmas
az q jereghijnek hatalmasan
es az q jereghijnek dologtagi-
ben. Annakotaert az q orza-
glasanak. Tjzentttog etten
deiben. Nabegedonozov.
Asp. rofobnak fivalm. Pi
orzag. Vala az nag varofban
hijnyeben. | orogh vira az
asfaxat fivalmak ellenre
es megf nijere pite az nag
mezem. fy. doreghijnek ragav-
nak laz papvije az fivalm
let yadason vijrej mollety
letifobnak fivalmak
mezem. Priokban. Lektoron

- az városnak kapvýt az Torök-
-nak magosságiban, es dý-
-Lekedik vala, mýnt hatalmas,
az  sereghýnek hatalmaban,
5 es az  zekerýnek dýLseghe-
-ben, Annakokaért az  orza-
-glasanak, Týzenkett ezten-
-deýcben, Nabvgodonozor,
Assýrosoknak kýralýa, ký
10 orzaghol vala az nag városban
Nýnýveben, megh výva az
Arfaxat kýralýnak ellenne,
es megh nýere ttet, az nag
mezn, ký neveztetýk ragav-
15 -nak az evfraten es Týgrýn
es ýodason výzeý melleth,
Élikosoknak kýralýanak
mezeýén, Eriokban, Akkoron

az fivalk. | es le...
lorangofokat, tizentet eszt.
es mind az q elofijt. elgl el
bolata, zamkalam fok terjelt
tirokval, mind agoknalaz
meliek bafoggel elegs leni
az has rizenek. | es qprpnek
bordant. | es ijogoknab. sokfa
got nyajt, melieknek nem
valla zama, es bogat mind
egbz sijnia orzagbol. az q me
ny utaban szizitete. | bramiat
endeg. es szizitete. az fivalknak
gazabol, magj'okat vion. es
el mindola, q es mind
az q, ok serogbe, az zepnekvelisi
az lorangokval, es az levaldogyokel,

- az kýraí, es lovdoldozo <..>¹
 lovagosokat, týzenket ezert,
 es mýnd az q élésýt, elol el
 bolata, zamtalan sok terhelt
 5 tévékvel, mýnd azokval, az
 melýek bovseghel eleegh leñe
 az had népének, es qkrqknek
 lordaýt, es ýohoknak, soksa-
 gos Nýaýt, melýeknek nem
 10 vala zama, es bvzat mýnd
 eghéz sýria orzagbol, az q mé-
 -no vtaban kézýttete, Aranýat
 kedegh, es ezvstot, az kýraínak
 hazabol, Nagý sokat vñ, es
 15 el ýndola, q es mýnd²
 az q sok sereghe, az zekerekvel, es
 az lovagokval, es az lovdoldozokel,

¹ Pirossal lefestett betűk.

² Az utolsó két szó között kikapart betű helye látszik.

- kýk el fedezék az földnek
zýnet, mýnt az saskak, es
mýkor el kólte volna az
Assýrosoknak hatarat, ývta
- 5 Angenek nag hegeýre, Cilici-
-anak, balýa felöl melýek vadn-
-ak, es fel méne mýnd az
kastelýra, es mégh vón mýnden
erõsségüket, el töré kedegh az
- 10 nevezetes varost Melotýt, es
el dvla mýnd az tharsisnak
fýaýt, es az bozõrmenýek-
-nek fýaýt, kýk valanak az
pvzta, ellenében, Céleon földén-
- 15 ek Délzele felöl, es által kélé az
eüfraten výzen, es méne me-
sopotamýaba, es el töré mýnden
magos varosokat, melek ottoõon
valanak, az Mambre patakától

ifogvanmijglen yv
tengeriég 1 es el foglala az
gatarajt Ciliciatolfogvan. mynd
nyastnek hatarajof. mellek
vadnak deljelred el gosa lab
egy mynd az madian fjanit
es el drola mynd q kazdasla
gotot. mynd az q ellenre allo
pat megg gli tornek tortaval.
(az az eljorol) es gatanak van
na. le zalla Damaszkusz
meggyre. az aratnak napiban.
es megg gyvonta myndon
vete-menyeket. es myndon
gyamla fat. es myndon zelqr
kij vaglata. es esek az q fel
elme mynd az talban iakos
zokra kqutkozijk harmad cup.

- fogvan, mýghlen ývtnanak az¹
 tengerýgh, es el foglala az o
 hatarýt, Ciliciatolfogvan, mýnd
 ýafetnek hataraýgh, mefek
 5 vadnak Délzelre, el hoza ked-
 -egh mýnd az madian fýaýt,
 es el dvla mýnd o kazdaghsa-
 -gokot, mýnd az o ellenne allo-
 -kat megh qlé tırnek torkaval,
 10 ((az az, elývel)) es ezeknek vta-
 -na le zalla damaskosnak²
 mezõyre, az aratasnak napiban,
 es megh gýwýtá mýnden
 vétémenýekét, es mýnden
 15 gýmqlL fat, es mýnden zqlot
 ký vaghata, es esek az o fél-
 elme mýnd az földõn lako-
 zokra **Következýk harmad Capitulum**

¹ A jobb szélen a levél másik lapjának piros díszítése út át.

² Az o betű egy elpacázott betű fölé van írva, feketével. A k és o betűket pirossal is áúrta.

Tafel der leuen mynden
 tertomanyopnat, es varof=
 anaf fyraly, q kerretbit, es
 Vjryanek feryedelun, es mofe=
potunyanek feryedelun, asaf,
fjryanek, es mofopotunyanek,
es sobalnaf, es lybyanek, es Cili-
rianek, Mal Aprik, yqon
 lofer mofes, mondanek, 2 qn=
 nek mofes al te jaraged nu
 toirant, mofes nu, god el=
 ven folgalyent nu Mal
 vgodenler fyrlyanek, es
 nek te byroped ant, bogmen
 mynt mofes galyan, es nu
 galahentek, nu folgalyer
 upnat karat valyep 111.
 nu nu varjont, es mofes
 nu byrtokont, mynt nu
 bogent, te falyonent, es nu

- Tahat¹ kúldenek <ϕ>² mýnden
 tartomanýoknak, es varos-
 -oknak kýraľý, ϕ koveťeket, es
 Sýrýanak feýedelmý, es meso-
 5 potamýanak feýedelmý, azaz,
 Sýrianak, es mesopotamianak,
 es Sobalnak, es lýbýanak, es Cili-
 -cianak, Meľ koveťék, ýqoven
 Oloferneshez, mondanak, zqn-
 10 ýek megh az te haragod mú
 hozýank, Mert ýob, hog élvén
 zolgalvnk mú, Nab-
 vgodonozor kýraľnak, es legív-
 -nk te býrtokod alatt, hognem,
 15 mýnt megh halwan, az mú
 halalvnkval, mú zolghalav-
 nknak karat valývk, Mý-
 -nd mú varosonk, es mýnd
 mú býrtokvnk mýnd mú
 20 hegvnk, es halomýnk, es mú

¹ A piros T fölött kis fekete t is van.

² A betűt a scriptor igyekezett kivakarni.

meigint, es qvintant. vi.
vian, es ydyntant bordaj,
es mynd (elkyntant) es
lovantant, es tiventant
opastagij, es mynd of me
margint, es of me kaladynt,
te elked vadynt, logent
myntant te tventant
alata. Mu podynt, es of me
fyant, te folgynt vadynt
iqit mu nedynt te podynt
vadynt, es of of me folgynt
vadynt myntant vadynt
logent te nedynt. Tadynt
zalla of folgynt, of vadynt
vadynt, nag vadynt
nag vadynt, es mynd of me
nedynt vadynt, es mynd

- mezőnk, es őkrőnknek ő
Nýaý, es ýohýnkknak Lordaý,
es mýnd kelkeýnknek, es
lovaýnkknak, es thévėnknek
5 sokassaghý, es mýnd az mý
marhaýnk, es az mý Laladýnk
te előtted vadnak, legenek
mýndenek te törvényednek
alatta, Mý kedeegh, es az mý¹
10 fýaýnk, té zolgaýd vaévnk,
ýoý mý nekőnk békeseghes
vrvl, es éí az mý zolgalat-
vnkval, mýkeppen kellemetes
lezzen te néked, Tahat, lé
15 zalla az heékekről, az lovagho-
kval, **naé hatalomval**, es
naé erővel, es mégh von mý-
-nden varost, es mýnden

¹Az ő javított betű.

foldan lakotori. Minni var
ofsból fíðing. Van þingma-
þanark segja um mætt. Er þ
virðast. og vilja stjórna. og
fadarkofra. Er annig fæðim
falla mynd og tartamanik
va. hogg myndum iðes vörs
þokan lakotori. fæðim mætt
þingvættis þingvættis. og mynd
vættis og elvættis mynd og þing
mynd og myndis vættis. og
(þing og fæðim) Þingvættis
vættis myndvættis. (þing og mynd
vættis) Þingvættis myndvættis
þingvættis. og myndvættis og
myndvættis myndvættis myndvættis
myndvættis. og myndvættis
myndvættis myndvættis myndvættis

- földön lakozot, Mýndē var-
osokbol kedeegh, vøn qnqnmā-
ghanak seghedelmekek, erq̄s
férfýakot, es váláztottakot, az
5 hadakozasra, Es anný félélém
zalla, mýnd az tartomanýok-
-ra¹ hogý mýnden ýeles váro-
-sokban lakozok, feýedelmek, es
thýzteletes zemélék, ký menne-
10 -nek q̄ eleýbe, mýnd az kq̄z
nepvel egembe, vévén, qtet,
((Azaz be foghadvan)) koronak-
val, es lampasokval (az az, zqv̄et-
nekekvl,) ýarvan Tanczokat:
15 dqb zoban, es sýp zoban: az
<Nabvgodonozor>² Olofernesnek
elq̄tte, de mýnd ezekveles
nem zélédýhetek megh az, · q̄ ·

¹ A második o betű a sor fölött van beszúrva.

² A szó pirossal van áthúzva.

Jóvenek. Vad kementéget: vi.
ment az q varosokat mind az
egre' et az q fertelmes eldo.
Zatoknak jelent mind pi
vaasata | Mert porvált
vata q neki Nabuodonozor
furu. Az az epinek mind
ok ijtemre, el qurru' et
vagyis. Az. az. az. az. az.
maga monu' az ijtemre
leny: a Nabuodonozor fura.
az nenyteget. az nenyteget
oloter az gara. az. az. az.
q q pte' az. az. az. az. az.
sziajan: az mind az. az. az.
man: az mind az. az. az.

- zúvenek, vad kemensegheit,
mert az **q** varosokat mýnd el
töré, es az **q** fertelmes Aldo-
zattoknak heféýt, mýnd **ký**
5 vaghata, Mert poronLolth
vala **q** neký Nabvghodonor¹
kýral, hog az földnek mýnd
sok ýstenýt, el törneýe, es el
vezteneýe, Azaz, hog **Lak qnqn**
10 maga mondatneek ýstennek
lenný: az Nabvgodonor **kýral**,
az nemzetektql, Meí nemzetek
Olofernes hatalmaval megh
gözzettetnenek, Altal méné
15 kedeegh az **Olofernes** sobalnak
Sýriaýan: es mýnd eghez **Appa-**
mýan: es mýnd az mesopotam-

¹ A z talán r betűből van javítva.

men: i fve af hæderne og
igabaa nap plæbe: Et munde
di vort afst-naa var: i-18
niet manon utogoni harne
unoz elapen | met nap: nap
alatta | per: man | et munde
af a byedaa ma var va:
ok nyvra ma oflaa: da:
avleke ma bevittet et
konjunkt nyvedijk 2021
Taget med fallat egret
Izragelnek trian: pük lat
ofnat vata | nydanap feidit
end nygen unoz ilemanta |
(af) unoz nygen nygen | et ofat
unoz nygen nygen | et ofat
et nygen nygen nygen nygen nygen nygen
et nygen nygen nygen nygen nygen nygen

- mian, ýqve az ýdvmevsokhoz,
ghabaanak földébe: es mýnd
el veve azoknak varosýt, es
megh marada ottoón, harm-
5 -ýncz Napon, mef napoknak
alatta, poronLola, hog mýnd
az q býrodalma alatt valo
sok nepnek nag soksaga, egbe
gýlekeznék, Kqvetkezik ez
10 Kqnynek negedyk Réze,
Tahat megh hallák ezeket
izrahélnék fyaý: kýk lak-
oznak vala ývdanak földéb-
-en, es ýghen mégh félémének,
15 ((azaz, megh ýdenek)) az Olofe-
rnesnek zýnéto, es Réttégés,
es ýzhonyodas megh ýtee az
q crzekensegeket, azaz, hog

Ézent ne nyelvé az olaj^{di}
nes Jeruzsálemnek, és az ver
istenek templomának, az
mijt kővára miind az egy
varosának, és templomának.

És az püszögének miind az

Ja maria országon miind per

miind, és miind Jeruzsálem, és

el tégglalék miind az legyeknek

tekint, és kőfalának, magy

Építmények az a vezárokat,

és jövevények, és fűnytenek

gabonákot, az verabaisz ke-

zélésen És az Elyasim

pap: így mindenestekéje

valának És elonnak Elini-

ben, meli vagon az mag,

- Ézent ne mývelné az Olofer-
nes Iervsalemnekees, es az vvr
ýstennek templomanakes, az
mýt tótt vala mýnd az égeb
5 varosoknak, es templomokāk,
es el kúldozenek mýnd eghez
samaria orzagon, mýnd kőrn-
nyívl, es mýnd ýerikoýgh, es
el foghlalak mýnd az hegeknek
10 teteýt, es kőfalokwal, megh
kőrnýekezeek az ő vczayokat,
es zerezenek, es góýtenek
gabonakot, az výadalhoz ké-
zúlvéén, Es az Elýachým
15 pap, ýra mýndeneknek, kýk
valanak esdrelonnak elléné-
-ben melý vagon az nag

megjött ellenében dotajon.
naik mellek. és így mind-
entennek. Ejjenté drallok az
vornak mentij. avog. jvarafa
lobet vala. fog el fogglainak.
és még allamijak mind
az foglanta idogajit. Ejjenté
voti lobetne jvarafainve. és
ottogon prazment. joist az
foglanta prazte. Zovos vif-
lobetne) és azantepen ronek
jvarafalanté fajit mind. q
mepik még baktá vala
vornak papia bljastjor.
és fajalta mind az neep. az
var. kuzet. naq konoj qe-
gétit. és még alazak az q

- mezőnek Ellenebe, Dotáym-
 nak mellette, es ýra mýnd-
 -eneknek, kýknek Altallok az
 vtnak menetý, awag, ýarasa
 5 lehet vala, hog el foghlalnák,
 es mégh allanaýak mýnd
 az hegeknek hághásit, kýken
 wth lehetne ýervsalemre, es
 ottoón oroznenek, holott, az
 10 hegeknek közotte, Zoros wth
 lehetne, Es azonkeppen tónek
 ýzrahelnek fýaý, mýnth · q ·
 nekýk megh hatta vala
 wrnak papýa Elýachým,
 15 Es kaýalta mýnd az néép, az
 wr ýstenhez, nag konýor-
 gééssel, es megh alazak az q

lelőtt. bűntöket. és imád. 78
[szoborban] annak maggat. és
az a affony népek és az
papok on magok. qlyzettek
Zor ingekben. és az Érdad
aristelen apro germeket. le
fanyák. az Verjkennek temp-
lomanak. és altaranak elqes
és bee fedeztek azokat Zor léple-
kuvál és Enjatanak egyenq
típpen. yzrafelnék vradó. és
yfiridés. hog ne adatnanak
nijerisigül. az a apro germ:
kek és felteget oylafra. és
az a Varosok el yvzfekelafra. és
az a Zentzseget ferk Zentzseget.
és ne lennének gälazatra. az

- lelkeket, bojtokban, es ymad-
saghokban, onnon maghok, es
az o azzonyépekés, es az
papok, on magok, oltozenek
5 zor yngekben, es az kvsded
artatlan apro gyermekeket, lé
hanýák, az wrýstennek temp-
lomanak, es oltaranak elötte,
es bee fedezeek azokat zor léplé-
10 -kwél, Es kaýaltanak égenlo
képpen, ýzrahelnek vrahoz, es
ýsténéhez, hog ne adatnanak
nyéréscégvl, az o apro gyerme-
-kek, es felesegek ozlasra, es
15 az o varosok el pvztvlasra, es
az o zenthsegck fertezetessegre,
es ne lennének galazatra, az

nonfate nek eozom. | bagat az
elijahijm. vernak mag papja.
mag berula mijs az fra.
solnak nyert. es zola nekja
mambwan | traggatok. mijs
mag jalgatta vor ijten az ti
emjggestet. ha mag ma-
radandotok az imad/ogban.
es az bantokben vor ijten ne
zime nek elje | emlöközök
mag mijs el vyl. vernak zol-
gajavol. bi az amakot. az on
erjeben. es yata maban. es az q
ropinek jeregiben. es az qn
paisiben. es zokriben. es lora-
gibban bizakodot. Nem nyve-
vijcan. es jenty emjggestet

nemzeteknek között, tehát az
Eljákhým, vrnak nag papya,
megh kerúlee mynd ýzra-
helnek népéth, es zola nékýk
5 mondwan Twggatok, mérth
megh halgatá wr ýsten az tú
konyorqeesteket, ha megh ma-
radandotok az ýmadsagban,
es az bõýtõkben, wr ýstennek
10 zýnenek elõtte, Emlkezettek
megh moýsesrõl, wrnak zol-
-gaýarol, ký az amaleket, az õn
erõyeben, es hatalmaban, es az õ
népének sereghýben, es az õn
15 paýsýban, es zekerýben, es lowa-
-ghýban býzakodot, Nem tõrvel
vývan, de zenth konyõrqeessel

ijmadozwan. megy gőze. X.
Iszantóppen legnek. igazadme
mijndem elleneszi. ha megy
marabandotok ez dolagbariaq
melijet el kezdetetk. Azérsz.
az Eljartijem papnaé ijlan
ijnteszi. es tanar ijara. Vennak
benijerogzwan maradnakvula.
Vennak zijne elott. Vg. hog.
meegy azokos. az tijk aldoza-
tokat mutatnak vula az
vor ijstentk. meegy azokos
zse ijngeszet quedozte vula qu
maggotra. es veg aldozijatunk
vor ijstentk az aiankotokat.
es hamre vula az a fiktan.
es mijndentk. tal es zispi
ijmaggat vula vor ijstentk. Cap

- ýmadkozwan, megh gózee,
 azonkeppen leznek ýzrahelnek
 mýnden ellensegý, ha megh
 maradandotok ez dologban, az
 5 melýet el kezdettetek, Azéérth,
 az Elýachým papnak ýfen
 ýntesére, es tanalýara, wrnak
 kónýqroghwén maradnak vala,
 wrnak zýne előtt, wóg, hog,
 10 meegh azokees, az kýk aldoza-
 -tokat mwtatnak vala az
 wr ýstennek, méégh azokés
 zor ýngheket qwedeztek vala on
 maghokra, es vóg aldozýakvla
 15 wr ýstennek az aýandokokat < · >,
 es hamw vala az q feýeken,
 es mýndenek, teles zýból
 ýmagggak vala wr ýstenth *Capitulum*

Handwritten text in a cursive script, possibly a letter or a list of items. The text is written on a page with a large decorative initial 'Q' at the top left. The text is written in a dark ink on a light background. The text is written in a cursive script, possibly a letter or a list of items. The text is written in a dark ink on a light background. The text is written in a cursive script, possibly a letter or a list of items. The text is written in a dark ink on a light background.

- Következők ez Könynek**
Megh monda-¹ q̄d Reze,
 teék kedeegh Olofernesnek,
 az assýriabely v̄ytezeknek
- 5 feyedelmenek, hog az ýzrahel
 f̄yáy zereznéék q̄n magokat,
 Olofernesnek ellene allany:
 es hog m̄ynd az hegeknek q̄
 vtaýt be Rekeztették volna,
- 10 es az Olofernes Nag hírtelen
 haraghwal fel gherýede, es q̄
 hozya h̄ywa m̄ynd Moabnak
 feyedelmyt, es Amonnak
 hannagit, es monda nekýk,
- 15 Mongatok megh en nekem k̄y
 legén az nép, mel' az hegeket
 megh zallotta, awag melyek,
 es m̄ynemýek, es menyéek
 legének az q̄ varosok, es m̄y

¹ E két szó helyére eredetileg *nefedýk Reze* volt írva pirossal. Ezt próbálta kikaparni, s fölé írt feketével.

logon as q erpikt, arwag. ²¹
logon as q sotastagstok, arwag.
bij logon as q viltstogstok
fijnratija, es mijertstogstok
mags waltanast mientst.
mijnd afokant telet, bijt al
nag telog feli laboznat, es
nem telont me elonkde.
bi iquien. hog be fogadnanak
mientst bekecegstok.) Togst

23/10/10 logon, amonnest mijnd
fijnratija gannagga. feldwin
monda. olofentstok } 5a te
moltelbatol mags ballanij.
veram. en ighelst monstok.
as te zijnd nek elone. es nuy
folq. met as hogelken labozst.
es nem jarmazijt gannijst

- légen az ɸ erɸyɸk, awag, mý
 légen az ɸ sokassaghok, awag,
 ký légen az ɸ výtzezegheknek
 kýralýa, es mýerth hog, ezek
 5 megh wtaltanak mýnkɸt,
 mýnd azoknak felette, kýk az
 nap keleth felé lakoznak, es
 nem kelének mú elɸnkbe:
 ký ýɸwén, hog be foghadnanak
 10 mýnkɸt bekeseeghvel. Tahat
 Achior¹ Amonnak mýnden
 fýaýnak hannaýga, felelwén
 monda, Olofernesnek, ha te
 meeltolatol megh hallaný,
 15 vram, en ýghazat mondok,
 az te zýnednek elɸtte, ez neep
 felɸl, meí az hegekben lakozýk,
 es nem zarmazýk hamýss

¹ A bal margón *Achior* van írva, pirossal.

igc az en zaraboi | ky nioy.
az faldosoprak nioy, vobol
vagon, sz elozor, metopota =
nyaban lakott, mert vol
trajtak egyetny az q ato =
knak ijtenij, fijk voltak
az faldosoprak foldeben.
Annak opact, sz ek. el yag:
van. az q atoknak bele =
bediktet, melyk vaianak
az ijteneknek joksagaban.
Menny orzagrak sz ijtenet
tijteltek | sz, poronolt a
nyija, fog annan el sz
ijtenek, to lakozanak
karva nban, | mijfor faldog
mind az folde el faldog

- ýge az en zambol, Ez néép,
 az kaldeosoknak nemzeteből
 vágon, ez előzör Mesopota-
 -mýaban lakoth, mert ýol
 5 twggák kowetný az q a'fó-
 knak ýstenýt, kýk voltak
 az kaldeosoknak földében,
 Annak okaert, ezek, el hág-
 van, az q a'fóknak Lele-
 10 -kedetýket, melek valanak
 az ýsteneknek soksagaban,
 Mený orzaghnak eg ýstenet
 týztelteek, ký, poronLolt q
 nekýk, hog onnan el ký
 15 ýoýenek, es lakozzanak
 karramban, mýkor kedegh
 mýnd az földet el fédézté

Volma az Esling, ijvernek Xii
Egiptomba, es ottosan [Mozza]
Ezredijog arijera megg sok =
afalanak, yog az q sokassag =
ok megg nem zamlatatjanak.

Mijtor felleg, ezeket az fivalt-
(az az Egiptomnak fivalt) az

q varosinak katasaban, saar
nijomafal, es toglavissel
nijomorgatinaja qtt, tel
kajaitomak az q ijsterekhez.
es az q ijsterek, megg oprozsa.
nijnd egy az Egiptomnak
feldiet, Eilomb Eilomb Eilomb
Lapafokraul es mijtor qtt
az Egiptombelijek, el ijstet =

- volna az ehseegh, ýovenek
egýptomba, es ottoón Neg zaz
eztendeýgh anýera megh sok-
asvlnak, hoó az o sokassag-
5 -ok megh nem zamlaltathanék,
Mýkor kedegh, ezeket az kýraí,
((az az egýptomnak kýraía)) az
o varosýnak Rakatasaban, saar
nýomasval, es tegla vetéssel
10 nýomorgatnaýa oket, fel
kaýaltanak az o ýstenekhez,
es az o ýsteneck, megh ostorozá,
mýnd egez egýptomnak
földéét, kvlomb kvlombfele
15 Lapasokval, Es mýkor oket
az egýptombelýeck, el ýzteek-

Volna q tollok. Es az Ladas q
vallok el törközött volna. es
elmegy Vajolan akarnajak
ezek meg fog ny. es az q
Zolgalakijokra hatva viinnij. es
ezek futnanak q elottok az
Majjorzagrak ijstent. az ten-
gert. ezeknek meg nyta.

Vaj. jog. az Vajrak. miind perit
folgi. mijsppen az kofai. meg
kemenjedenek. es ezek az
tengernak fentkorn. Zavaq
labval iavann. altal Arivna.

Maly galon. (asaj.agian azon
tengeren.) mijsper ezektidq
egyptombaljaknak. Zamilan
Sokallagos Istegy Vjnek. az

-volna φ töllok, es az Lapas φ
rollok el tırkızottth volna, es
esmeegh vıolan akarnaıak
ezeket megh fognı, es az φ
5 zolgalattıokra hatra vınnı, es
ezek fıvtnanak φ elottok, az
Menıorzagnak ıstene, az ten-
gert, ezeknek megh nıta,
vıg, hog, az vızek, mınd keeth-
10 felol, mıkeppen az kofal, megh
kemenıedınek, es ezek az
tengernek fenekeen, zaraz
labval ıarvan, altal kelınek,
Melı hefen, ((azaz, vgıan azon
15 **tengeren,)) mıkor ezeket, Az**
egıptombalıaknak, zamtalan
sokassagos seregı vızneek, az

101
Vijetnams mīnā, amiera et de ^{XIII}
beritatanak, loq' nām mara:
da sak eges q' beritak i' jag' di
e; dolgot q' stanok va' istrak
megg' sij' d' t' b' t' n' t' i' e' 105 p' i'
mīn' 13 n' t' e' q' v' e' r' e' t' e' n'
ger' b' e' l' e' a' z' s' i' j' n' a' y' j' e' g' n' e' k
p' v' e' t' a' y' a' b' a' p' u' t' a' n' a' k' i' m' e' l' i' j
p' u' s' t' a' k' b' a' n' . Soja em' l' e' r' n' a' m'
lak' g' a' t' o' t' . 15 e' m' b' e' r' i' t' a' k' f' i' a'
soja o' t' n' a' m' m' i' n' g' e' t' t' 106 i' t' i'
k' a' b' u' t' . a' z' p' e' s' e' n' i' p' u' v' i' v' i' z' e' k'
q' n' e' t' i' j' a' m' e' g' g' e' b' e' r' i' a' l' e' n' e' k'
h' i' a' l' o' p' r' a' . 15 n' i' g' r' a' n' p' r' a' n'
d' e' k' b' e' n' . e' l' e' i' t' n' a' m' o' r' h' a' g' e'
b' o' l' m' i' n' e' r' i' n' e' . N' a' i' a' g' e' i' b' e
m' e' n' t' e' n' e' k' e' y' e' k' i' j' i' n' e' k' e' l' e
e' s' m' i' n' e' n' i' a' i' d' . 15 T' o' r' n' e' l' b' i' j' .

výzeknek mýatta, anýera el be
bvrýtatanak, hog nem mara-
da lak eg es q benne, hog ký
ez dolgot q vtanok valoknak
5 megh hírdethetneýe, es ký
ménc ez neep az veres Ten-
gerből, es¹ az sýnaý hegne
pwztaýaba fwtanak, mely
pwztakban, soha ember nem
10 lakhatot, es embernek fýa
soha ott nem nývgvtt, Otth
kedeegh, az keserý kwv výzek
q nekýk megh edesvílenek,
ýtalokra, es Négvn ezten-
15 døkben, élést mený orzagh-
bol Nýerének, Walahol be
mentenek ezek Iýnelkvl,
es Nýlnalkvl, es Tõrnelkyl,

¹ Az *es*-t pirossal szúrta be a scriptor utólag a két szó közé.

es paññānattho, as q' iñña
vijon q' citta, es munda
gāyadāmet vā. es man vā.
Ej magh nijomogattatta volna
es nepan gannam lak. mītor
E' rāwofok as q' vranak iñña
mek t' gāyadāmet, Va. gāyadāmet
pediig, as q' iñña mek pilvā.
mīst t' gāyadāmet. abatanak
pāda, es mīst gāyadāmet, es mīst
alāna, es gāyadāmet. Va. gāyadāmet
pāda, es mīst, as q' iñña mek
vālo t' iñña, vālo, es as q' iñña mek
vālo t' gāyadāmet, pāda, es mīst
tātanak, ada q' mīst, as q'
iñña mek mīst, es mīst, es mīst
ēlōm, gāyadāmet t' iñña, vālo.
Sot mīst, as Va. gāyadāmet.

- es paýsnalkví, az փ Իստենեկ
vıvtt փ Էրետեկ, es mýndēvt
ğozodelmet vott, es nem wolt,
ký megh nýomorgathatta volna
5 ez népet, hanem Լak, mýkor
él thawozott az փ vranak Իստենե-
nek thýztelésétol, valahanzer
kedéégh, az փ Իստենեկեկ elleñe,
mást týzteléñek, Adatanak
10 p̄daba, es níereségre, es t̄ornek
alaýa, es galazatra, valahanzer
kedeeg ez neep, az փ Իստենեկt̄ol
valo el teresr̄ol, es az փ týztelésér̄ol,
valo el zakadasr̄ol, penitenciat
15 tartanak, ada փ nekýk az փ
Istenek meréý er̄ot, mýnden
ellensegýñek elleñe allasra,
Sot meeg, az kananevs kýralt,

es) ebőlant, es fészant, es etse xiii.
Vest, es amant, es amovant,
es mijo az ebombalij hatal-
masokat, mijd el gőzök-
es q földgőz, es q varosyt egyk
mijd el bnyak, es migidon
nem vitkez-nentk az q isteneknek
ellenre, minden yok valant-
q vitok. Mert az q ystnek qv
ely az gondjagot, Mert meg
az estmőpnek elyres, mjdov
ei tavostanak volna az vtrai
milet aost vaia q vitok az q
istnek, fog ravnant az on.
(es nem ravnant is ei vitkai.)
Ei prgritatanak vizvalokant
Job nemzeteknek mjidat, es
Jobak q ely qlyk fogvan, ei

- es¹ Iebvseust, es férézeust, es ethe-
 -vst, es ewcúst, es Amorreust,
 es mýnd az eschonbalý hatal-
 masokat, mýnd el gózeek, es
 5 az φ földöket, es φ varosýt czek
 mýnd el býrak, es mýglen
 nem vétkeznének az φ ýsteneknek
 ellenne, mýnden ýok valanak
 φ vélek, Mert az φ ýstenek gý-
 10 -lölý az gonozsagot, Mert meeg,
 az eztendöknék elötteés, mýkor
 el tawoztanak volna az vtrol,
 melet adott vala φ nekik az φ
 ýstenek, hog ýaranak azon,
 15 ((es nem ýaranak, de el tértékvala,))
 el pvztýtatanak výadalokval,
 sok nemzeteknek mýatta, es
 Sokak φ kozöllök, fogwan el

¹ A szó az írástűkör elé van írva.

szinte mindenki megfogadta a feladatot
és a következő napokban megkezdte
az a munka, amelynek során a lakosság
valamennyi tagja részt vett a
munkában. A munka célja az volt,
hogy a városban megvalósítsa a
szociális célkitűzéseket, és a
szociális szolgálatokat. A munka
eredménye az volt, hogy a városban
megvalósult a szociális célkitűzés,
és a szociális szolgálatok megkezdte
a munkát. A munka eredménye az volt,
hogy a városban megvalósult a
szociális célkitűzés, és a szociális
szolgálatok megkezdte a munkát.

viteténck, ýdegeń földre, ez
tegetlen kedeeğ, meg terenck,
az օ vrokhoz ýstenekhez, az el
ozlasbol, mefel, el ozlattanak
5 vala es¹, meg eggezenek, es ýğ
mentenek fel, mýnd ez hegekre,
es esmeg býrýak ýervsalemet,
holott tartatnak az zent zent-
-segek, Annakokaert, vram,
10 mostan meg tvdakozýal errօl,
te օloferes, Nabvgodonozonak
fօ hannağa, ha ez neepnek
vağon mostan valami býne,
es vééetý, az օ ýstenenek
15 zýne elօtt, es vg meńvńk օ
Rýaýok, mert, adwan ağa, te
kezedbe, az օ ýstenek ezeket,
((ha býnben leendnek)), es az

¹ Az *es* betoldójellel jelölve a sor fölé van beszúrva, pirossal.

te. Satmalastayoi nak nigamaria^{xv}
aiwila aiatnak. Et foglaltat
nak. | Sa fedog nem leud
verrij et nyunt. az q ijstus
nek elkte. nem albatank
cykunk ellent. merr. az q
ijstus meg altalmastya qst.
et lozunk me mijnden lqzq.
sojt foldqn. fog onfogunkri. et
galasztunkra. | Et mijtor
et vegst volna folast. et
ijstken. az etijor. | Megs
haragunka mjnd az nag fok
yan nagok. pjk volnak olo
fermsvel. | Et gondolat. meg
qlmje az. | etijor. mondan
et makt. | Volion pterada
et. az pji et mongaltog. az

- te hatalmassagodnak ýgaýanak
alaýa adatnak, es foglaltat-
nak, ha keddeeg nem leend,
vetetý ez népnek, az o ýstene-
5 nek elötte, nem alhatvnk
ezeknek ellenek, mert, az o
ýstenek meg oltalmazya oket,
es lézýnk mý mýnden közön-
seges földön, zegensegýnkre, es
10 galazatwnkra, Es mýkor
el végezte volna zolasat, ez
ýgekben, az Akhýor, Megh
haragwnak mýnd az nag sok
hannaók, kýk valanak Olo-
15 fernesvel, es gondolak meg
olnye az Akhýort, mondvan
égmasnak, valýon kýlvda
ez, az ký ezt monga, hog, az

ijzradel fijarij ellora algotna-
naka Nabogobonojor fijratnaka
es az q nag' sadanaka, ez ijt'
fajvartelen. es erxelen. emb-
ereke is az vijadallan trobat-
lanok. Leunak okant. fog
mug vsuvrije v'gijor fog. q
kate La'ogot mian'kpt. mian
fuk fol az jag'ebre es m'pov
mijnd fogvan leun'nek az
ijzradel fijratnaka mijnd az q
satal masije tadat algotna
egembe q'tes t'p'v'v' al'v'
verijok fog meg' v'gija
mijnden m'p'v'v' m'v'v'v'v'v'
Nabogobonojor fijrat mijnd
den faldnek ijstent es q ma-

- ýzrahel fýaý ellene alhatna-
nak Nabvgodonozor kýraľnak,
es az փ nađ hadanak, ez ýľ
fegvertelen < · >, es erőtelen, emb-
5 -erek, es az výadalban twdat-
lanok, Annak okaert, hog
meg úsmerýe Akhýor hog, փ
Լak Լalogat mýnkot, meń-
onk fel az heգekre, es mýkor
10 mýnd fogwan leendnek, az
ýzrahel fýaýnak mýnd az փ
hatalmasý, tahat azokval
eգembe փtetés torvel által
verývk, hog megh tvգga
15 mýnden nemzet, mert, Լak
Nabvgodonozor kýraľ mýn-
den földnek ýstene, es փ na-

En lund egob nymenheted. C. 171.

Lund egob nymenheted. C. 171.
En lund egob nymenheted. C. 171.

Samagok, og af diornak tlemm
Meg haragret iigen. af olaf
erms, og monde qes, og af
dyornak. Mijert bog H. mig
nabent iqvendot mardal.
Bog af vjrafel mepe mig,
stalmeztatunyk af q i fke
mek mijatta. De bog en te
nked meg mvtastam bog
nymen egob i ften, hanen
kap nabugodonozer fyrak.
lytete. mijter mig verijep
qet, mijnt kap eg erubert.
kadat akkoronitoo. af gior,
og af i jrosoknak tavgner

lanal egeb nýnlen **Hatod** *Capitulum*

Lon kedeeg hog mikor el

vegeztékvolna zolasokat, az
hannaók, az **Akhiornak** ellenne-

5 **M**eg haragwek ýgen, az olof-
ernes, es monda qees az ak-
-hýornak, **M**ýert hog te mý-
nekýnk ýqwendot mondal,
hog az ýzrahel neepe megh

10 otalmaztatneyék az o ýstenc-
nek mýatta, de hog én te-
neked meg mvtassam hog
nýnlen egeb ýsten, hanem
Lak Nabvgodonozor kýraí,

15 **A**zeert, mýkor meg verývk
oket, mýnt **L**ak eg embert,
tahat akkoron, tees, **Akhiornak**,
az **Assýrosoknak** torýnek¹

¹ Az *ý* javított betű.

mirista mag qlethel | Es az
ijzrael nipe mnyb te velle
eg etembe vezzelelmvel vize
Es akkor mag bizonytodi,
Es az Nabugodonozor kiraly
mnyb te zensege felolnek
vra | Es akkor oniaz en vni
tegy tprym, altal mnyb az
te oldalidondte altal vnt
wem. | te etel az mag so
setet. | ijzrael fiaj nek te
zjibe te tellet nem vize
cpblig, mnyb en vize
tekt azokval. | Demaga,
Es az te pftalafodot bij
zonjnak a lanytodi te
ettek mag, az te zj nte
es az sivradas, az met.

Peccatis domini displicuit enim et
Vnius es aut certe te taktu u sanya,
an.

- mýatta meg iletletel, Es az
ýzrahel népe mýnd te veled
egetembe vezzedelemvel vééz,
es akkor meg býzonýtod,
5 hog Nabvgodonozor léégen
mýnd kőzonseges földnek
vra, Es akkoron, az en wý-
tezý tőrom, altal megen az
te oldalýdon, es altal ýttet-
10 wén, le ésél az meg seb-
hetet, ýzrahel fýaýnak kő-
zýbe, es lelket nem vééz
tőbbég, mýglen ký wégez-
tetel azokval, demaga,
15 ha, az te pftelasodot bý-
zonýnak alaýtod, ne
esséék meg, az te zýned,
es az hýrvadas, Az mel,¹

¹A lap alján későbbi kéztől származó két sornyi latin szöveg van.

az te urzadot mag foglakim ^{XVII.}
caroznek el te tollad. ha ez
en bizodenyit luszitlonok-
nek adnyitod. de telestendij
fog koldog, mag esmorjed ezt
mert nyind azokval egytendbe
ezeket mag toll nekid nyism-
ermed. nyim ez oratoltogva.
azoknak nyepij esznye lusz
Tarsultodvanni fog nyitporon
az en terqumnek melto pui-
yatveendit. Tuis vilok egyet.
az en kuzzu alla somnak alotta
lenni. el voffy. Ialat az
olefenes poromola az q zol-
ganyak. fog mag fog nyist
az azgyit. el el vinnest-
qter bekvilabani de adnyitok

Aug. A. A.

- az te orczadot meg foglalta,
tavozýek el te tóllod, ha ez
én bezédemýt lehetetlenek-
nek alaýtod, be tefesedný,
5 hog kedeeeg, meg vsmerýed ezt,
mert mýnd a tokval égetembe
ezeket meg kell neked ývsm-
erned, ýme ez oratolfogva,
Azoknak néépý kozýbe léézz
10 Tarsalkodwan, hog mýkron
az en toromnek méltó kéri-
ýat veééndik, Téés vélek egýt,
az en bwzzw allasomnak alatta,
léwén, el vezzý, Tahat az
15 olofernes poronLola az o zol-
gaýnak, hog meg fognaýak
az Akhýort, es el výnneek
otet betwliaban, es adnaýak,¹

¹ A lap alján későbbi kéz tollpróbái vannak.

(azaz arvalmat) ott ijrabel
fiijnek esznye, to meg fogak
ott (azaz a fgyort) az alofer=
ner jalgaj, to monent qvok
az megjelögn. De miyteron
ez jalgatment volna az fogakoz,
kij ijrment q ellennek fok
pavntafok. Ezt kony (azaz
az alofernek jalgaj) meg tere,
ernek az fognek oldalard,
to meg konyok az a fgyort,
nek esznye, to labaj, to fgyoz,
to egy kony ott gvsokval
meg esznye et fgyak ott
ott, to meg tere az q
kerokoz. Jemaga ijrabel
fiij, to jalmen bthabab.

- ((az az arwlnak)) ötet ýzrahel
 fýaýnak kezeýbe, es meg fogak
 ötet ((azaz Akhýort)) az olofer-
 nes zolgaý, el menenek q vele
 5 az mezşséégén, de mýkoron
 közélgettenek volna az hegekhez,
 ký ýowenek q ellenek sok
 parýtasok, Ezek keddeeg ((az az,
 az Olofernes zolgaý)) meg téér-
 10 -ének, az hegnek oldalarol,
 es meg kötözeek Az Akhýor-
 nak kezeýt, es labaýt, eég fahoz,
 es ezen keppen ötöt gwsokval
 meg kötözvén, el haágak ott
 15 ötöt, es meg téerenek az q
 vrokhoz, demaga ýzrahel
 fýaý, le zalwan betvliabol,

120
yqvarnt af Adjiorboz, byt. el.
fjort vör, vjvick bebeliaban,
fo qter af neopnt egypte.
allatvann, mag Evreazjot,
mij. oolog volna. Joz qter af
affirijabelijst mig egypte
el gattat volna. Ad Neopt =
ban, valabrat otogon af foje-
delmst. Mijkanak fja ojjabo
jymtannak nemzotobel, es af
farmij, pii mondatik, gotdo-
mjelnt. Dannak apart, af
vendpnt egypte. es mijuben-
eknt elpte. es Adjior mig
monda mijid azokat. fjort,
olefernekt fordesere mondot.
vala, fo mijepere af olefer,
nes nepe aparta volna qter

- ýovenek az Akhiorhoz, kyt, el
feýtvén, vývéeék betvliaban,
Es ötet az neepnek közötte,
allatwan, meg keerdezéék,
5 mý dolog volna, hog ötet az
Assýrýabelýek meg kötözve
el hattak volna, Az Napok-
ban, valanak ottoón az feýe-
delmek, Mýkanak fýa ozýas,
10 Sýmeonnak nemzetéből, es az
karmý, ký mondatik gotho-
nýelnek, Annakokaert, az
véneknek közötte, es mýnden-
eknek elötte, ez Akhýor meg
15 monda mýnd azokat, kýket,
olofernenek kerdesere mondott-
vala, Es mýkeppen az olofer-
nes nepe akarta volna ötet

Es ijtört (azaz az berőst)
meg glini, és mitkőn az
előfornis meg baragran.
poromolta vála qter az opter
az ijragel fijainak abaturij.
fog mitkőn. meg ijzpre.
az ijragel nepit. Tadat akker.
qter az (azaz, az Abijort) ke.
lomb kölomb konobval meg
qletnais. Mijert ast man.
dotta vála, fog az meniorzag.
nak ijpre az ijragel nep.
enak otab mazonja. Mijtor
hadog. az Abijor qter.
mijnd kezz iseguel q elqter
meg bejallotte vobna. Mijnden
neep. arozal is esok az faj.
bre. es ijmadak is ijstent.

- ez ýgécért ((azaz ez bezédert))
meg qlný, es mýkeppen az
Olofernes meg haragwan,
poronolta vala ötet Ez okért
5 az ýzrahel fýaýnak adatný,
hog mýkoron, meg gózneee,
az ýzrahel népét, Tahat akkor,
ötet es ((azaz, ez Akhýort)) kvlomb
kvlomb kenokval meg
10 ötletneýe, Mýert azt mon-
dotta vala, hog az Meńorzag-
nak ýstene az ýzrahel nép-
enek otalmazóya, Mýkor
kedeeg, ez Akhýor ezeketh
15 mýnd kqzqnsqgvel q elqttqk
meg bezellettevolna, Mýnden
neep, arczal le eseeek az fql-
dre, es ýmadak vr ýstent,

Es byzantogor sýrantsafandi
es sýrantsal, as q agombrodo
kuniþgerðiseþt. Vundt elkt
þij qntt, mondan Morint.
es felnt vva ystent. Tokom
meg afotnt q þeroll/þykt.
es nitt q mæ alosatofage =
ntva, es q te yentjont q
qroþarjotva þykt þykt. Qas
Abrahymnat, isþant, es qat
obnat, as te gýra folgandnat,
as mæ atantnat, q folg
atantva tokom.)), es vno:
tastad meg, þog norn jagad
þl, as te bennd byjotat, es q
qroq magt þan byjotat, es
as qn ervekt þen þykt þykt
meg alosat | Meg vigeþven
þeritt as sýrast, es mupþ as

Es közönseges sýrankozasval,
 es Sýrasval, az ɸ egembevalo
 közýorgééseket, vrnak elõtte
 ký õttéék, mondvan, Meñnek,
 5 es fõlnek vra ýstene, TekéenL
 meg azoknak ɸ kewélsegeket,
 es néézz¹ az mú alazatossgv-
 nkra, es az Te zentýdnek ɸ
 orczaýokra végekezzýel, ((azaz
 10 Abrahamnak, ýsaknak, es Iak-
 obnak, Az te hýw zolgaýdnek,
 az mú Afaynknak, ɸ zolg-
 alaíokra tekenL,)) es Mv-
 -tassad meg, hog nem haгод
 15 el, az te benned býzokat, es az
 onon magokban býzokat, es
 az on ereýekben dýLekedõket
 meg alazod, Meg végezven
 kedéég az sýrast, es mýnd az

¹ A második z betű f-ből van javítva.

legz napon az népnök. Imad-
saga be-sallijesztom. Mag
vöngafialak az d'fiort. mon-
dean. Az mü d'ajntnak
ijfene. f'jnt. te hatalmat
fjrdetted. Ez agfa q renitai
c'jörte. fog ijontak te lassab
mag. az q vöfidelemte zalalokat.
Mjrtor pedeg. az mü vöronk
ijfent. mag abanga ez
zabed sagot. az q zolgainak.
lejen te völeked ijfen mü
k'jzontak. fog imint vöpad
kellemtö lejen. d'jontreppen
az ijvjdrak. mündentk'völ
müvelönt. él'ies napjst-
öggal. Tabat el vögt'vön
az tanarot. Öjyot be vöjre
az d'fjort. az q szafabancs

- egez napon az néépnek, Imad-
saga be Tellýesýtven, Meg
wýgasztalak az Akhiort, mon-
dvan, Az mý Aťaýnknak
- 5 ýstene, kýnek, te hatalmát
hýrdetted, ezt ágga ɸ tenéked
ezekért, hog ýonkab te lassad
meg, az ɸ vezedelmes halalokat,
Mýkor kedeeg, Az mý vrvnk,¹
- 10 ýstenýnk, meg adangá ez
zabadsagot, az ɸ zolgaýnak,
légen Te veledes ýsten mý
közöttýnk, hog mýnt neked
kellemetes lézen, Azon kééppen
- 15 az týeýdvel, mýndenekvel
mývelýnk, éél, es Naýask-
oggal, Tahat el vegezven
ez tanaLot, Ozýas be výve
az Akhýort, az ɸ hazaban, es

¹A második *v* javított betű.

Þar er nág varorot. (Casal Nag
 vordögstigt) Et er þjórann
 mynd af vordot, efttomb
 el vordot af þjór. Et mag
 eligitert 2 þjór. Et prup-
 magobat. Ennuk vanna er
 deeg. Eftt. þjórattatran mij-
 nden nörp. (Casal mynd af
 þjórann) Mynd egrot af
 þjór. af egðabann (Casal af
 þjórannogaban. arnag. af þjór
 þjórann) i maðpöganat. Þjór-
 vörn segðabann. þjórann
 i þjórann. Þjórann þjórann
 lofernt þjórann. vordot nap-
 en. þjórann af 9 þjór-
 ann. Þjórann þjórann af
 þjórann. Þjórann. Þjórann
 þjórann af þjórann. Þjórann.

- zerze nađ vaLorat, ((azaz, Nađ
vendégséget)) es bé hýwan
mýnd az véneket, egetembe
el vegezék az boýtót, es meg
5 elegýteek Akhiort, es qnqn-
magokat, Ennek vtanna ke-
deeg, egbe hývattatwan mý-
-nden néép, ((azaz mýnd az
közönseeg)) Mýnd egeez az
10 eýel, az eghazban ((azaz, az
sýnagogaban, awađ, az gýle-
kezetben) ýmadkozanak, kéér-
veen segedelmet ýzrahelnek
ýstenetől *Köwelkezik heted Capitulum*
15 Olofernes kedeeđ, masod nap-
on, poronLola az q sereg-
-ýnek, hođ fel mennenek az
betvlianak ellenne, valanak
kedééđ az hadakozo galogok, zaz

guz ejoni. to langok. guzon-
tu gogon, mung an forfik-
nat. ~~to~~ letikneltol, biper
of foglate wala of fogang; of
gogata-nakwala, of tartomari-
okoli of wadokoli. ijjivog-
nat egzon/ogij | Mijnd
gogotok on magotok of voj-
adalfoz. ijgrafel fijaj-nak
ellonok. | to el ijvovont of
gog-nak jakadati-n. mijnd
of tetpog. bij nitz dotaj-
nwa, of heltpi met mon-
datyk belmandt. mijnd
of chelmonijg. bij wogon of
chdelonok elonok. | of ijje-
agel fijaj toring. gog latok of
o tokaffagotok. to berijlat
g-nen magotok of foldre.

hwz ezeren, Es lovagok, hvzon-
 ket ezeren, Meeg az ferfýak-
 nak, kézvíletéknelkívl, kýket
 el foglalt vala az fogsaaq, es
 5 hozattanak vala, az tartomaí-
 okbol, es varosokbol, ýf ývsag-
 nak kőzõnseegý, Mýnd
 zerezeek õn magokat az vý-
 adalhoz, ýzrahel fýaýnak
 10 ellenek, es el ýõwenek az
 hegneq zakadasýn, mýnd
 az tetõfýg, ký nééz dotaý-
 mra, az heítõl, mel' mon-
 datýk belmanak, Mýnd
 15 az Chelmonýg, ký vaqon az
 Esdrelonnak elenébe, Az ýzr-
 ahel fýaý kedeeq, hoq latak az
 õ sokassagokat¹, le bvrýtak
 õõõn magokat az földre,

¹ A g k-ból javított betű.

vetvæn þaromatias quip
feyðrei. Eym þegen ym
abþoþani. Soþ yfrabruk q
yþene matama mig af. q
yrgalmastagat af q neþen
So þol veruak af q þaþy foþ
veruak le vlenk af þelþen
veruak þoro vtruk q veruak
yþingtrik af þeþtrik þeþ
qht. So vdanak qvævæn
afþat mynd ljeðl mynd
napval. Demaga miþþer
aloferus. Et þerelt vana
mynd þerimel. Tadar vþ
liðe. Soþ af þvþþe melleþ
foþvalla veynta foþama q
neþik. Deð þelfel. af var
ofon þvovl ygarjta. So af
q veyþneþ me neþit (af af
foþafar) Et vugata. af þvþ

- vetvéén hamat az onon
 feýekre, egeñlo keppen ým-
 adkozvan, hog ýzrahelnek · q ·
 ýstene mvtatna meg az · q ·
- 5 ýrgalmassagat az q népén,
 Es fel weweek az q hadý feg-
 vereket, le úlenek az hefeken,
 Melek zoros vtnak qswenýt,
 ýgengetýk az hegeknek qz-
- 10 -otte, es valanak qozwén
 azokat mýnd éýel, mýnd
 napval, Demaga, mýkor
 olofernes, el kerúlt volna,
 mýnd qorrív. Tahat vg
- 15 lééle, hog az kwtfq, melból
 foí vala vyznek foíama q
 nekýk, déél zel felol, az var-
 oson kúwvl ýgazýta, es az
 q vyzéknek menetýt (az az
- 20 foíasat) el vagata, Az kwf-

fejét békés, nem mozdító
inak az yvesnek kerítésig.
Metszők látnak vala. fog vizes
verője merítésként, ijontab
fűz magoknak meg hűvös-
nyitok, fog nem nyitok let
ijalokra. De Amonnak, és
Meatnak fűz, mentnek az
olefentek, mentnek De is:
vétel fűz, nem lassaban, fűz
nyílban hűz, és az fűz
alatt magyjak azokat, és az
erős megostagorvato jalmok
erősítik őket, fog pedon, őket
vételzomoknál, és vialatnál
meg gőzjessék, vett az fűz-
tje éretnek erőköt, fog

- feýek kedéég, nem mezze vala-
 nak az varosnak kerýtésitöl,
 meflekþó láttatnak vala, hog vÿzet
 wrozwa merÿtenéének, ÿonkab
- 5 qnqn magoknak meg hÿves-
 ýtésekre, hognem mÿnt Lak
 ýtalokra, **Deh Amonnak**, es
Moabnak fÿaÿ, menenek az
Oloferneshez, mondwan, **Az ýz-**
- 10 **rahel Fÿaÿ**, nem lanaban, sem
 nÿlban býznak, deh az hegek
 oltalmazÿak azokat, **Es az**
 erqs magossagokon valo halmok
 erqsÿtÿk qket, hog kedéég, qket
- 15 ýtkozetnéélkvÿl, es viadalnalkvÿl
 megh gqzhessed, **Wess az kýfo-**
 lýo kwtaknak qrozqket, hog

ne merről, a földön, és így
 termeltet mint a föld a gabonát,
 úgy bizony meg fennadnak
 meg a föld az a vándorok, az
 mellet a látnak, és az földön
 belsőzet veim meg nem ve-
 sert meg a föld és kellenetiek
 lennek az föld, a földnek
 ellette, és az a földön ellett, és
 fozza fozas fannafokat, mind
 kermivel minden a földön.
Mikor pedig, az föld, és
 napokon az föld, és
 földközön az a földön, és
 és az meg a földön, és
 mind az földön, és
 meg a föld, és meg a föld, és

ne merýlenek azokbol, es ýg,
tornelkvl megh olod okot,
Awaág býzoñ meg faradwan,
megh ággak az o warosokat, az
5 melet alaýtnak, hog az hegeken
helhezdetwéen megh nem vé-
heetneýek, Es kellemetesek
lonak ez ýgeek, Olofernesnek
elotte, es az o zolgaý elott, es
10 zerze zazas hannagokat, mýnd
kornývl mýnden kwtfore,
Mýkor kedéég, ez orozet, hwz
napokon ký toth volna, El
Fogatkozanak az Latornakwtak,
15 es az megh gúýtottth výzek,
mýnd az betwlýaban lakoknak,
Wg anýera, hog nem vala, az

Warofban, mijdel mege eling-
ednente, ~~met~~ og naponnet,
mege ~~adstijbrade~~ adstijbrade
og wij, og nienpude mijnden
nagon. K. Jadar, og Ozyafbo?
gvalente mijndenok, fuffjate,
er aggonijallatok, ijfjate, os
frosbedok, mijnd egembe, og zoral
mondanok. Ijtelt'een og
ijsten mege bezethenk, os te fysted,
mege gonoge tege mege netenk,
nem akarwan zoinod bekefiguel,
og affijrosokmaal, os agsting og
er ijsten adok menagt og o
bezokbe. Os agstent nijnmen bij
mege fegelen manpog, mijter
mege mijnd te brullerent 9

- Warosban, mýbol megh eléég-
ednéének, Lak eg naponnes,
mert méértékvel adatýkvala
az wýz, az néépnek mýnden
5 napon, Tahat, az Ozýfashoz
gýlenek mýndenek, Ferfýak,
es Azzonýallatok, ýfýak, es
kúsdedek, mýnd egembe, eg zoval
mondanak, ýtéélléén az
10 ýsten mý kozóttýnk, es te kozted,
mert gonozt toól mý nekýnk,
nem Akarwan zolnod béékeségvel,
Az Assýrosokwal, es azéérth, az
vr ýsten adott mýnköt az o
15 kezekbe, es azéért nýnlen, ký
megh segélen mvnköt, mýkor
mý mýnd le hllwnk o

Zemlitsko. Opleti. 23. zemljopis
naka mijaka. ~~...~~ ~~...~~
-mlen. to mpan ~~...~~
qjue mindombr. ~~...~~ ~~...~~
vadnat. fog. abarabent. ~~...~~
mog agret mienpu magron-
tat. az olofent. ~~...~~ 12.
More. joll fog az fogaban leken
algret vrat. ~~...~~ ~~...~~
mijut mog galkent. ~~...~~ ~~...~~
galazat mijuden embent. ~~...~~
mijeron laktak az me folo-
grent. ~~...~~ az me avatlan apo
grent. ~~...~~ mog galnij. az me
zemljopis. ~~...~~ ~~...~~
fagat. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
mind az ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
to az me at. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~

zeméknek elötte az zomýwsag-
 nak mýatta, es nagý vezedele-
 mben, es mostan gýýleték
 ozwe mýndeneket, kýk ez warosban¹
 5 vadnak, hogý, akaratwnkzérénth
 meg aggýwk mýnõn magwn-
 kat, az olofernes néépenek: → : →
 Mert, ýobb hogý az fogsaban lééven
 Algýwk vrat, éélwéén, hoónem,
 10 mýnth megh halwnk, es léégýnk
 galazat mýnden embernek elötte,
 Mýkoron latfýwk az mý felese-
 gýnketh, es az mý artatlan apro
 germekýnket megh halný, az mý
 15 zemeyñknek² elötte, Tanobýzoñ-
 sagwl légenek mýnekýnk ez³ napon,
 Mýnd az Menýorzagh, mýnd az föld,
 es az Mý aýýanknak ýstene, ký,

¹ Az o a sor fölé van beszúrva, piros pontokkal van jelölve a betoldás.

² A két vessző nyilvánvalóan az y helyett került az n fölé.

³ A z talán s-ból van javítva.

hugzwijf all meo raitruok, as
as meo hantok zovörög, fog-
dijfok, fog ijar as vaavok,
as oljovruok vöjtoji kizijte,
fog, loogen as meo wögezetok
Bquwid as tönok zovjabanog
mel. (as as, as meo vögezetok))
fozijall loogen as zovjovsagvok
dijfok, as meo. | Es Mijter est
meo mondottok voolva, ten
nag sijras, es ordytab, as bij-
vokvok gölkezetijben mijn-
dovokti, es jok ovatijglan, fog
zovval zovjovvok as vovjovvok
fog mondvan. Vöjtoji tönok,
mijnd as meo d'vovjovvok
vöjtoji, famijttan belovvok.

- bwzzwth all m'v ra'ytwnk, az
 az m'v b'ne'ynk zer'éenth, hog',
 Ag'gatok megh y'mar ez warost,
 Az Olofernesnek w'ytez'y kéze'ybe,
 5 hog' lee'gen az m'v w'éegezet'wnk
 Row'y'd¹ az T'ornek² za'yaban, hog'
 mel', (azaz, az m'v végezet'wnk))
 hoz'yabb léézen az zom'ywsagnak
 Azzwsagaban, Es M'ykor ezt
 10 megh mondottak wolna, lon
 Nag' s'y'ras, es ord'y'tas, az h'y-
 weknek g'vlekezet'yben m'yn-
 denekt'ol, Es sok orak'y'glan, Eg'g
 zowal ka'yaltanak az vr y'sten-
 15 hez mondwan, W'éétkezt'wnk,
 m'ynd az m'v A'fa'ynkwal
 egetembe, ham'y'ssan Leleked-

¹ Az R javított betű.

² Az ρ és az τ talán javított betű.

i tunk, es fogtlenfegers ty tunk...
Te agorsy vor ijtne ty tages
 wang, tynqv et. m...
 es az te ostrodwal at d...
 az me pagtlenfegent...
 akarijad adnod az tages wandlokat
 az n... ty nam...
 zag me mongak...
 ty tages...
Es nipter magy faredtak volna
 ty... es...
 ei... mag...
 fel... mag...
 ty... monda...
 ty...
 ty...
 ty...
 ty...
 ty...

- túnk, es keégtlensegeth¹ tottúnk,
 Te azeerth vr ýsten, ký, keges
 wag, kqñqrví, mý raýtwnk,
 es az te ostorodwal ał bwzzwth¹
- 5 az mý keégtlenséégvñkrql, Es ne
 akarýad adnod az téged wallokat,
 az néépnek, ký nem twd téégedet,
 hog ne mongák Nemzeteknek
 kqzotte, hol wagon az q ýstenék,
- 10 Es mýkor megh faradtak volna
 ez kaýaltasokba, es sýrasokba
 el epedwén, meg zqntek volna,
 Fel kele Ozýas, meg qtetwéén
 kqñhwlatasokwal, monda nekýk,
- 15 ýgaz léélekwel leégetek Attám-
 fýaý, es ez qt napokon el var-
 ýwk vrýstentql az ýrgalmass-
 -agoth, Nétalam, Az q haragýat

¹ A h-t utólag írta a scriptor pirossal.

el zakazja (uzar el lagja. os
ei murela). os dzejsiat ad
oz q nautint. za kidingioz.
ot napok el murelan. non
ygnosend fegedlon. Tadatz.
vag tegok oz dolgotat. melokar
jelatok Nijol ad Capitulum.

 os doloz megz len. jag
mistoron meg lalloha

woolm oz ygoitok | oz qvrag
byvobit | Merax ymurek laia

fij wala | yoboxnak fia. mol
wala | olofnek fia. | olof peding.

| Oziatnak fia. | Oziab peding | elai
fia. | elai peding | amnonnak.

| galton fjanak fia wala | mol galton
wala | kafonimnak fia. oz pirog.

- el zakazfa, ((az az el haǵga, es
el mwla)) es dólósééget ad
az o Newéének, ha kedééggh, ez
oŧ Napok el mwlan, nem
- 5 ýoweend segedelem, Tahath,
wǵ tegýk, ez dolgokat, meéket
zolatok, **Nýolcad Capitulum,**
Es ez dolog megh lon, hoǵ
mýkora meg hallotta
- 10 wolna ez ýgééketh, az ozwég
ýwdith, Merarýmnek leaía,
ký wala ýodoxnak fýa, meé
wala Iosefnek fýa, Iosef kedééggh,
Ozýasnak fýa, Ozýas kedééggh Elaý
- 15 fýa, Elaý kedééggh Iamnornak,
gedeon fýanak, fýa vala meé gedeon
wala Rafoýmna fýa, ez kedeeggh,

- Akhýtobnak fýa wala, ký vala, Éénan
 fýanak Melkhýasnak fýa, ez
 kedéégħ Salathýelnek Nathanýa
 fýanak fýa, ký vala Ewben fýa-
 5 nak Sýmconnak fýa, Es,¹ ez,
 qzweg Iwdýtrak, elq̄b vra wala
 ((az az feerýe)) Manasses, ký megh
 hoolth vala, az Arpa aratásnak
 Napýban, Merth all wala az kécwe²
 10 k̄t̄oz̄oknéél az mezq̄ben, ecs ýwta,
 hewseegħ az q̄ feýere, es megh
 hala, az q̄ warosaban betwliaban,
 es el temetteteek ottoq̄on, az q̄
 Afáýnak k̄ozýbe, Wala kedegħ
 15 az q̄ t̄olle maradott Iwdýt, qzweg,
 ýmar harom eztendq̄kben, es hath

¹ Itt kivakart betűk nyoma látszik.

² A két szó fölét a szemközti lap piros színezése átnyomódott.

Salmastokan Es q Widit
 Es q Saganat folle Köijytlen iqun
maganat Jorese es tjtot hagj-
seter Maldon es q Utanna vado
spanjtrual lci kettykedwren
latjtruala | Es az q agjettan
Wijstet vuala Jqr ingott | es
hijstet vuala Jonweddren az q
elotrent mijnden napiban |
az Jonweddren | es az Wijstet
ij mijstet es az ijgradel Saganat
ij mijstet mijstet vualvau |
 Es Widit Widit vuala ijot
es ijgen elot Tokuntitro Pijnt
az q van Saganat vuala lok szdag
Saganat es Sokstags zaladot |
es bijndal makote q krpnt Wij

- holnapokban, Es ez Iwdith,
Az օ hazanak felső Réézýben, օնօն
maganak zereze eg týtok háý-
-lokot, Melben, az օ vtanna valo
- 5 leanýkwal béé Rekezkedween
lakýk wala, Es Az օ Ágeekan
wýsel wala zօr ýngeth, es
bօýtօl wala, zenwedween, Az օ
Ééletének mýnden napiban,
- 10 Az zombattoktol, es Az wý hodnak,
ýnnepýtօl, es Az ýzrahel hazanak
ýnnepýtօl megh walwan: →
Ez Iwdith kedegh wala ýeles,
es ýgen eekes Tekééntetre, kýnek
- 15 Az օ vra hágott wala sok kazdag-
sagokat, es sokassagos Laladoth,
es býrodalmakot, օkrօknek Ný-

25 vi
: aivrad, et iðgötrast vordairad
taléskott, et et vada miðst
nefken ijo fjirvi, merrf. vatt
(ogaf iþtut) fæli vada fjirvun,
et non vada skij zolna q fællu
gonof iðgötr. | Et Twedit þess
miðkoren megg Gvillotta vada,
hog af ofras megg iðgötr
vada, hog et napot et merr
van, iðgötrast megg adnaja
af varrot. | Fællu af þvri
pupoz, et af þarvii pupoz,
et q þofija iðgötrast, et et
Twedit megg q merrk. ið
Mii logen af dologg, merrvæ
vija engedott ijo þvri, hog megg
adnaja et varrot af dliivofotnak,
sa et napotnak alatta non

- aýwal, es ýohoknak¹ Lordaýval
Telésekeþ, Es ez wala mýnde-
neþben ýo hýrv, merth, vrath
(azaz² ýstent) feely vala hýwen,
5 Es nem wala, ký zolna o felolle
gonoz ýgéét, Ez Iwdit kedégh
mýkoron megh hallotta wolna,
hoé Az ozias megh ýgeerteh
wolna, hoé ot napok el mwl-
10 wan, Azoknak megh adnaýa
az warost, kýlde, az kabri
paphoz, es az karmý paphoz,
es o hozýa ýowenek, es ez
Iwdith monda o nekýk, :→
15 Mý leégen az dologh, mefreh
rýa engedetth ýozýas, hoé megh
adnaýa ez warost az Assýrosoknak,
ha ot napoknak alatta nem

¹ Az első o fölött tintafolt van.

² Itt tévedésből bezárta a zárójelet és kikaparta.

igruud künstlik fagdelensid
Es fja vaktok kú, fja af vristent
af fjeritok. Nam af befat ez,
fog mat yrgalmastagot fjön,
det ientab id fog matigama-
got, es fjeritlent befiost gróistön.
Mort kú vódet vottitok varnak
femjvóletstligent id af kú
alari tástok jervent. Mapot jatta-
tok o nekí (af af vristent)
De mjerit fog bítelaget af v-
ristent, es dologentí pómferriatí
farvont, es boranatot. Equé
gnallatvan píerjónk, Mortí.
af ristent nam fánaget vójan mjerit
embet, sem píerí fargostagna
nam gferití, mjerití embe-
ment o fja Es afertí m-

- ýowend Tvénektek segedelem: →
Es kýk wattok tú, kýk az vrýstent
késértýtek, Nem az bezed ez,
hog meí ýrgalmassagot hýon,
5 Deh ýonkab, Az hog meí, hara-
got, es hýrtelenkedéest gýwýston,
Merth tú údot vettetek vrnak
kõnyõrvéletessegenek, es az tú
alaýtastok zeréent, Napot hatta-
10 tok õ neký ((azaz vr ýstennek))
De mýerth hog béékeseges az vr
ýsten, ez dologeerth penýtenciath
Tarwnk, es bolanatot, kõrú
hwllatwan kéérývnk, Merth,
15 Az ýsten nem feíneget vgan mýt
ember, sem kedéég haragossagra
nem gherýed, mýkepen emb-
ernek õ fýa, Es azeerth mú

Alaszirok meg q nekij az mi
 telkenen. Es meg alajon koldo-
 sen lantén. Jolgalomnak q nekij.
 Monogret simnan vrnak. Fog
 az q akaratá joronty meg hiege
 mi verinek az q ijgalomastagat.
 jamarlaguak fog mittepen.
 meg jomrodott az mi jiro-
 vonk az astyraknak kervillige
 nyakt. Azonttepen esmies.
 az mi alajatosagronerol dile-
 bodonia. Monne ijndulnok.
 az mi d'ajunknak bentij vnan.
 kije el lattakvata az q ijfentty.
 es ijmadak vata ijbtgen ijfene-
 ket. Mit bentty adattanakvate
 spruk alatia. es el ragadozatva.
 es jegenjigre. az q ellenjiginek.

- Alazzýwk megh ȝ neký az mý
lelkýnket, **Es** megh alazott léélek-
ben lewécén, zolgalýwnk ȝ neký,
Mongwk sýrwan vrnak, hog
- 5 Az ȝ akarafa zereenth, wg téécé
mý welýnk az ȝ ýrgalmassagath,
hamarsagwal, **hog** mýkeppen,
megh zomorodotth az mý zýw-
ýnk **Az** Assýrosoknak kewélsége
- 10 mýatth, **Azon**keppen esmééggh,
az mý alazatossagwnkrol dýle-
kedyýnk, **Mert** nē ýndwltwnk,
az mý **Afa**ýnknak býney vtan,
kýk el hattak wala az ȝ ýstenceth,
- 15 **es** ýmadtak wala ýdegen ýstene-
-ket, **Mel** býnéérth adattanakwolt
tȝrnek alaya, **es** el Ragadozasra,
es zegenséégre, az ȝ ellensééGINEK,

az a l'bis teremtéjével - és ekepen tenem/ni=
= nentkoron alhatós ligen az meg maradafra
az zent zertetnek a szaban mert az meg
maradafnak utama vegetyuk az nemmi

tyeje szunt a. nos bodosagaty amen
MADOK YOZAG KY MEI TARTYA

az zertetes embert az zertetnek a szaba.
= ban. Mondatik az vege delennunk a p'nt.
= me: mert es vilag kyvi az vilg'ba
= fordenak zertetes ember ygerkezik: meg
gerijstet a pokolnak a t'nyeznel et yro.
= utlen egy tudmamint faragos'agnak et
= zaboru'agnak et telgettelens'ignak et fertet.
= mess'ignak a t'p'nyel: amakokart p'odogunk
es vilag'arabol kyfertet ygen et ket mi.
= nekunk tanafat'unk az nobi vege delennunk.
= nek okart: met am az zent'benek do.
= ktor mongya egy k'nyeben: b'gyi mikoron
ember kyfertetik az zertetnek et szaba.
= janal tabat ymez'et ket p'ny' mongyam

- az ȝ Edes teremteȝeuel es eckeppen teuen / mi-
-ndenkoron alhatatos lezen az meg maradasra
az zent zerzetnek ȝ hazaban mert az meg
maradasnak vtanna vehetȝuk az mennei
- 5 dȝchosegnek ȝ nog bodogsagath amen
Masodik ȝozag Kȝ meg tartȝa
az zerzetes embert az zerzetnek ȝ haza-
-ban : Mondatik az vezedelemnek ȝ felel-
-me : mert ez wilag kȝre az viszha
- 10 fordwlt¹ zerzetes ember ȝgekezȝk : meg
gerȝestetȝt az pokolnak ȝ thwzeuel es zw-
-netlen eegh tudniamint haragossagnak es
haborusagnak es telhetetlensegnek es fertel-
-messegnek ȝ tȝzeuel : annakokaert ȝrdognck
- 15 ez wilagra valo kȝsertetit ȝgen el kel mi-
nekȝnk tauastatnonk az nogi² vezedelmek-
-nek okaert : met am az zentberald do-
-ktor mongȝa eȝȝ kȝnueben : hogȝ mikoron
ember kȝsertetik az zerzetnek el hagȝa-
- 20 -sual tahat ȝmezt keel ȝnekȝ mondani

¹ A d után először talán o betűt akart írni a másoló.

² Úgy látszik, mintha az o és g közé felül még egy o volna (talán betoldójellel jelölve) beszűrve.

mi d'ainik, hog mees tygo
 nigtetnanak i ga biizonval tyte
 lareik az q varoko: i stantok
 Megtes tovalba morda jradijg
 vgan ezeu kots parrak: Megs
 kell emlegetmiek, miitippon az
 mi atank abraham mees tieje
 ritiek: es jok jabrov sagokval
 mees biizonitakok es i stantok
 jreth barata lon Ezraippon
ijfaak: ezraippon Jakob: ijs
edicoj: Muijes: es mindentk az
 tyk allomiselek voltak az ver
 i stantok: jok jabrov sagokval
 mual tanak el az jurek :-
 Jok jurek: tyk az jurek: i stantok
 nem tojatak vrnak feltlme:
 vrel: es az q biitrelensagokok:
 es az q para jol kobasopna jurek
 godafij: nemek vrnak ellme.

- mú Atáynk, hog' megh býzo-
níýtatanak, ha býzoíval týzte-
lnéék az ɸ wrokot ýstenekeþh,
Meghes towabba monda Iwdýth
5 **vgan ezen keeth papnak Mégh**
kell emlekeznýek, Mýkeppen az
mú atánk Abraham megh kéése-
rtetéék, Es sok haborsagokval
megh býzoíýtateek, Es ýstennek
10 zeretɸ barafa lon, Ezenkééppen
ýsaak, ezenkééppen Iakob, ýg
kedéégh Moýses, es mýndenek az
kýk kellemetesek voltak az vr
ýstennek, Sok haborosaghwal
15 mwltanak el az hýwek, : →
Azok kedéégh, kýk az kééséérteteketh
nem fogattak wrnak féélelme-
-wel, es az ɸ bééketelenséégheketh,
es az ɸ panazolkodasoknak zw-
20 godasýt tééwéék wrnak ellene,

Ký pwztytatanak, az pwztýtonak
 mýatta, Es az kéégoonak mýa-
 tta el wezéének, Mýes Azcerth,
 megh ne ałwk az mý bwzww-
 5 nkat ezekről, mefeket zenwedonk
 deh, de, Twlaýdonýtwan az mý
 býneýnkéérth, ez ýl kéénokath
 keweseknek, es kýŁýndedeknek
 lennýek, Az vrnak ostorýth,
 10 mýkééppen az zolgak, kýk
 megh veretnek, az on megh
 ýobbwlasokerth, es nem¹ az
 mý wezedelmýnkéérth, <ezt>²
 hýggýk törtééntnek lennýe
 15 ezeket mý raýtwnk, Es mon-
 danak, ez Iwdithnak, Ozýas,
 es ez keeth papok, Mýndenek,
 mefeket zolal, býzońok, es
 nýnŁen az te bezedýdben vala-
 20 mý megh ýgééztelendõ, Azéérth,

¹ A szó előtt egy betű ki van kaparva.

² A szó ki van húzva, és fölé még sorkitöltő díszítő vonalat is rajzolt pirossal.

Mofan inmar inmas nu ead.
murtz jantz vjviallae vau (10)
to iſten flq. to munda. 9
mbijz preditz. Mijntz hog. og
muloz folhatok. iſten innet
ofmeritok. 2 yon koppen. og miſtz
Tannem gomboltam. og zoniſatok
mogt ſha iſtentz vau gon. to
inmadijatok. hog mogt erijze
or iſten og en Tanatomatz. to
delatok og kapron to. to erici to
en to mogt og en folgalo
leanomvoal abvavaal. to inma.
okogijatok. hog og miſtz
mowdatok. to qz inpopdan
to binz. mogt or iſten. og 9.
noopetz ijvagal fijavitz. to mem
akavon pebrez. hog to og en

- Mostan ýmar ýmag mý éértv̄k,
merth zenth Azzoñallat wag, : →
Es ýsten félo, Es monda, o
nekýk Iwdith, Mýnth, hog, az
5 meľeth zolhatéék, ýstenéének
vsmeritek, Azonkeppen, az mýth
Ténném gondoltam, býzoñýlatok
megh, ha ýstentol wagon, es
ýmadýatok, hog megh erosýle
10 vr ýsten az en TanaLomath, : →
Aľatok az kapwn tú, ez eýel, es
en ký meegek az en zolgalo
leañomwal Abrawal, Es ýma-
dkozzýatok, hog az mýnth
15 mondátok, ez oth napokban
tekéénle megh vr ýsten az o
Neepeeth ýzrahel fyaýth, Nem
akarom kedeegh, hog tú az en

Lelke dery men wotatoggetok-
mijlen mees ijzaren te
nietek, Jemij in leegen
eijde, Jaren Lat in wadfaag
en tretem, az nu vrenke.
ijstentog te wadfaag

10 Jias, Jwadanak freidelen.

Men beekseegben, te v-
gen te wad, az me
ellenfegvanken vaic brijw
allafra, te mees trivarn

el meentok (w) az waditfol)

gewetkezijp Pijloured Capic.

Kijt mijkoren el meentok
walm, wadit te meentok

az q in wad koto Jafaba, te qn
magzat ploghte Jor yngghe.

- Lelekedetŷmen twdakozzatok, Es
mŷglen megh ŷzenem tŷ
n ktek, Semŷ¹ ne l  gen
Eg  b, hanem Lak ŷmadsagh
5 en erettem, az mŷ vrvnkh
ŷstenhez, Es monda Iwdithnak
Ozŷas, ŷwdanak feŷedelme,
Meŷn b  kes  ghben, es vr le-
gen te weled, az mŷ
10 Ellenseegŷnkŷn valo bwzzw
allasra, es megh t rween
el meenenek ((az az Iwdithtol))
Kŷwetkezŷk kŷlenced *Capitulum*
Kŷk mŷkoron el mentek
15 wolna, Iwdith bee m  neh
az ŷ ŷmadkoko hazaba, es ŷn
maghat  lt ztete zŷr ŷnghbe,

¹A sz  v g r l *th* bet k vannak k kparva.

Es sammel veltz az q feijere, es
 le buurelwaan vruak elghes, of
 panjakenwa, ve ystrensozmond.
 waer. Veram, ten d'ham nak
sinnevruak ystrensoz, of, adad
az terey querey, az ystrensoz
 Wansotepreik mings - labolotta
 jara. Mel' Nensotep, az ongu
 fark zottagget zerey, terey vruak
 tygtagnak mings zeplofytre
 es tije az jerey q tije
 tagyat mings mingsitelenitete
 vruak, galejatostagruak. Es te
 ve ystren adad azoknak azoni-
 nioepreik preada, es az q ka-
 nokot foogfagra, es mings
 azoknak vruereygette adad
 az tel zalqazdruak tije zerey
 az tel ja otekdof. Wansotep, Veram

- es hammat veteh az օ feյere, es
 le bwrwlwan vrnak elօtteh, fel
 kaյaltwala vr ystenhez, mond-
 wan, Wram, **Één Attamnak**
 5 **sýmeonnak ýsteneh, ký adaad**
 az tօrth օneký, **Az ýdeghen**
Nemzeteknek megh lakoltata-
sara, Meí Nemzeték, az օնօն
fertezetességhek zereenth, lօttek wala
 10 **týztasagnak megh zepłօsýtoյ,**
es kýk az zýznek օ týtok
taghat megh mezýtelenýtettek
wala, galazatossaghwal, Es té
vr ýsten adád azoknak azzoní-
 15 **néépeketh predaba, es az օ lea-**
riokot foghsagra, es mýnd
azoknak íeresegheketh adad
az teh zolgaýdnak, kýk zeretéék
az teh zeretetedeth, Azeerth, vram,

En ~~de~~ spaanse brunke
gymnast, zolgende leerschool te
leij, segedelmen | Mary van
te zeyde af eldij dogokats,
te ezet afoknat vanna te
gondokad, te miind maglyken
af miij te abatal | Mary ~~te~~
miind af te vetaid, magly vrad,
nat zerevatin, te af te ritie
letidog, wat af kienon tw
koda zolfezmet | Te ~~te~~
magly mostan af ^{te} af af
miij, daker af egyptomte
-lioknat Habokot magly
magly latnod inualtata |
Miijer af teg zolgaid vatan
fel zeywarpdovan frotsmak

- en édes ýstenem, Énnekemés
ozweg zolgalo leañodnak, te
léég segedelmem, Merth vram
te zerzééd az elöbbý dolgokath,
5 es ezeket azoknak vtanna te
ghondoltad, es mýnd megh loqon
az mýth te akartal, Merth <loqon>
mýnd az te wtaýd, megh wad-
nak zerezwéén, Es az te ýtéé-
10 letýdeth, Lak az téénnen tw-
ttodra helhezted, TekéénL
megh mostan az Assýrosoknak taboráth¹
Mýnth, Akkor az egyptombe-
lýeknek thaborokat <megh>²
15 megh latnod meeltotal,
Mýkor az teh zolgaýd vtan
fél fégwerkedwén fwthnak

¹ A szó, betoldójellel jelölve, a sor fölé van írva.

² A szó pirossal van kihúzva.

odia: lüznam az q. Jekeretben.
 es az qn. Lovasglafokban. Es
 qn. Szabokozó mészéknok
 (okostagaban.) De te ve iſten
repmintet az q. Szabokozó. es
 Eſi farafok azokat az (stett-
 segek: Melyek Tartu az q
 labokat az mészéknok (az az.
az varost (engem)) es az var-
 zok el bonyitok azokat.
szentekpen lügének ezeket
 en edde vram iſtemet az bibe
 szentek az qn. okostagok-
 -ban. es az q. Jekeretben. es az q
 korszakokból (szentek). Jektok
 elis fa kőpöknok. azaz farok-
 kban

- vala, býzwan az  zekerekben,
es az n lowaglasokban, Es
n hadakozo nepeknek
sokassagaban, de te vr ýsten
5 tekenteel az  thaborokra, es
el farasztak azokat, az steth-
seeghek, Megh Tarta az 
labokat az mesegh ((az az,
Az weress Tengher)) es az wy-
10 zek el bwrtak azokath
Ezenkeppen legenek ezeks
en edes vram ýstenem, Az ky
bznak az nn sokassagok-
ban, Es az  zekerekben, es az 
15 kethweghrl hegezeth, sttth
el fa kepekben, Awg karoyo-
kban Merth¹ Az dben efele

¹ Innen lla ntval kvetkeznek a sorok.

fegunnet n-ljón valla af q Wj.
Daleklaus þat mynd af dorkvot
þinnat. Þarott hegegnat valla
meget mynd af þott vortaf
folgi vagn megg elofit vort
af megg þvilt valla af þvort
þvort vortvort þvort þvort
valla af olofvort vababun
þvort þvort valla af vortvort
þvort þvortvort vort af vort.
þvort þvort af qn vortvort
þvort af q lamavortvort þvortvort
þvort vortvort þvort vortvort
vort vort af me vortvort vortvort
vort. þvort megg vortvort af þvort
vort vortvort elofitvortvort.
þvort vortvort vortvort. Þvortvort
megett vortvort af q þvortvort

- feğwerek ýlyen vala az q wý-
 dalokban, hog mýnt az doctorok
 ýrýak, karoth hegeznek wala
 megh mýnd az keth végheh
 5 felol ýgen megh élesýtwéén
 es megh svtyk vala az hegeth,
 erosb woltaerth. Ezfele, sok
 vala az olofernes hadaban,
 kýkben býznak vala az assýrosok,
 10 De követkozyk meges az ýras: →¹
 es kýk býznak az q Nýlokban,
 es Az q lanlayokban dýlekednek,
 Es nem thwggak, hog téénmagad
 wag lak az mý vrvnk ýsten-
 15 vnk, ký megh rontod az had-
 okat, mýnd eleýtolfogwan,
 es wr teneked Newed, Nýwýta²
 meeges Ivdith az q konjorgée-

¹ Itt fejeződnék be a lila tintával írt sorok.

² Innen ismét lila tintával írt szöveg kezdődik.

100 W.
 Enkelde sel ve ijsten af te karodot
 mijspen elrijtlfagsvann, 68
 vossed les af 9 errijget af tes
 Jatalmadraal, Etteik les af 9
 errijget af tes Jaragodnate mijska
 fik ijfervik en magokat mejs
 Jophsiteniik af tes Jontstigsides
 68 mejs fterret me af tes Jont
 nouednet Jajlittat, 6 atariak
 te vorrijet af 9 terqnet mijska
 af tes Jont qllarodnate Jarvate.
2 Jontg. Jafes af ve ijsten, 68
 af qnen kvalrijdon terqnet
 mijska, 68 vagassiek af 9
 karodt/rijget, Jogattassiek mejs
 af qnen Jontrijet vorokjades.

- sééth wr ýstenhez mondwan,¹
 Emcéed fel vr ýsten az te karodot,
 mýkééppen eleýtolfoghwan, es
 vessed leh az ɔ erɔýɔkɔt az teh
- 5 hatalmadval, Esséék leh az ɔ
 Erɔýɔk az teh haragodnak mýatta,
 kýk ýgérýk ɔn magokat megh
 zepłsýtenýek az teh zenthseghideth,
 Es megh ferteztetnýe az teh zent
- 10 newednek haýléékat, es akarýak
 le² vetnýek az ɔ tɔrɔknek mýatta,
 az teh zent ɔltarodnak zarwát,
 Azcerth, Teged azt vr ýsten, hoğ
 az ɔnɔn twlaýdon Tɔrɔknek
- 15 mýatta, el vagasséék az ɔ
 kewéélséégek, Fogattasséék megh
 az ɔnɔn zemeýnek wrokýaban,

¹ Itt fejeződik be a lila tintás írás.

² A szó a sor elé, a margóra van írva.

En þarftam (af af engemög
 letrun af Olofrun) (af af vorri
 þat af ein álykjinnat zerottel
 -þat) af af ennetum af en lala
 þomben af þat af þat, þat.
 vorðastam megi þat. (af af
 erpti þat af forðistastam þat)
 Meir ebban embelþatij lisen
 af te ninnunna, þat þat
 ágginniallet þat þat
 megi þat, (af af Olofrun)
 Meir þat, þat af þat þat.
 þat þat af te þat þat.
 þat af letrun af erpten
 te þat þat, þat þat af
 þat þat þat þat te þat.
 þat þat þat þat af þat.

- Een Raýtam, ((az az, engemeth
latwan, az Olofernes)) Es werýed
ötet Az één Aýakýmna zeretéésé-
-ból, Agg ennekem az één lelk-
5 kemben Alhatatossagoth, hog,
Wtalhassam megh ötet, Es agg
Erööt, hog el fordýthassam öteth,
Mert ebben emlékezetý léézen
az te newednek, Mýkoron
10 Azzonýallat keze gózendý
megh ötet, ((azaz, Olofernest))
Merth, vram, Nem az sokassagh-
ban vágon az te hatalmad,
sem az lowaknak eröýben, az
15 te Akaratod, Sem kedégh az
kewéélek kellettenek te neked,
Eleýtöl fogwan, de az Alazatos-

4 ofmaat, 60 Zolito eink. Krijg-
vrijse voolt mijndekenen
kallemtos tenetod 2 jent.

Meneknek ijlene, 60 Wijzknok

Terevtoje 60 mynd eponse-
60 Terevtoes ablatoknek vna

Halgast meeg engemet jent

pepigege, Zolowu lva i odok,

60 of te meeg ijvot maffard,

vol bijzakodok, 60 Smelotogal

meeg vram 23 te kpenatnagpe-

60 ofg bejider of en Zaba, 60 of

Tanarottias en jivvenden meeg

eroffje, 60 of te jafad meeg

maragjen jentelkrekiden, 60

Mijnden Nemzetek meeg

- oknak, Es zeléédeknek kőfő-
 rgéesc wolt mýndenkoron
 kellemetes teneked, Azeerth,
 Meńeknek ýstene, Es Wýzeknek
- 5 Teremtoýe, Es mýnd kőzonseg-
 -es Teremtet'h allatoknak vra,
 halgass megh engemet zegeń
 kőfőrgő, zolgalo leńódoth,
 Es az te nag ýrgalmassagod-
- 10 rol býzakodot, Emlkezzeł
 megh vram Az te tőrwéńedroł,
 Es agg bezeédet az en zāba, es az
 TanaLoth, az en zýwemben megh
 Erőssýł, hog az te hazad megh
- 15 maraggon zenteltetésben, es
 Mýnden Nemzetek megh

Wentryck, Merck te vrag of
ijten, te minnen ghebet
feletoeg. Inar tijdelijk Capit

En pedingt 209 mijken
mest zont volen at
Prodit vrbos kaitatam, a fud
fale at hatabl. melbomle
bruvolwan fekybruala vrnab
elque te elene ginnat at
q zolgate leamiat abraty, te
le zathwan at q zafaba, at
le vito qn magarol at qpr
ijnges, te le vrbatet a
qzwoeslety nek qltzrehtlpl, z
mest mofa at q testete (at at
mest feredes)) te mest kente
qnon magat yalos draga kente

úsmeryéék, Merth te vag az
ýsten, Es nýnlen Egééb, te
Félétted, **Imar týzedýk Capitulum**
Løn kedéégh hog mýkor

- 5 mogh zõnt wolna az
 Iwdith vrhoz kaýaltanýa, fel
 kele **Az** helbõl, melben, leh
 bwrwlwan fekýkwala vrnak
 elõtte, Es elewe hýwa az
- 10 **Q** zolgalõ leanýat Abráth, es
 le zalwan az õ hazaba, es
 le vétéé õn magarol az zõõr
 ýngeth, Es le vetkezéék az
 õzwegséégnek õltõzetýbõl, Es
- 15 megh mosa az õ testeeth ((azaz
 mogh feredeh)) **Es** megh kenéé
 õnõn magat ýeles draga kenet-

veel te ja yllakruale Melote
 Myndabol zenzentkruale te q
 magt vadogata af q fariate q
 feitein te magt zenzee tebeten
 te foverget togn af q feitebe
 te fel qlyyete qn magt af
 vadit qruandetestuignek zerp
 avasabade vagn magt tebeten
 fawot af q labarjda te fel
 vone af q yogijanak qlyyete
 te liliomijte foleijbevale tebet
 laretejt te qvetejt te
 Myndentruval magt tebeten
 qnq magt af q tebetenval
tebeten tebeten te yten tebeten
 felote ada q vijana zep te tebet
 feiteyget. Men mind eiqn
 maganek yten tebetenval

- vel, Es ýo ýllatwal, Meľeth
Mýrrabol zereztenek wala, Es ɸ
megh walogatá az ɸ haýath ɸ
feýéén, es megh zerzée Éékésen,
5 Es Sýweget tɔɔn az ɸ feýeebe,
Es fel ɔltɔztetéé ɔn magat az
Iwdit ɔrwendetességnek zéeɸ
Rvhaýba, es wɔn megh Éékesýtet
Sarwkot az ɸ labaýba, Es fel
10 wéwe az ɸ ýogýanak ɔltɔzetýth,
Es liliomýt, fýleýbe valo éékes
Lerleýth, Es gýrɔýth, Es
Mýndenckwel megh Éékesýté
ɔnɔn magat, az ɸ Éékessegývel,
15 kýnek kedéeǵh, vr ýsten, ezeknek
felette Ada ɸ rýaýa zép, es éékes
fénessegeth, Mert mýnd ez, ɔn
maganak ýlen Éékességwel

Walo assags fongjete. Nem wala
p3 qloggethez wala fongjete
mek gerjedetessigabole fangom
yisten gerim walamak, loltaj yo
Jaggsbol fongwin | 16 | as | Wijsten
q rajta qz ijt fongjete meot
qregjete. fong fongja fanglhardan
e3 fongjete wala yelomnijet mijalen.
ekmek fongjete elte. | 16
qz | Weding | fol | waka | as | Abra-
naka | as | q | folgato | lomanak
fong wala el wijne qz fonglq
-bort, qz alajt qz edienben, qz
pöper, qz pariet, fong fong, qz
fongjete, qz fongjete | 16 | el
meone, qz mijter ijtotek wala
as wafonak fongjete. Ottojan

- valo megh zerzéése, Nem vala¹
 az oltozethez valo gónörvse-
 nek gerýedctességéből, hanem,
 ýsten zerént valanak, lelký ýo-
 5 zaghibol fvgwén, Es az vrýsten
 o raýta ez ýl zéépseget megh
 oregbýtée, hog hozýa hasonlhatlan
 Éékessegwel ýclenneýek mýnden-
 eknek zemeýnek elötte, Es
 10 Ez Iwdith fel raka az Abra-
 nak, az o zolgaló leánának
 hog velek el výnne Eg Tömlö
 bort, es olaýt eg edéenben, es
 péépet, es paréét, kéez fowe, es
 15 kýnereket, es saýtoth, Es el
 meenc, es mýkor ýwtott vala
 az varosnak kapwýra, Ottoگون

¹A lap tetején későbbi kéztől származó tollpróbák látszanak.

leelok 23 ~~07~~ . es as vordend
 wettijts . vanden traditio .
 tijt . mijtenen lathak volna gtinge
 el almeelpodeaan . brodatatruale .
 ijgen nagon . as traditio q
 eekrijger | Demoga jennijt nem
 kadeien q tolle . bij gretide
 oter . Mondaan . 23 Mo atkijn =
 knak ijteme agjon rended-
 malastor . & as te zijvordne
 mijnden tanarjat as q sup-
 rjeval mees gretijer | & as
 ijerofalem dijrebedijer te rollas .
 te lagen as te Noord . as jent =
 etnek . es ijgafaknak zannij
 kexpt . & Mondanek mijnd
 azok . bijk oth valanek . of
 joral . Mondaan . of lagen . of

- léélek, Az Ozýast, es az varosnak
wéénýth, warwan Iwditoth,
kýk, mýkoron lattak volna teth,
El alméélkodvan, Lwdaakvala,
5 ýgen naon, az Iwditnak 
éékésséget, Demaga semýt nem
kérdvéén  tlle, ký erezteék
tet, Mondvan, Az Mv aan-
knak¹ ýstene aon teneked,
10 malasztot, Es az te zývednek
mýnden tanayat az  er-
ýével megh erssýle, Es az
ýervsalem dýlekedýeek te rollad,
Es leen az te Newed, az zent-
15 -eknek, es ýgazaknak zamý
kztth, Es Mondanak mýnd
azok, kýk otth valanak, ég
zoval, mondwan, v leegen, v

¹A msodik a egy kikapart bet helyére van írva.

lügen ~~Trudits~~ ijmad
van vret, bij mijne af kapre-
kon, onmagt, te af q d'braja-
lpen p'edits bog mijter af bog-
vel te jallana, af Napnik Tam-
malafstakloijde fratenak Trudis-
nak, af d'ijfoosoknate p'mij
te mig tartate qter mond-
van, fonnat ijq. d'vrag' fova
meeg. | Trudits folek, en af
fij dotnate lania vragot, te
con amate okavitz fratek el
af q zjndknek elollen moeg
moeg v'mriten af ijgandp
dolgot, bog adatmijok kalletik.
te netter ijvstogve, d'nnak
okavitz, bog, mig v'tahaan

- légen Iwdith kedéégh ýmad-
wan vrat, ký mééne az kapv-
kon, on maga, es az q Abraýa,
lõqn kedéég hog mýkor az heg-
5 røl le zallana, az Napnak Tam-
madasakor, Eleýbe fwtnak Iwdit-
nak, Az Assýrosoknak kýmý,
es meg tartak õtet mond-
van, honnat ýõz, Awag hova
10 meég, Iwdith felele, en az
Sýdoknak leañia vágok, es
een annak okaéérth fwtéék el
az q zýneknek elõlle, merth
megh ýsmeréém az ýõvendo
15 dolgot, hog adatnýok kelletik,
tv nektek íereséégre, Annak
okaéérth, hog, meg vtalvan

tutokot: Nem aturak megg abny
 on magokot: fog igrakmalta:
 got innekvula az to hynit:
 aturak flottel az opacert: en
 magamban gondolam: mond-
 van. El megok az clofernek
 jannafnak elvide, fog megg
 telomem q nekii, az oknak
 (az az az igrakal nippent)

lytokiat: az megg mottalam
 clofernek, mel az miiind-
 vel megg innekvula az okat:
 veg fog. lak az igrak. El ne
 erit az clofernek: megg
 kprak: az miiind jallottak
 volna az az az asyrosok)

- týtöket, Nem akarok megh adný
on magokot, hog ýrgalmassa-
got írnekwala az tú zýnet-
<-> eknek elötte, Ez okaert, en
5 magamban gondolom, mond-
van, El megek az olofernes
hannágnak eleýbe, hog megh
ýelenlem ø neký, azoknak,
((azaz az ýzrahel néépenek))
10 týtökýat, es megh mvtassam
olofernesnek, mel be méénes-
vel megh írhesse azokath,
vg hog, Lak eg hõses, el ne
essék az olofernesnek nepe
15 közöl, Es Mýkor hallottak-
volna ezek, (azaz, ez assýrosok))

23 Iudithaek begedit. Nijikvau
af q orofaijet, as almitokodan
vula afokmak Jemokkhu, muni
af q Jeyfengest nigen wacholak.
vula | B. Mondanake redituan

Mig geytet af te toledott
(af af ziletidet) Mijer Talalini
njen Tanarot, loq nignel af nu
vrankto). | Den Haag 1834 muni
Trogfad. Mest mijer allapol
af q Jijmerek elge, nio terpen
te veld, fr bedruettiged loq
q Jijmerek. | B. te vrankto
af olofernt Jatorat, is be muni
dakt af reditort | Milipen bedruet
be muni volun. Jabitte af olofernt
niefnek bleijde, lantothan muni

- Az Ivditnak bezedít, Nézýk vala
az φ orczaýat, es alméélkodus
vala azoknak zemekben, merth
az φ zéépséégéét ýgen Lvdalák-
5 vala Es Mondanak Ivditnak
Meg φ ozted az Te lelkedeth,
((azaz Ééleledet)) Mýert Talaltal
ýfen Tanalot, hog ýonel az mv
vrvnkhoz, demaga, ezt megh
10 Twggad, Mert mýkor allapol
az φ zýneenek elotte, ýol téézen
te veled, Es kedwessééges léézz az
 φ zýveben, Es el výweek otet,
az olofernes Satorahoz, es be mon-
15 dak¹ az Ivditoth, Mýkor kedégh
be ment volna, Ivdith az olofer-
nesnek eleýbe, leghottan megh

¹A betűk körül piros tintapöttyök vannak.

Soch ijend med boijant, 1. En
munda netij Waltte nojas etc.
 az 11 folgalo laamijodnat boijant
Waltte nojas etc. az 11 folgalo
laamijodnat ijgrijt boijant
Dalgot teifon 11 viddy Mort.
fil. Nabagodonofar. az folodnat
ijgrijt 11 fil az 9 folodnat
 bij wagon te bonned. mijnden
 teinodige laloknat mags
 getreidre. Mort. nem lat
 burberet folgaldnat quetij. te
 mijattad. de fopt mags az
 mofoknat q vadij et engednat
 q netij. Mort. firdetijte mij-
 nden orfigban, et mijnden
 mofoknat bojotte, az 11 bluid:

- hóg ýonel mý hozýank, Es
monda neký Ivdith, veged elo
az te zolgalo leanýodnak bezedith,
Merth, ha,¹ kowetended az te zolgalo
5 leanýodnak ýgeýt, tøkéélletes
dolgót téezen vr te veled, Mert,
Éél, Nabvgodonozor, ez földnek
kýrafa, Es Éél az ø hatalma,
ký vaçon te benned, mýnden
10 tééveíø lelkeknek megh
gøtrééséere, Merth nem Lak
Emberek zolgálnak øneký, Te
mýattad, de Søøt meegh, az
mezøknek ø vadý es engednek
15 ø neký, Mert, hýrdettetyk mý-
nden orzagban, es mýnden
néépeknek kozotte, az te Elinéd-

¹ A *ha* két piros pettyel jelölve, utólag van (feketével) beszúrva.

nek mag etossaga Et magg van
fon yelombruvien mynd Et
vylagrat. Log lak ten magg
vag of mag ijo. Et letalmat.
Nabrogodonofornat nijuden
orjagaban. Et of to fogolind.
nijuden Tartomarijokriak
gijndomstijk | Nem tijok gja.
of magg joltal of 2 Pijovrat.
afteer twiggak nijunogt per.
omoltal of rija ijnige | Markt
lijon dologt Et, log magg van.
Santatvan of mag ystevant.
Et bingkrak nijatta. Et va
peromok of neppit. Et of
profotalijak altaka. Log of
bingkriet. Et agja qrt. Et

- nek nag okossaga, Es megh va-
 gon yelenthweén mynd ez
 vylagnak, hog Lak ten magad
 vag Az Nag yo, Es hatalmas,
 5 Nabvgodonozornak mynden
 orzagaban, Es az te fegelmed,
 mynden Tartomanyoknak
 hyrdettetyk, Nem tytok ezes,
 az myt zoltal az Akhyornak,
 10 aztees twggak myt¹, megh por-
 onLoltal o rya yonye, Merth
 byzoñ dologh ez, hog megh vagon
 bantatlan az mv ystenvñk,
 az bñnknek myatta, Es vg
 15 poronLolt az neepnek, az o
 profetañnak altalla, hog az
 bñnkeert, el agga oket, es

¹A / betűt talán utólag szúrta be a scriptor.

Mijert bog, ihol kuggat egi af
 ißrabel frari, bog megi kunnat
 af q ißrabel, aßer kairte lag,
 af te fílelned. | Þunok folungs-
 meigi af eßfergeit, ißon eß
 gþrætt qþer, te af ißrabel
 vado aßrætt meigi, ißon eß
 af gollat eßiße jandalandok.
 | Þer seß meigi eß jorþe megi
 bog, megi glijett af q karmokt,
 te aßknet af q vörvokt megi
 ißon | te af q vörvokt jandstygte
Melopot jorvokt af ißrabel
meß ißlefißt | af kuggat te
þorvokt | te af olajt (meßlytt af
ißrætt alafara vörvokt adet-
þunok), aßer gendat bog megi
þunok jorvokt (kass) megi þunok.

- Mýert hog, ýol twggák ezt, az
ýzrahel fýaý, hog megh bantottak
az օ ýstenekeþ, azért Raýtok vaę-
az te féélelmed, Ennek feletteh,
5 méégh az ehséégh éés, ýgen el
ęotrętte օkeþ, Es az výtnekvél
valo azzwsag mýatt, ýmar Lak
az holtak kęzýbe zamlalandok,
deh sęth méégh ezt zerzýk mostan,
10 hog, megh օlýéék az օ barmokot,
es azoknak az օ wéérékeþ megh
ýgak, Es az օ vroknak zenthseęýth
Meęket poronlolt az ýsten, hog
neh ýlleséék, Az bwzakat, es
15 borokat, es az olaýt ((melýek az
ýstený aldozatra valanak adat-
van)), azt gondoltak hog megh
emééztenéék ((azaz, megh ennék

Es magt ynnick) ...ulst Lat
Feyervollic non jabad waalica
iflloerijck **D**eerse. **V**hijntz hier
eft teltijk. **G**ijon hog verpelticme
adat snak. **M**et delgote. **E**no te
folgale leuicod. **m**egs pelticme
el fureck afuktolo. **E** boletotti
ve engemotz. **y**og eljotz **m**er
gijndorrom tenckto **M**erz en **o**
te folgale leuicod. **a**s ijftentz
tijtelom. **m**iegt ittegeen te
malade. **m**iegt mofanec **E**
lij mien as te folgale leuicod. **o**
te ymadom as en ijftentz.
te magt mofan en nebrun. **h**og
mijter fijzetij **m**egs afotruk
a **g** bantet **E** en **m**egs

Es megh ýnnak)) méléket Lak
kezekwelés nem zabad wolna
ýlletnýek Azeerth, Mýerth hog
ezt téézýk, býzoñ hog vezedelemre
5 adathnak, Meí dolgot, één, te
zolgalo leañod, megh erthwéén,
el fwteek azoktol, Es boLatotth
vr engemeth, hog ezeket megh
hýrdetnem teneked, Merth en
10 te zolgalo leañod, az ýstenth
lýztelelem, méégh ýttegéen te
naladées, méégh mostanéés, Es
ký méégen az te zolgalo leañod,
Es ýmadom az en ýstenemeth,
15 Es megh monga en nekem, hog
mýkor fýzetý megh azoknak
az o bñnokot, Es en megh

newgheijp mijnne bezonstige
felken Iyzenbelt q d'ijf Capitulu

I

dyet q wijk as as traddel
mak. poromola olffere
mde. be menije. oia. as had

Qualanek les kintien as q kint
Ley ro poromola quwkij oat

lapnijal ro poromola. ro migs

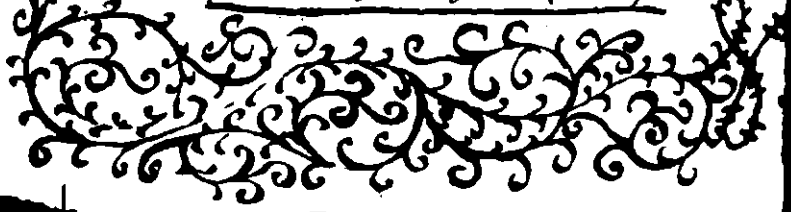
Zarzer as t'is. hog mi adat.

nijjeek truditsmak as q
klakodainabul (as as rit boij boij.)

Kijnek felde trudity ro mada.

Mofan en men zikem asokbale
maket ennekem poromolij

adatnij. hog ne ijqijq en vjarn
bantas jemaga ezokbul as.

neveztetýk mýnd kőzõnseeges
fõldõn, Týzenkettõdýk *Capitulum*
Tahat օ neký, azaz Iwdith-
nak, poronlola Olofer-
5 nes, bee mennýe, oda, az hol
valanak leh téwéén az օ kén-
leý, ees poronlola օneký otth
laknýa, Es poronlola, es megh
Zerezéé aztés, hog mý adat-
10 nééýéék Iwdithnak az օ
lakodalmabol ((Azaz étkeýból,))
Kýnek felele Iwdith, Es mōda,
Mostan en nem Ehétem azokbol,
meleket ennekem poronlolz
15 adatný, hog ne ýõýõn en rýam
bantas, Demaga ezekból, az,

mulápet velam jostam, légeni /
Prinsip alofermas mionda, ha el
fog atkoznaq nek, mulápet. tag
voolo gottal, májt lézánk.
tenekid. Ís mionda vadttani
alofornok, fu vinnu lól a, tól
lalkad, miont vinnu lólú miond
el, lézánk aq te talgale ismiond,
miontan miont jostaj aq vinnu
aq an képmiont, mulápet aq miont
gombótam. Ís lól vinnu aq
alofornok talgale, vadttant aq
fatará, miont porantóla vala
aq alofermas. Ís miontan a
miont vadttant lól aq alo-
fermestól, tag a miont, lézi.
bqvostaj zabadsaj, tag aq
miont aq ismiont aq
vinnu lézánk aq miont.

meleket velem hoztam, **É**ézem,
 kýnek olofernes monda, ha el
 fogatkoznak ezek, melekekh teh
 weled hoztal, **M**ýt téézvnk
 5 teneked, **Es Monda Ivdith**, az
 olofernesnek, **En vram, É**él az teh
 lelked, mert nem kóltý mýnd
 el, ezeket az te zolgaló leañod,
Mýglen megh zerezy az vr ýsten
 10 az en kezemvel melekek en megh
 gondoltam, **É**és béé vývéeék az
 olofernes zolgaý, Ivdithoth az
 Satorba, **m**elbe poronolta vala
 az <N> **Olofernes**, **Es mýkoron be**
 15 menne Ivdith, ezt kéré az olo-
 ferneştól, **h**óg o neký **E**ýel,¹
 bõwsééges zabadsagh lenne², **h**óg ký
 meheetne az ýmadsagra, es
 vrnak kõnõrgéeésre, **M**éeégh

¹ A szó előtt kikapart betűk nyoma látszik.

² A szó, betoldójellel jelölve, a sor fölé van beszúrva.

Väivvattasat elqtes | Es a3
 Aloferne poronzola a3 q kono-
 nijkijnat, jogi, niipkijpen a3
 Jeditfnak pellenietto krunni q
 Eij magetten, es -be ijjetten a3 q
 ijsterinep rimudafara, harom
 napon. | Es tii meijenvala a3
 Eijij vöktben, behalyanate vaq-
 gäibe, es magt motta vala qu
 magar a3 zwt fentt vijjben,
 Es jog fol meijen vala, imagga
 vala ijvabelnok vut ijsterietto
 jog ijsteriettoij a3 q ~~va~~ vetatz
 a3 q niipkijnet magzavadijt.
 afara. | Es be menveim tijjtan
 marad vala a3 fatorlan, nijnd
 addijst ettij iivem, niijgden
 estree pitelt vumne, qu maganate

- wýrrattanak elötte es, Éés az
 Olofernes poronlola az Ƹ komor-
 nýkýnak, hog mýkééppen az
 Ivdithnak kellemetes lenne, Ƹ
 5 ký mehessen, es be ýohessen az Ƹ
 ýstenének ýmadasara, három
 napon, Es ký megenvala az
 eýý údokben, betvlyának wpl-
 géébe, es megh mossa vala Ƹn
 10 magat az kwt fonek výzeben,
 Éés hog fel megen vala, ýmaggá
 vala ýzrahelnek vrat ýstenééth,
 hog ýgengetnéýe az Ƹ <vt..> vtath
 az Ƹ néépéének megzabadyt-
 15 -asara, Es be menwéén týztan
 marad vala az satorban, mýnd
 addéégh otth lééveen, mýghlen
 estwe Éételt venne, Ƹn maganak,

Ees lön Neğed Napon hog az
Olofernes zereze valorat az q
zolgaŷnak, Ees monda az q
Off mesterenek, Az tŷztasagh tar-
5 to Wagaonak, Meri el az Sŷdo
Azzoŷhoz, es TanaLozad qŷeth, hog
az qn akarata zeréent léégen kell-
emetes qnekŷ lakoznŷ en velem,
Merth az Assŷrosoknak koŷotte,
10 ŷgen vtalatos dolog, mŷkor az
az azzoŷŷallat meg Lwfoŷa az
Ferfŷyat, hog Lak vsmeretlen
el menne q tŷlle, Tahat be me-
ne az wagao Iwdithoz, Es mo-
15 da q nekŷ, Ne féélŷen ez ŷo
Azzoŷi be mennŷ az en vramhoz
hog tŷzteltesséék az q zemée-

lemek elme. Es ficht o vater
 to niget bors. qvremdestesse.
 gweliff Es ist die Tracht der Welt
 Es maget puchog ellenur mon
 galk af en vrammek Misulente
 af mij yo lezen. af q zandvint
 elhte. es kallemetes. af te toezoni
 Valamij kedinge qneti leue kalis
 ennde. af en neten mijnd ijgou
 yo lezen. mijnd en palden
 net napiban Es sei pelag
redits. Es maget eitelike en
maget af q elgertival. Es
te menveen. maget alle af
olefernetent elme Es alifant
netent q zewer pedent maget
foglar tatete. meris zareteti
vale q rittet af vortte. af

- Íenek elötte, **Es** égék q wele,
es ýgeek borth, orwendetessée-
gwel, **Ký**nek Iwdith felele
Ký vagok een, hoó ellenne mon-
5 gák az en vramnak, **Mý**ndenth,
az mý ýo lezen, az q zemeýnek
elötte, es kellemetes, azt téézem,
Walamý kedéeóh oneký léénd kell-
emetes, az en nekem mýnd ýgen
10 ýo lezen, mýnd **En** Ééletem-
nek napýban, **Es** Fel keleh
Iwdith, es megh Éékésýte on
magat az q oltözetývel, es
be menvéén, megh alla az
15 **O**lofernesnek elötte, **Az** olofer-
nesnek q zówe kedéeóh megh
Foglaltatéeék, merth zeretetý
vala q neký az Iwdithoz, az

9 Zouwenet hze Zouwenet | Es
monda neti alofernto dapani
ytalos. es et las qruvndetostog
ved. merr sigolmet ialtel en
elqum. | Es monda hedi i
qruvnt ysom vram merrt jre
magofntatog af bi lalpen af
napen. mynd en teltentent
napymat felott. | Es et hede.
er erick. es i vort o elottel.
afotdel. metet verjenguna
af o zolgalo rana o neti. | Es
myg vejgvala af alofernto.
af hedijs felpl. | Es ygen sot
boet i vort. metet sofa vren
ijvort valla af o elottent vne
piban. Tijzenharina. Capitulu

-   zvw  nek t ze zer nth, Es
 monda nek  Olofernes, Akar h
  talth, es v  leh  rwendetesseg-
 -wel, mert k  gelmet l ltel en
 5 el ttem, Es monda Ivdith,
  r m st  zom vram, merth fel
 magoztatoth az en lelkem ez
 napon, m ynd en   letemnek
 nap nak feletth, Ees el kezd ,
 10 es ew  k, es  w  k   el tth,
 azokbol, me eket zerzetthwala
 az   zolgalo lea a   nek , Es
 megh w gwla az Olofernes,
 Az Iwd th fel l, Es  gen sok
 15 borth  w  k, me   t soha nem
  vth¹ vala az    letemnek Na-
 p ban, **T zenharmad Capitulum**

¹A v javított bet .

Verzorging van de landbouw in Florida

Dijetrijetok af mis vrentat

ijtenventok, bij el non yaa

af q bonne bijzetat, fo en velom

be telefitei af q yrgalmassagat.

mela megg ygieng vala ygrafol

saganak, fo ez eijel megg qie.

ez en bezijmed, af q riepenek

ellenfegeng, fo bij waerwin af

Janbol af Olofmes frejts

meeg mvetata q riek. mandan

ijme af affinjabelij vjtozok

Savinagjanak, Olofmes frejts.

fo ijme af q gwaoglatom, bijben

fo zijt vala, af q pifrogfegibonogdot

afgoinjallatnak bezij miat vorté

q,tt af mis vrent ijtenvent

- vezteghlettekwolna Monda Iwdith,
dýléérýetek az mý vrvnkath
ýstenýnkøth, Ký el nem haða
az ø benne býzokat, Es én velem
5 be telesýtéé az ø ýrgalmassagat,
melet megh ýgéérth vala ýzrahel
hazanak, Es Ez eýel, megh øle,
ez en kezeýmvel, az ø népének
ellenségééth, Es Ký wééwén az
10 Saakobol az Olofernes feýééth
Megh mwtata ønékýk, mondvan
Ýme az Assýrýabelý výtetek
hannaágának, Olofernesnek feýe,
Es, ýme az ø zwíogsatora, kýben
15 fekýk vala, az ø Rézeghségében, holot
Azzoíýallatnak Kezeý mýat veréé
øtet az mý vrvnk ýstenýnk,

2) q Angala pignoretz, zinnertz.
Pij mactentem, p ottojan vadio
lettenden, p onnan yde vyjsa
magg tinctem] to non sagontz
pignoretz v. q zolralo karantz.
magg zeplofölnqui, de conyanden
bunnet zeplojttel magg qvqz=
wien, magg zoja pignoretz tö
mekret, qvälucien af ystani,
gqzadulanden, to af en magg
zabadelanden, to af tö sagitt=
föggretten, 2 nnek opant, ymar
Wallast Tögret (af af dylrettetz)
qvetti minn rarian. Markt yd
af v risten. Markt qvqkret Vagari

Demaga, Éél az mŷ vrvnk
ŷstenŷnk, Merth megh ōrōzōtth
Az ō Angala engemeth, ŷnnééth,
Kŷ meenettem, Es ottoŷon valo
5 léétemben, Es onnan ŷde vŷzha
megh téréttem, Es nem haŷōtth
engemet vr, ō zolgalō leaŷiath,
megh zeploŷvlnōm, de mŷnden
bŷnnek zeploŷetōl megh ōrōz-
10 wéén, megh hoza engemeth tŷ
nektek, ōrŷlwéén az ŷstenŷ
ŷŷzedelemben, Es az en megh
zabadvlasomban, Es az tŷ Segééd-
ségehtekben, Annak okaerth, ŷmar
15 wallast Tegetek ((azaz dŷlééretéth))
ōnekŷ mŷnd ŷaŷan, Merth ŷō
az vr ŷsten, Merth ōrōkkee vaŷon

af 9 i regneroffaga. | Myndonk
ording i smadek vutfoet mon:
banak Anditstak | Bløst albot
teiget v. af 9 Satamural,
mon te unjattad storsje teno.
af me ellensogentte: - 3 3 0

Demoga, i jzrafel neyrene tris:
delme, Ofi, at, monda Anditstak.
Delotte leany magrat vng tet. af
falsget i jstetel. 83 falsge. myndt
af jzoin alla rotmak falsste | delotte
af v. i jsten. Pi hermitte monit
te falsste. Pi herbe peddaryans
ellensog jzukaner foyedelmeinte.
fayie me solvire. Monit, 83 napon
af te morder anira fol magofstall-
Sog. Et me iawstijte af te dyle.

az օ փրգalmassaga, Mýndenek
kedéégħ ýmadak vrath, es mon-
danak Iwdithnak, Megħ aldotth
téégedet vr, az օ hatalmaval,
5 merth te mýattad semýe tewe,
az mý ellensegýnketh: ·
Demaga, ýzrahel neepenek feýe-
delme, Ozýas, monda Ivdithnak,
Aldotth Leañý magzat vağ teh, az
10 felseges ýstentօl, ez fօldօn mýndē
Azzońýallatoknak felétte, Aldotth
az vr ýsten, ký teremtéé Meríeth
es fօldet, Ký teged kılde, az mý
ellensegýnknek¹ feýedelméének,
15 feyéének Sebeýre, Merth, ez napon
az te nevedet ańera fel magoztattá,
hog, El ne tawozýék az te dýl-

¹ Az փ v betűből van javítva.

eretas emberetnek Jafaboli. Sijt.
Vonnak gatalmarol nyugt zonis
Pezsindnek miynod qzqzqz. Eynnek
mogy zabadrelataerigi nem puber
Zidit az tej laltidnek az az. az
te nemzetlegetdnek Homorufanaris
te gaborrelagatig. Joz Pziznos
leel az me romlatvunkon. az
me ijtentunknek elkte. te
Monda miynod miyn. leiton
leiton. Demoga. d. Pziznos
oda ijtet. te monda neki
Jodit, az ijtentnek ijtent.
Pziznos te q biztonlagat laltid
Joz bryzoz all az q ellentegyni
qzqz miynod te ijtet. az en Pziznos.

- ééreted Embereknek Zařabol, křk,
vrnak hatalmarol megh emle-
kezééndnek mřnd ęřkkéé, křknek
megh zabadwlasaéérth, nem kedve-
5 zéél az teh lelkednek, azaz, az
te nemzetséégednek Nómorosagaérth,
es haborvsagaérth, Deh kęřęřv-
léél az mř Romlasvknkon, az
mř řstenřnknek elętte, Es
10 Monda mřnden néép, léégen,
léégen, Demaga, Akhior hřwan
oda řęve, Es monda nekř
Ivdith, Az řzrahelnek řstene,
křnek te ę býzořsagat řętted,
15 hogř bwzzvth all az ę ellensegřn,
ęņęn maga, ez eřel, az en kezem-

Ballantróp i Samu. Et. m. j. n. xlix.
Ja q þjálfok bjótolokubrotok,
þó á þessum þjóðfélagi lögum af
þessum verk af q fereðel m. j. n. j. n.
þess af v. j. n. j. n. þess f. j. n. j. n.
Mjör þess af q þannagj.
j. n. j. n. af olöfens satorfok,
þó lögubok þess j. n. j. n. þess
galdum. þess m. j. n. j. n. þess
þess f. j. n. j. n. af þess v. j. n. j. n.
þess þess m. j. n. j. n. þess af þess.
Mjör þess m. j. n. j. n.
þess þess f. j. n. j. n. þess
m. j. n. j. n. þess v. j. n. j. n.
þess. Þess v. j. n. j. n. þess
þess. af þess lögubok.
þess. Þess af þess lögubok.
þess þess lögubok. þess.

Zallanatok, Hanem Oí mýnth
ha ɔ Rýařok hýrtelenkednetek,
Es Azonval zývksééggh lezen az
Kéémeknek az ɔ feyedelmekhez,
5 ɔtet az vyadalhoz fel sérkentený,
Mýkor Kedééggh az ɔ hannağý,
fwtandnak az Olofe'nes satorához,
Es leleendýk ɔtet ýgen megh ta-
golwan, Feýenelkól heveredvén,
10 es fertezwéén az ɔnɔn wééréébeh,
Nağ Réttenetessééggh esýk ɔ Rýok,
Mýkor Kedééggh meg vsmeritek
Azokot fwto felben lennýek,
meńńetek batóságval ɔ vtan-
15 nok, Merth vr ýsten le tɔřý
azokot, az tó labaýtoknak
alaýa, Tahat Az Akhýor, lata
Ez nağ hatalmassagot, mefeth

ten ver ripten iverafel niptend. es
el Sagman af yoganij te veralgijte
ijpenen by en, te kornel metels
bediit. te af iverafel nipten
krijbe gelbestotit. es mijnd
af q meq mavaderbij. es nong:
et teegje. mijnd. es man niptig
leg okan bediig. geg jil mawa
af nap. Bij fogg ettek a; by
fabon af olofent foyett. is
mijnden ferfje fel vder a;
q fegvoret. te Bij mntnet
ijgen nag fergertvoti te nag
pijantvot. Metet magt lat
van. af qqr allek jeltvotmak
af olofent fatarafog. Demuga.

tõn vr ýsten ýzrahel népewel, es
el haǵwan az poganý téewelǵést,
ýstenben hún, Es kornívl metel-
kedéék, Es az ýzrahel neépének
5 kozýbe héfheztetéék, Es mýnd
az ɸ meg maradééký, es nemz-
etseegý, mýnd, ez maý napýgh,
leg ottan Kedéégh, hoǵ fel tamada
az nap, ký fvggezteek az Kɸ
10 falon az Olofe'nes feyééth, Es
mýnden ferfýv fel veve¹ az
ɸ fegweret, Es Ký ménének
ýgen nag zergeesswel, Es nag
Kýaltassval, Melet megh lat-
15 van, az ɸɸr allok el fwtanak
az olofe'nes satorához, demaga,

¹A második v javított betű.

1.
afok. Eke af faterbos ijgqtrkwa.
af q be manufeknae elyrei af ja-
tor aytouja elot zergqdeist teeg-
mekwala, af tel ferkenteswke
okawerij. Soj af iugbetatlanfagor,
moftelegwael orwofolnab muggi.
Vaf soji naf af farkagotptoi.
de af zangitit nijatt ferkonefel
af olofines. ||| terij. ferkij nam
marij wala a' dlijruja ergo. es
Satalnat fannagjanak af q
iugolmanak fatorat Lergitit-
vel. awag be muntkwalimugg
injruja. De nijpor. el ijgtrk
wala af q fannagij. es feryobol-
mije be nijnd af q fadanak.

- azok, kȳk az satorhoz ŷŷottek vala,
az ȳ be meeneseknek elŷtte, az sa-
tor aŷtoŷa elŷtt zergŷdĕest Tĕez-
nekvala, az fel serkenteesnek
5 okaerth, hog az řivghatatlansagot,
mesteseegwel orwosolnak megh,
vĝ hog, neh az serkegetŷktol,
de az zengĕĕs mŷatt serkeĕe fel
az olofe'nes, Merth, senkŷ nem
10 merŷ vala az Assŷrŷa erŷs, es
hatalmas hannaĝĝanak az ȳ
řivgolmanak satorat Lĕrgetĕĕs-
vel, awaĝ be menesvel, megh
řŷtnŷa, De mŷkor, el ŷŷottek
15 volna az ȳ hannaĝŷ, Es feyedel-
mŷ, Es mŷnd az ȳ hadanak,

- feyedelmý, Es Assýrýanak ɔregbý,
Mondanak az Komornýkoknak,
meńetek be, es serkenletek fel
ɔtet mert¹ ým ký ýɔttek az egerek,
5 az ɔ lýkokbol, es ýme mýnkɔt
výadalra ýngernek, Tahat az
wagao, be mene az haýleekba, es
megh alla az Karpýtnak elɔtte,
Es Tapsolast tɔn az ɔ Kezeývel,
10 mert alayýfa vala, hog egúth
alonnéék, az ývdithwal, de,
mýkor, semý ýelt az alwas
felɔl fýleýnek hallasaval nem
erezhetne, kɔzelb ýarvla az
15 karpýthoz, Es fel emelýte azth,
Es meg latwan az Olofe'nes²

¹ A *mert* betoldójellel jelölve, a sor fölé van írva.

² A szó előtt kikapart betű nyoma látszik.

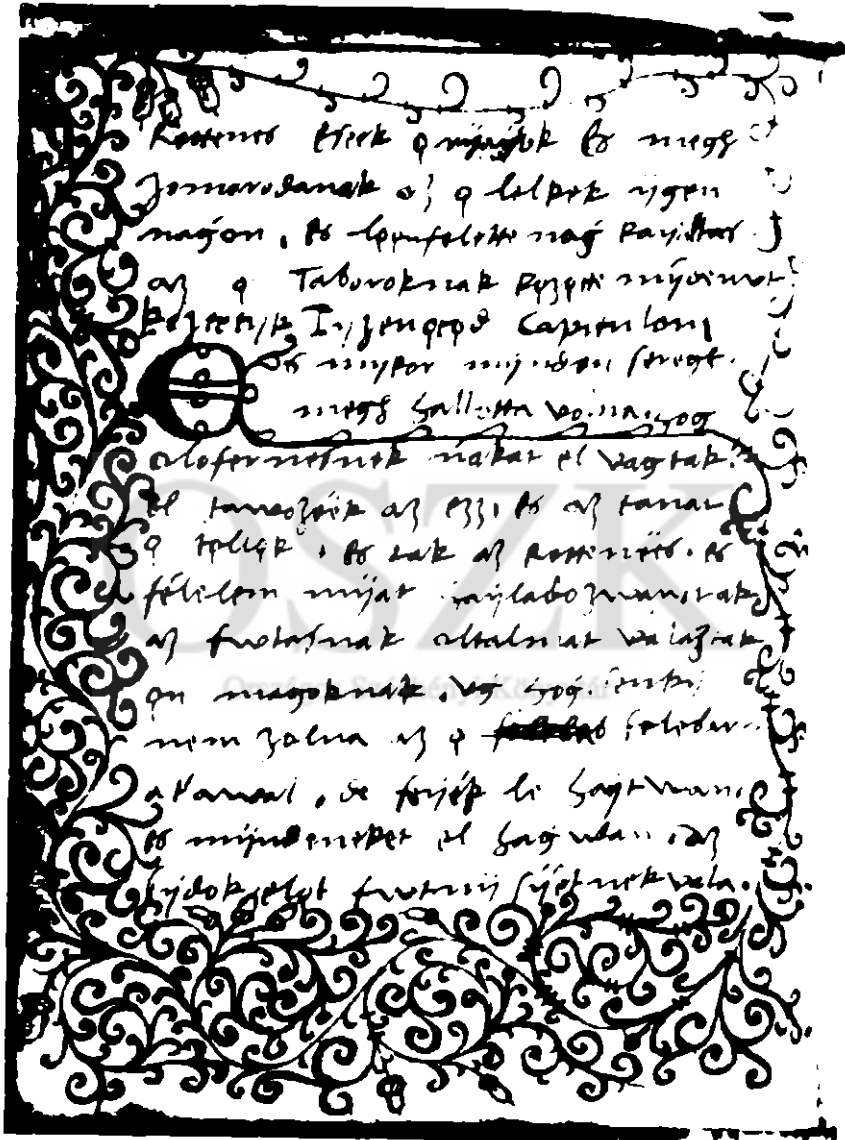
testet. frist. testet af 9 vore
forvandring i af falden fornuft.
Maaf forval for pylden sijnman.
to migt jagget af 9 vafjjet.

for de migt af vaditthak fater
abatt. to nem dele ott otogon.
for pifrom af migt. to mada
lijme. for s'ido affonijallat.

Maaf galafatol jagget testet
Nabugodonosor fadanak migt.
Dine oloferant febjit af falden.
to af 9 frje migt. 9 vafjjet.

Maler migt migt gallokk
Volna. migt affyria. prajm
Zannagij. to frjodelmij. migt
migt falkat af 9 vafjjet.
to el vifselvellen falden. to

- testect, feýecnelkvl az q veerebe
keweredwéén, az földön fekenný,
Nág zowal fel kýalta sýrwan,
es megh zaggata az q rvhaýat,
5 Es be mene az Ivdithnak sator-
abaes, es nem lele qtet ottoón,
Es ký fwta az nééphez, Es móda
ýme, Eg Sýdo azzonýallath,
Nág galazatos zegent tótt, az
10 Nabwgodonozor hazanak, merth,
Ime Olofernes feckýk az földön,
es az q feýe nýnlen q raýta,
Melet mýkor megh hallottak
volna, mýnd assyria, ereýenek
15 hannagý, Es feýedelmý, mýnd
megh zakaztak az q rwlaýokat,
Es el výselhetetlen feilem, es

Kertens Heck q' m'ij'ok to m'ij'ok
 Jernarsdank a; q' l'el'ok n'igen
 majon, to l'ep'el'ok n'ag Bay'el'ok
 as q' Tab'ok'sak P'eg'ok m'ij'ok
 P'eg'ok'sak I'ij'ok'sak Cap'ok'sak
 to m'ij'ok m'ij'ok'sak s'ok'sak
E m'ij'ok Gall'ok'sak V'ok'sak
 alofer'ok'sak n'akar el' V'ok'sak
 el' tan'ok'sak as P'eg'ok'sak as tan'ok'sak
 q' to'ok'sak, to l'ak as P'ok'sak'sak. to
 el' f'ok'sak m'ij'ok m'ij'ok'sak
 as f'ok'sak'sak alt'ok'sak v'ok'sak
 on m'ij'ok'sak, to f'ok'sak'sak
 non Gal'ok'sak as q' f'ok'sak'sak f'ok'sak'sak
 a'ok'sak, to f'ok'sak'sak li' f'ok'sak'sak
 to m'ij'ok'sak'sak el' f'ok'sak'sak'sak
 f'ok'sak'sak'sak f'ok'sak'sak'sak'sak

Rettenes Eseek ꝥ rýaýok, Es megh
zomorodanak az ꝥ lelkek ýgen
nagon, Es loon felette nag kaýaltas
az ꝥ Taboroknak kozotte mýdenvt,

5 **Kezletýk Tyzenotod Capitulum**

Es mýkor mýnden seregh,
megh hallotta volna, hog
Olofernesnek riakat el vagtak,
el tawozéék az ezz, Es az tana

10 ꝥ tollok, Es Lak az Rettenéés, Es
félelem mýat haýladozwan, Lak
az fwtsanak oltalmat valasztak
on magoknak, vg hog, senký
nem volna az ꝥ <felebab> felebar-

15 atawal, de feýék le haýtwan,
es mýndeneket el haýwan, Az
sýdok elot fwtný sýetnek vala,

14.
Ejter. fel fogamproven. q ayok.
ijonitk halnak vala. fozvan
az megakntk utann. is az Salom;
otnak q rosiij. | Latman pedig
ijrafel fijay ezet. fog fozmanak.
Vizny ejdik qet. de la Jaitanok
kavirivén. is kvirivén. q vanc
nok | Mijort pedig. fog az affiro:
lok nem megf ejszudon. de
el ritkoznan sijetve kretnek:
vala. | az ijrafel fijay pedig.
Egy sonybe gálokizáron. vizitk
vala azokar. is kijt fog érnék
vala mijnd megf ksovijak
vala | fo az ozijs. káldé kpar.
tepet mijnden varofokra. is az

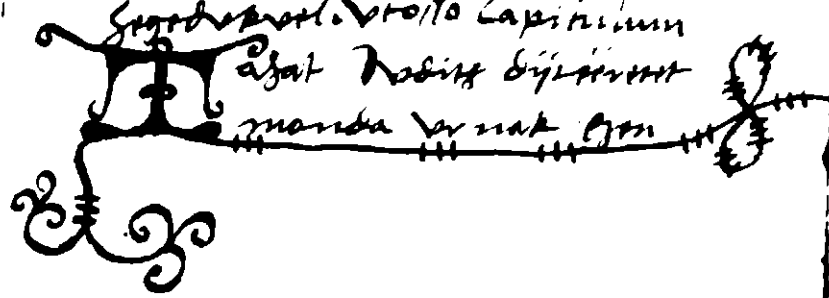
- kýket, fel feğverkedwen, ɔ Rýok,
ýonýek halnak vala, fvtvan
az mezoqnek vtaýn, es halom-
oknak ɔsweńýn, Latwan kedegh
5 ýzrahel fýaý ezeket, hog fvtnanak,
vzný kezdéék ɔket, es le zallanak
kúrtɔlwén, Es vvoltvén, ɔ vtan-
nok Mýert kedégh, hog az assýro-
sok nem megh egégezweén, de
10 el téékozwan sýetwe fwtnak-
vala, Az ýzrahel fýaý kedéégh,
Egg seregbe gýlekezveen, vzyk
vala azokat, es kýt hog éérnek
vala mýnd megh koorýlak
15 vala, Es az ozýas, kúlde kove-
teket mýnden varosokra, es az

ijäsenet feldonek miynden kav,
tomaniya. Amnako parvts miy-
nden tartomaniya to miynden
varos, valogatott fof vros iyyo-
tsobitsok. q vtannok | to vjzija
agopat, fonnit ehyvo, miynden
ijvtnant af q saturoknaik vjzija
fiv. Azok paxog, kija miy-
mmavattak vala vuduttai af bor-
vhiant varofakan | el morme-
nika af affjrofofonaik fuvoraba
to az q fok marjayitoto-mat,
fot ot gattak va va miynd
el dvalak, to iigen miynd paxoda-
mat. Azok paxog, af kija
af allonog miynd gpfvros fivnuk
betolika, miyndenoktozomilet

- ýzrahel földenek mýnden tar-
tomanýra, Annakokaerth, mý-
nden tartomaný, Es mýnden
varos, valogatott fegveres ýfýakot
5 kúldének, φ vtannok, Es ízéék
azokat, tǒrnek élyvel, mýghlen
ývtnanak az φ hataroknak véég-
ére, Azok kedeeg, kýk megh
marattak vala Ivdittal az bet-
10 vlýanak varosaban, El meene-
nek az assýrosoknak taboraba,
Es az φ sok marhayokot, mel-
eket ott hattak vala, mýnd
El dvlak,¹ Es ýgen meg Rakoda-
15 nak, Azok kedéégh, az kýk
az ellenseg megh gózween terenek
betvliaba, mýndeneketh, melék

¹ A két szó kikapart betűkre van írva.

Denique p[ro]p[ri]e q[ui] n[on] i[n]d[ic]at[ur] a[ut]em
 m[ul]ta c[on]f[er]unt[ur] v[er]u[m] i[n] a[ut]em
 p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e. q[ui] n[on] m[ul]ta
 t[er]m[in]o. d[ic]it[ur] n[on] ab[ut]e
 i[n]v[er]s[us] a[ut]em d[ic]it[ur] i[n]v[er]s[us].
 Et p[ro]p[ri]e. Et d[ic]it[ur] p[ro]p[ri]e.
 Et p[ro]p[ri]e. m[ul]ta i[n]v[er]s[us].
 a[ut]em m[ul]ta m[ul]ta. Et a[ut]em
 i[n]v[er]s[us]. m[ul]ta. i[n]v[er]s[us].
 ab[ut]e m[ul]ta i[n]v[er]s[us]. Et a[ut]em
 m[ul]ta m[ul]ta q[ui] n[on] v[er]u[m] a[ut]em
 a[ut]em d[ic]it[ur] a[ut]em. Et m[ul]ta
 i[n]v[er]s[us]. Et m[ul]ta i[n]v[er]s[us].
 v[er]u[m] a[ut]em. o[rg]o[n]i[ca] v[er]u[m]. Et
 i[n]v[er]s[us]. v[er]u[m] a[ut]em.

- demaga kedéég, Mýndenek az
melek olofernese valanak, azaz,
kývált keeppen, qvenek monda-
tnak vala, Azokot mýnd adák
- 5 Ivdithnak, azaz Arańýat, Ezzvstqt,
Es Rvhakat, Es draga koweketh,
Es kozonséeggel, mýnden Ezkqzt¹,
azaz, mýndē marhat, Es az
Nééptql, mýnd, Ivdithnak
- 10 adatanak mýndenestql, Es az
néépek mýnd qrvlnekvala,
az Azzońýallatokval, Es mýnd
Zvzekvel, Es mýnd ýfýakval,
výgadvan, orgonakval, Es
- 15 hegedvkvel, **Vtosso Capitulum**
Tahat Ivdith dýLéeretet
monda vrnak, ezen

¹ A k betű elpacázódott, ezért a scriptor piros betoldójellel jelölve, fölé újra leírt egy piros k betűt.

Zinnel monderen quijstap ver-
mak des jokers konstijstap
vermak quijmbalomonkban as
zengedogpata quijstij dyverentap
gruende zijstap is zijstap as q
meestij W gabamak meest
terijstij W meest quijstij Pij
Salsgijstij W q Tabonijstij as
q meestijstij quijstij God meest
Jababijstij meestij meestij
me ellensgijstijstij quijstij
el ijstij as lijstij as lijstij as
lijstij lijstij as q meestij lijstij
jokstijstij lijstij as lijstij as
ga as lijstij lijstij lijstij
meest ijstij lijstij as q lijstij
beflijstij as lijstij lijstij

- zowal mondwán ŷndŷlatok vr-
nak dob zokot, Ééneklŷetek
vrnak Czŷmbalomokban, es
Zéngedezzetek Ŧnekŷ wŷ¹ dŷleereteth
- 5 Ŧrwendezŷetek, Es hŷatok az Ŧ
newééth, Wr hadaknak megh
torŷŷe, Vr newe Ŧnékŷ, Kŷ,
helheztetéé Az Ŧ Taborŷth, az
Ŧ néépéének Kozotte, hog megh
- 10 zabadŷtana mŷnkŷt mŷnden
mŷ Ellenseegŷnknek kezeŷbŷl,
El ŷvta az Assvr az hegekŷl, az
eezŷek felŷl, Az Ŧ ereŷenek
sokassagaval, Kŷnek, Ŧ sokassa-
- 15 ga, az Sebess foŷo vŷzeketh
megh ŷwa, Es az Ŧ lovaŷ
befedezéék az vŷlgeket, Vg es

¹ A szó betoldójellel jelölve, a sor fölé van írva.

. 10.

munda. fog meg gnyjama
 az en betaryimot, es az en
 nyfaryimot megq pluce tprudo
 to az en aviatlanymot abraija
 nyeresitge. | Es a nyozokt adia
fog sagra. | Jarmaga az nyindon-
hato vor. meg -banta qterzi. Es
adia qterz affonnyallainak pte.
 nybe. | Es meg gyalaga qterz.
 | Mint nem vordor nytani az
q betaryimafyt nyv hulepnyk
nydia. | Jemi keddig Eylanak
 erqf fjar. nem vordok qterzi az en
 Jem keddig az Nygus ragi nyin
 oryosok nem tanadnak orja:
 q nya. azas Oloferutro - lot. p.
 Deq Mirarij karia | nyind
asnak
nyam
nyat

- monda, hog meg gwytana
 az en hatarymot, Es az en
 yfyaymot megh olnée torvel-
 Es az en Artatlanymot adnaŷa
 5 nereséeigre, Es A zvezeket adna
 fogsagra, demaga az mynden-
 hato vr, meg banta oteth, Es
 adaa ottet azzonŷallatnak Keze-
 -ŷbe, Es meg galaza otet,
 10 Merth nem veree¹ vr ysten, az
 o hatalmasŷt yfyv hoseknek
 myatta, Sem Kedéeŷg Tŷtannak
 eros fŷaŷ, nem vereek oteth²
 Sem kedeeŷg az Magos Nag
 15 orŷasok nem tamadanak
 o rŷa, Azaz Olofernesre
 De az Mérary leania Ivdith

¹ Az utolsó betű utólagos betoldás, pirossal.

² A 13. sor végén betoldójellel van jelölve a lap szélére pirossal írt magyarázat: **azaz nem orŷasok, kyk mondálnak litan fŷayak**

As q orđajanaak eipivnaak
mug fuyte azas mug gqzre
qhr. azas Olofirnost Ullery
log vet pztia az q qvcon

qluzymopl / fo fo qluzyst

q vndetstetogyst pofan. bi. of
y jrafel fjaynaka mug vnygala
lafana / fo ftkelyte of qn ordjanat

svaga pntuhal / fo bi fmae of q
fuyat. fuvoynek alaja. of qny
mug vndetstet / az q qvpehipe
mug vnygala of q fndyht / fo
q fuyte foyagda pnt an nak
lafana / fo al vny fqvnt a

q inka Ullery Remintov. a
pofat. azaf. aktivolok of q nifatat
fagat. / fo of vndetstet. of q batovaz
gatol. / Altov Ordjanat. of dly.

- Az **q** orczaŋanak kéépécével
 meg feýtée, Azaz meg gőzée
 ötet, Azaz Olofernest, Merth
 leh vetkezéeék az **q** özvegy
 5 öltözetyből, Es fel öltözéeék
 orvendetesséeégnek Rvhaýba, az
 ýzrahel fýaýnak meg wýgazta-
 lasara, Es Éékesýte az **qn** orchaýat
 draga kenetvel, es béé fonaa az **q**
 10 haýat, Sówegnek alaýa, az öteth
 megh úeréeésre, Az **q** Czýpelűseý
 megh ragadak az **q** zemeýt, Es
q zeepséege fogsagba eýtee annak
 lelkeeth Es el vaga törwel az
 15 **q** nákat, Megh Rettenéeének, az
 pesák, azaz, assýrosok az **q** alhatatos-
 sagatol, Es az Medosok, az **q** batorsa-
 gatol, Akkor Ordýtanak, az Assý-

Þessi sigurinn er áttur, þið mundu
 at naka iðvafel fyrir naka, og og
 iðvafel fyrir naka og gáin
 aðalra, Meðal Tarrögnat Vala
 Þu iðvafel iðvafel þag iðvafel
 eris De Nigis þoraða munna
 þar og en ~~þoraða~~ þoraða
 neppuk. Meris og myndunfata
 Veri þu þu þu all og þu þu og
 iðvafel þu þu þu þu þu þu
 afokar. Meris is og þu iðvafel
 og þu þu þu og þu þu þu.
 þu og þu þu þu þu þu þu
 mynd og þu þu þu þu þu þu
 þu þu þu þu þu þu þu
 þu þu þu þu þu þu þu
 þu þu þu þu þu þu þu
 þu þu þu þu þu þu þu

- közönségenek Előtte, kők mond-
 atnak ýzrahel fyaýnak, es ez
 ýgéékbe, ýntéé azokat az hala
 adasra, Melel Tartoznak vala
 5 vr ýstennek ýlen Nag ýo léétéé-
 erth, De Méges tovaba monda
 yaý az én [...]etemre¹ tamado
 néépnek, Merth az mýndenhato
 vr, bwzwwth all q Raýtok, es az
 10 ýtééletnek Napýan, megh latogató
 azokat, Merth ád az vr ýsten, az
 q Testekre² tázet, ees féérgeketh,
 hog éégýenek, Es kééznodýanak
 mýnd orokkéé, Es vg lqon ez
 15 vtan, hog mýnden Néép, az gq-
 zedelemnek vtanna, Mééneh
 ýervsalembé, ýmadný vrath,

¹ Ez a szó beragasztott papírcsútra van írva. Az eleje lyukas.

² A szó előtt kikapart betű nyoma.

1.
Pis logbotan bog megi Tjinn-
lanak (alaf megi mofobanak
af q igvotink jvonty) megi
af sijobnak Tqrvotink af
faturta valo mofobas megi af
may napsogtes. jvelon af ijteni
aldofatnak ijdrta, þjvri, þjvri
af jvntij jvab logbotan af vj
ijvotink aldofak af mjndun-
otjal megi liggjvotink aldofatort.
Þs af q fogadafotak | Þs af q ijvri-
votink, Mjndunet, Jemagn.
Þvotink af aldofvotink mjndun
Sabotijoz jvanzamatj mjndun
Þvotinkmjndun mjndun aldof
vala q mjndun af mjndun | Þs af

- Éés leghottan hogh megh Týztv-
lanak (azaz megh mosodanak,
az ɔ torwéének zereenth) **merth**
az sýdoknak Tɔrwéének, az
5 **gakorta valo mosodas, meegh ez**
maý napeeghes, ýelesen az ýstený
aldozatnak ýdeyen¹, kýrɔl zol ýth
az zenth ýras leghottan az wr
ýstennek Aldozak az mýnden-
10 estɔl megh Ééghetééndɔ Aldozatoh,
Es az ɔ fogadasokat, Es az ɔ ýggé-
retetekh, Mýndenek, Demaga,
Iwdith, az Olofernének mýndē
hadakozo zersamath, mýnd
15 Kɔzonseegwel, mefeket adoth
vala ɔ neký az néép, Es az

¹ Az utolsó betűk fölött lyukas a papír.

Zvinnogs satortgas metes q el.
 Zozont vada az olofatus fozvett
 blada az templomta. qvaboz
 vado emk bozobroz fog saba el
 ne felenytemmizet | El ylon
 mag ystony. fozobozog. metes
 ton | Trebitznotk bozovet van az
 yfozot fozvett | Vada bozog
 az vity q vandenozvaten az fon-
 tkent q padanok zavomozog.
 ystony dymozvaten. az foledvett
 fo boz fozom boznapotoni. az
 gqzobolemark qvome Trebitzal
 egvett folgaleatik | fo az napok
 notk vatanu | Kijbij mynd az

Zwíogh satorthes melet q el,
hozotht vala az Olofe'nes feýevel,
béada az templomba, qorokééh
valo emlekezethre, hoq soha el
5 ne feleýtetneeýek, El ýlen
naq ýstený segéédseégh, melet
ton Ivdithnak kezevel vr, az
ýzrahel fýaýval, Vala kedéégh
az Néép qrvendezweén, Az zen-
10 teknek q peeldaýok zereenth, azaz,
ýstený dýleeretben, es féélelembē
Es Egééz három holnapokon, ez¹
qozedelemnek qrome Ivditval
egvtht zolgaltatéék, Es ez napok-
15 nak vtanna, kýký mýnd az

¹ A z betű s-ből van javítva.

9 Szarjaba réze. Es kedve.
Igen Nag' legy. az az. Nag' biztoss.
egre magostatuk az 9 varofaban
betalyaban. Es yalof. vaia.
az az. biztoss. myndes
azzenyallatoknak felotte. mynd
yztobolunk kezentesig folten.
Vala keding az 9 jentjognek
yozagados. az qozgy biztossag
ezitten szija egyetvalvane. Nag'
fog. nem vszerve ferlyfyat
mynd az 9 boltoene napyan.
Mynd vana megz folvria
az 9 ferfja. Ma nassig. Es keding
kedegz Juntap napokon. Vala
maganak nag' orvlysigvet.

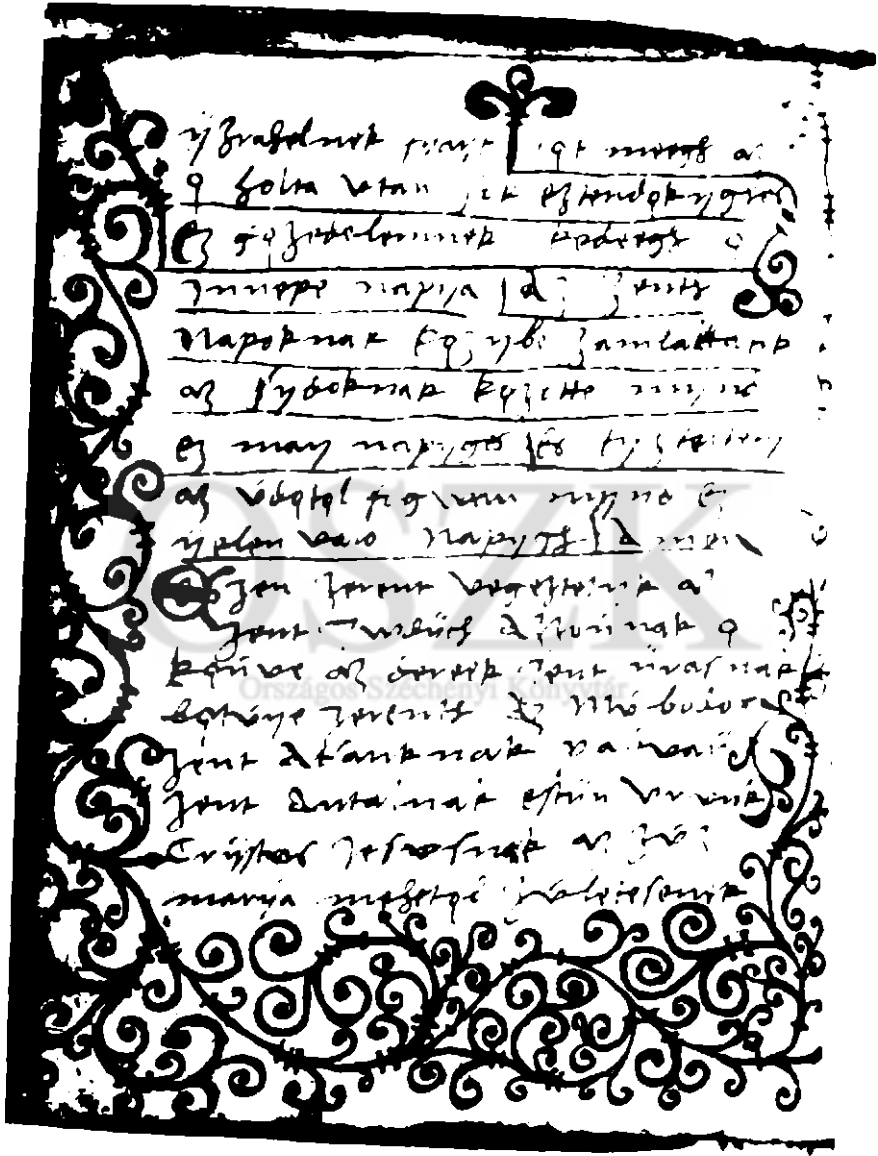
- ø hazaýaba téere, Es Ivdith,
Igen Nag loon, azaz Nag týztess-
egre magoztateek az ø varosaban
betvlýaban, Es ýelesb, vala,
5 azaz, týzteletesb, mýnden
Azzoíýallatoknak felette, mýnd
ýzrahelnek kozõnséges fõléén,
Vala kedéégh az ø zentsegenek
ýozagahoz, az øvegý týztasaagh
10 erõssen hozýa eggesvlween, wg
hog, nem úsmere ferýfýath,
mýnd az ø Ééleteene Napýban,
Mýnek vtana megh holt vala
az ø ferfýa, Manasses, Ez Ivdith
15 kedeegh Innep napokon, Vala
maganak nag dvlõséégvel

119.
Vijetlyu (23-2 ty) zalkhstsigal yar
vata yokrat Tarafagaban as
alkalmas qtozstokben myud
as q myud)) | Mest marada
Prinos by Redig as q vrank
Manastiruk Sozaban Jasiy qk
Bstombeyog | to of Abratur q
Zolgaio karnat, abadan Sozaba
(23-2 myud myudlye) | Ket of
Redig kolognal by myudok of
Vylagbol | to temstokial q
vrank byvare, btholyaban
| to slyata qtt myuden myud
Jest Napokon | Mest myud
as q keltiruk Napiban myud
vata by myud Salurgatmya

- výseloýe, ((Azaz týzeletesséégel ýar
vala ýoknak Tarsasagaban, es
alkolmas oltozetekben mýnd
az o ncevel)) **Megh marada**
5 **kedcegh Ez Ivdith az o vranak**
Manassesnek hazaban, Zaz, es oth
Eztendeýgh, Es az Abrat, az o
Zolgalo leanat, zabadon haáaa,
((Azaz megh nemesýte)) Ees ez
10 **Ivdith bodogwl ký mvléék ez**
výlagbol, Es temettetek, az o
vraual egýwe, betvlýaban,
Es Sýrata otet mýnden néép
heeth Napokon, Merth mýnd
15 **az o Ééletének napýban nem**
vala, ký megh haborgatnaýa

Handwritten text in a cursive script, possibly a historical document or manuscript. The text is arranged in several lines, with some words underlined. The script is dense and characteristic of early modern handwriting. The text is partially obscured by a decorative border on the left and bottom.

Handwritten text in a cursive script, possibly a historical document or manuscript. The text is arranged in several lines, with some words underlined. The script is dense and characteristic of early modern handwriting. The text is partially obscured by a decorative border on the left and bottom.

- ýzrahelnek fýaýt, söt meegh, az
 o holta vtan Sok eztendokýghes
 Ez gózedelemnek keddeegh o
 Innepe napýa, **Az zenth**
 5 **Napoknak közýbe zamlaltatik¹**
 az Sýdoknak közotte mýnd
 ez maý napýges, Es týzteltetýk
 az ýdötöl fogwan mýnd ez
 ýelen valo Napýgh, Amen
 10 **Ezen zerené vegeztetýk az**
 zent Iwdýth Azzoónak o
 Kónve az dereek zent ýrasnak
 bötýve zerenéth **Az Mý bodog**
 zent **Afánknak padvaý**
 15 **zent Antálnak estýn, vrvnk**
Crýstvs² Iesvsnak³, az zéz
marýa mehetöl zvéletesenek

¹ A második / javított betű.

² A v javított betűnek látszik.

³ A v javított betű.

Utanna. Ezer et zar buzou
 Satod ezendobou Demaga
 mykropon et koro folol zout
 yeronijmas yrvala az kott
 zout apardjanak. azaz az qzrog
 parclanak et az zuz kuptoffy.
 vnuak myntf elol et koro
 elqy et pozdovik vala vogyfokt
 Mory az yva q netik. yom
 magy yrcan et kimer. magy
 Bjozottervein az te hozjator
 valo tyjta zoutkork mynta.
 nem lak az ygotk ygotfve
 magyrazvan. et az tirtelmet az
 ygy krolerme hozrami az kal.
 Deos vclnorgl dyaty vclnove.
 vogyfok az ynt. et parala et
 kuptoffyot. et qzrog vavoty
 tyjtafag nak fent poldnyest

- vlanna, Ezer q̄t zaz hvzon
 hatod eztendq̄ben, Demaga,
 mýkeeppen ez kq̄nű felq̄l, zenth
 ýeronýmvs ýrvala az keeth
 5 zent apaczýanak, Azaz, az q̄zveg
 pavlanak, es az zűz Evstokhý-
 vmnak mýnth elq̄l ez kq̄nű
 elq̄th el kezdettűk vala vegezzűk el,
 Merth, vg ýra q̄ nekűk, ýme
 10 megh ýrtam ez kq̄nűvet, megh
 Gýozettetwén az tű hozyatok
 valo tűzta zeretetnek mýatta,
 nem cak az ýgeket ýgéékre¹
 magrazvan, de az éértelmet az
 15 ýgaz ertelemre hozvan, Az kal-
 deos íelwrq̄l dűakű íelwre,
 Végétek azérth, Oh pawla es
 Ewstokhýom, Ez q̄zveg Ivditoth,
 tűztasagnak feíes peldaűath

¹ A k javított betű.

Es gyzedelen wettelint. qrekkie
valo sijneretivel qter sijneretiek.
Mortz az ur ijsten ez redetot, nem
lak affonijallatokat, egy s ppe
mings terijet nakos tanqagvel
ada. Mal ur ijsten, az q nemos
bifrasaganak ten meg diyandek.
ozoja, bij quetij fatalmat aba.
vijlanida fog az Oloferneto
thijnden onder:ketel megz qz
faterlont megz gyznetje ez az
fatalmat megz nemozta dmon.
Tand azut en jertij fozom
Nijthodij raling, az te nereden
valo. Jonez ijfonnik ppeve
mily en, all te jagzi batad.
Nijthodij fuz dndrad, megz
ijstam az dijntij, qtkerq. ez
magar volere, az te fozad
Valq atijafjvafozij jertelint

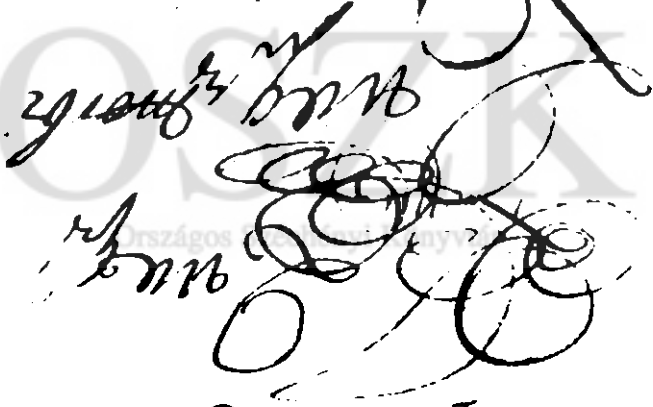
Es gyzedelen wettelint.
Q U N S I O N A

- Es gőzedelem véételnek, őrőkée
 valo dýleretével ötet hýrdessétek,
 Merth az vr ýsten ez Ivditot, nem
 Lak azzonýallatoknak, deh Sõõth
- 5 méégh ferfýaknakés tanosagwl
 adá, Meí vr ýsten, az õ nemes
 týztasaganak lõn meg Aýandok-
 ozoýa, ký õneký hatalmat ada,
 vg ańera hog az Olofernest,
- 10 Mýnden emberektõl megh gőz-
 hetetlent megh gőzneýe es az
 hatalmast megh nõmorýta, Amen
Imé azerth en zeretõ hvgom
Nvýthodý Ivdith, az te neveden
- 15 **valo zenth Azzonnak kõnve,**
melet en az te zegeń baład,
Nvýthodý fraĭ Andras, megh
ýrtam az dýaký bõtvõrõl, ez
magar nelwre, az te hozzad
- 20 **valo atýafývsagos zeretelnék**¹

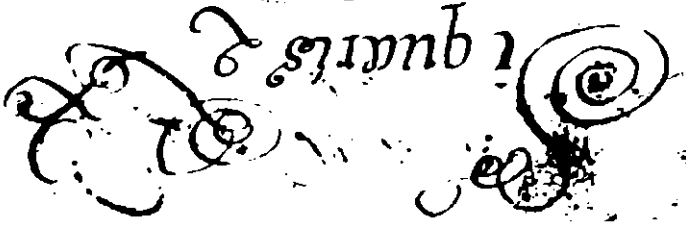
¹A lap alján fejjel lefele írt latin szavak találhatók, a szövegben pedig a következő lapról a későbbi betűs úntanyomai átütődtek.

myatta megfogyetvén, és
 fog ne lenni. és a Colossában
 az is jussunka kívénelpiel-
 de valland ist. az is lelkesnek
 nyugtalasra. Ne néjod pedig
 jerey szegem az yrasnak az q
 paragt veltet. Szegem az q
 igaz kelmek kijben szunyhat
 nem lelter.

szegem az q
 szegem az q
 szegem az q

szegem az q
 szegem az q

mýatta megh gozettelvéén, es
hog ne lennél, az te Celladban
Az te zentednek kőnévelkvl,
de vallanád ezt, az te lelkednek
5 vgyasztalasara, Ne nézed kedég
zeretq hvgom ez ýrasnak az q
parazt voltat, hanem az q
ýgaz értelmét Kýben hamýssat
nem lelhez,¹

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

¹A lap alsó felét fejjel lefelé írt későbbi kézírású latin szavak töltik ki.

Érkezett a Helyi Párt
Pártjának tagjainak írását
az érdekeltekkel megbeszélve
nagy szabadságuk fennmaradását
biztosítani kell. Az
új, harmadik generációs
párt vezetése, melyben az új
generációs vezetőségnek nagy
szabadságok nyújtandók.
Ez mellett először az új generáció
tagjainak aggodalmait, és nagy
mértékben gyűjtöttek, az
új generáció új modell, az új
generációkban a legújabb
alatt. Ez az új generáció
nagy szabadságának nagy
szabadság alatt. Ez az új
generáció nagy új generáció

- Kezdetnek Ittégen Kvlomb
kvlomb haznalatos ýrasok,
Az kqnbql mel' neveztetýk
qrqk bodogságak fondamen-
- 5 tomanak, mel' kqívet, az
zent, harmad Innocencivs
papa zerze, Melben, az ýo
Kereztený zerzetességnek, nag'
haznalatosságok ýrattattanak,
- 10 Es mennél elqzqr az hvtnek
Týzenkét agazatýrol, Es hog'
mýt Kellen hýnnvnk, az
Kerezten hvt mellée, az mv'
vdqssegvknnek kqtelessége
- 15 alatt, Es az qrqk Karhozat-
nak sentenciaýanak erqs
kqtelessége alatt, Es ezek
Kérdes Keppen ýgen Kezdetnek

Ardir, ay fido, hudo, n.
rogante, kungin waga rei
En kungit folela q'ing, kungin
wagot | q' kung. Mijerit wag to ke-
uztoni | folela. Nene magt kuu
eztelbidnem | to ay kungit dga:
Zatig lekamben bijem, to jambaal
kalom. | Tawabla kungit | ga ay
kungit ay ay kungin kungit ay
udragitigre juktigotok logonkoi
folela. sog ay wagon. | kungit q.
Mijerit kungitigotok, folela
kungit | wawa munda ay kungit
gelijomban, walakii nam kungit
to magt nam kungitigotok, nam
udragitigre. | k' ellen q' d'ig
manga | Nam tok martiyok, to
kyed tok jantik udragitigre kija
magt nam kungitigotok.

- Kérdý Az Sýdo, Kérdý az**
 poganes, kéreztén vagé te;¹
En Kedeegh felelek ϕ neký, **Kereztén**
 vağok, ϕ **Kérdý, Mýcerth** vağ te Ke-
 5 **reztén,**² **Felelek, Mert** megh Ker-
 éztélkédtttem, **Es** az hýtnek Aga-
 zatýth lelkemben hýzem, **Es** zamval
 vallom, **Tovabba Kérdý,** ha az
 kereztseegh, es az kereztén hýth, **Az**
 10 **údvösségre zýksegesek** legenek é;¹
Felelek, hog vğ vağon, **Kerdý** · ϕ ·
Mýkeppen býzoúóýtatýk, **Felelek**
 neký, **Vrvnk** mondá az Evan-
 gelyomban, valaký nem hýend,
 15 **Es** megh nem kereztelkedýk, nem
 údqzúlheth, **Ez** ellen ϕ **Azth**
 mongá, **Nam** sok martýrok, es
 egeeb sok zentek údqzúltek kýk
 megh nem Kereztelkedttenek,

¹ A ; jel kérdőjel funkciójú.

² A szó végén kikapart betű nyoma van.

En dyt felstem erud. Soe attor
af alan mangrook. mygt dvijs.
faldendretula viernok beroffrigte.
iden | Sokak beroffrigt agobak mangrook.
mak. agas, jonts lellokuck, beroffrigt
fegriden. Mis beroffrigt, beroffrigt
vint. falamnak. agas vijvnek. ber.
offrigt. beroffrigt. beroffrigt.

Han agazati vadrak af beroffrigt.
fem fegriden | felokk en o
vint, soe tijvnetok, myttoppen
soe af front apastalok tijvnetok.
keman vadrak | beroffrigt fegriden
malijok af else agazati af fegriden.
Et malijok apastal fegriden agas.
| felokk erud. | soe af beroffrigt
fegriden else agazati fegriden af
beroffrigt jonts jonts apastal. beroffrigt.

En Azt felelem erről, hog akkor
 az ofan Martýrok <es> megh Kerez-
 telkednek vala véérnek kerezsééghe-
 ben, Sokak kedégh egebek laangh-
 5 nak, azaz, zenth leleknek, Kerez-
 seghében, Mú kedegh, Kereztelked-
 únk, fo!amnak, azaz vyznek, ker-
 eztsegheben, **Keerdý Tovabba, azthes,**
Hañ agazatý vadnak az Kerez-
 10 **tén hvtnek, Felelek en o**
neký, hog týzenketo, mýkeppen
hog az scent Apastalok týzen-
ketten vadnak, Kérdý thovabbá
Melýk az első agazafa az hvtnek,
 15 **es melýk Apastal zerzette azth,**
Felelek erre, hog az kerezten
hvtnek első Agaztat zerzée Az
Bodogh zenth peter Apastal, kývel

En ajandi vallam. Gijjet iſtan:
 ſen. Mijntendato 2 taban. mni:
 nek te foldant terantijeben.
De piviſij aſ ſybo. arang aſ pogam.
Mijſoppen egiſſijſij aſ bo-og-veal
aſ oo Tervein. En falolek ſog
 iim iſa. miint Maijſijſe profeta
 iſija, elſe pūvānēk elſe Rojſten
mandraan poſtulen terantē
iſtan mniſij te foldat. (5) ſ
 vitan aia ſant eſſaſ, aſ pogam
 obnak ellenne. (eſſet) teſen eſeſ.
 aſ aſ, aſ pogamobnak te vāiſſeſſe:
 nek ellenne, ſog mni. pogamēk
 ſok iſtenēk iſmadnakerā,
 mniſij aſ iſt-akerā la laniſij
 teſ iſtenēk. aſ ſant mandariſij

- En Egembe vallom, Hýzek ýstenben,
Mýndenhato Ańaban, merinek es földnek teremtoýében,
De kerdý az Sýdo, awag az pogan,
5 Mýkeppen eggezyk ez dologwal
az Oo Tõrvéní, En felelek, hogým ýg, mýnt Moýses profeta
ýrýa, Elsõ kõi vének elsõ Rezében
mondvan, Kezdetben teremtéé
10 ýsten meríeth es földet, Es ez
vtan ańa zenth eghaz, az poganoknak ellenne ((egget)) tõõn ehez,
azaz, Az poghanoknak tévelghecseknek ellenne, hog meí, poganok
15 Sok ýsteneket ýmadnakvala,
merth alaytnakvala lenny
tõb ýsteneket, Azerth mondatýk

az miftoj Eredobani. Gyftek az
ijftendoi. Boz melleje zoj
az Oo. Terveies | Mely az
mondan van ijfton | Galgafad
mogy ijftendoi. mogy az tes
verad ijftendoi egy jo nem
vallaz egyed ijftendoi ijftendoi
fen elottem. | De az ellon
vetuje egy mondani. | Nam
azt mondani Erijtos az dnytai.
okrak. mondani. | E ijftendoi
vattok. azert egy ijftendoi
ijftendoi. | De az ellon. egy
mondani. | mogy Terveies
mogy Terveies | De allan Terveies
ijftendoi. | De az ijfton. | De mogy.
ijftendoi. | De az ijfton. | De mogy.
ijftendoi. | De az ijfton. | De mogy.

- az mýseý Credolan, hýzcek eg
 ýstenben, Enēk melleýc zol
 az Oo törvénes, Merth vg
 monda vr ýsten, halgassad
 5 megh ýzrahel, merth az teh
 vrad ýstened egg, Es nem
 vallazz egéb ýdegen ýsteneket
 Één clottem, de cz ellen
 vetncýe ezt mondvan, Nam
 10 azt mondá Krýstos az Apastal-
 oknak, mondvan, tv ýstenek
 vattok, azcert tob ýstenekes
 vadnak, Deh ez ellen, ezt¹
 mondom, mert Termézeth
 15 zerentli, Es allatía zerentli,
 Lak eg az ýsten, de maga,
 Réézesvléés képpen, nem týlía

¹ A 13. sor bal margóján indul egy saját kézírású, pirossal írt megjegyzés, mely tart a lap utolsó sorának margójáig, sőt folytatódik a következő lapon is: *ýll ýol megh lasd mýnl kelen erlened merth ýol* ♦

- Sem égg ýrásés, hog tóbekéés¹
 emberek közöth lehessenek, az az,
 ýstenes emberek, Merth az
 malasztos, Es zeretnek alla-
 5 pařaban valo Emberekben az
 ýsten lakozýk, malasztanak
 mýatta, es hozýa éggesólth
 az zeretnek ýozagaval, es
 ýg az kýben vařon az ýgaz
 10 zereteth, ýstenben lakozýk, es
 az Éédes vr ýsten, azon emb-
 erben, Azéért Ezenképpen, az
 ýlen eber, ýmar eřeben, ýol,
 Es ýgazan mondatýk lenný,
 15 ýstenesnek, Awag Rééz zerét
 ýstennek, Mýnt az túzes
 vas, mondatýk lenný tvznek,

¹Az első sor jobb margóján folytatódik az előző lap pirossal írt marginális jegyzete: ♦
 megh kel ezi certen[·] és me[·] kel tanolny, hog n[·] en.ed vyzh[·]

miert soe af bezool mege
soel. Ez bedigg lezen az zere.

~~maledyk mardak jareint~~
Masodijk agafata az gutnek
erdetijk, mege omij lezen
az gutnek misod agafata.

Es ny jarente as | Mondom.

Jen. mardak jant a dorijaf apastai
jarete. bijuel en egeinde lokaan
soel sijzen. Es jarmal vallom.

Soe en sijze nietes priytsolien

9 fijaban. mi egeitlen ege
kerantaban. | De Sa pierdie

az sijde. anag az jagan soe
malye jfeta volna ijgoreis

az jant andorjas apastakent

ez dologban. | En felok soe az

mýert hog az tívzel megh
 hevél, ez kedégh lézen az zere-
 tetnek merteke zerénth

Masodýk Agazaía az hvtnek

- 5 Keerdetýk, meges, mý légen
 az hvtnek masod agazaía,
 Es ký zerezte azt, Mondom,
 En, merth zent Adorýas apastal,
 zerzéé, kývel en égembe lelkem-
 10 vel hýzem, es zamval vallom,
 hog en hýzek, ýesvs Krýstosban
 Q fýaban, mý Eggetlen égé
 vrvnkban, de ha kéérdý
 az sýdo, awag az pogan, hog
 15 melyk pfeta volna ýgenlo
 az zent Andorýas Apastalval
 Ez dologban, En felek hog az

Jant darojs tivrail, ey vaf yan.
mondran. | Monda var en notkun.

en fjarm vaf te. En ey napon
Zalvdekg tegodst. | Get myit
monda abakut gefota stjandgi.
mert eyt monda | En bidning
vordan qvialok. te qvavndek
istambon. az en telvsonnala

garinadija dafafataj gubruka
is lautan az te gubruka
garinadija daagatai te en

Q farogte az te. | En atubruka en
fotuhaitin. eyt mondan. gog
Jant Jant brunnathitad burat
barnu te eyt mondan. gog en

Syffon gog Jant Kristus fagan-
te Jant laistokl. qvialok
Jant Marij. ruli. | burat az

- zent davýd kýral, ký vg ýra,
mondvan, Monda vr en nekem,
En fýam vag te, En ez napon
zóltelek tégedeth, Deh mýth
5 monda Abakvk p̄feta ezenröl,
mert ezt monda, En kedéégh
vrban orólók, Es orvendek
ýstenben, az en Iesvsomnak
harmadýk Agazaíaez hvtnek
10 Mý leégen az te hvtotnek
harmadýk Agazaíae, Es ký
zerezte azt, Ez keerdéésre en
felelvéén, ezt mondom, hog
zenth Ianos Ewangélýsta, Kývel
15 Egembe enes mondom, hog én
hýzem hog Iesvs kristos fogan-
éék zenth Lélektöl, zveték
zúz Marýatol, Kéérdý az

syba avaris az pogam / mentosom
zol az dologso? Hmaras pfta
Mondom soz ig zol ymet
az zonsz fogad; az zool p at
et syvattariz az y z: ruz. v. v. h.
akavalu ijstomiz / az mynt
pfetalarua az b: t: ruz sybica az
sztruz szv: ruzia az azatuz.
mariz az ~~sztruz~~ pfetalarua v. h.
Mondom [az] v. h. az azatuz.
sztruzia az szido z: ruz. v. h.
az v. h. az azatuz. az azatuz.
sztruz.] M: h. az azatuz. az
sztruzia sztruzia. az azatuz.
[sztruzia pfeta, sztruzia v. h.
retienulpe az maria v. h.
az azatuz. az azatuz. az azatuz.

23

23

- Sýda¹ Awág az pogán, Mýkeppen
 zol ez dologhoz Esaýas pfeta,
 Mondom hog ýg zol, ýméé
 Az zúvz fogad, es zúvl fýat,
 5 es hýwattatýk az o Newe, velv-
 nkvalo ýstennek, deh mýnth
 pfetaltvala az Érfýkrea Sýbilla, ez
 hýtnek harmadýk Agazaťarol,
 Merth azt <pfetala>² pfétalta vala,
 10 Mondvan Az vtosso Napokban,
 zúlettetýk az Sýdo zúztól, Fýv,
 Az Ivda, < - >³ földenek bolLQ-
 ýbe, Mýth zool kedeeagh az
 delfýka sýbýlla, Ezt Mondaa,
 15 Zúletýk pfeta, ferfývnaK vsme-
 retéénélkví, Az Marýa newó
 Azzorýallattol, Sýdoknak nemzetéből,

¹ Az a betű o-ból van pirossal javítva.

² A szó pirossal van kihúzva.

³ Kikapart betű nyoma.

Nejed aguzaka az futuok

in lojen az futuok megu
aguzata. Es ez jurek alt.

Qm in meg mundu. merit.

az futuok jurek futuok, jurek futuok
futuk in futuok futuok futuok

futuk futuok futuok futuok
futuk futuok futuok futuok

futuok futuok futuok futuok
futuk futuok futuok futuok

futuok futuok futuok futuok
futuk futuok futuok futuok

futuok futuok futuok futuok
futuk futuok futuok futuok

futuok futuok futuok futuok
futuk futuok futuok futuok

futuok futuok futuok futuok
futuk futuok futuok futuok

futuok futuok futuok futuok
futuk futuok futuok futuok

futuok futuok futuok futuok
futuk futuok futuok futuok

futuok futuok futuok futuok
futuk futuok futuok futuok

Néged Agazala az Hívnek

Mý legén az hvtnek néged

agazala, Es ký zerezte azt,

ym en megh mondom, merth

5 Az kvssebb zent Iakab, zerzee, kývel

eégembe Én hýzem, hog, az Iesvs

krýstvs, kéénzatéék ponczývs

pýlatos alath, Megh fezyteték,

megh hala, es el temetteté

10 kýnek melleýe vg zol zakharýas

zaýanak altala Az ýstennek fýa,

mondvan, Nééznek Engemeth

mýndenek kýth megh zegeztek,

es Sýraták oteth, kýt megh

15 Sebhettek, Towabbá, Isaýas

vg mond, ezen dolog mellé

vrvnknak halalarol, Mýkeppen

Az ýwh az megh qléésre

Wierzeck. byson a3 me boor
laguankot q wifala. Towabba
a3 zony pfito. dawa d' fipal. wo
ira a3 Christofrak propobon
soluan. | Magg zezozik a3 m
pzyaimyt . as em labay. mottit.
magg zambla k mimm a3 m
Totonimnott | Towabba a3

Handwritten mark or symbol on the left margin.

dellepantipa fipilla. w3 pfi
tala a3 fruytas galawoi. mo
nubran. | Sodoo a3 iytoni p3

foggo a3 magot juro. q3q3
agazata kerokozyk a3 fytkok
a pordy. mureda a3 to
gwiobnik q3q3 agazati.
as by annak zozozyk | Mionkom
f3q3. jony tamat apusa. p3v3.

- wýteteek, býzoń az mý koor-
 sagwnkot o výselé, Towabbá
 az zenth pféta, davýd kýraí, vg
 ýra az Krisztosnak kéépeben
 5 zolwan, Megh zegezéék az en
 kezeýmet, es één labaýmoth, es
 megh zamlalák mýnd az en
 Tetemeýmeth, Tovabbá, az
 dellespontýka sýbýlla, vg pfée-
 10 tala az krystvs halalarol, mo-
 ndvan bodogh az ýsten, ký
 Fýggh az magoss farol, Qtođ
 Agazaía kovelkezyk az hýtnek
 HA kéérdý, mýlvda az te
 15 hýtodnek otod agazatfa,
 es ký annak zerzoýe, Mondom,
 hog, zenth Tamas Apastal, kývel

en ajembu sijzen. See prijstos
zalla poplokun, zammal napon
salatijbol fol tamada, | de ja
perdi, malijik pfta tjezi erve
az zent tamal melle bijzen lagot

| Wondom en. sog | Osee pfta, bi
voj ija prijstos popoben mund:
vainj O5 salal, te zalavod larka.
05 te popol, te kumlasod lojok.
Et tavabba voj manda. az en fol
Tamadasomnak Napyan, eobef
gijitje minuden nauzetebot

 Tavabba az frigja sijbilla voj
manda. | Priletijik az prijstos
fol feggetijik pter, is mret
olijk, es nraui semijty noni
zagmivak murti garomad

- En Egembe hýzem, hog krýstos
zalla poklokra, harmad napon
halataýbol fel tamada, de ha
kerdý, melyk pfeta tezen erról
5 az zent Tamas melle býzoínsagoth,
Mondom en, hog Osee pfeta, ký
vg ýra, krýstos kepeben mond-
van, Oh halal, te halalod léézek,
oh te pokol, te Romlasod leezek,
10 Es továbbá vg monda, Az en fel
Tamadasomnak Napýan, égbeh
gývtok mýnden Nemzeteket,
Tovabba Az Frýgia Sýbilla vg
monda, Zvletýk az krýstos,
15 Fel fvggheztýk ötet, es megh
ólýk es awal semýth nem
haznalnak merth harmad

Diapon fel rannad Sato d'Agafata

Delija az gario agafata az
Surok. Et pi zozzote agafata
mondans Avites zozzote lapal
Zozzote. Avites zozzote Surok
Avites fel mense mense. Et
Vel mundongato d'Agafata
nogdian. | Pi zot q mellea
zozzote agafata | Mondans az gario
Rannos zot mondans d'Agafata
q fel mense zozzote mense.
Voz gario mense. | Tovada
Zozzote d'Agafata Avites pi zozzote
Avites az d'Agafata az Avites
Avites fel mense az d'Agafata
Avites et Avites az fogzote
Zozzote d'Agafata Avites

- Napon fel tamad **Hatod Agazaía**
Melýk az hatod agazaía az
 hótnek, es ký zerzette azth,
 mondom, **Kýsseb** zenth Iakab
 5 zerzéé, **Kývel** enes hýzem, hog
 krýstos fel meéne menekbe, es
 víl **Mýndenható** Aía ýstennek
 ýoghýan, **Ký** zol φ mellé az
 pfétak közvíl, **Mondom** en hog
 10 **Amos** zol mondvan, Az ký, az
 φ fel méénetýt zerzý meńbel,
 wr φ neký neve, **Tovabá**
 zenth david kýraí, ký vg zol,
 ýrvan az Soltarban, az krýst-
 15 osrol, **Fel** méne az **Magossagra**,
Foghvan el vývéé az fogsagoth
heted kedeegh Agazaía következők

O et unij legen az yekenyk ago.
 bij pedros annak zuzgure
 Mondom sog. zint fulyk apa
 stal. es en vele agende gyzen.
 Soa keriszes annan meos ygvandq.
 ykeleny elqper es solvator de
 za pirdis. melyk yfem all q
 melle es dologban Mondom
 sog. Malakias yfem. bi vor
 niva. fol meget te sozjator
 ykelenben. es leryk yeren
 Tano. Toreaba az tyraly zint
 yfem. David vor yr az tollarda.
 Meos ykeleny fulepnek keris-
 szes. es az Nupkisz az q
 megosz sagzian dolozad aguzata

O y vela az dolozad aguzata
 es bij annak zuzgure. En

- Dch, mý legen az hetedýk aga,
 ký kedegh annak zerzõye,
 Mondom hog, zent Fýlop apa-
 stal, es en vele egembe hýzem,
 5 hog krýstos onnan megh ýõvendõ,
 ýtélný élõket es holtakat, de
 ha kérdý, melýk pfeta all õ
 mellé ez dologban, Mondom,
 hog, Malakhýas, pfeta, Ký vgý
 10 ýra, fel megek tv hozýatok
 ýtéletben, es léézek Seréin
 Tano, Tovabba az kýrafý zent
 pfeta, david vg ýr az soltarba,
 Megh ýtéélý Fõldeknek kerek-
 15 ségheeth, es az Néépeketh az õ
 ýghazsaghaban **Nólczad agazaía**
 Mý vala az Nólczad agazaía,
 es ký annak zerzõye, En

falelek, zyg jont Buntalen apas!
Ejret egeude, en zylot zont
lilabent. Mot dolot - by zoynt
vofel zofia mondvan der yfen
kypabent. By gypa en az en
lilabentat mynden efer, azal
mynden embere, Towaba, az
Eyle Jalamon va mond Dereak

lilabent be telofirei tölak q
kropfeyet Eylem id azazata
owanda berij, my vata
Eylem zedye azazata d r
Si tölak, te malyk apas
Jannak jorzypel. Mot mond
legbohan, zyg zont matte, en
Ejret egeude, enis gypa az
koyfen ana jont gypabent,
azaz. gypa en az zont lilabent,
by jynfeges efbajnak mygt zont.

- Felelek, hog zent Býrtalan Apastal,
 kývel egembe, en hýzek zenth
 lélekben, Meí dolgot býzoñýt
 ýohel pfeta mondwan, vr ýsten
 5 képeben, Ký ottok én az En
 lelkemből mýnden testre, Azaz,
 mýnden emberre, Towaba, az
 böl Salamon vg mond, Vrnak
 lelke be telesýtée Földnek o
 10 kerekséegeth Kylenced Agazata
 Towabba Kerdý, mý vala az
 Kýlencedýk agazata az te
 hýtodnek, es mélyk Apastal
 annak zerzöye, Megh mondom
 15 leghottan, hog zenth mathee, hog
 kývel egembe, enéés hýzek az
 Kereztén Aña zentheghazban,
 azaz, hýzek en az zenth lélekben,
 közönseeges eghaznak megh zent-

To kiled. God mijsitgilt mijs
 kallen in adrija. fald over
 af Jans Innoventes papa. God
 mi af Jans Innoventes
 falkent kausjant. Sol quere
 maga tanijt mientet vrent
 Jans Innoventes monden
 mi atant by dag. Montebonide
 De mijsprogen of tijt mag
 af Meantant new in adrija
 fald over af Jans papa. God. of
 Jans in adrija. of tijt faren
 falkent. af ad. Innoventes. to
 kausjant. Jans in adrija. of ad.
 te vrent. Innoventes. Innoventes.
 Mi ligen af Innoventes. fald

- Tc tōlled, hog mŷnth, es mŷt¹**
kellĕn Imadnŷa, Felel erre,
az zent Innocencivs papa, hog
mŷ az zent Ewangelŷomra
5 **fvssvnk tanosagherth, hol ōnōn**
maga tanŷth mŷnkōt vrvnk
Iesvs Imadkozvnk mondvan
Mŷ Afank Kŷ vaĝ Meñekben etc²
De mŷkeuppen oztatŷk megh
10 **az Mŷafank nevŷ ŷmadsagh,**
Felel erre az zenth papa, hog, ez
zent ŷmadsagh, oztatŷk három
Rĕézre, Azaz, Kezdetĕében, es az
koñōrgĕésnek zertartasaban, es az
15 **be véĕgezeseben, Keerdetŷk ŷmar,**
Mŷ lézen az Kezdetŷben, Felel

¹ A lap jobb szélĕn későbbi (nem a kódexhez tartozó lapról való) írás lenyomata látszik.

² A rövidítĕést négy piros pont jelzi.

23 Innorsentis papa. goð. af þatu
nostrum. af þ þjóðsins, þlu
af þv iðtenuk goðjankvato þo
ávarat at iðtenuk / þ. nom þg
goð af þv iðtenuk nu með

goðtanok. þg allpatru. má-
ra. árang, goð af nu goðjank
valo þo ávarat at þl þv nu þg.
þanum. goð. nu þennant. af
þ nu ávarat at þv. þv þv þv þv
þannast þannast. þv af þv þv þv
þv af þv iðtenuk ávarat
með þ þv þv þv þv þv þv
þv þv þv þv þv þv þv
þv þv þv þv þv þv þv

- Az Innocencig, papa, hog, az, pater
 nosternek, az ϕ kezdetýben, Mú
 az vr ýstennek hozýank valo ýo
 Akarátat íerývk, de nem vg,
 5 hog az vr ýstenth mý megh
 haýtanok, Egég allapatrol mas-
 ra, Awaág, hog az mý hozýank
 valo ýo Akarátak elöl vennöök,
 hanem, hog, mý bennvnk, az
 10 ϕ ýo Akarátárol, býzoni hvtöth
 Tamazthassvnk, Es azéérth mon-
 gvk az vr ýstent Atánknek,
 mert ϕ fýaý vagvnk, Es ϕ teth
 mýenknek mongvk, merth
 15 nekvnk adatotth, Mongvk

-evabla, ežen ižderben | En vau
manikben, azaj, az žent amber-
ekben | Monigra ašeris | Atank-
bijben sijrank | Monient, šar
bišt žerčank, | En vau mni-
ekben | bijben Remienšajrank
vagon | Živof. Mú vank, En
vau gup/igurá tštre, qren-
detššéžrank šovomaja, et az
gup bodoglagmak šimpeš.

az mivatanklan šerš šeršok
 vadnak. šipvel konigrašank
Ker šeršik žimav šar ža-
 mijaš azok, malkšt mi-
 šeršank az vrapodo žent
 žmadlagšank | šerš az žent

- továbbá, ezen kezdetben, **Ký** vág
 meńiekben, **Azaz**, az zent ember-
 ekben **Mongv**k azeerth **A**ńank,
Kýben hýzvnk, **Mú**ýńnk, hog
 5 **ký**th zeretvnk, **Ký** vág meń-
 ekben, **ký**ben Remééńseńgúnk
 vańon, **Az**éerth, **Mú** **A**ńank, **Ký**
 vág orqkséńnek tńkore, orven-
 detesséńghnek koronańa, es az
 10 orqk bodogsagnak kééńleń
Az **mú** **A**ńankban **Hé**th **K**érések
vadnak, **ký**kvél **k**orńorghvnk,
Keerdetýk ýmar, hań za-
 mvýak, azok, meńeket **mú**
 15 **k**érvnk az vralkodo zent
ýmadsagħban, **Fe**lel az zentħ

In overzetting naar. Het eerste en
vondt op inmadfagband, Klagge
eget kenmerk af van isentq, zoo
Zantal restor in nroes Kroon,
mei Zankban, legen Leeres
mei Z) Zuvonwden, ebes qv ven
delatteigs / Ailoywden, ebes is
Zongg Sogich / De mykreda
Equet bezijk ymar af Berderwa
Vanna. of nroes Zant inmad-
fagband, Klagge inng / nroes, of
Kropvafesden van Zevantab, ro-
mal den, Zevantab Zevantab nro.
of delgof Aevvink / of Klagge,
eget, ebes / Zantal restor in nroes,
De yntg of arant, nroes of Berijve.

Innocenciꝝ papa, hoꝝ heteth kee-
 rvnk Ez ŷmadsagban, Elꝝzꝝr,
 Ezth kerŷvꝝk az vr ŷstentꝝl, hoꝝ
 zenteltesseek te Neved, hoꝝ, az
 5 mꝝ zankban, leꝝgen L    es
 m    z, z  w  nkben, Edes   rven-
 detess    gh, F  le  nkben,   des, es
 zeng   heged  , de m  lva
 K  vetkez  k ŷmar az Kezdetnek
 10 vtanna, ez nemes zent ŷmad-
 sagban, Lassv  k megh, mert, az
 K  n  rgh    sben valo zertartas, hoꝝ
 mel  ben, zertartas zer    nth, m  ,
   t dolghot K    r  nk,   s El  zz  r,
 15 ezt, azaz, zenteltesseek te newed,
 de ŷtth ez arant, nem V  k kerŷv  k,

Soe af ver iſtenreke q' Moe. zont
 npon volen miyndenboran
 more, q'pette zont volen, et
 moſtanre zont, et miynd p'p'e
 zontiel moſt maras.) Soe
af arans, ete d'v'v'et, Soe, af
 ver iſtenreke q' zont more, Mi-
 inden embereketel, Vallaſſiek,
 kajaltreſte, et ſj'rdetereſte
 zontreke.) Soe met b'v'v'e,
miyndereſte, et agafrean, Inke
 af ver iſtenreke dij'v'v'igiet ylle:
 hi ſ'v'v'is ver iſten, zontaltreſte
 te more q' d'v'v'e, af mi' l'itel=
 more, af bij'v'v'e v'v'entereſte
 miyatta, bene anſagv'v'eban,
 af bij'v'v'e zontereſte miyatta,

hog az vr ýstennek o Neve, zenth
nem volna mýndenkoron,
mert, orokké zent volt, es,
mostanés zent, es mýnd oroké
5 zentvl megh marad, Deh
ez aranth, Ezt Kérývk, hog, az
vr ýstennek o zent neve, Mý-
nden emberektol, vallasséék,
Kafaltasseek, es hírdettesséék,
10 zentnek, hog mel kééres,
mýndenestol El agazwan, Lak
az vr ýstennek dýlóságéét ýlle-
tý, Azérth vr ýsten, zenteltessék
te neved, Azaz, az mý Éértel-
15 mvnkben, az býzon ísmeretnek
mýatta, Kewansagvnkban,
az býzon zeretetnek mýattah,

Értelemszerűen az ország és
teljes egyetemesnek miatta.

Második körök
és az ország körök az
zant újmaságban, az az
és méltóságban. az zant
íval zant körökök az az
másod körök az. az az körök
másként,) igazán az ország.
az az országokból minden
zant országokból,) az az
val, minden körökök, az
az az országok, az az az körök
minden kör,) az az az az
az körök, az az az az az
az az az az az az az az

Emlekezetünkben, az erőss, es
tötélletes Eggesúleesnek mýatta,

Masodýk Kéérés,

Meí az masod kéeres, Ez

- 5 zent ýmadsagban, Azaz,
Ez Mý a'ankban, Az zenth
ýras zerent éérthetýk hog az
masod kééeres ez, hol ezt kerýék
mondvan, ýóýon te orzagod,
10 Azaz, orvendetessééghvel mýnden
zomorvsagnalkýl, Nýgolom-
val, mýnden bantasnalkýl, es
batorsagoson, El veztésnek Feelel-
ménelkýl, demaga ezt, nē
15 vó kerýék, hog ha mýnt az
vr ýsten mostan nem orzagol-

na i. mert. qvate orzaglottus
 orzagol | Mertis vij mond az
istene pfom, zent David ty
rat | Minden felbunt bin
la az ve isten, Ido tervisek
me est azestg. pmjntg zet
agaton iamit, zog netbunt
inquin, azaz, el tyzelgessen az
ve istennet zent orzaganog
q benne orzagol gattant, es
zog az me fovantag antor
es ayontatossag antor, ez inlen
zent orzagnak metg meré
senek delgoinna storketgottok
prvet kezik zarmadik teret

- na, mert, orzoke orzaglotth, es
orzagol, Merth vg mond az
ystenes pfeta, zent david kŷ-
raŷ, Mŷnden földnek Kŷra-
5 ŷa az vr ŷsten, de kŷerŷŷk
mŷ Ezt azerth, mŷnth zŷt
Agaston tanŷt, hog nekŷnk
ŷŷŷon, azaz, El kozelgessen az
vr ŷstennek zent orzaga, hog
10 ŷ benne orzagolhassvnk, es,
hog az mŷ kŷvansagvnkot,
es Aŷoŷtatossagvnkot, Ez ŷŷen
zent orzagnak, megh ŷerŷ-
senek dolgaŷra Serkethessŷk,
15 **Kozvetkezŷk harmadŷk kŷrŷs**

Dijt kerck jaermaalot a
me atant newe zont
in maetlaghen | telken a | zont
ijvat zont. god ezt kerck.
az er ijvat. mondean | Legen
te akarat. mit eyen mondean.
te telken. | god az melker.
er ijten guelq. mit guelq.
melker belig zont. mit
zont | te Melker. er. er
ijten melker poram. mit
afok te telken. | az er
er ijten Legen az er akarat.
az mit benankel te er.
tenken. az penitenti zont
delgan. te mit er

- Mýt Kérvnk harmadot az
 mú aťank nevó zenth
 ýmadsagban, Felelónk az zēt
 ýras zerénth, hog ezt kerývk,
 5 Az vr ýstentol, mondvan, Legén¹
 Te Akaratod, mýkeppen meńben,
 Es földon, hog az meľeket, teh
 vr ýsten gólolz, mves gvlolývk,
 Meľeket kedégh zerecz, mves
 10 zeressvk, Es Meľeket, teh, vr
 ýsten nekvnk poronlolz, mú
 azokat be tellesylvk, Azéérth
 wr ýsten Légen az teh akaratod,
 az mú bvnvnbol ký térés-
 15 vnkben, az penitentianak zent
 dolgáyban, es megh térwéen

¹ Az egész sor kikapart sor helyére van írva.

mienke magh zonteltesiden.
 of malagruak vianstokanaka
 mijatta. Es of vrozagob dal-
 gokban vrozijg magh mara-
 dean. of magh zontaltesiden.
 mienke of te magh vrgalmaf.
 sagob zantim. Pegerregwel vob-
 vrozijreien. tallifogjock of te
 font ataratoe mie bonmient. of
 eiderlijgts. Peger. aldot. of a v
 ijten Nejed peeres bequet of vjst

Qelik of Nejed peere of zant-
 of vralpado ijmalagban.
 zallijad magh. mure ijmye.

of zant. Mie mienken napei Pijnter.
 vntke aggad mntrent of napon
 aggad. v vjten of dallet zant

- mýnköt megh zenteltésedben,
 az malaztnak Aýandokanak
 mýatta, **Es** az ýozagos dol-
 gokban véghýgh megh mara-
 5 dvan, es megh zenteltetvéén,
 mýnköt **Az** te nağ ýrgalmas-
 sagod zeréént, **Ke**gessegwel úd-
 vozýtvéén, telíeséggéék az te
 zent akaragod mý bennýnk, oh
 10 **É**édességes, **Ke**ges, aldot, afa vr
 ýsten **Ne**ged **Ke**eres **Ko**vetkezýk
Melyk az **Ne**ged **Ke**res ez zent-
 es vralkodo ýmadsagban,
 hallýad megh, merth ýmez,
 15 **Az**az, **M**ý mýnden napý **K**ýńer-
 ýnköt **á**ggad nekvnk **Ez** napon,
Aggad, vr ýsten az **Á**llat zerent

Valo kirjuri, es tanosagnak
kirjuri, es az jont/egbnt q
kirjuri) kirjuri jmar, gan
pöppon valo kirjuri koll az
kirjuri kirjuri | felol az
jivat mondann, sog | Sarom felol
| Elgt az toty, es allatzerentres
kirjuri | fo azon etök az mi
allatzerentres, annag formatt
vntok táplálásra, mindent
valo meg elgytost, mind az
értelben, es jvalban, es mind
Refogatban | Masodzer etök az
Tanosagnak kirjuri | Sog az
egyazij fejdelmek, es doktorok,
annag peditatorok - az te bižen

- valo kŷneret, es tanosagnak
 kŷneréét, Es az zentségnek φ
 kŷnerééth Kéérdetŷk ŷmar, haŷ
 kééppen valo kŷneret kell az
 5 kŷnéren Éérténŷnk, felel az
 ŷras mondvan, hog három félét
 Elsŷt, az testŷ, es Allatzeréntvalo
 kŷneret, Es azon <é>értŷk¹ az mŷ
 Allapatŷnknek, awag terméézet-
 10 ŷnknek táplálására, mŷndenképen
 valo megh elegŷteest, mŷnd az
 Éételben, es ŷtalban,² Es mŷnd
 Rvhasatban, Masodzer Éértŷk, az
 Tanosagnak kŷnerééth, hog az
 15 eghazŷ feŷedelmek, es doktorok,
 awag p̄dikatorok, Az te bŷzoŷ-

¹ Az első é ki van kaparva.

² A / kikapart betű fölé van írva.

/agobot. v. ijsten. minnþing.
 b. l. e. s. s. g. a. l. a. t. o. s. t. a. o. r. e. a. l.
 o. y. t. o. g. a. s. t. a. k. } e. s. g. o. s. s. a. 998 e. s. t.
 e. l. t. r. a. l. n. a. y. a. k. , a. n. s. a. g. e. l. s. a. d.
 n. a. y. a. k. , T. a. d. a. t. e. s. m. e. n. t. s. d. r. a. g.
 a. l. a. t. o. s. t. i. s. t. e. r. e. s. a. s. a. g. e. s. t. r. a. n. d. i. a. g.
 n. a. k. 9 t. i. s. t. e. r. e. s. t. t. o. m. m. e. n. n. a. s.
 g. a. d. e. s. s. a. d. m. e. s. s. m. i. n. n. þ. i. n. g.
 v. i. j. s. t. e. n. , e. s. e. l. t. o. s. m. e. n. t. s.
 e. r. a. l. e. s. a. s. z. a. n. s. i. s. t. e. r. e. s. t. i. j. t. h. o. n.
 v. a. l. o. i. j. s. t. e. r. e. s. t. i. j. a. t. t. s. } T. o. r. v. a. l. l. a.
 s. a. r. m. a. d. z. e. r. e. t. i. s. t. e. s. t. e. s. t. e. s. t. e. r. e. n.
 a. s. z. a. n. s. i. s. t. e. r. e. s. t. e. r. e. n. v. a. s. t. i. j. s. t. e. r. e.
 a. s. z. a. n. s. i. s. t. e. r. e. s. t. e. r. e. n. v. a. s. t. i. j. s. t. e. r. e.
 m. e. s. s. s. i. j. j. l. a. t. a. t. a. n. a. a. s. a. s. m. e. s. s.
 q. u. e. s. t. i. o. n. e. s. M. e. l. z. a. n. s. i. s. t. e. r. e.

- sagodot, vr ýsten, mýnekýnk,
 bõlLen, es haznalatossagwal,
 oztogassák, **Es** hog ha õok **Ezt**
 el tvńalnaýak, awag el had-
 5 naýak, **Tahat, Ez** nemes drag-
 alatos kýneret, azaz, ez tanosag-
 nak õ kýneréét, téénnenma-
 gad agád megh mýnekýnk
 vr ýsten, es ééltes mýnkõ
 10 ewel, **Az** zenth lééleknek, týtkon
 valo ýhléese mýatth, Towabbá
 harmadzer éértýk ez kýneeren,
 az zentséegh zeréént valo kýneret,
Az zeretnek, mý bennýnk,
 15 megh hýzlasára, azaz megh
 õregbýtééséere, **Meí** zentséeg-

met q myndenmapy talote .as
q hozjavaris lalkij yozhigobnal
egotombe. izon nagon hozjari.

Embonok vdrassogore. qto d.

Kredajka Torvalbi. hoz
nij as qto d. kirts. az
zentseges ijmal(sogban) pures
falabent. mert az. az qto d. pirts.

Es lovassad magy miontkor ¶
mijkippen mios lovabank nes
bank vettitipent. az az lovass
ad magy v. ijten miontkor .s.
az me vettitipent. maloket
tqtkent. te ellonno. Es me
falobavabanknak ellonno. es
mionqu magy ankent ellonno.

¶ me vettitipent

nek ɔ mýndennapý Éélete, az
 ɔ hozýa valo lelký ýozágokval,
 eégetembe, ýgen naón haznál
 embernek údvösséégéére, ɔtɔd,

- 5 Keerdetýk Towabbá, hog
 mý az ɔtɔd kéérés, ez
 zentsééges ýmadsagban, Erre es
 felelvnk, mert ez, az ɔtɔd kéeres,
 Es bolassad megh mýnekýnk 𐌆 mý vétetýnket¹
- 10 mýképpen mýés bolatvnk né-
 kvnk vétetteknek, Azaz bolass-
 ad meg vr ýsten mýnekýnk
 az mý veetkeýnket, meéket
 tɔttýnk, te ellenned, Es mý
- 15 felebaratvknknak ellenne, es
 Mýnɔn magvknknak ellen-

¹ A díszes, piros betoldójellel jelölt két szó a lap aljára van írva.

= névük | Martij vaj működ. vérvük

prjitos az Evangelijomban | Ja
nyg szavatanyátok embereknék
az 9 bűnűstől | Társaitok nyg

szavátia az tő nyg szavátok az
tő bűnűstől. | Demaga, ja tő
egyeteknek nyg nyg szavatandó

szavátok, Taját, az tő nyg szavátok =
tökis nyg szavátia nyg tő =
szavátok, az tő bűnűstől.

| Of nyg szavátok bijvo, aldott nyg szavátok.
Mak nyg szavátok szavátok szavátok
szavátok az nyg szavátok, nyg szavátok az
szavátok, szavátok nyg szavátok az
9 szavátok nyg szavátok,
de nyg szavátok szavátok szavátok

-nánk, Merth vég mōda, Vrvnk
 krýstos az Ewangelýomban, ha
 meg bolatangátok embereknek
 az o bñnõkõt, Tñnektekes megh
 5 bolatfa az tñ meñey Afatok az
 tñ bñneýteket, Demaga, ha tñ
 egebeknek meg nem bolátánd-
 -otok, Tahát, az tñ meñeý Afa-
 tokés nem bolatfa megh tñ-
 10 nektek, az tñ bñneýteketh,
 Oh ýgzsagos býro, Aldott ýcsvs,
 Mell ýgen Rettenetes Sentencýat
 mondal ez ýgekben, mýnd az
 oílakra, kýk nem akarnak az
 15 o felebarátoknak meg bolatný,
 de mýnden modon kéévaíniak

afokot meg bantani, es meg
93 Galaguj, | annak okarig, az
vaz istentek Saragjat lattanak
ez kienvel az q fujtare tein
jekt, es gyujok, fujk bantok
okre Saragot tartanak, es az
vaz istentel ijgalmastagot tein
nek, ez az hatod tein

Az hatod tein nyereda az
ijmadsagban, feloltejk
Sog (71) tein az vijg mienke
tein teinben, azaz mo tein
nek, es az hatod vylagnak
es az tagadozo qudqqpnek,
tein teinben | tein tein, kinfote
az tein tein d. tein tein, sog tein

- azokat meg bantaný, es megh
 galázný, Annak okaérth, az
 vr ýstennek haragýát lattatnak
 ez kéérééssel az o feýekre kéérn-
 5 ýek, es hýnýok, Kýk Ember-
 ekre haragot tartnak, Es az
 vr ýstentol ýrgalmassagot kéé-
 nek, **Ez az hatod Keerdees**
Az hatod kééres mýlvda az
 10 ýmadságban¹, felettetýk
 hog Ez, Éés ne výg mýnkot
 kéésértetben, Azaz Mý testýnk-
 nek, es ez Lalard vylágnak,
 es az Ragadozo ordogoknek,
 15 kééséértetýben, Kérdetýk, haífele
 az késérteth, Felettetýk, hog keet-²

¹ A g talán javított betű.

² A lap üresen maradt alsó részén későbbi kéz tollpróbái találhatóak.

: lxxx:

fætt. Aðal, ijo, og gæð) Að ijo
 þessert. og. malvat þessert og ver
 iðten mænt) Mætt og mond
 og i vas) þessertan meg tætt) |
 Að ver iðten. Sog þy iðten. Sg
 fætt) Mætt Nam og
 mond og iðten) þessert og fætt
 þessert þessert. mætt meg
 iðten og þessertan. mond
 þy þessert meg þessert ver
 iðten. þessert meg þessert
) De magna Að gæð þessert
 þessertan mætt þessert
 Aðal. og verlag. þessert. þessert
 og þessert. þessert og ver iðten og þessert
 gæð þessertan Sog mætt

H X V

- féele, Azaz, ýo, es gonoz Az ýo
 késértet, az, mel'vel késért az vr
 ýsten m'vnk'ot, Mert vg mond
 az ýras, kéésérLen meg t'v'ok'ot
- 5 Az vr ýsten, hog k'ý ýelenLe, ha
 zeret'ýtek 'otet, Mert Nam vg
 mond az ýstencs p'feta az zent
 dav'ýd k'ýra', m'ýnt meg és
 ýrta az d'ýLéretekben, mondván
- 10 b'ýzo'í'ýL meg engemet vr
 ýsten, Es kéésérL meg engemet
 Demaga Az gonoz késértetvel,
 kéésértnek m'vnk'ot harmak,
 Azaz, ez v'ýlág, es test'v'nk, es
- 15 az 'ordog, es az vr ýsten ez ýl
 gonoz kéésértetvel ha'g m'vnk'ot¹

¹ A lap üresen maradt alsó részén egy díszes nagy A betű s két más díszítő jel, tollpróba található. Ugyanez a kéz a 4., 6. és 8. sor végére jeleket tett.

pérfektumok, de maga az mű
nyelv | Nem vé mond az
zert újat, bódog ember kij
el vésely az 'életrét, mert
nyilván nagy befolyás.
Vézi az életünk koronáját.
Korábbi: azon zert újat vé
mond. Gyorsított az újít.
Én nem gáf bízhat pérfektum
az felett, az mint el vésely
tek | Az új munka zert gyors
dotar, Valamikor ellenük áll:
agg, az pérfektum, mint
újkor koronaszatol, azon kor,
nát érvényes az új az új
újítatol zert az utolsó korok.

késértetv́nk, demaga, az ḿv
 yonkra Mert vg mond az
 zent yakab, bodog ember ky
 el v́selý az késértetet, merth
 5 ḿykoron megh býzońýtatyk,
 véézý az Ééletnek koronaýat,
 Towabbá, Azon zent yakab vg
 mond, h́ywsééges az vr ýsten,
 ky nem hág tvtokot késértetny
 10 az felett, az ḿynt el v́selhetý-
 tek Azéé't monga zent gergel
 doctor, Valahańzer ellenne all-
 azz, Az késértetnek, ḿyndh
 ańézer koronaztatol, Azaz koro-
 15 nát Éérdemlez es ńerz az vr
 ýstentol **Heted es vlosso Keeres,**

LXXXI.

Et az serodijk boeris ymar
 ez zent ymablaglanefeld:
 lobyk, sog ej. | Das zabadye
 mankot, gonostol, | Das veram
 ysternom zabadye, mygg misset.
 | ez ysternom vale gonostol | Es az
el murek gonostol | Es az ysternom
ndq gonostol. | Es kvetke-
zijk ez zent ymablaglanefeld | Das
zammadye rize | Wiltben
az kvetke, Es az zertarta-
fnak vanna, kvetkezijk az
bei vorgezies | Es az foliel myg
mendok kvetkezijk ymar
mygg kvetkezijk, Majporon
mandadye. | Ammon, Es az ysternom
das | Ammon, Ammon magar.

Mel az hetedÿk keérés ÿmár
 ez zent ÿmadsagban, Felel-
 tetÿk, hog ez, Deh zabadÿL,
 mvnkÿt, gonoztol, Azaz, vram
 5 ÿstenem, zabadÿL, megh mÿvkÿt,
 ez ÿlen valo gonoztol, es az
 el mwlt gonztol, es az ÿÿwe-
 ndÿ gonoztol, Ees kÿvetke-
 zÿk ez zent ÿmadsagnak, az
 10 harmadÿk Rézze, Melben,
 az kezdésnek, Es az zertartá-
 -snak vtanna, kÿvetkezÿk az
 béé véégezés, Es az felvl meg
 mondott¹ kééréseknek, ÿmár
 15 megh erÿsÿtéése, Mÿkoron
 mondatÿk, Amen, Es ez ÿgeh-
 azaz, ez Amen, nem² maçar

¹ A szó fölött három paca látszik.

² A szó előtt kikapart betű nyoma látszik.

Jo. som pedreg dyak zo, som
gaves zo, som Noms rista
fjido iges Eder Helvorn ig
madrann | Utal iges, 2301, 01
Amn, Egn kppen magarastatya
Ja mandanadh bij zornval, drang
! Gyron, drang, vq loegen, 05
Egn kppen, Nij koren mang-
vt, Sof Amn, Egn kppen
Sof bij zornval magarastatya
mijnd arop, mellepit Egn
fakel Egn kppen, 01 Noms, 01
Zant som vvalkodu ymadlag
ban 01, falsigis 2301, 01
Kovet kppen, 01, 01, 01
Arrol Sof mij ofokbol 01, 01

- zo, Sem kedeegh dýak zo, Sem¹
gorog zo, hanem, Nemes týzta
Sýdo ýgeh, Ééber Nelwen ýg
mōdvan, Mel ýgeh, Azaz, ez
- 5 Amen, Ezen képpen maġaraztatýk
ha mondanad, býzońival, Avaġ
hýven, Avaġ, vg leeġen, Es
Ezenkééppen, Mýkoron mong-
vk, hog Amen, Ezt kevańvk,
- 10 hog býzońival megh leġenek
mýnd azok, meleket ezen
Feĺvl keertvńk, ez Nemes, es
zentseges vralkodo ýmadsag-
ban, Az Felséges Ańa vr ýstentol:→
- 15 Kovelkezyk Imar az ýras
Arrol hog mý okokbol az vr

¹ A sor végén nagy piros pacafolt van.

LXXXII.

ijsten. Nada embereknep inna
sagat meq nem halgatta.

De maga kintitit inna
fog | Sari okeet wagon, sog
meq nem halgattatik az mi
innadsagvont | felet az yras
az doktoroknak vegezesek zret sog

Tiz okkoi lozen az to elq
oka kunk wagon az innadkozo
emberek bennynek edelur
zerent. By ar q. Vg manta v
ijsten az ysaias yfentanak q
Zaija altal Mint azon ysaias
mogy iyrta kpinentek elq
kezben. Mondvan | Mijeron
mogy sokafy tangatok az to
innadsagtokot, mogy nem
halgarom. kunk belny opat

- ýsten, Neha embereknek ýmad-¹
 sagat meg nem halgatáa,
 Demaga, Kérdetýk ýmaar ez,
 hog han okéért vaon, hog
 5 meg nem halgattatýk az mý
 ýmadsagwnk, Felel az ýras
 az doktoroknak véégezések zerét, hog,
 Týz okokbol léézen ez, Es első
 oka ennek vaon az ýmadkozo
 10 embernek býneýnek érdeme
 zerénth, kýkról vg monda vr
 ýsten az ýsaýas pftanak o
 zaýa által, Mýnt azon ýsaýas
 megh ýrta kónívenek első
 15 Rézében, Mondvan, Mýkoron
 megh Sokasýtangatok, az tú
 ýmadsagtokot, megh nem
 halgatom, Ennek kedceg okát

¹ A sor elején nagy piros pacafolt van.

Veit mandroan | Illertis 23. IV
 prymisk tillafid vörvot. 23. IV
 bingpræl | Illert 2. m. v. g. jr
 rent 7. and. Twigg veit 3. g. g.
 23 bing/4. g. g. 23 v. r. y. ten m. m. g.
 nom falgaffin | Illert v. g. m. m.
 rida 23 v. r. y. ten m. m. g. 23. IV
 Tannas profem. 23. IV
 p. l. e. n. t. z. e. d. v. i. z. e. g. a. b. e. n. | 23. IV
 b. e. n. y. t. e. k. e. l. R. m. 23. IV
 a. j. e. n. o. r. g. a. n. o. t. g. o. j. m. g. t.
 m. f. a. l. g. a. t. m. a. l. e. k. t. v. i. z. e. k. a. t. f.

2) Mafodijit opa, 23. IV
 v. a. l. e. t. v. e. n. a. f. a. g. e. r. t. 23. IV
 a. t. t. f. a. g. i. r. t. f. m. y. t. g. o. j. m. m.
 b. e. z. z. o. f. a. g. a. n. l. e. k. m. m. 23. IV
 f. a. g. v. a. l. y. m. m. k. o. s. t. e. n. k. | Illert 23. IV

- vetý mondwan, Merth Az tú
 kezeýtek tellesck véérrel, Azaz,
 bñnqkwel, Mert Amé, vg ýr
 zent Ianos, Twggwk azt, hog
- 5 Az bñnosqkqt Az vr ýsten megh
 nem halgatá, Mert vg mo-
 nda Az vr ýsten, mýnt ýrýa
 Isayas profeta, kqñvének qtvn
 kýlenczed, rézezeben, Az tú¹
- 10 bñneýtek, el Reýtezteteek
 az en orczamot, hog megh
 ne halgatnálak tútqkqth,
 Masodýk oka, Az² ýmadsagban
 valo twriasagért, Awaq, lank-
- 15 attsagerth, Mýért hog nem
 bvzgosagval, es nem aýýtato-
 ssagval ýmatkozvnk³, Merth

¹ A szó előtt kikapart betű nyoma látszik.

² A szó előtt kikapart f nyoma látszik.

³ A v betű o-ból van javítva.

Nag monda vor ystun. Ymættast
 et mig galgatlak tyfapt. mig
 þorun þarstik engumt. minnd
 af þu þóvettþóþot. Þaz. þóþun
 þen mig nem galgatlak. af þu
 ymættastokþan, þunþun. þun
 þofagþal. þu ayyþatostagvand y
 matþóþot. Þóþot yvya
 Þaz þun y þuimyas gftu.

Þar mað okk. þóþot mig nem
 Galgatlak af ymættastokþan. Þun
 nem mað þóþot af ymættastokþan.
 Þaz. minnd aðþóþun.
 mig mig þóþot. af þu þóþot.
 Mað þu monda vorun þóþot.
 mig mig ystun þun l þun
 Þunþóþot. þu mig mað
 and, minnd et þóþot af þóþot

- vég monda vr ýsten, Ýmatkoztok,
 es meg halgatlak týtoqot, mý-
 koron kerestek engemet, mýnd
 Az tv zvetokból, Azaz, kvlom-
 5 ben meg nem halgatlak, az tv
 ýmadsagtokban, hanemha, bvz-
 gosagval, Es aýýtatoságval ý-
 matkoztok, Ezeket ýrýa
 Az zent Ýéremýas pfeta¹
- 10 Harmad oka, kýert meg nem
 halgattatýk az ýmadkozo, Mert,
 nem marad végýg az ýmad-
 sagban, Azaz, mýnd addééglan,
 mýg meg íerýe, az o, kérését,
- 15 Mert vég monda vrvnk krýstvs,
 mýnt meg ýrta zent lvka
 Ewangelýsta, ha meg marad-
 and, mýnd el végre az Léрге-

¹ A szó után sorkitöltő vonal van.

erben, radat az q yambötan
siga atq. fol atq. to mag agga
q netij) Mart. Gof of byron
legen, ame of zett mas gog
mond, az oo koratibenit
Zett yvidyts kpinvira Nitit
Reyden) Mykopen monna
vula az yvidyts, az sekalyon
fydo vorknap, mondvan.
) Traggatop, Gof mag salanta
az ver ijten, az to ymadst
tokot) Ga vitygt mas mar
atok, az kpinvira Nitit
oka vagon, az mag vialatof
mak, Gof tlen fagebel, avang,
Lamentelen fagebel, avang.

- tésben, tahat az o ýambo'talan-
 ságáerth, fel keel, es meg aggá
 o neký, Mert, hog ez býzoí
 legén, ame az zent ýras hog
 5 mond, az oo torveríbenes,
 zent Ývdýth kónvének neged
 Rézeben, Mýképpen mongá
 vala Az Ývdýth, az betvlýaý
 Sýdo vraknak, mondwan,
 10 Twggatok, hog meg halgaftá,
 Az vr ýsten, az tv ýmadsag-
 tokot, ha végýgh meg mar-
 adtok, az kónorgésben, Neqed
 oka vagon, az megh halgatas-
 15 nak, hvtotlenségebøl, Awaág,
 Reméntelenségebøl, Awaág,

Eestigeivaltabot / Murr, va
 iir Jants Tapab, Elg roogem
 as q lovelent, mondraan,
 kas bij pötkelbedik, ut alajia
 zog valamijts Nerijsen, awoag
 vii ten, as q ymadfaganan.
 Mäis lam sog iir as qht
 of Epimenek tyjen inofabijä
 re viden, mondraan, as ymad-
 jaan nak elgufijam, mög
 Rggqggjed, as te lelpäädte.
 azag elmpäädte te ut abavij
 alatan lönudi mögijts as
 künber, as, zij ystent beofert.
 zog ha as ysten mög jalgathäc
 awoag nun, (Q) Qidijt opa,
 met, mösa vätkande, as, as
 möje pörvont, awoag bedijg,

- Kéétséges voltabol, Mert, vğ
 ýr zenth Iakab, Elsø rezeben
 Az ø levelének, mondwan,
 Az Ký kéételkedýk, ne alaýLa,
 5 hog walamýth íerýen, Awağ
 végen, az ø ýmadsagaban,
 Merth lam, vğ ýr az bølL,
 Eg Kõñwének týzen nólczadýk
 réézében, mondwan, Az ymad-
 10 saagnak elõtte fýam, megh
 Røgøzzýed az te lelkedeth,
 Azaz Elméédet, Es ne akarý
 olatan lenned, mýnth Az
 Ember, az ký ýstent kéésertý,
 15 hog ha az ýsten megh halgatíáé,
 Awağ nem, Øtødýk oka,
 mert, nééha¹ Aartando, Az, az,
 mýt kérrýnk, Awağ kedégH,

¹ A szó előtt kikapart betű nyoma látszik.

Enkel meff en milkiel vato ef
Pirvuk d miyut. az Jabodenes
fyay. Jakob. es Janos. az o xrok
nak altalla. miyut Pirvuk
vata vrvuk Jeshetol. Pipvuk
vealafz ipen vrvuk Jeshenno.
ndraan. Mem bog'gatoz miyut
berijete. Miyni megt ijrtaf
zent veatei pvanig'elista.
berivvuk gwzadyk voryvta.
Manf. vof ijr zent Jakob. az
o lavelenik negedyk k'jaten.
berijete es mem veijete
miyute bog' o onofval berijete.
Evngl vof ijr Moyses profeta.
az kon vevuk elf voryvta.
Mandraan Mykaron berivvuz.

- Értelmesség nélkül valóth
 kérvnk, mýnt, az Zebedews
 Fýaý, Iakab, es Ianos, az φ Ańók-
 nak Altalla, mýt kéérnek-
 5 vala vrvnk Iesvstol, kýknek
 walazt tφon vrvnk Iesus mo-
 ndwan, Nem tvggatok mýt
 kérýetek, Mýnt megh ýrtah
 zent matée Ewangélýsta,
 10 kφívének hwzadýk réézeében,
 Merth, vg ýr zent Iakab, az
 φ lewelenek negedýk Rézéében,
 kéérýtek, es nem véézýtek
 mýérth hog gonozwl kéérýtek
 15 Errφl wg ýr Moýses proféta,
 eg kφívének elsφ rézéében,
 Mondwan, Mýkoron kφívez-

innet vromt elste, nem galg-
ata megv cöteket, stem pedeg
akara engednije aszozoktrast,

① Szodnyk oka. myert samar az
ymadsagot. v. ijten meg nem
galgatta, fog az ymadpzo
nag vban ferkentessiek az
saladitknaak alatta az anyij-
iatossagva. Most fog az vj
legon. byzoinytalyk zent ber-
gat doptornak mondafaral.
by vj iv errel mandram
az zent beruasagot. az
saladitknaak myakta. nev=
ekednek. ② Szodnyk oka.
fog manivel madzabden, az
me beruasagvontot. es az

- nétek vrnak elötte, nem halg-
ata megh títokot, Sem kedéég
akara engednÿe aztv, zotokrah,
Hatodÿk oka, mÿért hamar az
5 ÿmadsagot, vr ÿsten meg nem
halgattá, hog az ÿmadkozo,
nagyban Serkentesséék az
haladééknak alatta, az aÿeÿ-
tatossagra, Mert hog ez vg
10 legen, býzorÿtatÿk zent Ger-
geÿ doktornak mondasaval,
Kÿ vg ÿr erröl, mondvan,
Az zent Kewansagok, az
haladééknak mÿatta, nev-
15 ekednek, Hetedÿk Oka,
hog meÿivel Nehezebben, az
mÿ kewansagwnkot, es az

me bewijzen dat hier getuigen
annover Nagrad zondtrewel
prijzjijeb. te turewvoren
nabijebben iertiek. Wluit
vof ije oryde az dvan 7ayv
zent 7arw6 mondrean. az
ve ijten. az q dyanlopakij
dijt Salogata. fof ne atre-
fiek alreank. az miyt dae.

© Noalozadijk oka. fof az zme
akozo. miyt dlat taffiek. qn
ze woben. miyert fof belen
Salgattatijk miyt az ve ijte
ntel. te fzenreppen. fuit
kijppen vado ijofagop ijgnet
bbqel. azaf. miyt az fof fiv

- mű kéérésűnköt Nérlhetők,
 anneval Nagwb zeretivel
 orozzýúk, es tarlvk¹ hová
 nehezebben nértük, Merth
 5 vg ýr erről Az Arañ zaýv
 zent Ianos mondwan, Az
 vr ýsten, Az q Aýandokath
 Azért halogafá, hog ne láttá-
 sséék olLonak, az mýt Aad,
 10 Noolczadýk oka, hog az ým-
 atkozo, meg Alasztasséék, on
 zúwében, mýért hog késén
 halgattatýk meg az vr ýste-
 ntől, Es Ezenkeppen, kéét-
 15 kééppen valo ýozagok ýonek
 Ebből, Azaz, mert az Fel fw-

¹ A szó után tintafolt van.

alokasra valo jogalmatossag,
meg nemoritatyt, es pedig,
az kiserletet, meg nem jonyt
q ijo berantaga. Prilyonul
oka, jog az meg zalgatub, el
Zalagom, alkalmatb vedre, es
az kisernek szanalatobra.

Ezen kiseren, az Moyses jfira.
az ijtenuk bialqsiget, kony
vala, qnqn maganak megf
mvetattatnyi, jog melitine
akporon, de annak vana
fidemle megf latnja. Lijzed
oka miert az jmadkozoi, az
q kisergeteben meg nem
zalgattatyt, jvert jog, kreb

- alkodásra valo zorgalmatosság,
 meg nomorýtátýk, Es kedég,
 az kérésnekes¹, meg nem zonyk
 q ýo kewansaga, Kýlenced
 5 oka, hog az meg halgatas, el
 halágon, Alkolmasb údore, es
 az kééronek haznalatosbra,
 Ezenkééppen, Az Moýses pfeta,
 az ýstennek dólóségét, kerý
 10 vala, onon maganak megh
 mwtattatný, hog melet, nē
 Akkoron, de Annak vtāna
 Éédemle megh latnýa, Týzed
 oka mýert Az ýmadkozo, az
 15 q kóníorgésében meg nem
 halgattatýk, Azért hog, Egéb

¹ Az r betű s-ből van javítva.

ambrochus iymadlagaralok
kerollen on imaganak seged:
seger, Mert Neetalam, qter,
af nag keereit, es af magas
san bizatobalnak nevrozped-
eese, meg karofytanaja, Salas
ogebeknek iymadlagat nem
keimeije } Mijtpepon Egetzias
keirat keide, af Eanjas pteragos
Jog iymadna q keereit, es
af q neepert } Es mijtpepon
af iofijas keide, af profetas
razoimjallatkoz, baaldakoz,
keirwein af q iymadlagat
Amo keiret, af zent paal

- embereknek ŷmádságávalés,
keressen n maganak Segééd-
sééget, Mert Nééetalám, tet,
az na kéééréés, es az maga-
5 ban bŷzakodasnak meréézked-
éése, meg karosŷtanaŷa, ha, az
eéebeknek ŷmadsagat nem
kéérneŷe, Mŷképpen Ezekhŷas
kŷraŷ kŷlde, az Esaŷas fetahoz,
10 hog ŷmadna  Éééretteh, es
Az  nééépéért, Es mŷképpen,
Az ŷosŷas kŷlde, az profétah
Azzoŷŷallathoz, báááldához,
kéérwéén az  ŷmadsagath,
15 Amé kedégh, Az zent páál

Apastolis mijnt yrvala, of
 Romaij vij bereytenckent, of
 en loweloben, mondrean, of
 eerweën ofet ymadlagra, of
 magatig: eyndtijen, of am-
 tijen, of lere, of of gelyck
 engemet of te ymadlag yrok-
 val, of of zabadytastam mege
 of of gelyckent. kyt vaden
kyt of sagban Mere amē, of
monda vdragzjente ofet
mijnt mege yrtā zent Māter
krangelijta, of inenitē tyzen-
noljad reizenē of vā mōd.
avag kat zettē, mege of
of vā lēndent te of gelyckē.

- Apastalés mýnt ýrvala, az
 Romaý vŷ kerezŷeneknek, az
 on leweleben, mondwan, es
 kéérwéén ōket ýmadsagra, on
 5 magaérth, Ezenképpen, Aŷam-
 fŷaŷ, kérlek, hogŷ SegééLetek
 engemet az tú ýmadsagŷtok-
 val, hogŷ zabadŷtassam megh
 az hŷtŷtlenektŷl, kŷk vadnak
 10 Sŷdoságban, Mert Amé, vg
 monda ŷdwŷŷteenk Icsvs,
 mŷnt megh ýrta zent Matéé
 Ewangélŷta, korŷwének tŷzen-
 nolczad réézeben, ha vg mŷd,
 15 Awaág Lak kettŷ, megh éggŷ-
 esŷléndnek tú kŷzŷletek,

2. az, és ma is ezt nyomatok, és
a legyőzött vagyok. 2. az a
maga salgatvan, Yellafes
kedvességgé, néha nem adhatja
a), az millió forint, mert
nőtalann, nem volna netje
alkalmas, de adhatja netje
egyéb, jobb, és szívesen látja,
Ymijkeppen az zene palnák
fejrel el nem vettetek, az
a testének frödelésé, zsef, a
létje nőjart, az erőtelenstobin-
arvag, az próbatunka naren,
lányabon, újnak, és nagybán
maga rebelletorik | Ment,
és ijlenfete narenlában, ga-

- Azaz, egmasert ýmadwan, Én
 ɸ kɔzɔttɸk vaɸok, Azaz ɸket
 megh halgatwan, Ýollehét
 kedégh hoɸ, Néha nem adatýk
- 5 az, az mełlet kérénk, merth
 nétalam, nem volna nekýe
 alkolmas, de adatýk nekýe
 egééb, ýobb, es haznalatosb,
 mýkeppen az zent palnak,
- 10 kýrɸl el nem vééttetéék, az
 ɸ testéének Fwldalasa, hoɸ, az
 lelký ýozagh, az erɸtelenségbén,
 awaɸ, az kéésertetnek náva-
 láýaban, ýnkab, es naɸwban
- 15 megh tɸkélettetnék, Merth,
 ez ýlenfele náwałaban, ga-

LXXXIII.

Porta Sagraiatoll, az emberek
9 Sabornesagaban bekeleges
ismornesaga, fogyni, valla-
ni, tedveszereni, valo, jo
zerem-ejeden valo, de egyzerem
valo, ivogaloma, jolleseg,
fog nyugt jonkib kovaria-
na. De ijmar nijnd
Ezeken. Ellenpe vigan egyk-
bol. Gyantbe vafek ek, fog
melok legenek Sagraiatofok,
az ijmadfag nat megf Salg-
atafara. Mert ijn egyk, azaz
bengpnek el tarvozrafasa,
Horogosaag, es jorgalmatofagf-
az Sviben vaic bijodalmatofagf.

- kortá haznalatosb, az embernek
 q haborwsagaban, bekeseges
 íomorwsága, hognem, wala-
 mý kedwezerént valo, ýo
 5 zerenLeýeben valo, údqzerént
 valo, íwngolma, Ýollehéth,
 hog ýmezt ýonkáb kéwáá-
 ná, De ýmar mýnd
 Ezeknek Ellennc, wgan ezek-
 10 bol, Ezýnkbe vehetýk, hog
 melek legenek haznalatosok,
 az ýmadsagnak megh halg-
 atasára, Mert ým ezek, Azaz,
 býnqknek El tawoztatasa,
 15 bwzgosaaq, es zorgalmatosságh,
 Az hýtben valo býzodalmasságh,

Ja a lajatoslagy. | Es egyebetnek
ijmadlagu. | Es az meggyierr.
avagy. | Es vgyt malaznak.
magy joroktettel. | Es gva atollagy.
val valo meggyi gregesi. | Es
meggyi tartasa. | Es kedvegy.
Gog Lak. azok keirettenek
az ijmadlagban. Ver ijstennek
meliket. q zent felszei aty.
Es had. Gog monitiorok. qor
Es ijllendok. Es gajmalatosa
| Az ijrtias mel ijmadlag. Ezen
keppen lozen. meggyi galyntatya
az poztu at'a ver ijstennek q
zent feloirben. az me ij
Gajmalatossag vanben. Amoy

- És Alázátosság, es egebeknek
 ýmadsága, Es az megh níert,
 Awág, el vöth malaznak,
 nağ zeretettel, es halalatosság-
 5 wal valo megh orozeese, es
 megh tartasa, Es kedéég
 hoğ Lak, azok kééressenek,
 az ýmadsagban, wr ýstentol,
 meíeket, o zent Felsege láth,
 10 Es twd, hoğ mýnekýnk, ýok
 Es ýllendok, es haznalatosok,
 Azéért, az mel' ýmadsag, Ezen
 képpen lezen, megh halgattatýk
 Az keges Afá wr ýstennek o
 15 zent Fvleýben, az mý ýo
 haznalatosságwnkra, Amen →

LXXXIX

Erveet kirjyt az yras az ymad-
sagnat mag sagnalatoftagard
Az ymad sags az ygas
byronat azas eristofnek
Saragjat mag pugezely.
mynt erqel mag wagon yva.
& Moyses masod konvencnek sarm-
ymzpetted fezeben. sog az
Moyes profeta ymadaa vvatk-
es mag pugezeltetok az vor
yten. Torvabba. az ymad s-
az bnypruk boranarat nos
nyl est pedig byzanyta
vovant Iohes ylda bezediben.
mynt mag yva zent
Matte Evangelyta. pprvencnek
Tyzen nolozadyk fezeben
mynten adostagodat mag

- Köwelkezyk Az ýras, Az ýmad-**
sagnak nag haznalatossagarol,
Az ýmadsagh, Az ýgaz
 býronak, Azaz Krýstosnak
- 5 haragýat meg engeztelý,
 mýnt erröl meg wagon ý'wa,
Moýses masod kónwének harm-
ýnczkettoqd Rézében, hog, az
Moýses proféta ýmadáá wrath,
- 10 es meg engezteltetéék az wr
 ýsten, Towabbá, Az ýmádság,
 Az býnoknek bolanaíat né-
 rý, Ezt kedég býzoñytá
 wrvnk Iesvs pelda bezédében,
- 15 mýnt meg ýrta zenth
Matée Ewangelýsta, Kónwének
Týzen nolczadyk Rézeben,
 mýnden Adosságodat megh

Engediem en tempelemente
epiropgeil enntem) Tovalla,
peliogs, demé, vromk fog ta-
nija mientet, az Miedfank
nere ymadfaglan, fog oft
mondijrok az var ysten net.
Jhorassad megg mientemik
az mo vorttijnet) Tovalla
az ymadfags, az zeter vortem-
nere zsetes gyrtelensager megg
lassijka,) emek byzansagura.
megg vagon yvren Mionter
pforanak Maged kvirvonek
Tijzenogedijk rividen, fogia,
Mojies ymadfagok, az az
Tivoz el birizogok, bynppen.
az pefirvonek tivoz el biriz-

engedéem én teneked, merth
kőfőrgéél ennékem, Towabba,
kedéégh, Amé, vrvnk hog ta-
nýtá mvníköt, Az Mú Atánk
5 nevú ýmadsagban, hog azt
mondýwk az wr ýstennek,
bolassad megh mvníekúnk
az mív wétetýnket, Továbbá
Az ymadsagh, az késérteteknek
10 nehezséges hírtelenségét meg
lassýtá, ennek býzońsagara,
megh vágon ýrván Moýses
pfetanak Negeđ kőfíwének
Týzeneggedýk Réézében, hog, az
15 Moýses ýmadkozeek, es az
Tívz el Eńéézéék, Ezenképpen,
Az késértetnek tíze, el eńéé-

27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

- zýk, **Az Aýýtatos ýmadsagnak**
 ereýenek mýatta, **Towabba,**
Az ýmadsagh, az zúnek Ƹ
 búnéýt, ký vzyý, **Azért ýmad-**
 5 **kozýkvala, az zent dawýd pro**
feta, mýnt meg ýrta, az
Soltaarban, mondwan, Oh
Wr ýsten, téékozlád el, mýnd
azokat, Az te hatalmassagod-
 10 **wal, Es Törýed meg mýnd**
azokat, Azaz, Az mú zúwú-
nkbely bñnqkq, Towabbá, az
ýmadsag, wezedelmektol meg
zabadýth, es meg otalmaz,
 15 **merth vg monda vr ýsten,**
mýnt megh ýrta zenth
profeta, dawýd kýraí, az

Silbarban. Gij woi Engemts
af te Namarwagedomk Nap-
ijan / Torwaba wronk Jelas.
Vg monda. munt mts
yrtu zent mate. Gwojon-
pethed Ewanje ljosmaban-
mondwan. Ymadpogjatok.
Soj ne pertsinje af te
Krotastok. ogas. me effetok
Vogjalemmek Krotamataon.
af brenne myatta / Torwaba
af ymadtag. Embornet Ellen
Togyn bregnot alle Mjuntg
yrwan walo byjonlag wagan
brqel. af oo tarwaten. af
Gjidoslag Ewalyntak. Napoknat
ygeerqel walo Ewiden. is af

- Soltarban, h̄w̄ȳ engemeth
 az te N̄omorwsagodnak Nap-
 ýan, Towabba vrvnk Iesus,
 vg monda, m̄ynt megh
- 5 ýrta zenth maté, hwzon-
 kettõd Ewangélýomaban,
 mondwan, Ýmadkozýatok,
 hog ne tørténníék az t̄
 Fwtastok, Azaz, ne essetek
- 10 wezedelemnek Fwtamasába,
 az b̄v̄nnek m̄ýatta, Towaba
 Az ýmadsag, embernek Ellen-
 sééḡyn bwzwt All, M̄ýnth
 ýrwan valo b̄ýzońsag vagon
- 15 errõl, az oo Tõrweńben, Az
 S̄ýdosag kýraĺýnak, Napoknak
 ýgééýrõl valo kõriben, es az

Kinnok Masypjanak Saronij
 Kottob Rejaben / Gog az Gekyjas
 Kyral. az az elajas yfta ymas
 Oap ve yftent, az gennatge
 rjib Kyralnak ellenas, az
 ver yftent, megg wert az ohatg
 Towabba az ymadfag, Ne Gaj
 az mag dalgo, bot, megg Kyrytt,
 mynt, dome, megg terzjib
 az oo terwinben. Joswe Kinnok
 nek Satodijp Rejaben Mytor
 az Nijp Kijaltana ymadfag
 van az verijtengezi dome
 az yenyto varofanak q. Kq
 faly mynd les omlanak
 az ymadfagnak ellenas
 Towabba az ymadfag, az

- kőínek Masýkýanak, harmýcz
 kettő Rézeben, hog Az Ezekhýas
 kyraí, es Az Esaýas pfceta, ýma-
 dák vr ýstent, Az Sennakhe-
 5 rýb kýraínak ellene, es az
 Wr ýsten, megh weré Azokath
 Towabba Az ýmadsag, Nehééz-
 es nağ dolgokot, megh kőíýth,
 mýnt, Amé, megh teczýk
 10 az oo Tqrwériben, Ioswe kőívé-
 nek hatodýk Rezeben, Mýkor
 Az Néép kaýaltana ýmadkoz-
 wan az wrýstenhez, Améé,
 Az ýerýko varosanak o kő-
 15 falý mýnd leh omlanak
 az ýmadsagnak elleneh,
 Towabba, Az ýmadsagh, Az

Ver yfennet Najasagat inng
Mert. og in af zent barand
pfeta, az goltarban. pofet
wagan az ur isfen mynden
pfnok. qbet sijvoknat. azaz
az ymadfagban | Mert wog
mond az ur isfen, myndis
nyja flajad pfeta pavnent
qtwan nobjad pefjedon. za
tu gozjam bajatnak. ara
ymadkozwan, yelen wagoz
qbet segetwan. | Towabba az
ymadfag. az zent telepnek
arjandokyt megz inrijnnyit
az apstaloznak yarasarol yrt
kriben. azaz masod kezden

Wr ýstennenk Naýassagat íerý,
 Mert, wé ýr az zent dawýd
 pfeta, Az Soltarban, kózéél
 wágon az vr ýsten mýnden-
 5 eknek, otet hýwoknak, azaz,
 az ýmadsagban, Mert wé
 mond az vr ýsten, mýnth
 ýrýa Esaýas pfeta kónvének
 otwen íolczad Réézeeben, ha
 10 en hozýam kaýaltnak, azaz
 ýmadkozwan, ýelen wágon,
 oket segéétwén, Towabba, az
 ýmadsag, Az zent léleknek
 Aýandokýt megh íerý, mýí
 15 az Apastaloknak ýarasarol ýrt
 kóniben, azaz masod Rezeeben

mees wagon yvra, sog.
be telefebeent miynd agok
zent lelekrad, mart, ym-
atkoznam perya valla, sog
mees adetmijeeb q nekijp,
krvyl pedijg vs monba ququ
maga az qvot bizontnags.
vervont priffhas jefes, mijst
mees ijta zent lrepat.
breangelijamij kon vaint
tizen egg edijk atgaben, mo-
ndraan) az en zent diam
ad ijo lelert, azag, zent
lelekrad malagfart, az qht
koerqant) Iovalla az ym-
ad saagt, niet bele efeg mit

- megh vaġon ȳrwa, hoġ,
 be teġsedéének mȳnd azok,
 zent lélekwel, mert, ȳm-
 Atkozwan kéréȳkwala, hoġ
 5 meg adatneȳéék ȳ nekȳk,
 Errȳl kedéġh, vġ monda ȳnȳn
 maga, Az ȳrȳk bȳzońsááġh,
 wrwnk krȳstvs Iesvs, mȳġh
 megh ȳrta zenth lwkal,
 10 Ewangelȳomȳ końwének
 tȳzen egġedȳk Rezeben, mo-
 ndwan, Az en zent Aġam
 Áád ȳo lelket, Azaz, zenth
 léleknek malazfát, Az ȳtet
 15 kéérȳknek, Towabba, Az ȳm-
 adsááġh, níéér boġleséégnek

Malazfat | Mart vef ijr eruyt
zont tabat lowelont elq
peraben sa valapij ku qay:
lewa zot loges bole efoge tabat
ijmadlogijik es may ierij ast
az er ijstentp ij Toranda az
ijmadlog zont ijrafopnat ij
etelont ierij Tanjatabat
awang pdikallafat Mart amir
vef ijruwa zont yal apastal
az pfesombalijaknat ijr
lowelont gatad Rijiben:
ijmagjatop er er er er er
adustik er er er er er
ijra vala malazf az er zom
nat er er er er er er
az ijmadlog islatij ijtkotmep

- Malaztat, Mert vg yr erról
zent Iakab, lewelenek első
Rézében, ha valaký tú közv-
letek zókseges böllesegre, tehát,
5 ýmadkozýék, es meg íerý, azt,
Az vr ýstentől, Towaba, Az
ýmadsag, zent ýrasoknak ýo
értelmét íerý, Tanýtasáth,
Awag pdikallasat, Mert, amé,
10 vg ýrwala zent pál Apastal,
Az Efesombalýaknak ýrth
lewelenek hatod Rézében,
Ýmaggatok en értem, hog
Adasséék en nekem pdikalla-
15 sra valo malazt, Az en zam-
nak megh íýtasaban, Toabá,
Az ýmadsagh lelký týtkoknak

megi jelaniseet neri
 wj munda wv ysten. mizett
 megi yrta zent yemiyas
 pfeta qinnuuta Sarminur
 Sarwad kopten, Mandrean.
 Kajata en Sofyan. azal. az
 ymadfagan. Es en. Tanteb zyr
 qrgmpt. Es erffijet. zyr
ett
 Toranba. az ymadfag. Lwada
 titelokunk malaxat neri.
 Es kedeeg megi terzjt az
 zent yllit pfetaban. Sof ty
 ymadkozit. Es nem esse. estq
 az fplere. Sarom Eytendeg.
 Es zat Solmarijt. Wjan
 eyn yllit pfeta. az qzweg
 azjorink. Sjat ymadfag.

- megh ýlénéséét rierý, mert
- 4 wg monda Wr ýsten, mýnth
 megh ýrta zent ýérémýas
 pféta kónwének harmýncz
- 5 harmad Rezeben, Mondwan,
 kaýal en hozýam, Azaz, az
 ýmadsagban, Es en, Tenéked hírdetek¹
 oromokot, es erösségeketh²,
 Towabba, Az ýmadsagh, Lwda-
- 10 tételeknek malaztat nerý,
 Ez kedéégh meg teczýk az
 zent ýlles pfetaban, hog ký
 ýmadkozéék, Es nem esse, esso
 az Földre, három Eztendeýgh,
- 15 Es hat holnapýgh, Wgan
 ezen ýlées pfeta, az qzwég
 azzonnak, Fýat ýmadsaga-

¹ A szó a sor végén utólagos betoldás.

² A k javított betű.

Val galattarijbol fel tamasta.
| Towabba az ijmadlag, iier
seydelmest. to mundenföles
iomarwafagbol walo segredse
goff | mert amei. waf ieraz
ijstas zent jfeta. darwid. az
galtawban. mondram | Og. w
ijstas. mundenföles zentij
te benned bijnat. to te az
paladelt azopnat. Alkolmas
wödfen | Errogl pedecg wagen
bijföwlag. Garmadise pirwlij
fejunt iolojadite koozben.
mondram | Ga. ef seig tam.
adidant | Awag. doqf jalat.
| Awag. meq doq-loom öög.
| Awag. kof ad Awag. jülfen.

- val halattaýbol fel tamaztá,
 Towabba, Az ýmadsagh, níéér
 Segedelmeth, Es mýndenfééleh
 íomorwsagbol valo segéédse-
- 5 geth, mert Améé, vğ ýr, az
 ýstenes zent pfeta: dawýd, az
 Soltarban, mondwan, Oh, vr
 ýsten, mýndeneknek zemeý
 te benned býznak, es te acz
- 10 ééledelt azoknak Alkolmas
 údqben, Errqql kedeegh vaqon
 býzońsagh, harmadýk kýralý
 kqńnek íolczadýk Réézeben,
 mondwáán ha, Ehséég tám-
- 15 adáánd, Awag, dqgh halál,
 Awag, meg dqgletett éégh,
 Awag Roqa, Awag Sááska,

Parancs egyebféle nemere-

ság. Meliket ottogon elés
 naves az zents írás, sós
 tük közönséggel tartózkod-
 nek embevednek fájának
 ellennek.) Es ha az magy
viszterendy, az on zivendek
sebety, es tük terjedty, az
9 peznyit, az te szadban, te
elotte ur isten, Ie. Ur isten,
magy salgatos, az men ország-
ban, az te lakosokodban, es
tük mindenek vel, az onon
vetok zereit, az te magy, es
bevesitgeto ilygalmasagodbol,
az 9 ilymasagokat, kossitog-
vel magy salgatvain, senny

Awág égeebféle íomorv-
 ság, Meleket otogon, elés
 newez az zenth ýras, hog
 kýk közönségwel történet-
 5 nek embereknek fýaýnak
 ellenek, Es ha ký megh
 úsmerendý, az on zóvének
 Sebééth, Es ký terýeztý az
 q kezeýt, Az te hazadban, te
 10 elotted vr ýsten, Te, wr ýsten,
 meg halgatod, Az meí orzag-
 ban, Az te lakohéledben, Es
 téz mýndenekwel, az, onon
 wtok zerént, Az te nag, es
 15 bõwséeges ýrgalmassagodból,
 Az q ýmadsagokat, kegeesség-
 vel megh halgatwán, Amen

Az mo atankban ferijet
 zent lelok nek seet oian
 dokij. az seet galalob. bi
 nofnek ellene. az zentis

risten nek
 zentisij
 kowag. elin
 ealpedy. ob
 zozzert
 ealors. kije
 or az elise
 farombang
 kerink

16. elisejeg. mo at-
 ank. by way me-
 nicken. zentelost-
 ok te neved az or
 kereljeg. ellen
 kertelom. y qiqn te
 or jagod. az fofaan.
 segetek ellenes
 anaar. lojan for
 akaratod. mipt
 miben. folden.
 az yreget ellen.

4. risten. mo byn-
 erentot mindent
 napjat aggad mi-
 bont ma az tori
 kofag nek ellenne-
 voman. et boe

az moag voflo
 kereston
 mullokent

+ ~ ~ ~ ~ +

Az Mv Atankban kerývk
zent léleknek heet ayan-
dokýt, az héet halalos bv-
noknek ellene, Ez zerénth

- 5 ýstennek
zeretety
Awag, elm-
eelkedo, es
- 10 zerzetes
eeleth, kýk-
et ez elqssq
haromban
keervnk
- 15 ez neeg vtosso
keereesben
melleket¹
- 1 bollesééggh, Mv at-
ank, ky wag me-
nekben, zenteltess-
ek te newed Ez az
kewélsééggh ellen,
- 2 Éértelem, Ýqýon te
orzagod, Az fqsven-
segnek ellenneh
- 3 Tanaat, legen teh
Akaratod, myket
menben es² földon,
az ýreeégseg ellen,
- 4 Erösséég, Mv kýn-
ervnkot mynden
napyat aggad ne-
kvnk ma Az tor-
kossagnak ellenne,
- 5 Tvdomaí, Es bol-

¹ A sorok alatt piros színű díszes sorminta jelzi, hogy a szöveg a következő lapon folytatódik. Ugyanez a minta megismétlődik a következő lap tetején.

² A szón a következő lapon levő későbbi kéz díszes nagybetűjének lenyomata látszik.

perveit vilis affad unq mi	
mining ma	nekink mi ve
trunkot es	
felebaratinbot	tehtinkot mi pi
mal neg aj	pon mites sou
andopokijitijit	atrank nekink
as muntis	vehtinkot d3
elotet. es. as	faragostagnak
mu felebar	ellenne
atrank goz es	teffcia. es nel
vealo zate	vojg minkot es
tehtink joza	tehtink d3 Rest
gos bolant	tehtink nek ellenne
	salalom. es. za
	badij minkote
	gonoytol d3 far
	tehtinkteonok
	bronnia ellenne

mar kwet ppiit as vras. as
 Galalos bringkrol. es az bion.
 nek mij voltraval

A e. ktr ditije. Mij allat legen
 az bion. es perdesve feled az
 bvlafeges zent agaston doptori

kérvnk, ýllet
 m'vnnq ma
 gwnko!, es
 Felebaratýnkot
 5 mel' neg' aý-
 andokok, ýlletýk
 az mwnkás
 életet, es, az
 mv' felebar-
 10 atwnkhoz
 walo zere-
 tetnek ýoza-
 gos dolgaýt,¹

15

Ýmar Kowtkezyk az yras, az
 halalos b'vnoqról, es az b'vn-
 20 nek m'vwoltarol
 De, Kéérdetýk, Mý allat legén
 az b'vn, Ez kérdésre felel az
 d'vlosges zent Agaston doktor,

assad meg mv'²
 nekýnk mv' vé-
 tetýnket, mýké-
 ppen mv'es bol-
 atwnk nekýnk
 vetetteknek, Az
 haragossagnak
 ellenne

6 Kegésség, Es neh
 wýg m'wnkqot ké-
 séértetbe, Az Rest
 séégnek ellenne,

7 Fcelelem, de, za-
 badýl m'wnkqth
 gonoztol Az fer-
 telmesseegnek
 b'vnenek ellene

¹ A bal oldali hasáb kicsit sűrűbben van írva, mint a jobb oldali, ezért a sorszámok nem vonatkoznak mind a kettőre.

² A lap tetején az előző lap alján lévő, folytatást jelző piros sorminta található.

mondraan dat bin non ege.
Janon, Mondais, awas tite-
men, awas ponnas, 23 v.
yftennik tervotennik ellennik.
Agart, Sarom modon lozen
af bin, agas, johvan, tervotennik
to tervotennik valannik, af
vriyftennik tervotennik ellennik.
Annak okeirt, 23 fuvoltog-
rot, fuvoltogrot, brijatagrot,
Saragottagrot, to mijnd af
eget biantogrot, Sarom mo-
don tartozvont fonnast tervotennik,
agas, mijtppen tervotennik,
kottennik zankvont, mijtppen
ellennik, to mijtppen mi-
vultokottennik, } De birt:
ijk, Mij lozen af yftennik tervotennik
vonnik to af yftennik zervotennik.

- mondwán, Az b̄vn nem egéb,
hanem, Mondas, Awag tééte-
meń, Awag kewanas, Az vr
ýstennek ı̄orwéńenek ellenne,
5 Azerth, három modon léézen
az b̄vn, Azaz, zolwan, téwén,
es kéwanwán valamýt, az
vr ýstennek ı̄orvéńenek ellenē,
Annak okaérth, Az kewélség-
10 ról, fı̄swenségról, bwýaságról,
haragosságról, Es mýnd az
egééb b̄vnokról, három mo-
don tartozwnk gónast teńv-
nk, Azaz, mýkeppen kewél-
15 kedtýnk zankwal, mýkeppen,
elméńkben, es mýkeppen mý-
welkedetýnkben, de kérdet-
ýk, Mý legen az ýstený ı̄or-
wéń, Es az ýstennek zerzéseh,

melibre bytoloj of vrypon
myndon embreket, binnest
poornianak alatta of fofel of
iyat, mynd of doktoropnik
vegezetek zerevty mondwan.

zog of yag, zog of veltogbat:
laie yo, folijal vettostek, of el
vultogbatende ijanak of zog, of
tijpennek aparata, myndentorven
foliel vifeltostek, of vrelanj-
don akaratnak of zog of yag
otostagmak yiteloty, foliel lojen:
of embreny byjotomfigmak of
zog of tyjzeloitfigmet tozaga,
foliel vettostek, of fagnalat-
ostagmak ijanann of zerevty,
mytkoron vaalabij, zoren, of
zerevtynek ellanne, sat, of

- melékre kotelez az vr ýsten,
 mýnden embereket, b́nnek
 keeńnanak alatta, Felel az
 ýras, Mýnd az doktoroknak
 5 végezések zerenth mondwan,
 hog ez, Azaz, hog, az valtozhatat-
 lan ýo, felývl vettesseek, Az el
 valtoztatando¹ ýonak, hog, az
 ýstennek Akaraťa, mýndenkoron
 10 Felývl výseltessek, az twlaý-
 don akaratnal, es hog az ýgaz
 okossagnak ýtéletý, Felývl legén,
 az emberý érzékenségnel, Es
 hog az Týztelétességnel Iozága,
 15 Felývl wettesséék, az haználát-
 ossagnak ýawan, Azeerth,
 Mýkron Walaký, téézen, ez
 zerzeseeknek Ellenne, hat, az

¹ A szó kikapart betűkre van írva. A második o-nál lyukas a papír.

ember vötközje, és az nemf-
szeged, és zöppentés talpra az
ijstennék és az keresztet dila-
tat, tegej köntelenjéssie és
galagatoságosa, Soj mal, Mag,
vel énar, miniatu karotnak
szeged: Met Salogrol, és jv
az glenka nem pogan-bet-
mondvan, az bennet q és
telonjéssie, és vatalat voltavon.
Ha tudnam, soj misos az
ijstennék megé bolatirak-
és emberék megé nem tud-
majak, Mígis nem akarek
bent tennem, Lat az bennet
quon köntelenjéssie, és vata-
latotagatieres. Mijt zoi próg
az trullig Marky, Gen Salogrol

- ember vétkezék, Es Az nemes-
 sseges, es zéépseges lelket, Az
 ýstennek éékes teremtet Alla-
 tat, Teezý ééktelenségesséé, es
 5 galazatoságossá, hog meí, Nag-
 wb káár, mýnden kaaroknak
 közötte, Meí dologrol, vg ýr
 Az Seneka newó pogan¹ bölL,
 mondwan, Az býnnek q Ék-
 10 telensegeröl, es vlatatos voltarol,
 Ha Twdnam, hog méégh az
 ýstenekes megh bolatnaýak,
 es emberek megh nem twd-
 naýak, Méges nem akarék
 15 býnt tennem, Lak az býnnek
 qnqn Ééktelenségeert, es wta-
 latossagaéértés, Mýt zol kedégh
 Az Twllíg Markg, Ezen dologh

¹ Az o alatt lyukas a papír.

melli. Vg mond. Sa mynd
 23 rístruktól, 6 mynd ember,
 ettol el tyttol Satmootes,
Mteeris semit nuntol mē
reþenk þóruvísígruole 6
Sammisagrad, semit nuntol
gonof þóruvísígruole 66 sem
íty nuntol mē reþenk
Títtolagnak ellone, vula
míþoron teþreþerík 66
semit nuntol gonof sagbol
6 gonof atavuttol, 2 vngþolof
erudþogbol 66 Sagabool, 2 v
egþogbol, 2 vng, 6 góol gonof
þingþenk reþerþol reþerþ,
lak 66 þinnak qun þit
vansaganak, 6 vvalatofagac

- mellé, v́g mond, ha mýnd
 Az ýstenektől, es mýnd ember-
 ektől el týt kolhatnookees,
 Meegés Semmýt nýnkel mý
- 5 nekýnk Fõsweńség hwel, es
 hamýssagwal, Semýt nýnkel
 gonoz kééwansagwal, es Sem-
 ýth nýnkel mý nekýnk
 Týztasagnak ellenne, vala-
- 10 mýkoron Lelekednýnk, es
 Semýt nýnkel gonozsaagbol,
 es gonoz Akaratbol, Awaág kedégh
 kewel-segbol, es haragbool, ýr-
 ég-segbol, Awaág, egééb gonoz
- 15 b́nõknek neméébol tennvnk,
 Lak az b́nnek õnõn hýt-
 vansaganak, es wtalatossaga-

nak, és ékezetlenül csak ok
értés. 9 Ymre Ártit, Drága
-latos Vamfjai, és Marvulab
pogácsaként 9 zentséges mon
asok. Ártit Isa, és pagan
bálsók, és Ént Éntre Vat
tásk, és el tavaszták, és
és bünnök 9 ij Sonofagati
Éntre el tavaszták Tadar
Mis, Éntre, ijol vija
gondoljank, mint sz
tarozunk és bünnök és
tavaszták, Éntre pryit
és ijvat és híteményez
ent váló bünnök meg
özlatavol, avag valogatasa
" vol

- nak, es ééktelensegenek oka-
 értes, Ýme Azéért, draga-
 latos Atamfyaý, Ez Náwafas
 poganoknak o zentseeges mon-
 5 dasok, Azeerth, ha, ez pogan
 bölék, az bñnt enere vtal-
 táák, es el tawoztatták, es
 az bñnnek o ýzhoñosagath
 enere el tawoztatták, Tahat,
 10 Mú, kérezfenek, ýol rya
 gondolýwnk, mýnt mú
 tartozwnk az bñnoknek el
 tawoztasara, Kowetkezýk
 Az ýras Az tééteméén zer-
 15 ent walo bñnnek meg
 ozlasarol, awag valogatasa-
 -rol

Ϟij pöppen oſtatijp niſgijp
 kētemijpient walo bēwe
 eit krod-wōk kel ſog, oſta-
 ijk bouwando bēwe. es ſa-
 lalot bēwe. De miynada
 w bouwando bēwe. ſelēnek
 doktorok ſog ej. 230, wala-
 miynāms torentok allat =
 ſan walo bouwāſag. 2wag
 gōrijpōdō. mielēkbenial
 ender gōrijpōdijp. ſerwōſ =
 bet. 2wag aliād. gōrijpōm
 w vū iſtenben. My pōppen.
 vadnet gonōz gondolatok.
 w netij engedēſnetkōl. ſpen
 pōppen. kōſedō ſrijwolkōdō
 bejōdek. es ſerwābā walo apro
 ſagwōgſayok. ſerwōl. ſerwōl.

- Mýkeppen oztatýk meg, az
 tétemén zarent walo bñn,
 ezt twdnw̄k kel hoḡ, ozta-
 týk bolanando bñnre, es ha-
 5 lalos bñnre, De mýlwda
 az bolanando bñn, Felelnek
 doktorok hoḡ ez, Azaz, vala-
 mýnémv̄ teremtett Allat-
 ban valo keewansag, Awağ
 10 ḡoñor̄k̄odés, melekben, az
 ember ḡoñor̄k̄odýk, kewes-
 bet, Awağ alááb, hoḡnem
 az vr̄ ystenben, Mýképpen,
 vadnak gonoz gondolatok,
 15 az neký engedésnelkvl̄, ezen
 képpen, kvsded hýwolkodo
 bezedek, es heýaba walo apro
 hazwgsagok, kýkwel, Senký

megs nem bantatyk. Jene 20.
- stegs megs nem buvanidzijk.
E nem gonoz zokasbali. Ganon
Lak ty iquent. embren garlo.
sagbol. ofij. dwag vealanni
yo wiggve. | De. imar fer.
etijk fog my lozen. az sala
lof bian. flol az zent mas.
zog az salalob bian. az al kon
ansagst. dwag gqirvstog. zot
mel. lozen vealanni. zomittot
allatboz. az vstennet feiste.
dwag. vstennet egonq koppen.
Dwag. mitoppen zent ambrus
wegzij. az salalob bian. az vstennet
zomennet megz iqrele. lo az
mitien poroinolatokrak. 6

megh nem bantatýk, Sem ke-
 -degh megh nem botrankozýk,
 es nem gonoz zokasbol, hanem
 Lak eg történt, emberý garlo-
 5 sagbol, esýk, Awag valamý
 ýo wéghre, De, ýmar kée-
 detýk hog mý légen az hala-
 los bvn, Felel Az zent ýras,
 hog az halalos bvn, Az ol kéw-
 10 ansaagh, Awag gónqrség, hog
 mel, lezen valamý teremtet
 Allathoz, Az ýstennek felette,
 Awag, ýstenwel egenlq keppen,
 Awag, Mýkeppen zent Ambrws
 15 wegezý, Az halalos bvn, az ýstený
 tqrwénnek megh tqrése, Es az
 meiefý poronlolatoknak, es

canosogotnak ellens vado erigt;
 eketlenfeg. | De pordetijt ijmar.
 27. fog. miiken all. 2 was miik ^{terde.}
 -ezen az isteny forrasinak meg;
felal 2 gart 7 unoceny papa. fog.
 abban lezen az isteny forrasnak
 -meg terese. miikor az ho lajdon
 atavat. felal vettijt az isteny
 2 paraton. | 6 miikor az erzetes-
 segg. vralkodijt az ygas okoslagan.
 | 6 miikor az jaszonnak iaran
 felal vettijt az trizaleroskog-
 nak iaran. | 6 miikor. pu az
 istennak poronolatinak ellens
 vettijt. | miindenkor ja adob
 -lan. | De pordened. mine
 -mondattijt az len bor amuntone.

- tanosagoknak ellene walo engh-
 cdetlenség, de keerdetýk ýmar,
 Az, hog, mýben all, Awag mýbē
 lezen, az ýstený tǝrwéinek meghǝrésē,¹
- 5 Felel A zent Innocenciǝ papa, hog,
 abban lezen az ýstený tǝrwēnek
 meghǝrésē, mýkor Az tvlaýdon²
 akarát, Felvíl vettetýk Az ýstený
 Akaraton, Es mýkor az érzeken-
- 10 ségh, vralkodýk az ýgaz okossagon,
 es mýkor Az hazzonnak ýawa
 Felvíl vettetýk az Týzteletesség-³
 nek ýawan, Es mýkor, ký az
 ýstennek poronolatýnak ellēne
- 15 vétkezýk, Mýnden kor halalos
 býn, De kéérdenéd, mýre
 mondatýk az býn bolanandonak,

¹ A *tǝrésē* piros betoldójellel jelölt, sor fölötti betoldás.

² Az *v* javított betű.

³ A második *s* javított betű.

As zan zeyen mosatitk el,
As miyeyen Vaygastitk
myg, gonafnaltra, folel
 as zant yraf zrent, zent
 Innocentij papa ez zentire
 mondan, As elpre est
 mondan, zog mandatyk
 boranmandat, myt zyn
 von erbenly, as boranant,
 es nem kotelz as qraf pona
 ra As matitva est mondan,
 zog as boranant bren, el
 mosatitk, es el vortitk, es
 myg vorsoitatitk fuz zeyen.
 1. flezor as kof gonafnaltra
 2. myatta Matolzer, as myt
 3. vortitk myatta, boranant

- es hań keppen mosattatýk el,
 es mýkeppen wýgazzatýk
 megh, gonasnalkól, Felel
 az zent ýras zerent, zenth
 5 Innocencig papa ez kerdesre
 mondwan, Az elsore ezt
 mondom, hog mondattýk
 bolanandonak, mert kofn-
 ven erdemly az bolanatot,
 10 es nem kotelez az orok ken-
 -ra, Az masýkra azt modom,
 hog az bolanando bvn, el
 mosattýk, es el vetettýk, es
 megh vrvsoltattýk tyz keppen,
 15 -1 - Elozor az koz gonasnak
 -2 - myatta, Masodzer, az mel
 -3 - weresnek myatta, Harmad-

- zer az zivert veznek miatta
4. Nitelyer az zivert keredel-
 5. mettegenek miatta | Citelyer
az vradboio iimadagnak
 6. miatta | Sa tolyer az pvespoki
 7. albasnak miatta | Setedzer
az oltarij zentstegnek vez-
 8. telnek miatta | Nalozedz
zeri bwozvosagnak meof
 9. borafanak miatta | Pinlenoz
edzer az vtofo zentstegnek
 10. miatta | Tuzpuzer az dta-
finofago; zepreletestegnek
miatta, az az miapo. bi az
miafnak valamini bawifari
Peprevel, akafyrei zentboio dnyer

- zer az zentelt vȳznek mȳatta,
- 4 • Neġedzer az zȳnek tȳredel-
- 5 • messegenek¹ mȳatta, Qtodzer,
az vralkodo ŷmadsagnak
- 5 -6 • mȳatta, Hatodzer, az pȳspȳkȳ
-7 • aldasnak mȳatta, Hetedzer,
az oltarȳ zentseegnek wȳ-
- 8 • telenek mȳatta, Nȳlczad-
zer, bwzwsagnak megh
- 10 -9 • bolasanak mȳatta, Kȳlencz-
edzer, az vtosso keneteȳsnek
- x • mȳatta, Tȳzedzer, az Aȳa-
fȳwsagos kȳŷŷrȳletessegenek
mȳatta, Az az mȳko', kȳ az
- 15 masnak valamȳ bantasan
kȳŷŷrȳvl, Aȳafȳvȳ zeretbȳl, Amen

¹ A / javított betű.

Kyvet kynt az yrar az mag
Parokral metek yquk Lak to
K erdetek nit galas brenqi
ymar. gag. gairer me y gonor
Eten nu benovnit. Et notu frust
az galasos bun. fotel 13 angal
dyzo 7oz 7ant bonaventura doctor
stant 15oz galasos bun. y lon
vegedelmas parokot. Et gonozot
cozen embonet 15oz. Et vestu ar
fadwesse cozo malactoti meland
mit mti non vepitit 15oz
qui az elbi erdomet 15oz
teji az vronk letus frystus vna
enck. Et vultaganak erdomet
15oz ent embert. Vor stensret san
agyaba. Et ellenjegabec 15oz
Mag bun. 15oz az 7oz 7ant

- Kövelkezýk Az ýras, Az nag**
Karokrol melek ýonek Lak eg
Kerdetýk ýtt halalos bnbol
 ýmar, hog, hań, es meńý gonozt
 5 Tezen my bennnk, es meńý kaart,
 az halalos bn, Felel Az Angal
 dz zep zent bonaventura doctor
 Ańank, hog az¹ halalos bn ýlen
 vezedelmes karokot, es gonozokot
 10 tezen embernek, hog, el vezt az
 kedwesse tewo malasztot, meńnl-
 kl senky nem vdozlhet. Es megh
 oly az eloby erdemet, Es semye
 tezy az vrvnk Iesvs Krstvs ver-
 15 enek, es valtsaganak erdemth,
 Es et² embert, Wr Istennek har-
 agyaba, es ellensgebe, Es tezen
 Nag bvzwsagot, Az orozo zent

¹ Az elz két sz között piros maszat van.

² A sz elt egy kikapart bet nyoma van.

Angainak, | Es meg' Avyta
 es épreleségese tezi, emberben,
 az istennel a lépet, az nemest-
eges, es zordogó lelket | Es az
ordogmet léket Tizzelegot | Es
azt tizzelegy emberrel | Es mel-
toya tezei ember, az Szalot
ben, az ordog zordogóat penne,
Es meg' ergetelany, az zabad
aktarot emberben, | Es el taro-
ztat ember istennel zordogó-
ítel, | Es nyugel nyugel
teremtett allatot, az a terem-
tegetnek ellenfelet, nyugel
allatot, | Es azt monga zent
bonauentura zent, | De egid

Angálnak, Es meg Rwtýfa,
es éktelenségesse tezy, emberben
az ýstennek o képét, Az nemess-
eges, es zepseges lelket, Es az
5 ordognet tétet Týztesseget, es
azt týzteltetý embervel, Es mél-
-tofa tezen embert, az halalos
býn, az orok pokolnak kényara,
Es meg erotelenýtý, az zabad
10 akaratot emberben, Es el tavo-
ztat embert ýstennek Afandok-
ýtól, Es ýngerl mýnden
teremtett allatokot, az o terem-
toýoknek ellensegen, bwzzwt
15 allanýok, Ezeket monga zent
bonauentura Afánk, De Egéeb¹

¹ A lap alján késői kéztől származó tollpróba.

Doktorok is voltak közöttük és
munkák, és az általános bűn,
megsértett emberek törté-
nete, az bizonyosnak meg-
ismeretével. Tovább, meg-
sértett emberek dolgai, az
ijednek munkájában, és meg-
szélesíti az - létet, és az új
kérdés feltételeit, az újat is
kérdés, és így bűnös vesze-
s. És azért minden gonosz
lény az általános bűn, ezért az
ambíció, maga bizonyosnak ijed-
kés, az bűnbosszú gőgös-
kedés, de így, mert, bizonyos
kérdés, az gyötrelm, mely kell
azért zombódnunk. Milyen az

63

doctorokes zolnak hozya, es ezt
 mongak, hog az halalos bvn,
 megh Sotety embernek értel-
 met, Az byzonsagnak megh
 5 vsmeretetol, Towabba, megh
 Restyi embernek dolgat, az
 yoknak mwncayaban, Es megh
 zeplosyi az lelket, es az orok
 keenra kotelez, Az zowet megh
 10 kemenyti, Es toqb bvnokra weze-
 ty, Yme Azéért, meny gonozt
 tézen az halalos bvn zeretø At-
 amfyay, Maga byzon lak ygen
 kewes, az bvnbenwalo gonor-
 15 kodés, de, yay, mert, byzon orok
 ké valo, az gotrelem, melet kell,
 azert zenvednwnk, Myrit¹ Az

¹ A két vessző nyilván véletlenül került az y helyett az n betűre.

Maexle elre zane, Anaitatos.
 zont bernald doctar munga
 4012 at eg zom pulianisafiq
 vilo. az mi gorigokpdt.
 de byzon erokper vado, az
 mi apit. az kornban gotip
 kowetkozijp imar az yras
 az boer galalos bingpvel. es

alozor az kowetsegral: in
 de erdeijp, han zannest
 az galalos bingp. 13
perdisre foldvank. merts az
galalos bingp. to kexpen zri
zannest. 1 else fedin azok
ezzo. 1. az kowetsegral vag
mond az yras. az va ijtannu
 kowetok. nek. ellenek alle. az
 diaratokosnak kowetok agja az

- Méézlq Édes zaw, Aŷeýtatos
 zent bernald doctor mongá,
 hog, Lak eg zem pŷllantasŷg
 valo, az mŷ gónqrkqdtet,
 5 de býzoŷ qŷkkéé walo, Az
 mŷ azért, az keenban gqtor
Kqwelkezŷk ŷmar Az ŷras
Az heet halalos býnqrql, es
elqzqr az kewélségrql: - →
- 10 Kerdetŷk, haŷ zamvak
 az halalos býnqr, Ez
 kerdésre felelŷnk, merth az
 halalos býnqr, Fq keppen hét
 zamvak, Elsq kedég Azok
 15 kqzqt, az kewélség, kŷrql wé
 mond az ŷras, Az wr ŷsten, az
 kewéleknek, ellenek all, Az
 Alazatosoknak kedég h agga az

q. malasztat. | De Mieroda az
kuvet/egf. felol az yras. yoz az
fvalaiden. quru maganak fel
magostatasanak keretese. es te.
vannagan | forditj. Mijnt valo
kapcsolata az kuvet/eg. az yras
dönqstegnek. | felolunk az yras
kerent. Soj vgan ey fele kengke
kangat kappan. | de maga. ziere
palkoznak. Mert az kuvet
ember. lattatj. arvad kerjyt
bolol quru magaban. Nagyat
es yonak. De az yras dönq-
segg kivan kivanol yalontk-
nye. egyelknek zairaban. az
az bozalkon. emberknek

- .q. malasztat, De Mýl-wda az
kewélség, Felel az ýras, hog az
twlaýdon, qnqn maganak Fel
magoztatásának zeretése, es ké-
5 wansaga, kerdetýk, Mýnt valo
Rakonsága az kewélség, az hýw
dúlqsegnek, Felelýnk az ýras
zerént, hog vgan eg féle bñnqk,
Faýzat keppen, de maga, enere
10 kvlqnoznek, Mert az kewél
ember, lattatýk, awag tecýk
belql qnqn magaban, Nagnak
es ýonak, De az hýw dúlq-
segh, kééwan kúwíl ýelentet-
15 nye, egebeknek zaýaban, Az
az bezedékben, embereknek

elgus dicitur in i. z. v. v. v.
 vale dicitur in i. v. v. v. } De i. v. v.
 z. v. v. v. } hoc hanc magis
 vadunt ad benevolentiam } bene
 facit ad i. v. v. v. } benevolentiam
 munda f. v. v. v. } hoc ad bene-
 eligitur. hanc hanc vadunt.
 ad hanc hanc. hoc hanc.

De engedentibus. hoc hanc. hoc
 ad hanc. ad hanc. nam hanc
 engedunt ad q. hanc hanc.
 ad hanc. hanc hanc hanc.
 engedunt. hoc hanc hanc q.
 hanc hanc. hanc hanc. hanc hanc
 hanc hanc hanc hanc hanc hanc
 hanc hanc. de hanc hanc. hoc hanc

- Elötte dylértetnye, kóvwíl
 valo dyléretwel, De ýmé
 Zép kerdés, hog háni mgzatý
 vadnak az kewélségnek, Erre
- 5 Felel az ýras, zent gergel
 mondasa zerent, hog, az kew-
 elsegnek, heet lýañý vadnak,
 azoknak kedeg, elso neníek,
 Az engedetlenség, Es kedeg, ez - 1 -
- 10 az akarat, az mel, nem akar
 engedny az φ Feýedelmek,
 Azokban, mefékben tartozýk,
 engednye, Es ez ýféknek, φ
 ýmadsagok, boýtók, es mýndē
- 15 penitencýáy mvnkaýok, nē
 kellemetes, de vlatatos, az vr

2. ijfennék elte | Malyk Lyana
az koval'segnek, az kőérted'ent.
Az az, pi. olaknal kőpadij.
Az mi q benne, avas, q naia
Vagon, fog lak dijv'it'et'et.
Az az, gong'ban, fog bij az ol'
aknal zana magat, pi. ve
mimen q benne, de jannissan
quqz magat dijv'it'et'et m'it'et.

3. lan | harmadyk Lyana az kő-
v'it'et'et, az kőp'it'et'et,
Ez kőp'it'et, az az, m'it'et'et az zana?
Elet zanak jannissan m'it'et'et'et.
Az az, fog q'et emb'et, zanak
avag zentnek alaj'at, m'it'et'et
lelol nom jo, es nom az bij-

- 2 • ýstennek elötte, Masýk lýańa
 Az kevéřsegnek, az kéérkedségħ,
 Az az, ký olakwal kerkedýk,
 Az mý ɸ benne, awag, ɸ nala
 5 vaĝon, hoĝ Lak dýLértessék,
 Awag, gonozban,¹ hoĝ ký az ol-
 akwal hańa magat, ký vĝ
 nýnLen ɸ benne, de hamýssan
 ɸnɸn magat dýLerý, es méltat-
 10 •3 • lan, Harmadýk lýańa az ke-
 wéřsegnek, az kéépmvtalas,
 Es kedéégh, ez, az, mýkor az gonoz
 élet ýonak hamýssan mvtattatýk,
 Az az, hoĝ ɸtet emberek, ýonak
 15 awag zentnek alayLak, mýkor
 belɸl nem ýo, es nem az, ký-

¹ Az oz betűket egy kikapart betű helyére írta.

mit kinnal áttat alagratni.
Nogaligt ljána af þessu fegnum. 4.

af al redatojab; miþkar af þess
vat endur naf zargalmatos
þessu þessu þessu. 6. redato=
fast, qunnumagn folgl, þog
mij nenni þjve, nros, þingon
q netij, ege þessu þessu. 6.
mijt zolnat bozelonok q fol=
alle.) Qtdijk ljána af þessu. 5.

þessu, af meg þessu þessu
miþkar vallaþij, af qun þessu,
arag mundaþat, 2 wag do'gat,
meg þjvatlan þessu þessu,
þog us lattaþik q, þessu=
genije, af q þessu do'loglan, 6.

- nek kŷwŷl Akar alaytatnŷ,
 Negedŷk lŷarŷa az kewel'segnek, •4 •
 az ol' tvdakozas, mŷkor az ke-
 vel' ember nag' zorgalmatos
 5 kŷerdezkedest tŷezen, es tvdako-
 zast, ononmaga felol, hog'
 mŷnemŷ hŷre, neve, vagon
 o nekŷ, egebeknek kozotte, es
 mŷt zolnak bezelenek o fel-
 10 olle, Otodŷk learŷa az kewel'- •5 •
 sŷegnek, az meg kemŷnikedŷs,
 mŷkor valakŷ, az onon zawat,
 awag mondasat, Awag dolgat,
 meg hŷvatlan kŷppen erossŷtŷ,
 15 hog' ne lattassŷk o, tŷewel-
 genŷe, az o tŷlte dologban, es

6. Zavarban / Szatodylek lijana az
szemelsgentek, az vassza vana.
Mlytar, bij nem ahar szobeknek
nigaz mondasynak jol et adni,
hoz az q ballesgentek szesse-
sigeje ne lattassik, szobeknek
ezze miatt, iertetnie. Szatod-
lijana, es az igbbynek qlls az
vassagoknak daterfaga, hoz az
qnyu maganak ianant balles-
segenek mutatnak, vassagok
szatodylek zozim, es azokbar
kovan iedofnak es ballesek
nemegyetnie, de az q az atko-
hoz es qrdogji bin az szatodylek
q szatodylek magzatynak, szobeknek

- 6 • zawaban, Hatodýk lýańa az
 kewel̄segnek, az wýza vonas,
 Mýkor, ký nem akar¹ egebeknek
 ýgaz mondasýnak helet adný,
 5 hog az ϕ bõl̄lesegenek kwsseb-
 séegehe ne lattassék, egebeknek
 ezze mýatth, tééetnýe, Heted
 lýańa, es az tõbbýnek ϕll̄e, az
 vysagoknak batorsaga, hog, ký
 10 ϕnõn maganak, awag bõl̄le-
 segenek mvtogataert, výsagokat
 erõkodýk zerezný, es azokban
 kewan tvdosnak es bõl̄nek
 newezetnýe, Azért ez az Atko-
 15 zott es ϕrdõgý bñn, az kevel̄sagh
 ϕ² vezedelmes magzatýwal egembe: →

¹ A szó fölött és a lap alján nagy tintapaca van.

² Az ϕ a sor elé van írva.

Erwerttegeyt az malodij
sarielos frempe inmar az iras

Asodij zalatof, hon. az, tefw-
erferey. De mureada az fof-
veriferey, vq mond zent agaston
dokter, hog az tefwveriferey, awag
Tolgettelonferey. az zertelenvalo
te wansag, nem lak az pönzgef-
es eget kofdagfagfoz. De 1'ppt miqt
az byrodalomnak, es tizreffegnek.
wraltodafnak. Tizreffegnek, koman-
sagabanos. megg lezen) De miqt
mond zent paal apostal az
tewverifereypl. Vq mond hog, az
tewveriferey. balwanopnak
zolgaiatta.) De miqt monga

Kövelkezýk Az Masodýk**halalos bvnról ýmar az ýras****Masadyk¹ halalos bñn, Az Fõsw-
eñseegh, De mýlvda az fõs-**5 **weñsééggh, vğ mond zent Agaston****doktor, hog az Fõsweñseegh, Awağ****Telhetetlensééggh, Az zertelen valo****kéwansagh, nem Lak az péénzhez,****es egeb kazdagsaghoz, de Sõõt mégh**10 **az býrodalomnak, es Týztességnek,****vralkodasnak, Týzteknek, kewan-****sagabanes, megh lézen, de mýt****mond zent paal Apastal az****Fõswéñséegrõl, Vğ mond hog, az**15 **Fõsweñsééggh, balwañoknak****zolgalatía, de mýert monga**

¹ A szó fölött és a lap alján átütött az előző lapról a tintapaca.

agt. Azert. Mett mit kappen. bog
of no niga. gijne bereyten. vertij
münden of Remisegēt. of zert
terijt of v. istenden. no es niga
topalltes gētweel. Azontappen
of forweri onder vertij of of Rem-
ensegēt. hōtēt. es zertterēt. of
of pēnzōben. es kōzdasgagabane
malōter vōg. tūztel. es zertij
mūnt istenēt. es pūntē opūnt
of balraan istenēt. of of kōzdasgagij.
es pēnzōij. Zine mit mond
of boole gēlannen of do'ogboz.
Zemij nūntēn gonozab. es kōg.
otlensigēfēl bēn mūnt zert.

- azt, Azért, Mert mýkeppen, hog
 az ýo ýgaz hýw kerezten, wetý
 mýnden o Remeńsegét, es zere-
 tetýt, az vr ýstenben, ýo es ýgaz
 5 tokelletes hýtvel, Azonképpen
 az fõsweń ember vetý az o Rem-
 ensegét, hýtét, es zeretetét, az
 o pénzében, es kazdagsagaban,
 mefeket vg Týztel, es zeretý
 10 mýnt ýstenét, es ennek okaért
 o balwan ýstený, az o kazdagsagý,
 es péénzeý, Ýme mýt mond
 az boql. Salamon ez dologhoz,
 Semý nýnlen gonozab, es keg-
 15 etlenségesb bvn mýnt zeret-

-mje al puzt. Es az kuzdagfa-
 gokat (azaz Bonozsal,) de hoz-
 -mond Tuvabla,) az Eji, vj mond,
 Eri Rojti az gabonat, meg az toz =
 talit az meg puztth / a domas
 vagon kedigs, az Eji adok nap.
 fozepen /zent darvid kirales
 vj mond az soltarban, az ob az
 zovos, az ygaznak, az bingf-
 opnik sok puzdagaganal) az
 jogan boples vj mond, az f-
 fuzistrol az kuzdagfogatnak. q
 zovansaga, vegeretlen nevete-
 dik) az yvovansis mostos vj
 mond, hoz vala-mitro az ping

- nýe az penzt, Es az kazdagsa-
gokat, (Azaz Gonozwl,) de hog
mond Towabba, Az ký, vg mond,
El Reýtý az gabonat, megh Atkoz-
5 tatýk Az néép kòzòth, Aldomas
vagon kedégh, az ký adoknak
Feýeken, Zent davýd kýrales
vg mond az soltarban, Ýob az
kewes, az ýgaznak, Az¹ bvnos-
10 oknek sok kazdagsaganal, Az
pogan bõqlles vg mond, az fõ-
sweńségrõl, Az kazdagsagoknak .õ.
kewansaga, wéghetetlen neweke-
dýk, Az Ývvenalıs mesteres vg
15 mond, hog, valameńere az pénz

¹ A z-t utólag írta be pirossal a scriptor.

ember nel nevestkötök. 23
pangutk zertseles aiera neveste-
kötök | Továbbá 23 faaro mesita
vaj mo d. Valtak meg 23.
falang/sagotok: ja atavz leltedem
bodog lennek. | de zertseles
nyar, 504 az jffvenistevnek. jani
Irlandonfagy vadnak, felel
zert bonaventura doktor, 1709
et irlandonfagy vadnak. Elq
alamismanak et jagadasi. 23
meg. arvasaj masod. varzas.
| Sar mad. Ragadozas. | Niget. Isora
1919 zertseles arvalobi Erqi. Vaj
mond az Cincero nevest megter.

- Embernel newekedýk, <de>¹ Az
 penznek zertéses ańera neweke-
 dýk,² Towabba Az kaato mester
 vğ mond, Vtańlad megh Az
 5 kazdagsagokot, ha akarz lelkedben
 bodog lenned, de keerdetýk
 ýmar, hog az Foswerńsegnek, hań
 Tvlayđdonsagý vadnak, Felel
 Zent bonaventvra doktor, hog
 10 Ot tvlayđdonsagý vadnak, Elso
 Alamýsnanak el tagadasa, Azaz
 megh tartasa, masod, vrzas,
 harmad Ragadozas, Neğed, vsora
 otod zentsėgh arvlas, Erről vğ
 15 mond az Cýcero nevı mester

¹ A szó pirossal van kihúzva.

² A d javított betű.

17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100
101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300
301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500
501
502
503
504
505
506
507
508
509
510
511
512
513
514
515
516
517
518
519
520
521
522
523
524
525
526
527
528
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
580
581
582
583
584
585
586
587
588
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
630
631
632
633
634
635
636
637
638
639
640
641
642
643
644
645
646
647
648
649
650
651
652
653
654
655
656
657
658
659
660
661
662
663
664
665
666
667
668
669
670
671
672
673
674
675
676
677
678
679
680
681
682
683
684
685
686
687
688
689
690
691
692
693
694
695
696
697
698
699
700
701
702
703
704
705
706
707
708
709
710
711
712
713
714
715
716
717
718
719
720
721
722
723
724
725
726
727
728
729
730
731
732
733
734
735
736
737
738
739
740
741
742
743
744
745
746
747
748
749
750
751
752
753
754
755
756
757
758
759
760
761
762
763
764
765
766
767
768
769
770
771
772
773
774
775
776
777
778
779
780
781
782
783
784
785
786
787
788
789
790
791
792
793
794
795
796
797
798
799
800
801
802
803
804
805
806
807
808
809
810
811
812
813
814
815
816
817
818
819
820
821
822
823
824
825
826
827
828
829
830
831
832
833
834
835
836
837
838
839
840
841
842
843
844
845
846
847
848
849
850
851
852
853
854
855
856
857
858
859
860
861
862
863
864
865
866
867
868
869
870
871
872
873
874
875
876
877
878
879
880
881
882
883
884
885
886
887
888
889
890
891
892
893
894
895
896
897
898
899
900
901
902
903
904
905
906
907
908
909
910
911
912
913
914
915
916
917
918
919
920
921
922
923
924
925
926
927
928
929
930
931
932
933
934
935
936
937
938
939
940
941
942
943
944
945
946
947
948
949
950
951
952
953
954
955
956
957
958
959
960
961
962
963
964
965
966
967
968
969
970
971
972
973
974
975
976
977
978
979
980
981
982
983
984
985
986
987
988
989
990
991
992
993
994
995
996
997
998
999
1000

Semý nýnlen embernek lelkeben
 oían návalás, es hýtwansagos
 Aproság, mýnt zeretnýe az kaz-
 dagsagokat, Mert vğ mond zent
 5 ýeronýmvs, hog az fõsveń, Lak
 az kvs fıllérréés zvksegét mon-
 ga, De hańan vadnak az
 Fõsveńségnek az q lýaný, vğ
 mond zent gergeł doctor, hog
 10 heten vadnak, Mełek ýłen
 Newúek, Azaz, Arvlas, Lalard-
 sag, hazvgsag, hamýsan eskés,
 Elméének nıvghatatlansaga,
 Erq, es meg keméńkedes, Ezek
 15 az fõsveńségnek lýaný, Elõssq,
 mýnt meg mondatéék, az

Arwalas, mijkor, fizetést, arwas
egés gero? végrei püt zemplen
el arval, arwas, zammistan meg
Raamal magia.) Mafip, az Lda:
rd saq, hog pü felebarat'at meg
Latta gog arwas valamij go
dolgat, arwas zamm'at meg banta.
Karmadyp, az rapogfat, mel
lezen zaban, is biztoben, mijkor
pugni nirosegetet felebarat'at meg
Lalla.) Negedyp zammis es pös:
mel lezen arwasban elad, adasban
is virelben.) Qipdyp elmintek
irogfatat lonsaga. Mijkor püis,
szüdar saq' nakt, t'olyte seert, nön

- Arvlas, mýkor, fýzetésért, awág
 Egéb¹ gonozvégre, kýt zemelében
 El arvl, Awág, hamýssan meg
 Ragalmazýa, Masýk, az Lala-
 5 rdsag, hog ký Felebaraítat megh
 Lalla, <hog>² Awág, valamý ýo
 dolgat, Awág haznát meg bantá,
 Harmadýk, Az hazvgság, mel
 lézen zobán, es bezedben, mýkor
 10 onon íereségeert felebaraítat meg
 Lalla, Neğedýk hamýs eskés,
 mel lezen Arvban, azaz, adasban,
 es vételben, Otđdýk elmének
 rívghatatlansaga, Mýkor ký, az
 15 kazdagsagoknak, Tđbýteseert, nem

¹ A b-t a scriptor pirossal javította l-ből.

² A szó pirossal van kihúzva.

Zoruyk mero az koronkhatwae's lot
qond wairitlotiq.) Satohijana

merow. fro. azar. hij Zorobabek
nozawot erpawel el Raqadofija.

Kyrodik. az mero pampikabli. uq

pe. az q marhijana nek mero jara
casabani aitra mero pampiwit.

rog. romer erpawel. jara wala
mew. marwilewot. mero abar

abokban adwija. jaykrowel. q by
waptkolyk © De perdetyk mero.

rog. erpawelkil. jara. lijanij

Zialotowek az qrdogtol. q gonoz

ananaq qz qdwarisegnek.

Jog wogozij az jwab. rog erpawel

jeon wadnak. Mhal'okot. az q

- zõnyk meg az koronkétwalo sok
 gond wýseléstõl, **Hatodýknak**
 newe, **Erõ, Azaz, ký** Egebeknek
 ýozagat erõwel el Ragadozýa,
 5 **Hetedýk, Az** meg keméni kedés, hog
 ký az õ marhaýanak meg tar-
 tasaban ańera meg keméniút,
 hog **Sem** ég kérõnek, **Sem** vala-
 mel návalgonak, nem akar
 10 azokban adnýa, kýkwel .õ. bõ-
 wõlkõdýk de kerdetýk megés,
 hog, ezeknelkõl, hań lyańý
 zýletének az õrdõgtõl, **Ez** gonoz
Ańanak Ez Fõsweńsegnek,
 15 **wg végezý** az ýras, hog ezekes
Heten vadnak, **Meńeket,** az õ

Wok as qrdag mind cygnit
Puzdagon el Sazafita, el Vailag-
va, Pablonub Pablonub Pablonub
ambrotonk, } Elq Liana as qrdag-
not, as gony anatali as febroni-
feyti, as zontey wialabomlit
Sazafita as fiedalunkna
} Masit, as Kagobabi, zyt padu
Sazafita as fyt tartokna, as
Orabantokna, } Sarmadijk, as
Vlori, zyt padu Sazafita as Van-
rosu ambrotonk, as Pustado
wepokna, } Najedijk, as Zalandsag,
zyt ada as Irolnopunkas bal-
marokna, } Qtdijk, as Purokter
zyt ada padu Agorinjallokna

Atok az őrđog mýnd eęenkét
 kazdagon el hazasýta, ez vylag-
 ra, kvlomb kvlomb Rendbelý
 embereknek, Első lyańa az őrđog-
 5 nek, az gonoz ańiatol, az fşweri-
 segtől, Az zentség Arvlas, melet
 hazasýta az Feşedelmeknek
 Masýk, az Ragadozas, Ezt kedeg
 hazasýta Az týt tartoknak, es
 10 drabantoknak, Harmadýk, az
 vsora, Ezt kedeg hazasýta az wa-
 rosý embereknek, es kereskedő
 népeknek, Negedýk az Lalardság,
 Ezt ada az Arosnepnek, es kal-
 15 maroknak, Otödýk az kewelşeg
 Ezt ada kedeg Azzońýallatoknak

- Hatodýk, az Keepmvntalas, ezt¹ az
 zerzetes embereknck, Hetedýk az
 gonoz kewansag, týztasag ellen,
 ezt kedeg adá, cz vylagon, ol
- 5 mýnt kozonsegwel mýnde-
 neknek Kowetkezýk az har-
 madýkrol, mel az bvýasag,
 De mý legen az bvýasagh, vg
 mond az ýras, hog nem
- 10 egeb, hanem az Fertelmes gonoz
 gonorkodésnek gerýedetes kéwan-
 saga, de ezt vg éérled, hog mý-
 kor lenne az okossagnak Rýa En-
 gedetývel, de han az o késér-
- 15 tetý, Felel az ýras, hog otféle
 az o késértetý, Azaz, latas, es
 zobezed, ýlletés, olelés, es

¹A z és a t pirossal javított betűk; eredetileg es-t írt a scriptor.

et quosdamque in te habuisse

✠ Quod monda vana existat
in regendo, et agnoscendo

mea ecclesiastica quae in me

mea fortiter et in iustitia et in

governando et in iustitia et in

et in iustitia et in

exterioribus et in interioribus et in exterioribus

(vna et existat in iustitia et in

et in iustitia et in

mea fortiter et in iustitia et in

governando, et in iustitia et in

et in iustitia et in

exterioribus, et in interioribus

et in exterioribus et in interioribus

- az gonozsagnak meg tőkellese,
 Azért monda vrvnk krýstvs,
 ha Nézended az azzonýallatot,
 meg kéévanasra ötet, ýmar
 5 meg Ferteztel o myatta az te
 zúwedben, Azonképpen kel az
 Azonýallatnakés, Az Ferfývrol,
 értený¹, Azaz, hog ha Nezendý az Ferfýat,
 (vrvnk krýstvs mondasazer-
 10 ent,) gonoz végre, Tahat ýmar
 meg Fertezet o Felölle, az o
 zúweben, Azért, Atamfýa, ký
 Az krýstvsnak² akarod meg
 Tartanod, az nekýe ýgéért
 15 dragalatos kéénlet, Azaz, Az

¹ A szó a bal margóra van írva.

² A k javított betű.

Zephielen. Varrak, Zep Zevit
 tyjafaat, Varrak, es oryzo-
 aggal, Zep miielen el ijo
 az zsevit, legottan el vessed
 a telled, Zep az varzedelmek
 ees fedelmek mintha, tiepi
 enardis ne ipuuniek, az ke
 zjvabban, Zallobet Zep az
 tyjafag ellen valo gonoz
 binnqi, Top ijuas volua, Zep
 az a vialatos gonoz artando
 volut. Nijlvabban meg kv:
 tbeniek, de megz nem
 ijuon az ti Zevitteknek
 tyjafagos tyjzeletsegiertis.

- zeplötelen, v̄yraglō, zēp zenth
 t̄yztasagot, W̄ȳgaz, es őrōzkō-
 gḡgel, hoḡ m̄yhēlen el ŷō
 Az késértet, legottan el wessed
 5 te tōlled, hoḡ az vezedelmes
 kéésedelemnek m̄yatta, Nek̄y
 engedéés ne tōrteńńek, Az te
 z̄ywedben, ŷollehet hoḡ ez
 T̄yztasag ellen valo gonoz
 10 b̄n̄nr̄ol, Tōb ŷras volna, hoḡ
 az őr vtalatos gonoz artando
 voltat N̄ȳlwabban meg Ęr-
 thetn̄ok, de megh nem
 ŷrom az tv̄ zemēlteknek
 15 t̄yztasagos T̄yzteletességéérth,¹

¹A második *e* betűt pirossal javította a scriptor.

Mit einem tollen Lelkenel
als er vor ihm stand, hat
sich alsdann verhalten, so
er nicht gut mit ihm
gehen und geschicklich
in ihm nicht alle, er
Nylwaben in einem Jd,

© Negelyk galalof Gran.
Hilf mir das
Lerret bei der Fälligkeit
für die räumliche
nicht gabarionat
er ist nicht gabarionat
Nomenclatur seine Struktur

Kaban Nami nicht fällig
es mündet in mynden
inwieweit garagge mit

- Mert býzom, Telli's lelkemel
Az édes wr ýstenben, hog
zorgalmatos v'g'gazastok legén
Ez nemes zent týztasagnak
5 egézlen meg q'q'zesere, azért
én ýth meg allok, errql
N'ylwabban ýrnom, **Ez Az**
Ne'ged'ýk halalos b'vn: ->
Az harag m'ý dolog legén,
10 errql v'g' zol kassiodorvs,
hog az haragh, az léleknek, eg
megh habor'ýtott ýndvlasa,
az qtet megh habor'ýtonak
N'omorvságh tételre S'yetwén,
15 **Raban New' mester kedéég'h,**
v'g' mond, hog m'ýnden gonoz,
ýndvlat haragh, az mel'

.CXI.

artamj kinnon.) De az fűző
Mester ismét mint jó az
sacagnak ellenem.) Az vitéz-
kedést, ümböritanod, el taro-
oztassad. Moinok el tarozz
tatásam. maiast légen
te sozjad eszélvén.) Merit
az sacagt fűzőstegert nemi-
let az egenység. Merit, az
kereske, es taplalia qnt-
| Zimé kiamfia, jó mond
vagan ezen bölé fűzősteg
eszed.) Meg sacagt kiamfi-
ne a karm. bizantalan sóg-
val vitézted.) Merit meg-
barta az sacagt kiamfi-
karm.

artany kéwan, de az kááto
Mester ýmé mýt zol az
haragnak ellenne, Az vete-
kedést, ýndoýtanod, el Tav-
5 oztassad, Mefnek el távoz-
tatasaval, malazt lézen
te hozýad egésílvén, Merth
az haragh gýlqseget nemz,
es az egéslqség, Nevelý az
10 zeretetet, es taplalýa qteth
Ýmé Afámfýa, hog mond
vgan ezen bölL kaato, ved
ezedbe, Meg haragodwan, te-
ne akarý býzoítalan dolog-
15 rol vetekedned, Mert megh
bantá az haragh, embernek

lelebe, Soa nu mîdese ar
onzen saloon. De San fete
ar gurgu va jelle zent In-
norenidat papa, soa pettele
ar sarast. Leije ar zereidbe
Valc vuvao IIIIujk, binoy.
Valc yavag, Za erid, soa ar
Zereidbe vuvao vuvao, d. d. d.
mal, atarija az q jelleava-
rat, vuvao vuvao, mal, zent
mug, gherine, d. vuvao m. s.
gherine, azit yea az q vuvao
el tprenter, es quip, ma-
ga mug, vobal yon, es ia
obvassio vuvao Crivioit
soa g. a. p. o. r. a. m. s. yavag.

- lelkét, hóg ne nézhesse az
 býzoni dolgot, De hań féle
 az harg, vğ felel zent In-
 nocencivs papa, hóg kétféle
 5 az haragh, Egýk Az zeretetből
 valo harag, Masýk, býnből
 valo harag, Ýğ érled, hóg az
 zeretetből valo harag, Az, Az
 meí, akarýa az ɸ felebara-
 10 íat, awág valaméí zemélt,
 meg Feddenýe, Awág meg
 gótrenýe, azért hóg az ɸ býne
 el tórettessék, es onon ma-
 ga meg ýobvlýon, Es ýğ
 15 olvassvk vrvnk Crýstost,
 hóg gákorta meg haragvt

az hidopra / Értilen garagósi
 partognak az szédelmek az
 q a l a k k v a i o v e t k e z e t t e k e :
 É s i m m b e n i m e t a z
 v e i j e n i t e a z z e t t e t e m e k
 i m e d e l e t e s z e t t e r d e m e t e
De az b e n z e r e n t v a i o s a r a g
 a z i a z m e l i a k k a r a y a i z e t
 a z z e m e l i a z e t t e g e t t e t t e k i
 z o g b e z z e v e t t e l a t t a t t e k i t e
 É s i j l e n g a r a g i j e n
 v e z e d e l m e s .) De v e m o n d
 z e n t a e r g e d d o k t o r i z e t e z
 t e p o z o t s a r a g n a k q t l e i n i
 v a d n a k) É l o g g a z s a b o r a s

az Sýdokra, Ez ýlen haragval
 tartoznak, az Feýdelmek az
 ϕ alattok valo vétkezettekre,
 es ez, nem bñn, mert az
 5 vr ýsten, es az zeretet, ennek
 ýndvlafa, **Azért** érdemes,
De az bñn zerént valo harag,
 az, **Az** meí, azt¹ akarýa, hog
 az zemeí, azért gótresek,
 10 hog bvzzv Allattassék, es
 <e.>² ez ýlen harag, ýgen
 vezedelmes, **De** vg mond
 zent gergeí doktor, hog ez
 Atkozot haragnak **Qt** leañý
 15 vadnak, Elõssõ az haborgas

¹ A t-t pirossal írta be utólag a scriptor.

² A szó pirossal van kihúzva.

holoz emberet igent meg
verik Masodik szavazati
elintezésként szavazati
ember gombát a zivert
özve allatnak először
először vagyis szavazati
szava, az szavazati szavazati
özve szavazati szavazati szavazati
szavazati szavazati szavazati
előre. Masodik szavazati szavazati, a
szavazati szavazati szavazati szavazati
szavazati szavazati szavazati
szavazati szavazati szavazati
szavazati szavazati szavazati
szavazati szavazati szavazati

szavazati szavazati szavazati

- holot, emberek egymast megh
verýk, Masodýk lýańa, az
elmének dagańa, mýkoron,
ember gondol φ zńvében
5 bvzzv allasnak kńlomb
kńlomb vtaýt, Harmadýk
lýańa, az haragnak, Az ol'
bvzv bezed, Mýkor ember, φ
bezédével mond sokaknak
10 elńtte, Mashoz fogatkozast, φ
galazańara, es tńzteleetlen-
ségére, Neéedýk lýańa, az
ol' haragodas, mýkor ember,
meg haborodot zomorvsa-
15 gnak, ýege mvtatásaval¹

¹A lap alján kései kéztől származó sor látszik.

A par valatin buzsvi allom

1940. az Karomias. Az az
mikor valatin feb 28-tan

Az W Jtenez, Anas, az q

zeninnek ellenre valo bo-

zrosagos Latogatra, Valamin

teppen, Anas atokba vag

etkebe, Anas egeb szepen

Az qtdyik halalosbrasi yvegyeseg

iszeda az yvegyeseg

Dezt rent agoston dop-
tor, teg az yvegyes, koeber-
nek vananak ovlasztor,

Damaszemes Mester azt mon-

ta, hog az yvegyes, koebernek

- Akar valakýn bvzzvt allaný,
Otödýk, az karomlas, Az, az,
mýkor valaký fel Lattan
Az vr Istennek, Awaág, az o
5 zentýnek ellenne valo bv-
zzvsagos LaLogasra, valamý
képpen, Awaág atokba vag
eskésbe, Awaág egeb keppen : →
Az otödýk halalos bvn Ýrégseg,
10 Mýlvda az ýrégsegh,
Felel zent Agaston dok-
tor, hog az ýrégseg, Egebek-
nek ýawanak gýlósége,
Damaszenvs Mester azt mon-
15 ga, hog az ýrégsegh, Egebeknek¹

¹ A lap alján átüt az előző lap kései kézírásának nyoma.

Zavaros. való Zomorvagyó, /
 Mert minden megfigyél,
 magabiztos kérezték az gó-
 lójára, és az Zomorvagyó, és
 azért az Zomorvagyó, az Zomorvagyó
 igen mérgező tétele, és az
 saláták sebe, / De Misi mond
 bőségesen, az Zomorvagyó

 Zomorvagyó volt, / Mert az
 Zomorvagyó, / Mert az
 azt az Zomorvagyó, és az Zomorvagyó
 azért az Zomorvagyó, és Zomorvagyó
 azért az Zomorvagyó, és Zomorvagyó
 azért az Zomorvagyó, és Zomorvagyó
 azért az Zomorvagyó, és Zomorvagyó
 azért az Zomorvagyó, és Zomorvagyó

- Yavarol valo zomorvsagh,
Azért mýnden ýregsegh, onon
magaba, bé Rekeztette az gý-
lqseget, es az zomorvsagot, Es
5 Azéért, Az Ýregség, az léleknek
ýgen mérges Fekéle, es nehéz
halalos sebe, de Mýt mond
bql Salamon, Az ýregségnek
zomorv voltarol, Mert ezt
10 monga, Mýkeppen az moí
Árt az Rvhanak, Es az zŵ
féreg, az Fának, Azonkeppen
árt az zomorvsages,¹ az zúnek,
Azaz, mýkeppen az moí meg
15 Ragya, es meg eméztý az
Rvhat, Azonkeppen az ýregség,

¹ Az egész szó kikapart betűkre van írva.

és az zomorvág meg emez =
 az embernek a teteméit
 és a testét. **De** aerdelyi
 ymari zán gonosz szén
 az yregyest) felet az yrablyos
 qfete gonosz szén az yreg =
szé / Elgylti ezt. hogy mert az
testet meg azzain | Mafodte.
 mert az vért meg emezt
 | Sarmadot, mert embernek.

orofaját meg yirvastyja
 | Megidet, mert. Naó zomoro-
jaos, és neqqdettel való
tasá, rosafot kézand qepdr
 mert, az zómet mindester

- Es az zomorvsag meg eméz-
-tý embernek ϕ Tetemeýt,
es ϕ testét, De kerdetýk,
ýmar, hań gonozt tézen
5 az ýrégseg, Felel az ýras, hog,
ϕtfele gonozt tezen az ýrég-
seg, Elõssõt, ezt, tezfý, mert az
testet meg azzala, Masodoth,
mert az vért, meg eméztý,
10 Harmadot, mert¹ embernek
orczaýat meg hýrwasztýa,
Negedet, mert, Nag zomoro-
sagos, es négödéssel valo
Faházkodasokot tézen, Otod,
15 mert, az zúwet mýndenkor

as leikni virdampagtal el
zakatta, es zomorkodtata,

Vg mond, errol as bala zaro,

as vneslyer vigen nag zov-
galmatoragvat el ravoztat-
nod vgetozzei, fog melin
vga3 meo men banturats.
demaga, oke zordozni vigen
nag zomocivag, ferdetia
conalla, fog zivnek ag-
lytte lelethetip a vneslyer.

Vg fele erre a restoteles men

pogan bala, fog a vneslyer
lelethetip esik egyvneslyerben.

as egyvneslyer egyvneslyerben

- Az lelký wýdamsagtol el
zakazta, es zomorkodta,ta,
Vg mond erröl az bölL kátó,
Az ýreégséget ýgen nag zor-
5 galmatossagval el tavoztat-
nod véckezzél, hog meí, ha
ýgaz meg nem bantanaés,
demaga, ötet hordozný ýgen
nag zomorvsag,¹ kérdetýk
10 towabba, hog kýknek kő-
zotte lélettetýk az ýreégség,
vg felel erre Arestotéles név
pogan bölL, hog az ýreégség,
léttetýk,² es esýk kőzönségesben,
15 Az eégenlőknek kőzotte, Mýképpen

¹ Az első o fölött piros paca van.

² A k pirossal van betrva.

az füzét garto füzéij az mal
fazatalt, e nem az eléti e
az zabo, az malik zabot, az
korromarob, az malikot,
e ezen képpen, ék caféle
erésleten élnek, voltak on
kiztek ivésedni, az ék,
éki, miye jüben ma
eréjé quon magat, mert
metalarantan az zozzeteknek
kémioptés, által kezdi falinj
ez jnos binnak méret
fejésége, mid. züwontyigés
za az zét keretben, é malhoz

Az fazék garto gviqlý az mas
 fazakast, es nem az qtúst, es
 az zabo, az masýk zabot, es az
 korlomaros, az másýkot,
 5 es ezen képpen, kýk egféle
 kereseten élnek, zoktak on
 kóztok ýregkedný, Azért,
 kýký mýnd¹ zývében² meg
 orozýe onon magat, mert
 10 netalamtan az zerzeteseknek
 kápaýokotés, altal kezdý foíný
 ez gonoz³ bývnek mérges
 hegessége, mýd⁴, zýwonkýgés,
 ha az zét zeretben, eg mashoz

¹ A szó fölött piros pacafolt van.

² A harmadik és negyedik betű erősen pacás.

³ A g javított betű.

⁴ A szó után kikapart betűk nyoma látszik.

§ Restor, és tovább továbbra:
Egyéni életem végére az ur-
gőstől, a tőle nem, a zong-
gerget dobor, Égő az égő
mikor kővan az a fős ba-
rattanak gonolt, és nem
akar nekik jót) Mafők az
fővagy fogas, és főfővagy,
mikoron valaki, fővagy-
nak magukat fővagy az
afővagy, a fővagy fővagy-
nak fővagy, fővagy fővagy-
a, a fővagy, és fővagy
fővagy és fővagy fővagy
fővagy, fővagy fővagy

- Restek, es tvriak leéndvnik: · →
 De, hañ lýañý vadnak az ýr-
 egségnek, Q̄t̄t̄ nevez zenth
 gergel̄ doctor, Eḡýk az ḡvl̄óság,
 5 m̄ýkor kewan az q̄ fele ba-
 ratt̄tanak gonozt, es nem
 akar nek̄ye ýoot, Mas̄ýk, az
 Swgas hogas, es Sv̄sdorl̄ás,
 m̄ýkoron valak̄ý, haborvsag-
 10 nak magwat h̄ýnt̄ý az
 Āf̄áf̄yaknak, Awāg h̄wgok-
 nak k̄oz̄t̄te, k̄ýnek m̄ýatta,
 Az Āf̄áf̄ývsagos, es baratsagos
 zeretet el pvz̄t̄vl̄, azoknak
 15 k̄oz̄vle, k̄ýk k̄oz̄t̄ az zent

Zeretet Vjragzija volni, zof.
 met doloz, igen nevezetes
 bünj Azert monja az bqlz
Jalamon, Ne nevezettel
Jesborlonak, is az per nel-
ve, met atkozott, Mert
 sok békével valokot meg
 Sabovjottanak,) Sarmadje
lyain az ivetsegnek, az ka-
galmasos is, talig, az egyebet
yo jivrenok, tjt konvalo, es
 Satamgi valo bezedvelmet
 Zidalmalaja, es galafala, de
 Vigepezzel qremest el canoz-
 tatnod az ragalmastagnak

- zeretet v̄ragz̄yk volt, hog,
 mel̄ dolog, Ygen nehezsages
 b̄vn, Azért monga az b̄vl
 Salamon, Ne neveztesél
 5 Svsdorlonak, es az két n̄l-
 v̄v, meg atkoztatott, Mert
 Sok békewel valokot meg
 haborýtottanak, Harmadýk
 lýańa az ýregsegnek, Az Ra-
 10 galmazas, ez kedég, az egebeknek
 ýo h̄yrenek, t̄ytkon valo, es
 hatamegé valo bezedvel, meg
 z̄ydalmazasa, es galasása, de
 v̄gekezzél oromost el tawoz-
 15 tatnod az Ragalmasságnak

Salyatorja. Mer az pagalmajor
es az q Salyatorja, egen q ten
vali gervetnek. Vg mond az
litator zent bernaid doctor.
errel, fogi paalmajor, impanio
az pagalmajor salgarni. Ede
epyt melik leon fargozator
nem equiven monozaron en
ast nra, mert egenqnek en
tam. Nevelis iuvia, a
egobeknek nomorvagan vaio
prales. Qtoqija, eobeznek
yanam valo tanbolas, es
zomorvobas, azer, eobeznek
ellenre vaio no vrvstas az
zent zervetnek nra, o jagamint.

halgatasát, Mer az Ragalmazó,
 es az q halgatóya, egeñlõ ken-
 val gõtretnek, Vg mond az
 Aýtatos zent bernald doctor,
 5 errõl, hog, Ragalmazný, awag
 az Ragalmazot halgatný, ezek
 kozõt melýk legén karhozatosb,
 nem kõniven mondhatom en
 azt meg, mert egeñlõnek ér-
 10 tem, Necedýk lýańa, Az
 egebeknek nõmorvsagan valo
 õrvles, Qõtõdýk, egebeknek
 ýawan valo bankodas, es
 zomorkodas, Azért, ezeknek
 15 ellenne valo ýo vrvssag, Az
 zent zeretetnek Ýozaga, amē:↵

Ez az hatodik salatos bém.
Dez [23-as] a torbosság
 mi legyen az torbosság. Ez bém
 deke felelgetünk az zent
 Agsten doctornak mondasa
 zent. fog az torbosság, az
 éretnék mértéketlen való és
 zertelen való g'wt/aga amag
 mo'g/aga. De miit mond
az bodeg/agos zent pal agstul
az torbosságrol. Vag mond. fog
 igben halnak meg az torbossá-
 gnak miatta. fog nem miit
 t'g'nek miatta. **†** De miit
mondha erve az g'g'g' byzon-
sag. Vront leius Crisost. Vag

- Ez Az hatodýk halalos bñn,
Dch, Azaz, Az torkossáagh
mý légen az torkossag, Ez kéér-
désre Felelhetvñk Az zenth**
- 5 **Agaston doctornak mondasa
zerént, hog az torkosság, az
éteknek mértéktelen valo, es
zertelen valo gwtsga, Awaág
mohsága, de mýt mond**
- 10 **Az bodogsagos zent pál Apastal
Az torkossagról, wég mond, hog
tõbben hálnak meg az torkoss-
ágnak mýatta, hoágnem mýt
tõrnek mýatta, de mýt**
- 15 **monda erról Az orok býzoñ-
sag, vrvnk Iesus Crýstvs, vg**

mondta: ő zsem fellegel) Wala
ty kasdag, ty plogyikraia
barsonba, ty gyiprkoalykraia
naponkid nag foitsegvel, ty.
meg salman, tamstetik orok
yokolva) fog mond salamon.

Ne atarj meg laual az gy-
nyrtokdoflon, mert az fok
etkekelon lizon az torsag.

Tovabbi vj mani, az tark-
ostagnak miyatta, fokak meg
solnak, az ty edog zomvede-
tes, meg hozyalitka q elotit i

az tarkostagban pedis ptkoyen
lebit az vitorok,) Elogygyog
miykor ty, az meg jvztt

- monda, ő zent felsége, Wala
 ég kazdag, ký őltözýkvala
 bársonba, es gőńorokodýkvala
 naponkéd nag' ferűességvel, ký,
 5 meg halwan, temetteték őrok
 pokolra, hog' mond Salamon,
 Ne Akarý moh lenned az gő-
 űorokodésben, mert az Sok
 étkekben lézen az kórság,
 10 Towabbá vg' mond, Az tork-
 osságnak mýatta, Sokak meg
 hóltak, Az ký kedég zenwede-
 tes, meg hozzybýta ő életét:→
 Az torkosságban kedég őtképpen
 15 lehet az vétek, Előzző, hog',
 mýkor, ký, az meg zerzett

Cxviij.
Védnek bléke egyik Masfyt,
mítkor ijgen nag' g'q'q'v'v'
fégnel egyik, farmadikt,
mítkor, ijgen g'q'q'v'v'
qn magafoz étel, arnag' italt,
Majedikt, mítkor ijgen mozon
egyik ijyik, Q'q'q'q'q'q', mítkor
az q' éktét, erq'q'q'q'q', es ijn:
Lok'q'q'q', ijgen g'q'q'v'v'v'v'
elen z'q'q'q'q'q', Q'q'q'q'q'q',
ijmár, San' l'q'q'q'q' vadnak az
cor'q'q'q'q'q' fel'q'q'q'q' zent g'q'q'
get dot'q'q'q'q' mand'q'q'q', g'q'q'
q' l'q'q'q'q' vadnak, Q'q'q'q'
az éktelen v'q'q'q'q', g'q'q'
mítkor é'q'q'q' q'q'q'q'q', es

údonék előtte ézýk, Masýk,
mýkor ýgen nağ ġonórú-
ségwel ezýk, Harmadýk,
mýkor, ýgen bōwen¹ vézen
5 on magahoz ételt, awağ italt,
Neğedýk, mýkor ýgen mohon
ezýk ýzýk, Otodýk, mýkor
az o étkét, erokodýk, es ýn-
lekedýk, ýgen ġonórúség-
10 esen zerezný, De kerdetýk,
ýmár, hań lýañý vadnak az
torkosságnak, Felel zent ger-
gef doctor mondwan, hoğ
ot lýañý vadnak, Eggyk
15 az éktelen vígaság, hoğ ký
mýkor kúlsq ýatékoknak, es

¹ Az első két betű alatt piros tintanyom van.

fel-leltéjezések miatta az én
 tartanak követéséget tartanak,
Másik liana, az igazságos-
 melik fertelmis követéségek
 nak bezedjével, az q tartat
 jafalóhátra jundiják) harmad.
 liana az tartogatnak, az is
 tel-melika, azo! okátos, az is
 os kérdésék, os brossaitosin
Negyedik liana, az jof. 10. os
 karogás, j veltéjénelvél, az is
 mulatoztatmaibél veltéjé-
ötödik liana, az tartogatnak
 az élménék nagy tábrólaja
 mijav, az q jafanak isletté
 vaio nagy teltéjének miatta

- fesletségeknék mýatta az  n
torkanak kewansagot tamazt,
Masýk lyańa, az ýgreczséég,
melek fertelmes kéwansagok-
5 nak bezédýwel, az   torkat
zabálódásra ýndýlák, Harmad,
lyańa az torkossagnak, Az fer-
telmesség, Azaz okádás, es doh-
os kérdések, es bwýalkodas,
10 Negedýk lyańa, Az Sok zo, es
Lalogás, zókségnelkól, es haz-
nalatossagnalkól valo bezéd,
Otödýk lyańa, az torkosságnak
az elmének meg kábvlasa,
15 mýkor, az   hasanak felette
valo meg tóltésének mýatta

okostaga el ferinnu, eiþgi
 néga, mig þýglabir-má,
 miþþessi embættar lött þayð,
 De mig lofan þu trúlarjón,
 saga þerint af þessess, þetta
þessa nunnú þogan þetta
 mandran, af þessess, at-
 arat þerint reals þalgutagfag,
 mol, miþþess þerint þetta
 gneitt, þess þess þess, þess
 miþþess þess þess þess,
 mol af þess þess þess
 allann, af þess þess þess
 reofþetta, þess þess þess,
 þess þess þess, þess þess þess,
De þess þess þess af þess þess
 mandrat, þess þess þess.

okossága el fordwl, kȳbȳl
néha, nég kézlabés máz,
mȳkeppē emberbȳl lȳtt barȳ,
De mȳ legēn ȳn twlaȳdon-
5 saga zerēnt az Rézēgség¹, Felel
Seneka newȳ pogan bȳl,
mondwan, Az Rézēgség, Ak-
aratzerēnt valo balgatagság,
mēl, mȳnden bȳnt fel
10 gȳwȳt, es kȳ ŷelent, es
mȳnden ŷo zemērmessēget,
mēl az gonozoknak ellenne
állana, azt mȳnd el tá-
woztaȳ, es orczatalanná
15 tézen embert, es Fertelmessē: . . .
de haȳwk meg az zent pȳl
mondasat, kȳ vȳg mond,

¹ A z javított betű.

Ne akarjátok meg zavaros-
lani borral, mel'ben vágon
buzafáig / Zent Teronijus
pedig vő mond, semm' alan
nyen meg nem kanta az
ehet, miut az gápitarsak
érel یتال, es az kézfőig / De
Jalad miut mond Zent Agastō
Doktor, az kézfőig, szűzletig
prógg, fős mörög, pedrei
bin, Mel', zynel leind, az
ququ maga nijur e magamul.
forwalli, magos vő mond, azon
Zent Agastō, az kézfőig / Jel
vőzij embertől, az emiokkötet,
kerfőfőig, el cépőglafaz ijō

- Ne Akarjátok meg zařosw-
Iný borwal, meľben vařon
bwřaság, Zent Ieronýmvs
kedég vř mond, Semý oľan
5 ýgen meg nem Ronta az
elmét, mýnt az řako'tawalo
étel ýtal, es az Rézeřség, deh
haľad mýťt mond zent Agastō
doctor, Az Rézeřség, hýzelkedo
10 řrdog, Edes méreg, kedves
býn, Meľ, kýnel leénd, az
řnřn maga nýnľē maganal,
towabbá, meřes vř mond, Azon
Zent Agaston, Az Rézeřsēgh, el
15 veztý embertol, az emlekezetet,
erzékensēgit¹ el tékozľa, az řo

¹ A szóban több betű javítva van (a z és a g) a ke piros pacás. A szó után kikapart betű nyoma látszik.

etelme... meg elegitij yomoz =
 val) brayafagot yomozt. | al
 ferdigta az neheret, meg be-
 gletij embernek verit, es
 mindon tagait meg korijta,
) meg ferdigitij elletij es
 mindon egyfegyert bij zagat
 emberbol. Azert monga es
 yolos yogan bely, az teren-
 nyas, sog az etelnek, es az
 ytalnak, igen fagyit az
 brayafagunak ferdiget. **De**
 ymar ferditij, za az azog-
 sog, mindentkoron za labo
 bian ligoni, arang noni etypl
 vegezven doctovok, vj folcinek --

- ertelm <en>et¹ meg elegýtý gonoz-
wal, bwýaságot gerýezt, el
Fordýtá az íelvet, meg dõ-
gletý embernek wérét, es
5 mýnden tagaýt meg kórýtá,
meg Rõwýdýtý életét, es
mýnden egézseget² ký zagat
emberbõl, Azért mongá eg
ýeles pogan bõl, Az téren-
10 cývs, hog az ételnel, es az
ýtalnalkýl, ýgen fazýk az
bwýasagnak órdõge, De
ýmar kérdetýk, ha Az Rézeg-
ség mýndenkoron halalos
15 býn légené, Awág nem, errõl
végezwen doctorok, vg felelnek

¹ Az *et* betoldójellel jelölve került egy kiégetett lyuk fölé.

² A *t* előtti *e* betűn is vessző volt eredetileg, de ezt utóbb a scriptor lehúzta.

Én az újabb ¹⁸ évem
modon tartgata quon magat
az venterébe, azaz, az új.
Sóly éj tépen, mikor nem
traja az venterét lennije evfnek.
és kézigyötnek, akkor
sa tartén meg zájofvalni,
tadat meg leget brénnel.
kül, mert odatlasagdol, és
akafanaltriel tartént. Uhat
féppen, mikor traja batere
az venterét lennije evfnek.
és nem alajta, sóly éter
meg kézigyötnek, és ezen
modon sa tarténik meg

- hog az yando ember¹, Harom
modon tarthatá onon magát
az venerékhez, Azaz, az ýtal-
hoz, Eg képpen, mýkor nem
5 tvga² az veneréket lennye erosnek,
es Rézegýthetonek, Akkor
ha történ meg zaýoswlńý,
tahat meg lehet býnnél-
kól, mert tvdatlasagbol, es
10 akatanalkól történt, Mas
képpen, mýkor tvga bator,
az veneréket lennye erosnek,
de nem alaýta, hog ýtet
meg Rézegýthetné, es ezen
15 modon ha történyk meg

¹ A ber szótag kiégett lyuk fölé van írva, piros betoldójellel jelölve.

² A szó valószínűleg kimaradt, s a lap szélén (de éppen a megfelelő helyen) pótolta a scriptor.

Zájóvalmij, borarando bím-
 ves lozon, Zarmad kőssen,
 mýkor krega az ýtalt lenmij
 erfenek, es meg kégyýttye-
 quik, es nyontab ak etnyje
 az kégylye, fogmon az az
 ýtaltol meg kőrtőznye,
 es ezen kőppen meg kégyvalmij
 mýndtőkoron zallos bím
 kőreestőzít az kőrtőznyel
 az az késtőgnok bímőrel
 De mý lozon az késtőgy,
 jaltol az nyas, fog az kést-
 őgy, az lőltőnek tróiasága,
 avang, lőstőfőga, fog kőbbő!

- zařosvlný, bolanando bñn-
 vel lezen, harmad képpen,
 mýkor twga az ýtalt lenný
 erosnek, es meg Rézegýthet-
 5 onek, es ýonkab ak esnyé
 az Rézégsegbe, hognem az ol
 ýtaltol meg tórkoznýe,
 es ezenkeppen meg Rézegvlný
 mýndenkoron halalos bñn
 10 Kowetkezýk az hetedýkról
Azaz az Restségnek bñnérol
 De mý legen az Restségh,
 Felel az ýras, hog az Rest-
 ség, az léleknek twñasaga,
 15 Awag, lwsásaga, hog kýból

bulcs, valami ijét el talál
közömbi, és az el fogdott
kötélly meg töltötti, és az
újtennek igyit, kötéllij hat-
gatniya / Mint jól az jól
Salamon az kötetnek elionna.
Vé mond / Melint ojt te azt
ember, az ganyagorits nére,
meg az q vörjít, és tanc, q
tyle költötti, most meg
Zerzi meg harba, az q költi.
és meg q vörjít az avataltan
az q stolt / Továbbá vé mód.
azon birt, az azt ember, az
nyder töl feltűs, nem akara

- ember, valamý fót el tvnál
kezený, es az el kezdettet
Restellý meg tokéllený, es az
ýstennek ýgéýt, Restellý hal-
5 gatnýa, Mýt zol Az böl
Salamon az Resteknek ellennek,
vg mond, Meñel oh te Rest
ember, Az hangához, es nézzed
meg az q wtaýt, es tanol q
10 tolle böléséget, mert meg
zerzý méég Narba, az q élését,
es meg gýýtý az aratasban
az q étélet, Towabbá vg mōd,
Azon böl, Az Rest ember, az
15 hýdegtól: Féltébe, nem akara

Zantaniya, Annakotaert, Ezze
 Kvaldralnij narba, es telber
 es nem adnak q nekij mest
 nem zantott qzjel, Azertg
 mostan vajunk, as zantafnak
 azas, as penitencianak ydoye-
 sen, es ne koptelyek qkide
 fuyottunk q vele, sog as mentij
 duqsegnek naraban, as, nag
 qremeben, takarjastak as qrok
 eltunk Frömplet, De ytt
 kerdstyk, Jan lijany vadnak
 as Atfegnek / stela zant gar
 get doxor, sog as Atfegnek
 / Jan lijany vadnak, azas, Ezze

zantanya, Annakokaert, kezd
kwldwlny narba, es telbe,
es nem adnak o nekfy, mert
nem zantott ozzel, Azérth,
5 mostan vagvnk, az zantának
Azaz, az penitencianak ydeye-
ben, es ne Restelfyk otet, de
Sfessvnyk o vele, hog az meney
dulosegnek naraban, Azaz, nag
10 oromében, takarhassvk az orok
életnek gymollet, De, ytt
kerdetyk, hani lyany vadnak
az Restsegnek, Felel zent ger-
gel doctor, hog az Restsegnek
15 hat lyany vadnak, Azaz, Egyk

Az gonoszjág-melbeli ember az,
lelti nyokat vialla) Mafijtra
Dagát, ez pedig, az zínok, némi
keferésége. Mel' vagon az kőzet-
mek zínokben kőzetekben.
Sarmadik uria, az főténis,
mel'bol, az kőst ember. Zárton
vulo földön. Tav, az quon
belajdon kőzetsegerel, és nem
akar az opra vétekeznie, az miet
volnanak az a kőzetsegerel viala,
6 a kőzetsegerel) Megedik uria,
al kőzetsegerel, ez pedig, némi
kőzetsegerel, az quon magadán
segerel, és az isteny segerel.

Az gonozság, melből ember az
 lelký fokat vtállá, Masýk, az
 dagál, ez kedég, az zýnek, némv
 keservsége, Mel vágon az Restek-
 5 nek zývokban Rekeztetvén,
 Harmadýk leaña, az félékénség,
 melből, az Rest ember, zértelen
 valo félelmet¹ tart, az onon
 tvlaýdon tehetségeröl,² es nem
 10 akar³ azokra ýgekeznýe, az mefiek
 volnanak az o tehetségehez valók,
 es alkolmasok, Negedýk lýaña,
 az Reméntelenség, ez kedég, némv
 kételkedés, az ononmagabalý
 15 eröröl, es az ýstený Segédsegröl,

¹ A szó egy kikapart szó helyére van írva.

² Az első í javított betű.

³ A szó után kikapart betűk nyoma látszik.

Miel. meg sejt embert, Míg
 igen meg dolgoznak bűi tel-
 esítései / Qtdijk tyanaiaj
 Tvinafig. Ez pedig nem
 meg győzöt nehezede, es
 az ezdeit jogoz, meg tyri-
 illiere való kettig / Satodijk
 tyana, az eimnek testora
 való budoafa, ez pedig, az
 nykar az ember, az belfq. es
 lobbj quvenderestegitj. meg
 proftraban, es el sagattat-
 van, es meg folytaban, Nijn-
 ten nyiben, lakkaban egyqr-
 egdnye, es annak ointit, az q
 lelpe budoafa az belfq. es az

Mel, meg segét embert, Még
 ýgen nag dolgoknak béé tel-
 esýtéséreés, Otödýk lýana, az
 Tvñaság, ez kedég nemv
 5 meg hýdegvlt nehézedés, es
 az kezdett ýokhoz, meg tøké-
 llésére valo Restség, Hatodýk
 lýaña, Az elmének téstova
 valo bvdosása, Ez kedég, az
 10 mýkor az ember, Az belsø, es
 lelký ørwendetességtól, megh
 pwztlván, es el hagattat-
 van, es meg foztatvan, Nýn-
 len mýben, lelkében gøñø-
 15 kødnýe, Es Annak okaért, az ø
 lelke bvdosýk Az kvlso, es az

alkalmatlan dolgozóra, azok-
ban erősen vizsgálatt. és
irányolnák, de vezetésnek,
mert nem bizony vizsgálta,
és nem képviselté irányolom
az olyan, jobban az lehetne so-
mora, és az elme irány-
zatlan, és vezetésnek.
Ezen képpen vizsgálatt az igaz-
zatlan bíráskodó körök és
szignifikáns magavarázsa
mar kézzel vizsgálatt az igaz-
és igazán igazságokról.

Az igazán igazságok zavar-
vadnak zámolyt és
felül az igazán mindannyiszor
leten vadnak.) Előre az igaz:

- Alkalmatlan dolgokra, azok-
 ban keresvén vȳgztalast, es
 Nwginat, de vezedelmes,
 mert nem býzoń vȳgasag,
 5 es nem tőkélletes řvngolom
 Az ońan, holott az lélek zo-
 morv, es az elmé řwg-
 hatatlan, es vezedelmes :::->
 Ezen képpen végeztetȳk az héét
 10 halálos býnőknek Rvvyd, es
 haznalatos maġarazatía +->
 Ýmar Kowetkezȳk az ýras
 Az éghazȳ zentségekról :->
 Az éghazȳ zentségek hańan
 15 wadnak zámzeréńth,
 Felel az ýras mondwan, hog,
 heten vadnak, Eloşo az kerez-

seer | Majyk 2, de ma. 21.

| Garmadik of papir 2, 1.

| Negalike of oltarij zentreeg.

| Gredike of jafallaag | Satodik

of pentonia | Gredike of vto-

Ho pentonia 2 erder wagon of

zentreeg folp. 2, 1. Mi opant

2, 1. Vrent Cristus lesus. of

2, 1. Vrentlesopet 2, 1. Zentreeg

mak | Gredike doctarik. 2, 1.

2, 1. Vrent Cristus lesus. 2, 1.

Zentreegarnak of 2, 1. Zentreeg

peke 2, 1. 2, 1. 2, 1. 2, 1. 2, 1.

ellonus. 2, 1. 2, 1. 2, 1. 2, 1.

2, 1. 2, 1. 2, 1. 2, 1. 2, 1.

2, 1. 2, 1. 2, 1. 2, 1. 2, 1.

- séég, Masýk az bérmalas · :->
 Harmadýk az papý zerzeth
 Negedýk az oltarý zentséégh
 Otodýk az hasassaag, Hatodik
 5 az penitencia, Hetedik Az vto-
 sso kenetéés Kérdes vaón ez
 zentsegek felöl, Azaz, Mý okaért
 Atta vrvnk Cristus Iesus, ez
 hét Scentségeket Aña zentéghaz-
 10 nak, Felelnek doctorok, hog
 Atta vrvnk Cristus Iesus, Aña
 zentéghaznak, ez hét zentsége-
 kek, Az hét lelký koorságoknak
 ellenne, meéck vadnak mú
 15 bennýnk, Mert, kéétféle koor-
 sagok vadnak, emberekben, vág-¹

mitte Equitativale, azaz bin
nek foraga, to binnek for-
saga az binnek foraga yar-
mfale, legit az credet zerom
valo z bin, to ennek q
ellenne wagon az perest est;
Matijit az tetemen zerom van
galalof bin, to ennek ellenne
wagon az penitentia havadijit
az tetemen zerom valo bol-
anando bin, to ennek elle-
me wagon, az konstis, de
az binnek foraga negfale
legit az traditionis ennek
pedis ellenne ad van wagon
az papi zent zerzetamir

- m̄ȳt koꝝnségwel, Azaz b̄vn-
nek kórsaga, Es kénnak kór-
saga, Az b̄vnnek kórsága haro-
mféle, Eḡyk az eredet zerént
5 valo <...>¹ b̄vn, Es ennek ϕ
ellenne vágon az kereztséég, h,
Mas̄yk az tétémén zérént valo
halalos b̄vn, Es ennek ellenne
vágon Az penitencia, Harād̄yk
10 Az tetemén zerent valo bol-
anando b̄vn, es ennek elle-
nne vágon, az kenetés, de
Az kénnak kórsaga Négfle, <...>
Eḡyk az twdatlanság, ennek
15 kedég ellenne Adwan vágon
Az pap̄y zent zerzet, tan̄ytasra,

¹ Feketével és pirossal áthúzott olvashatatlan betűk.

Mafodijk, az ergetelentem, et igit
 ellenem adacti, az bennem is
 mel' magaraztatijk' erqijit'e
 (nek.) Harmadijk' k'orsaga
 az zennak, az gonoszias, et
 ennek ellenem vagon az ol-
 tavisz zentsig. Negyedik, az
 gonosz zensanfias, Mel'nek a
 ellenem, vagon az zent Sasfias
 agnak zozzetinek zentsige.
 Azert, az igiton set k'orsagonek-
 nak ellenem ada, Amant, xpg
 igus, Ana zentig'bazak, az set
 nemis zentsig'ozet, Amant.
 K'orvet'petijk' ymar az yrab
 zent leleknek het az adopyrol

- Masodýk, Az erçtelenscg, ennek
 ellenne adatott, az bérmalás,
 mel, mağaraztatýk erçsýté-
 snek, Harmadýk kórsága
- 5 az kénnak, Az gonozság, es
 ennek ellenne vağon Az ol-
 tarý zentség, Negedýk, az
 gonoz kewanság, Melnek o
 ellenne, vağon az zent hasass-
- 10 agnak zerzetének Zentsége,
 Azért, cz ýlen hét kórságvnk-
 nak ellenne ada, vrvnk, xp̄g,
 ih̄us, Aña zenteghazāk, ez hét
 nemes zentségeket, Ainen . :-
- 15 K̄wetkezýk ýmar az ýras
 zent leleknek het Aýadokyrol

Han diyanulopin wadnak.
Daz zont lölöknok / Turon
unk kol. sog zont zannu
| Klo bələstə. | Masod evləm
| Harmad. Tanar. | Nəgəd. Ə qitə.
| Qətd kudomanı. | Gətəd. əvəq
| Səg. | Gərəd fələləm | Ə. evlə
mələ mənədarıya bələstə. ə
dəllə əvəq tartatıya ədəm.
sog bən. əz nıvnt mənədar
zərən. k ə kolla dəntəpən
elmələdədık | Əz Masıya. əgə
əz evləm. bıvət əz nıvnt
Vtoffo daigamıvət. əvəq. vət
gəyınət. nıvnt bıvət. əvəq
əz fəidit. əz nıvnt. əz evləm.

- Hañ Aýandoký wadnak
 az zent léleknek, Twdn-
 vnk kel, hog héét zamv,
 Elq bölLeség, Masod értelem,
 5 Harmad, Tanal, Néged, erősség,
 Qtqd twdomaí, Hatod, keges-
 ség, Heted Félelem, Az első,
 mel mondatýk bölLeségnek,
 Aall, Awag tartatýk, Abban,
 10 hog ký, Az ýstent hýwebben
 zeretý, es q Rolla Aýtatosban
 elmélkedýk, Az Masýk, Azaz,
 Az értelem, kývel az nég
 vtosso dolgaýnkot, Avag, we-
 15 geýnket, meg erLúk, Azaz,
 Az halált, Az ýtéletet, Az kéénth,

es Az dólõseget, Harmadýk,¹ az
 tanál, Tvdatlanokot taný-
 tanýa, es Iobvlast maganak
 walaztanýa, es gonozt el
 5 tawoztatnýa, Negedýk¹ az
 erõség, Az késérteteknek el
 vÿselesere, es ellenne All-
 asra, Otõdýk,² twdomañ,
 embernek ýol Élný, es õnõn
 10 magát meg ýsmerwén, ýóra
 térný, Hatodýk kegesséég, h,
 Felebaratwnkon kõnõrõlný,
 Hetedýk félelem, Az vr ístët,
 týztelwén felnýe, es gonoz-
 15 oknak el tawoztatasa, es

¹ A szó eleje kikapart betűk helyére van írva.

² A szó előtti kikapart betű nyoma látszik.

Értekezések sorozata. De
mijert mondhatnák zseni-
lelek ajándékának? (Héla a
írás) Mert, hogy azokat mi-
nekünk zseni lelek, az pe-
vetti könyv ma is tal éreik.

És azért, az egy vagon, az
alot bennük, q nam van
az zseni lelek ma is tal éreik
ez ajándékának, zseni lelek
éle tanosznak az ma is tal éreik.
Zalatos bennük miatta, éle
tanosznak ez ajándékának.
De miit mielkebbük ez
ajándékot mi bennük.

- úwosségnek keresésére, De
mýért mondatnak zent
lelek Aýandokýnak, Felel az
ýras, Mert, qttý azokat mý
5 nekýnk zent lelek, az ked-
wessé téwq malaztal egýtt,
Es Azert, Az ký vagon, hal-
alos býnnelkýl, q nala vaqó
Az zent lélek malazta, mýd
10 ez Aýandékokwal egembe, <es>¹
el² tawozwan az malazt, az
halalos býnnek mýatta, el
tawoznak ez aýandékokés,
De mýt mýelkedenek ez
15 Aýandékok mýbennýnk,

¹ A szó pirossal van áthúzva.

² A / betű s-ből van javítva.

Felolvas az új gazdagságról.
 El vőjt az el tanácsok
 mi kellünk az Set Sutar
 los bányáról Mert az felől
 en vőjt az porszerűség az in-
 nar. el vőjt az felszerelés-
 az porszerűség el vőjt az új-
 séget. az ételek az torokfa-
 got. az Tüdőmari az Gara-
 got. az bányász. az bányász-
 az porszerűség az porszerűség. az
 porszerűség az embert tüzet ne-
 müképpen foglalkoztat. az az
 növekedés foglalkoztat. az az
 új erők az zent lelét
 a jandokt. az új erők foglalkoztat.

- Felelünk Az őrás zerént, mert,
 El őrýk es el tawoztaták
 mú tollúnk az hét hala-
 los bñnokot, Mert az félelē,
 5 ký őrý az kewelséget, Az ta-
 naL, el őrý az fõsweníséget,
 Az kegesség, el őrý az ýrég-
 séget, Az értelem, az torkossa-
 got, Az Twdomañ az hara-
 10 got, Az böléség, az bwýságot
 Az erõsség, az Restséget, mel
 Restseg, <az>¹ embert tézen ne-
 mýképpen erõtelenné, es az
 ýokra tehetetlené, Azert
 15 ýg er.ók az zent lélek
 Aýandokýt es ýg keressvk :·

¹ A szó pirossal van kihúzza.

Épüesték eznek az testjéig:
Néit testjéig (almassagok
massagok vadnak) Ég
főnöknek latogatása) Matod.
Egyeknek emje adas | Garm.
adit, Zomjogozoknak italt
adas | Niget, foglónak Vait-
asa. | Qtd Refatlanokat Rv.
Sajnia | Satod, Vaton varokt
be fogadnia. | Sered Saitakot
temetnie. | É Ezek, az V. it-
enue igen Bollentisek | De
nyit mond Vunk Critus ai
ewangelyumban Ezekrei. Et
monga sog, az V. itelen.
Ezekvel itely mag ez V. iagor.

- Következnek az testý ýrg-**
Héét testý ýrgal- -almassagok
 massagok vadnak, **Elő,**
 kóroknak latogatasá, **Másod,**
 5 **Ehezoknek ennýe adás, Harm-**
 adýk, zomýohozoknak ýtalt
Adas, Neğed, Foglóknek walt-
 asa, **Ötöd Rvhatlanokot Rv-**
 haznýa, **Hatod, wton ýarokot**
 10 **be fogadnýa, Heted halattakot**
 temetnýe, **Es ezek, az vr ýst-**
 ennek ýgen kellemetesekek, **de,**
 mýt mond vrvnk **Crístus az**
 ewangélyvmban ezekről, **ezt**
 15 **mongá hog, az vtóssó ýtéleten,**
 ezekvel ýtelý meg ez vylagot,

.6. cykvel naab fontenryat at
kaav goztakra mondragan ku
elozim, es nem adatok enem.
) zomyofozann, es nem adatok
nekem ijalt.) koov betegis
valok, es nem latatok en
gozann) fooran valok, es nem.
valtatok ku engemst) krugat
lan valok, es mozjytelen, es ne
krugazatok, mito engemst) vtom
iyaro valok, es nem adatok
zailast en nekem) salatta
ijnuban valok, es nem te
metetok engemst) taragla
tuk el ajiert en tollem az
qvqk kennak kozere, mel

es ezekvel Aad sentencyat az
kaarhoztakra mondwan, En
Ehezem, es nem adatok ennem,
zomjohozam, es nem adatok
5 nekem ytalt, koor betegség
valék, es nem latatok en
hozzam, Fogwa valék, es nem
waltatok ky engemet, Rwhat-
lan valék, es mezytelen, es nē
10 Rwhazatok meg engemet, vton
yaro valék, es nem adatok
zallast en nekem, Halatta-
ymban valék, es nem te-
metetek engemet, Tawozza-
15 tok el azéért en töllem az
orok kénnak tüzére, meí

meg nagyon jövedelmei ördögnek.
és az a végüljének. Olyan
kötve van. Az egyetemes
szerep. és sennymiatt gátlamior
kint az új végülmátaonalpá
ellenek volt az végülmátaonalpá.
Az egyik végülmátaonalpá.
Az egyik végülmátaonalpá.
Uadnak az új végülmátaonalpá.
massagokos.) És meg fig
ol meg az új végülmátaonalpá.
Tanácsot adni az új végülmátaonalpá.
Zar mabé tanítania. az új végülmátaonalpá.
atlanokot. Ugyan meg az új végülmátaonalpá.
nija. az új végülmátaonalpá.
Ugyan meg az új végülmátaonalpá.

- meg vágon zerezwe ɔrdognek,
 es az ɔ Angálýnak, Oh mel'
 Rettenetes lézen, Az kegetlen-
 eknek, Ez Sentenciát hallanýok
 5 kýk ez hét ýrgalmasságnalkvíl
 Éltenek wolt ez vylagon, mert
 Az ɔrɔk kéén lézen az ɔ Rézzek :··↵
Az lelký ýrgalmassagokrol,
Vadnak lelký het ýrgal-
 10 massagokes, Elɔ, meg Fég-
 elmezný az vétkezettet, Más
 Tanálot adný az kéétségesnek,
Harmad, tanýtanýa, az twd-
 atlanokot, Néged, megh bolat-
 15 nýa, az ellenned vetetnek,
ɔtɔd wýgaztálný, zomorvokot,

Katod el térnife . az kajfad .

lpt bonyorságot } Katod . iimz
adny mindentnek bdsfőgert . f .

Bijaloz bodogfogok vadnak .
moltok mondatnak laltajok .

Et mit monda az nek
mü vevet Criffas ez iole .

bodogfog felpt az evanngel-
nyumban . bodogytvan . et dny-
erwen egyet mondvann . f .

bodogok az lalaj jogitok . mert
qvik mentnek orzaga . bodo-
got az fejeket mer qt birnyak
az faldet . bodogok . az kyt fy-
vnek most . mert qt megf-
vnyasztatnak bodogok . az
kjt egezük . et zomjodogjuk

- Hatod el tŕrnŕe, Az Raŕtad
lŕtt bwzwságot, Heted, ŕm-
adnŕ mŕndeneknek ŕdŕsségéért:→
Nŕolcz bodogsagok vadnak,
5 meŕlek mondatnak lelkŕyek-
De mŕt monda Az nek
mŕ vrvnk Crŕstvs ez ŕolcz
bodogsag felŕl az ewangŕl-
ŕymban, bodogŕtwan, es dŕl-
10 erwen ezeket, mondwan:→
bodogok Az lelkŕ zegeŕnek, mert
ŕwék meŕneknek orzaga, bodo-
gok Az kegesek mer ŕk bŕrŕyak
az ŕldet, bodogok, az kŕk ŕŕ-
15 rnak most, mert ŕk megh
vŕgaltatnak, bodogok, az
kŕk ehezŕk, es zomŕhozŕk¹

¹ A két utolsó sor végén piros paca volt van.

- Azaz, kewariák, az ýgazságot, mert
ők meg elegýtetnek, **bodogok**,
Az ýrgalmasok, mert ők ýrg-
almasságot íernek, **bodogok**
- 5 Az týzta zúwvűyek, mert ők az
ýstent meg laták, **bodogok**, az
békesegesek, mert ők, ýstennek
Fyaýnak hýwattatnak **bodogok**,
kűk haborwságot zemmednek
- 10 Az ýgasságért, mert ɸwéék
meńeknek orzaga:→ Ezek ný-
n~~n~~enek heaba, mert, ýgénkét
wrwnk Crýstvs mondasý, Amē:→
Kɸwetkezűk Ýmar Az ýras
- 15 Az kűlenc Ýdeen bűnɸkrɸl
Egűk ýdegen bűn, mondatűk
poronlólásnak, műkor egébnek¹

¹ A lap alján fejjel lefelé késői kéz tollpróbái vannak. Ezen kívül a következő lap tollpróbái is átütődtek.

ijme og halvhoj, i vata f. p. u.
nac eggellen og fia es igufca
itta fent tular eva nac herodic
ben emelle og mond fent agoston do
dor atpucen fomu de veitar monda
fat harom zeto ogem ahalal esse te
fi es eddele mens felta maenar agite
lette: mitepen danee profeta monga
fon: uener tijonkettodic vellede fic at
ejmas ogem ag folbnes porata felfe
rkernee nemetter a z pofc elatie ne
meller zida lomfagra hog menden to
ton agt laffar masodie a lelfi hahal
mitocoon a leler meg hat a hafalos
Bivinner myatta melnee myatta elu
alaztatic iftentil mel aleleker ele
te de ehalalbol igyn foban tamad
nac fel tuna mynt a Bizon penitencia

1499. anbon

- Köetközük a scnt iras a halalrol
 ýme eg halot hozatic vala: ki ő anna-
 nac eggetlen eg fia: ez igeket megh
 irta scnt luac: eva.nac¹ hetedic resce
 5 ben: emelle vg mond scnt agoston do-
 ctor: atörnen kónúbe Beirtac monda-
 sat: három zerú egem ahalal: első te-²
 sti: es ebből mend feltamadnac: az ite-
 letre: mikepen daniel profeta monga:
 10 kónueneć tizónkettődíc rescebe: kic al-
 oznac egem: az földnec poraba: felse-
 rkennec: nemellec az örök eletre ne-
 mellec zidalomsagra: hog mendenko-
 ron azt lassac: Masodic a lelki halal:
 15 mikoron a lelec meg hal a halalos
 Bývnec myatta: melnec myatta elu-
 alaztatic istentól: mel a lelekneć ele-
 te: de e halalbol igón sokan tamad-
 nac fel: turia mynt a Bizon penitencia³

¹ A *nac* a rövidítési jelző pont fölé van írva.

² Az aláhúzások és a lapszéli ígehelyek, NB és egyéb bejegyzések egy sokkal későbbi kéztől származnak.

³ A lap alján későbbi kézírással fejjel lefelé a *Quaque morbi* szavak láthatók.

- tartoc: es igon soka nem: mikepen
a Bÿvnbē meg kemenÿltec: harma-
dic: a pokol kennianac halala: holot
ahalal soha meg nem hal: es annak-
5 okaert q̄belq̄le senki felnem tamad: a-
rra monga iob patriarcha: pokolba
sēminemÿ valēag nÿnēen: o aṅakok-
aert amÿ aldot űduq̄zittenc hog m-
eg abrazaia: es meg mutatnaia az
10 feltamadast lehetseḡs nec lēni: ez űfÿ-
at: a testi es lelki halalbol feltama-
zta: es meg ada az q̄ annÿanac: mikep-
en meg ielq̄ntetic a scent evangeliomba:
mel melle harom lelki tanusagot ve-
15 hetq̄nk ezq̄ncbe: elq̄zer emeg holtnac
ielq̄nteset: tudnonckel hog e meg ho-
lt scent agoston doctornac mondasaz-
erent: peldazza a Bÿvñq̄s embert: es ie-
lq̄sben harom okaert: mellec q̄rola
20 a scent evangeliomba mondatnac:
elq̄zer Bizonaba emeg holt monda-
tic halotnac: en nec ielq̄ntesere: hogh

- qbēne a természetzerent valo köz elet:
 es melegseg meg alut vala: annak
 okaert akatholikon vg mond: ahal-
 ot mondatic ol̄m̄ynt az elest̄vl: es az
 5 elett̄vl alol l̄en̄ye: vgan ezonkepen
 a B̄ȳn̄os ember mondatic halotnac:
 mert az elett̄vl ala es̄yc: mert mend-
 en ember minecel̄otte vetk̄oz̄ot: vala:
 es mondatic vala okos teremtet alla-
 10 t̄nac: ymar a B̄ȳnnec m̄yatta nemike-
 pen octalan allatta lez̄on: Masodzer
 emeg holt kiuitetic vala a varasb-
 ol: annac peldazatt̄ara: hog e vilag-
 nac varasabol: azaz: kereztyen an̄ya
 15 scent eghaznac eggessegeb̄ol: kiuitetn-
 ec a B̄ȳn̄os emberec: a halalnac
 m̄yatta pokolnac koporsoiaba: han-
 emha minec el̄otte meg halnac: ol̄m̄-
 ynt a B̄ȳn̄ocbe eltemettettec: cristusnac
 20 m̄yatta feltamaztassanac: arra m̄o-
 da v̄duozittenc: scent lūac ir̄ya m̄o-

- dasat evan.ac¹ tizõnhatodic resceben: meg
hala a kasdagh: es pokolba temettetec:
touaba scent Ieronimõ doctor: lohel pr-
ofeta kõnõuen tõt magarazattýaba: vg
5 mond: hog az iquendõ napon: azaz: hala-
lonknac oraian: a karhozatnac: auag
az úduõsseg nec: eluegezõt sentenciaiat
vezzvc: ez mendennec halalanac na-
pian betellesõdic: harmadzor e halot
10 ielõntetic nehez nec: es sulnac leni: ebbe
hog ielõntetic sokactul temetni kiuitet-
ni: vgan ezõnkepen a Bývnõs ember: az
halalos Bývnert: olý igõn sul: olý igõn:
nehez: hog itelet napian: az kiadot sen-
15 tencianac vtāna: meg afõld sem tarth-
attýa meg õtet: hog ez igaz legen: vgh
mondatic moýses eggic kõnõuebe: lezalla-
nac egem a Bývnõsõc pokolnac melsege-
re: mikepen a kõ: sõt meg a mēniorzag-
20 es meg nem tarthata lucipert a Býv-
nert: demaga mellet meg ha mend az
on hegec: es kõ hegec õrea estenec vo-
lna: menniorzagbol ala nem vohattac

¹ Az *ac* a rövidítést jelző pont fölé van írva.

vofna: de kaga a kete...
 er myatta aha gu...
 amo nemes vduozittene...
 stent lucac iya mondasat evan...
 ic restabe: laton vafa egem: a fatan pr
 thopt mennor zagbol leesm: mtepen az
 vil kamyme mtepen ielontec meg az
 dyvnes sustaga: ed neqstaga: na soz zer
tud nono kel az puzeg anjanac sira
arozhog leter terent ezozeg anra
pedaiza anva stent egzagat: anrafo
 Paert vq mond a magara zo tra: ozlie
 ege maradot anva stent egzag: me
 az p edes jegesaret: crishus iesusnac ie
syn voltatur puzage maradot: fia vt
leanot siraitya: melicet pat galat:
mennyot: azext ezonobe kel vennont
 hoy a halotton po zonsagel harom si
 rator zortanac lem: agan ezontepen
 ietzerent: a halotton harom sira sozn
 ac kel lem: etse siraal ezon: mi po con
 megen ahalot a hazba vagon: vatan
 ezontepen kel a dyvnyfner meg sira
 mi a zo dyvnyjt rat puzen zvebe hala

- volna: de maga a keuelseg nec Bÿvnen
 ec mÿatta ala hullanac: arra monga
 a mÿ nemes v̄d̄ozittenc: a scent evan.ba:¹
 scent lucac irÿa mondasat: evan.ac² tized-
 5 ic rescebe: latom vala egem: a satan or-
 d̄oḡot menniorzagbol leesni: mikepen az
 villam: ÿme mikepen iel̄ontetic meg az
 Bÿvnnec sulsaga: es nehessege: Masodzer
 tudnonckel ez ōzuegh anÿanac sÿras-
 10 arol: hog lelec zerent ez̄ozueg anÿa:
 peldazza anÿa scent eghazat: annako-
 kaert vg mond a magarazo iras: ōzue-
 gge maradot anÿa scent eghaz: mel
 az ō edes ÿegesenec: cristus iesusnac ie-
 15 l̄on voltatul ōzuegge maradot: fiaÿt
 leanÿt sÿrattÿa: melleket lat halalra
 mennÿok: azert ez̄oncbe kel venn̄onk:
 hog a halotton k̄oz̄onsegel harom sÿ-
 rasoc zoctanac l̄eni: vgan ez̄onkepen le-
 20 lec zerent: a halotton harom sÿrasokn-
 ac kel l̄eni: els̄o sÿras lez̄on: mikoron
 meglen a halot a hazba vagon: vgan
 ez̄onkepen kel a Bÿv̄nosnec meg sÿrat-
 ni az ō Bÿv̄neÿt: vetk̄ozuen z̄uebe hala-

¹ A *ba* a rövidtést jelző pont fölé van írva.

² Az *ac* a rövidtést jelző pont fölé van írva.

- los kepen: ēnec peldazattara moyses
 eggic kōnq̄uenec tizōnq̄ōdic resceben
 paranoltatic vala: hog ha valaki
 alomnac m̄yatta meg ferteztetic ta-
 5 hat a scent eghazba: auag a templōba
 Bene merezkōḡgec mēni egem: hanēha
 elq̄zer vizzel meg mosodandic: es me-
 nd vecerneiglen nem engettetic vala
 Bemēni: atq̄ruen kōnūbe es vg vagō
 10 meg irua: az lelki ertelōm aliēla q̄m-
 agat alomnac m̄yatta meg iatekolta-
 tni: ki agondolatba meg ferteztetic: de
 vizzel meg mosodando: hog agondolat-
 nac b̄ȳnet: kōnūhullatasockal elmossa:
 15 es hanemha elq̄zer a kesertetnec t̄ze
 elmenend: q̄nq̄magat B̄ȳnq̄s nec esmer-
 ye ol̄m̄ȳnt mend estueligh: Masodzer le-
 zōn as̄yralom a halotton: mikoron az
 kapun k̄yūūl vitetic: vgan ezōnkepen
 20 meg s̄yratando a B̄ȳnq̄s ember: mikor-
 on kimegōn a malazt̄bol az B̄ȳnec dol-
 gara: arra monga az edes Iesus: eze-
 chiel profeta zaia altal: kōnq̄uenec ti-
 zōn nol̄adic resceben: az lelec mel vet-

Kyjenbi: 4
tya ofueyaru
legon haximad jor fey
mikoron a hatot ettemettetic
ezon kepen igon nagon sycatanbo a by
vno8 ember: mikon agonez jokat h
ac myatta a byonbe ettemettetic et
nas felti ettemere sycra vrom. Jefa
lazaron: mkepen stent janus irya ev
angetiomana8 tyon egedur ieteten
be az irab melle kerdetic hog ha vrom
legon igon nagon kesetogmed sycra
miv fele baratonk nar halala: aude
nem: mel doctora sca feletetic: etem
irab veli doctorocnac mondase jor
hog haxom kepen sycatgaita ember
o fele barattyanc halalat: ctozer ti
kinezetzerent vato kongrvletossegye
emodon sycata az edeb jiz maria: }
o stent fianac kermyat: ed halalat: }
emodon sycatmya nem byon lac emu
ac az sycalomnac mogat igon fetve ne
nulla: Masodzet a Faratnac valaj
lafatot: meg emodon eb nem byon
ha nem fezon mexte dattet: iclofben

- közendic az meg hal: ez nec abrazat-
tÿa oluastatic: hog ez özueg azzon sÿrt
legõn: harmadzor lezõn asÿralom
mikoron a halot eltemettetic: vgan
5 ezõnkepen igõn nagon sÿratando a Bÿ-
vñõs ember: mikoron agonoz zokasn-
ac mÿatta a Bÿvñbe eltemettetic: en-
nec lelki ertelmere sÿra vronc Iesg
lazarõn: mikepen scent Ianus irÿa: ev-
10 angeliomanac tizõn eggedic resceben:
de ez iras melle kerdetic: hog ha Bÿvñ
legõn igõn nagon keserõgni: es sÿrni az
mÿ fele Baratonknac halalan: auag
nem: mel dologra rea felettetic: a scent
15 iras Beli doctorocnac mondasoc zerõt:
hog harom kepen sÿrathattia ember az
õ fele Barattÿanac halalat: elõzer te-
rmezetzerent valo kõnõrvletõssegbõl
emodon sÿrata az edes ziz maria: az
20 õ scent fianac kennÿat: es halalat: es
e modon sÿratnÿa nem Bÿvñ: eac emb-
er az sÿralomnac mogat igõn felÿl ne
mulla: Masodzer akaratnac valaz-
tasabol: meg emodon es nem Bÿvñ:
25 ha nem lezõn mertecletlen: ielõsben

- ke: ha lezõn Bizon ocbol: mert a myät ig
õn meg oftalmaztatic vala a kõssegh:
auag atulaydon hasnalatossagh: auag
meg mert netalamtan teleyc: auagh
5 feelmes: hog ez illeten halot el karh-
ozot volna: ig eckepen syratfa vala: es
kesergy vala dauid kyral absolont: az
õ fiat: mikepen masod kyrali konunec
tizõn noladic resceben vagon meg ir-
10 uan: touaba atõruen konube es vgh
vagon meg iruan: senkic mynõnmag-
onckat netuggyuc amý fele Baraton-
ckat ahalalnac myatta elhannonc:
de elõl Bolatnonc adicõsegre: Harm-
15 adzor lehet a syras: es zomorusag Be-
ketelensegnec fuldaldasabol: es isteni
akaratnac ellentartasabol: mikoron
tunya mynt: ez illen zomorusag iarul
ennere: hog ebbõl vonassec: es kõuet-
20 kõzzec zugodas morgodas: isten ellen:
es fegelmezes: egebkepen menden mer-
tecletlen Banat: es ez halalos Byvn-
nec tulaýdonittatic: es igõn nehezn-
ec: o anakokaert lassad vduqzvl-

Og leles: ebogad marjabad altit.
 Touaba Fouetboge a stent iras rull:
 halafrol: melrol harom vala jofa:
 jufseg ialontenht: tudnonkel jag:
 zonsagal tuggiur hog mend meg hat.
 ont: vq hog senti vala minemv bollese
 ggel: auag ofossaggal: a halafnar for
 uenedpe pnonmagat pinev vegeti men
 denestvefogua a halafrol: menden en
 ber tozonsaggs trouennel vizontalan
 eb medede neg dologba: eb elogex mo
 sam hog a halafnar idie vizontala:
 mest etouen ofymynt mendengtner
 efmeretker: yfiatnar: eb vengtner: ger
 mefotner: eb nagornar arca monga
 sent agoston doctor: semi vizonsagoss a
 halafnar: eb semi vizontala amb a haf
 alnar oraianal o met igon sotan alit
 tottar omagotat sotaiglan ennyt eb
 munctal kottanar e vilagert: nisc pa
 sagullan: demaga fir vdg elgt megg
 hoetanar: Vizontala sotan fyje vala ms. hic
eb ielefben a nag alexander hoffa el
hetni eb mend etelles vilagon beteseg
gel vial fodm demaga vq mod stent

- dq lelec: es ogad magadat ettvl q
 Touaba kquetkqzic a scent iras: a testi
 halalrol: melrql harom valazokat
 zvkseg ielqntenqnc: tudnonckel hog Bi-
 5 zonsagal tuggyuc: hog mend meg hal-
 onc: vg hog senki vala minemv Bql.ese-
 ggel: auag okossaggal: a halalnac tq-
 uenebql qnqnmagat kinem veheti: men-
 denestvlfogua a halalrol: menden em-
 10 ber kqzqnsqqs tqruennel Bizontalan:
 es menebe neg dologba: es elqzer mō-
 dam hog a halalnac ideie Bizontalā:
 mert etqruen olqmymnt mendenqknc
 esmeretlen: yfiaknac: es venqknc: ger-
 15 mekqcnec: es nagocnac arra monga
 scent agoston doctor: sēmi Bizonsagosb a
 halalnac: es sēmi Bizontalamb a hal-
 alnac oraianal: o mel iqon sokan alit-
 tottac qmagokat sokaiglan elnyqk: es
 20 munckalkottanac evilagert: meg ka-
 sdaguluan: demaga kic vdq elqt megh-
 holtanac: Bizonaba sokan hyzic vala:
 es ielesben a nag alexander: hossa el-
 hetni: es mend etelles vilagon Bekeseg-
 25 gel vralkodni: de maga vg mōd scent

10
a aroston doro: istenec vord fard 7axg
et kon anec ~~hiz gontig~~ vsteden: hog
oemmes eme este lemgele uutot v
hich hog onommagat istenec fianar a
litta vada lem: mest igertepen neuu
zi vada otet menb etelles vifag: aia
totaxt astomexu vord 7axg mest
te e3 ale l andert: 7oufnar a fellegeb
istenec fianar magu: tottenec pa: one
ti nemnem v vootaghar meg 7allafa
ba: negezen meg sedgotni: ti mitoron
ase oner faybaemat meg exette vo
lign: moda: med etelles vifag engom
7oufnar: a nag istenec fianar paiaft:
7enuetgetellener lanem: aseo bezen
uedendp embaxner fianar mod engom
et: el q yfusagaba hada meg: nem bor
ret: de: meiqqat: el az q gyltofat al m
aba meg lata: es ifem 7axg 7obol un
a halat nar helet: sem az q gyltofat
el nem teuegtata: mest hyzi vada om
agat sobat elnye az eb: ti aft moqa
v vada: pent luras evan^{ta} icta meg: da
hizn veltpoic vsteden: en laltem soob

- agoston doctor: istēnec varasarol zerz-
 et kōnvnec tizōnkettōdic resceben: hog
 elmeienec enni eztelensegere iutot v-
 ala: hog ōnōnmagat istēnec fianac a-
 5 litta vala lēni: mert ig eckepen neue-
 zi vala ōtet mend etelles vilag: ānā-
 kokaert az omerus¹ vers zerzō mest-
 ter: ez alexandert: louisnac a felseges
 istēnec fianac mōga: tōrtēnec ke: ōne-
 10 ki neminemv varasnac meg zallasa-
 ba: nehezen meg sebhōtni: ki mikoron
 asebnec fajdalmat meg erzette vo-
 lna: mōda: mēd etelles vilag engōmet
 louisnac: a nag istēnec fianac kaialt:
 15 zenuethetlēnec lēnem: asebnec ke: zen-
 uedendō embernec fianac mōd engōm-
 et: es ō ōfiusagaba hala meg: nem tōr-
 rel: de merōggel: es az ō gylkosat alm-
 aba meg lata: es isteni zerzezbōl sem
 20 a halalnac helet: sem az ō gylkosat:
 elnem tauoztata: mert hūzi vala ōm-
 agat sokat elnyē az es: ki azt mōga
 vala: scent lucac evan.ta² irta meg: evā.ac³
 tizōn kettōdic resceben: en lalkem soch

¹ Késői kéz *Ho* betűket írta a szó elejére. Ott eredetileg *omerus* szerepelt.

² A *ta* a rövidítést jelző pont fölé van írva.

³ Az *ac* a rövidítést jelző pont fölé van írva.

loka vauug beqo it me ma xert mure
gal: ege: ege: el de maga monbuer
vi: valgatar: es ege m ey deur alle fer
pedet: es tie lezon a bit grottel: og lon:
porolba te: metteter: anatoxert at
og monb: heia da vementi az yfiu onon
magat hofsaiglan em: metx mioda na
god valgat aglagof: ment a vizontata
notat vizonlagotert tallan: metx ag
yfiu allapat: a halatnar forbat to d ef
etit val lachogmem ment a vensag: me
rt vinneden esat az yfiu a forlagoda
es vhefebben vefeguerer meg: es jomo
ruuaban vigaftatnar meg: touada
faeta nony mefor es og monb: az yfiu
a halott hatub valdar: a vner te:
vottor: de vizonada a hatmegre lekt
pdp ellensag to det artgat: hog nem myt
ef ti olot hadat zere: o mek igon so ta
epitnar hazakat: jolotet plenta fnae
nag neafegget nec nec: tic demaga
legotten cog o veletpdespore jamot
vrandor: emudnar: sem valgattyar
mellebet vefafnar: es vefefener: de ege
der viziac: arra monga az edeb zefg

- iokat vallaz Begyttetuen: azert nugog-
gal: egel: ıgal: es demaga mondatec ne-
ki: Balgatag: ez eysel meg kerıc atte lel-
kedet: es kie lezon akit gıttettel: vg lon:
- 5 pokolba temettetec: anakokaert atullıg
vg mond: heiaba remenli az yfiu nn-
magat hossaıgıan elni: mert mıoda na-
gob Balgatagsagosb: ment a Bizontala-
nokat Bizonsagokert vallani: mert az
- 10 yfiu: allapat: ahalalnac sockal tb es-
etit valla: hognem ment a venseg: me-
rt knnieben esnec az yfiac a korsagocba:
es nehezebben Betegulnec meg: es zomo-
ruuaban vigastaltatnac meg: touaba
- 15 seneka newy mestr es vg mond: az yfiac
a halalt hatul vallac: a venec ke:
elttc: de Bizonaba a hatmegl leselk-
d ellenseg tbet arthat: hog nem myt
az ki ell hadat zerez: o mel ıgn sokā
- 20 epıtnc hazakat: zlket plantalnac:
nag ıneresegket ınernc: kic demaga
legottan az lelekedeskrl zamot
adandoc: elmulnac: sem valhattyac
melleket keresnec: es kerestenc: de ege-
- 25 bec Biriac: arra monga az edes les:

Malt
24

Bent mata avu: ^{ia} mon dafant ev
 an ^u wion neydic tefeben: vigazza
 tot igem: mest nem tuggator mee ola
 ve elionabo: etic eq: efeli for eq:
 zo for eq: holual eq: hog mitoron
 etig: ne talem tótótet aluuan: agaz:
 halafob By vmb: ahafob aert vñ ma
az adamistub stent zenub eq: o deti ber:
hog vala nem memo kagar: fi az q foro
 nagafinar vana est zedje: hog mentel
 iob tafafaba mitolon volneta gat ar
 foron az q Poporsianar tpmvies me
 pri: hoznanat pekibe Polomb Polomb
 zynv kouetete est mondahuar oneti
 ofel sepps kagara: halaf vigontalan
 aert valagdel minuv zynv maxua
 Poppe ataxod atte Poporsodat valla
 nob: es est eq ofert tette vala: hog az q
 halalanar hapiat: mendenforon etme
 ieben vallanata: es hog az q orzagan
 ac nepet alazatossaggat vix nara eq:
 touaba vq oluastatic: amaz nag zettan
 tytabot: fi az q zempbetat mend az q
 bolles orzagan zecant zeste efgor dög
 tata: es nag felfoual meg paialetata:
 hýrdettete: hog með az q tytabi kenre
 Opt sünýt agetet tóbet etnen vime

Uhu
ahi

- scent mathe evan.ta¹ iria mondasa <nac>t:² ev-
 an.ac³ huzon negedic resceben: vigazza-
 toc egem: mert nem tuggatoc mel ora-
 ba vr eliquendq: estue eh: efelikor eh:
 5 tvczo kor eh: holual eh: hog mikoron
 eliq: ne lellon tytqket aluuan: azaz:
 halalos Bÿynbe: anākokaert vg mōd
 az alamisnas scent lanus az q eletiben:
 hog vala neminemú Łazar:⁴ ki az q koro-
 10 nazasanac vtāna ezt zerze: hog mentvl
 iob lakasaba mikoron volna: tahat ac-
 koron az q koporsoianac kqmúues me-
 stori: hoznanac qeleibe kvlqmb kvlqmb
 zÿnÚ [.]jaruan⁵ kqueket: es ezt mondanaiac qneki:
 15 o felsegqs Łazar: a halal Bizontalan:
 azert valazd el minemú zÿnÚ maruā
 kqbq akarod atte koporsodat valla-
 nod: es ezt ez okert tette vala: hog az q
 halalanac napiat: mendenkoron elme-
 20 ieben vallanaia: es hog az q orzagan-
 ac nepet alazatosaggal birnaia q ·:
 touaba vg oluastatic: amaz nag zoltan
 kÿralrol: ki az q zemfedelet mend az q
 telles orzagan zerent zerte elhordoz-
 25 tata: es nag felzoual meg kaialtata:
 hÿrdettete: hog mēd az q kÿrali kenŁe-
 bq: sēmÿt egebet tqbet elnem vinne:

¹ A *ta* a rövidítést jelző pont fölé van írva.

² A scriptor először a pirossal kihúzott *nac* *c*-jét javította *t*-re, majd a *t*-t fölé írta.

³ Az *ac* a rövidítést jelző pont fölé van írva.

⁴ Késői kéz a *Ł*-t *C*-re javította és az *a* betűk fölé vesszőt tett.

⁵ A szó betoldójellel jelölt lapszéli betoldás.

quele: o and...
myt hasnabrac...
eb ag egypt: mitoron agt ag...
ragagat: pio soga tegodes alle...
dbermeg nem segetnet...
uastatic nevinenb vitez rot: K ago age
metlet a...
vala: eb mepseget kelfeteb ag agon:
bet zondvolest tesnet vala: eb mitoron fo
vella vala omagat iob oddalava: ebb
oe meg industalic vala ag iob fetze va
to bez: eb est vaialtia vala: monbuan:
bala: eb mitoron pi: forbilla vala om
agat ag val oddalava: tahat amasic
pyp eb meg industalic vala: eb est mon
ga vala: potot: eb est anabobaxet totte
vaba: hog a hatadmar pefer v seget: eb a
porlot: menbentoron zemejner elotte val
panaia...
at heli: met nem tuoga emder golot
hat meg: agba ag: auag a mezon: hag
ba: auag a fanto foldon: vean eh: auag
exdpen: auag Popor soga temettetic
eg ee: auag vabar madaxar emez
fic eh meg otet: anabobaxet ag indiaz

Dndot
Eingh

Zls

- hanem Էac ez eg zemfedelet: vinneie el
 quele: o anākokaert kegetlen Bÿvnoš:
 mÿt hasnalc tenekod akoron: az aran:
 es az ezvsth: mikoron azt az ydegonoç el-
 5 ragagac: kic soha tegodet atte zÿksego-
 dbe: meg nem segelnec q touaba vg ol-
 uastatic neminemÿ vitezrol: ki az o aga
 mellett afalba: ket kepoket Էenaltatot
 vala: es mestorsegel ketfelol az agon:
 10 ket zondvlest tesnec vala: es mikoron fo-
 rditta vala omagat iob oldalara: ebb-
 ol meg indultatic vala az iob felol va-
 lo kep: es ezt kialtya vala: monduan:
 halal: es mikoron ke: forditta vala om-
 15 agat az Bal oldalara: tahat a masic
 kep es meg indultatic vala: es ezt mon-
 ga vala: pokol: es ezt anākokaert totte
 vala: hog a halalnac keserÿseget: es a
 poclot: mendenkoron zemeÿnec elotte val-
 20 lanaia: q Masodzer igon soc ahalaln-
 ac hele: mert nem tugga ember holot
 hal meg: agba eh: auag a mezon: haz-
 ba eh:¹ auag azanto foldon: vԷan eh: auag
 erdoben: auag koporsoba temettetic
 25 eh el: auag vadac madarac emez-
 tic eh meg otet: anākokaert az Indiaÿ

¹ Az *eh* a bal margóra pirossal írt betoldás.

es gregorius magister magister et beatus
pater magister beatus demaga et mag
ter magister beatus ahabba plitler
et magister beatus scut: a iudocmas elso
byata: alyta vata omagat aq oha
fi agaba: es aq o iudocmas beatus
mag hatm: es iudocmas beatus
es demaga egebepeh tortener qneti
hatalor: o anato haert vq ic vata
a seneta curalliguar: vizontalan ege
en edel jzetq fiam curalliguar: m nemo
helon var tegedet a hatat: te re: qe
vite ember leuendej medon helon qe
entp tepen felled q egrigniol ezebe
votte vata a hugo doctor: fi alyratnar
aq o attyanar a domasa nel pot: vata
ba ton: mellet meg tuduan a potat: aq
o attya: vata epuetpt a monastornac
a patyagaz: moduan qneti: hog ha aq o
fiat qneti haza nem a parmaia vata
bent meg egebetneie a monastort: legvi
tan aq apat hog esi hatat vata
aq yfuerf: es momba annac: en edel je
zetq fiam hugo: jzetq tenetp atte cel

- kýral: hýzi¹ vala ɔnɔnmagat az aranas:
 es ɔngɔckel mendenfelɔl meg ekesvlt
 palotaban meg halni: es demaga az nag
 alexander ʘazartul: ahadba ɔlettet-
- 5 ec meg: touaba Saul: azidoknac elsɔ
 kýrala: alýtta vala ɔmagat az ɔ ha-
 zi agaba: es az ɔ zvélynec kezeýben
 meg halni: es vgan ezɔnkepen absolon:
 es demaga egebkepen tɔrteneɔ ɔnekic
- 10 halaloc: o anākokaert vg ir vala
 a senaka luellusnac: Bizontalan egē
 en edes zeretɔ fiam luellus: minemý
 helɔn var tegedet a halal: te ke: ha
 Bɔlc ember leiendez: mēden helɔn eg-
- 15 enɔ kepen felled ɔ ezt igɔn iol ezebe
 vɔtte vala a hugo doctor: ki akýralnac:
 az ɔ attýanac aldomasa nelkýl: Bara-
 tta lɔn: mellet meg tuduan a kýral: az
 ɔ attýa: Boatta kɔuetɔt amonostornac
- 20 apattýahoz: mōduan ɔneki: hog ha az ɔ
 fiat ɔneki haza nem akarnaia Boat-
 tani: meg egettetneie a monostort: legot-
 tan az apat hog ezt halla: Boatta
 az ýfiuert: es monda annac: en edes ze-
- 25 retɔ fiam hugo: zvcseg tenekɔd atte at-

¹A kései kéz a z elé s betűt húzott be.

...
 er ed hvar vagn: emet felde es u
 go: te uter h... edolog... gaggad
 og emagam felde hesser meg az en
 atyam nar: mettet az apat meg eng
 eduen: a byrat a monistorba men: te
 ruen az q fiat az apattul: logotten az
 yfia az q atyanar eleibe ia rula: es
 illen modissagal zola pneti: monduan
 en edes zerefo atyan: og toruen vagon
 atte orzagodban: es ha atyruent byu
 es ges: es kiorfed atte orzagod...
 tagat timeg... ezertof: es teueted
 es vidagra megal: emet felde az atya
 nel az toruen fiam: felde a fii es mo
 da: hos az yfiu oflan gamar hael meg
 mi kepen a ven: emet moda az atya: og
 toruent en elnem torsetom: mi foron
 ez segon: var az ifem hatalom alata:
 tabat moda a fii az atyanar: aze r h
 miert hog meg hallat: es nem tudom
 mi foron: sem hofot: sem minemv hactel
 ta e zezem emagam at a ha fudra:
 mastar: foyadandora: mettet haluan

- yadhoz mennöd: mert egebkepen mýnc-
 ket el akar vezteni: kinec felele eh-
 go: kerlec hog edologban haggad h-
 og emagam felelhessec meg: az en
 5 atýamnac: mellet az apat meg eng-
 eduen: a kýral a monostorba mene: ke-
 ruen az  fiat az apattul: legottan az
 ýfiu az  attýanac eleibe iarula: es
 illen modissagal zola  neki: monduan:
 10 en edes zeret atýam: eg truen vagon
 atte orzagodban: es ha atruent kýu-
 ezthed: es kitrhed atte orzagodbol:
 tahat kimegc ezerzetbl: es teueled
 ez vilagra megc: kinec felele az atýa:
 15 mel az truen fiam: felele a fiu: es m-
 da: hog az ýfiu ollan hamar hal meg:
 mikepen a ven: kinec mda az atýa: ez
 truent en elnem trhetm: mi koron
 ez legn: ak az isteni hatalom alath:
 20 tahat mda afiu az atýanac: azerth
 miért hog meg hallac: es nem tudom
 mikoron: sem holot: sem minem halal-
 lal: zerzem emagamat a halalra:
 mastan fogadandra: mellet haluan

berzetta meg marudji azert mert
senki nem tudja. miron meg had
ken mitpen sem fogot: Se Vizonsagob
menden ember hog meg had: az La
monga stent Bernad Doctor: semmi
nynzen Vizonsagof a halatnae: sem
valami Vizontalanb: a halatnae
oraianae a har madzor a halatnae
modisaga. mert senki nem Vizons mi
pen had meg: iol efauas gonofut.
Nektelen halatnae efauas ezen: net
uer: hofu forfagnac myatta efauas
almaban: auag eges Pennae: og dem
aga: Jofus hog meg hallon: ana for
aert hijzi vata a stent anastafut ma
rtir: hog rufus: ext: az ellenjegochue
ijenteb meteltetnet: eb Penanua
Perinala ezt tem: eb demaga guffae
foytater meg: touaba nero La zar.
hijzi vata: nem oltan cetele net meg
harem: eb demaga gnyomaga qte meg
magat: arca maga stent Bernad 90:

Hegala

- a k̄yral: elmenē: es az ɔ fiat haga a
zerzetbe meg maradni: azert mert
senki nem tugga: mikoron meg hal:
sem mikepen: sem holot: de Bizonsagos
5 menden ember: hog meg hal: arra
monga scent Bernald doctor: semmi
n̄yn̄en Bizonsagosb a halalnal: sem
valami Bizontalamb: a halalnac
oraianal q harmadzor a halalnac
10 modissaga: mert senki nem Bizonos mi-
kepen hal meg: iol eh: auag gonosul:
hertelen halallal eh: auag ezen: nel-
uen: hossu korsagnac m̄yatta eh: auag
almaban: auag egeb kennal: es dem-
15 aga: [.jiz̄osagal¹ z̄vkseg hog meg hallon: an̄ākok-
aert h̄yz̄y vala a scent anastasiuſ mar-
rt̄yr: hog cristus: ert: az ellenseḡoçt̄ul:
yzenked meteltetnec:² es keuanuan
keriuala ezt l̄eni: es demaga gussal
20 foytatec meg: touaba nero Łazar:
h̄yzi vala: nem ollan ectelen̄vl meg
halni: es demaga ɔn̄ɔnmaga ɔle meg
magat: arra m̄oga sc̄et Bernald do-
∴

¹ A szó betoldójellel jelölt lapszéli betoldás.

² Az utolsó betű olvasása bizonytalan. Javított betűnek látszik.

tor: vizon sagod / 25 / 125 / 13: A: 308
alan: auag mison. aliaj horotime
et mendenot a hatul tegod lej: tegod
et var: de te ha dytt leienbez: meden
helon qtet rezon varod 5 a nabolact
oludstic eg polda: neminem o tyralz
of: Pi menden foro az o pnosagyt: eb y
toner i tele tyt 3 vuedi: eb uede vyeti
vada: eb sem bepen nem meuet get vala:
Pi ag o attiafiatul meg perbette ter
mnetoktaeri zomoro gna: Pefex gne
illen igon nagon: nem akara oneti en
ner obat meg ielontem: de volatta
ag o attiafiatar kapuia elei de tro
m bitasokat: mel az orzagnat zoba
sazent: halalnar vizon sagas iege va
pa enebutana mitobn a tyralnar
attiafiat tyralhoz vitetot vofna az
tyralnar a ba kalljabal meg mezit
telemitte ter: eb a tyralnar neg vi
tegi: neg mezitelen torrel for nif
veuer qtet: parantia a tyral: hog
heged vsq: laltosoc: kyn tor nasoc: syp
of: eb egjed viga sag tauoc vigaft

- ctor: Bizonsagos hog meg halz: Bizont-
 alan: auag mikoron: auag holot: me-
 rt mendenýt a halal tegod lez: tegod-
 et var: de te ha Bqlc leiendez: mēden
 5 helon qtet kezon varod q aṅakokaert
 oluastatic eg pelda: neminemý kýralr-
 ol: ki mendenkorō az q gonossagȳt: es is-
 tēnec iteletýt zvuebe: elmeiebe viseli-
 vala: es sēmikepen nem meuetthet vala:
 10 ki az q attýafiatul meg kerdettetec:
 minekokaert zomorogna: keserogne
 illen igon nagon: nem akara oneki en-
 nec okat meg ielonteni: de Boatta
 az q attýafianac kapuia eleibe tro-
 15 mbitasokat: mel az orzagnac zoka-
 sazerent: halalnac Bizonsagos iege va-
 la: eṅekutana mikoron a kýralnac
 attýafia: a kýralhoz vitetot volna: az
 kýralnac akarattýabol meg mezit-
 20 telenittetec: es a kýralnac neg vi-
 tezi: neg meztellen tōrrel kōrnól
 veuec qtet: paranola a kýral: hog
 hegedvsok: laltosoc: kýntornasoc: syp-
 osoc: es egeb vigasagteuoc vigast-

⋮

allhauðar okkinn foron af lígum þessu
es þu noru votna meg þessu a þyril
imle nam vigadna þess felele imle
þess meuetþess auag þrúðgetor af
ulleten allapatþan felele a þyril
maðan meg felelor atte þess þess þess
legottan þessanota hog þess meg of
þessnaia: es móða oneti: ha te sem
þessnaia nem tudor enellenom: felel
enellenom: imle foron te atijad fia leger
af istent nem þess enellenom felel
þess nað for onof sagoda þessnaia læt
emagamaf of istent felel þess enellenom
nem atijam fia elot: þess menþess þess
þessnaia elot a þessnaia tudnon þess
hog þess þessnaia vadnar: meliet me
þessnaia felel þess meg rektent þess unþess
rt: þessnaia me: a þessnaia felel me
melle þess þess: a þessnaia þessnaia felel
me: af þessnaia ite þessnaia felel me: es
menþess þessnaia þessnaia: a þessnaia
me: a þessnaia þessnaia: a þessnaia þessnaia
þessnaia felel þess: me: menþessnaia

- alnaiac tet: mikoron az igon felne:
 es zomoru volna: meg kerde a kyral:
 mire nem vigadna: kinec felele: mike-
 pen meuethetok: auag rlhetoc: ez
 5 illeten allapatban: felele a kyral:
 mastan meg feleloc atte kerdesodre:
 legottan paranola hog tet meg ol-
 doznaiac: es moda neki: ha te semi
 Bynodet nem tudod en ellenom: felel:
 10 en elttem: mikoron te atyadfia legeg:
 az istent nem kelle enkom felnom:
 ki nag soc gonossagocba: Bynosnec lato
 emagamat  scent felsegenec eltte:
 nem atyamfia elt: de mendenknec
 15 teremteye elt  touaba tudnonc kel:
 hog neg dolgoc vadnac: mellec men-
 denknec feltte meg rettentnec embe-
 rt: tura mynt: a bynknec felelme:
 melleket tot: akesor halalnac felel-
 20 me: az vtolso iteletnec felelme: es
 menden dolganac zamadasa: arra
 moga a scent Ieronimus doctor: akar
 egem: akar gam: akar valami dol-
 got egebet tegeg: mendenkoron¹

¹A masodik bet utn nagy ntafolt van.

tattatit: chitp: ag en fucey: t...
edym: ez vetter: ...
to hal' uttar: iijietor: iten: itelan re:
vogan a jon stit Jeronim' doctor mo
ga: valamenejer: banfor: a napot meg
gondofom: men' annefor: telles zoue
muel meg vetteror: a touaba heje
ozer ahalalnat allapattya: mert se
nti nem tugga: minemv allapatta: uij
on ahalalnat mivatta: hog ha bar' goz
atta es: auag a di' q' seje: mert med
a poganor: es eretnetor: al' yttar q' ma
gotat io allapatta iutnyor: es dema
ga nem igertepen lezon: men' denestve
fogua a vizon vereztyenot: iollegat tug
gat q' magotat hitner io allapattvaba
tenyor: mert men' deneket gijner: me
ketet hizon anja stit esqaz dema
ga nem tuggat: hog ha legener ama
lastvan meg maxaduan meg gela
dot: auag nem: an' a' ko' kaert v' mod
a' bolc: v' p' quener kiten: edic v' stede:
senti nem tugga esem: hog ha g' v' se
je: auag j' eratete legon melto: an

- lattatic ēnēkōm: az en f̄vleȳmbe zeng-
edōzni: ez rettenetōs zozat:¹ kelletōk fel
t̄v hallottac: iōȳetōc istēnec iteletire:
vgan azon scent Ieronimȳ doctor mō-
- 5 ga: valamenezet hanzor: a napot meg
gondolom: mend annezor: telles z̄vue-
mmel meg rettenōc q̄ touaba nege-
dzer ahalalnac allapattȳa: mert se-
nki nem tugga: minem̄v allapatra iuss-
- 10 on ahalalnac mȳatta: hog ha karhoz-
atra eh: auag a diūosegre: mert mēd
a poganoc: es eretnekōc alȳttac ōma-
gokat io allapatra iutnȳoc: es dema-
ga nem igeckepen lezōn: mendenest̄v̄l-
- 15 fogua a Bizōn kereztyēnōk: iollehet tug-
gac ō magokat hȳtnec io allapattȳaba
lēnyōc: mert mendeneket hȳznec: me-
lletet hȳzōn anȳa scent eghaz: dema-
ga nem tuggac: hog ha legenec a ma-
- 20 laztban meg maraduan meg halā-
doc: auag nem: anākokaert vg mōd
a Bōlc: kōnōuenec kilen̄edic rescebē:
senki nem tugga egem: hog ha ḡv̄lōse-
gre: auag zeretetre legōn melto: an-

¹ Az első z javított betű.

ni p. v. zert es mendenotat fogotte in-
kud, elendy: o anap. zert mend to
vhar: o vener: o menden ficiat. es azo
mallator: es mend to zig viragoc: te ten
letoc igyn iol meg atto allapattolat
hog iariator mastan a matalzozan:
es mel foggetoc abba meg maradn
otoc: mert valati atar iol meg har
hi: zozog hog iol elon: mert stent seu
minus doctor nac modasazent. zajez
es gonosue elot fogye: kac alig vege
ztetic ageel io halallal: o meg valult
vegeteen vionofoc: vegetoc eszotocde a
stent pae apastae regulaiat: mellet m
es irt: galatam deliecter irt leuelle
ner hatodic vesteben: migler vort nu
uonc egem: mouel foggotoc wt: meti es
iq az ey: tuna mynt a halal nac na
pia: mitoron senti nem muncraetod
zatic: mert sentit egedet nem oeuu
sonc: hanem kac atocuaijt: az edet
yhus mellet foggyotoc: halalanac idien
meg tartat: es veupzotet: o anapotae
rt emder: fel vettek jnod: anapotae

- nakokaert ez mendenoknec kozotte: inc-
kab felendõ: o anākokaert mend t̃v
yfiac: o venec: o menden firfiac: es azzo-
niallatoc: es mend t̃v ziz viragoc: teken-
5 ⊃etoc igõn iol meg att̃v allapattokat:
hog iariatoc mastan a malaztban:
es in⊃elkõggetoc abba meg maradn-
otoc: mert valaki akar iol meg hal-
ni: z̃vkseg hog iol ellõn: mert scent Iero-
10 nimus doctornac mõdasazerent: zaz ez-
er gonosul elõk kozz̃ṽl: ⊃ac alig vege-
ztetic egel io halallal: o meg vakult
kegetlen B̃ỹnõsõc: vegetoc ezõtocbe a
scent pal apastal regulaiat: mellet m-
15 eg irt: galatem beliecnec irt leuele-
nec hatodic resceben: miglen ṽdõt va-
llonc egem: m̃vuelkõggonc iot: mert el-
iõ az ẽy: tuna m̃ynt a halalnac na-
pia: mikoron senki nem munckalkod-
20 hatic: mert senkit egebet nem olua-
sonc: hanem ⊃ac atoluãyt: az edes cr-
istus mellet f̃ṽggõttec: halalanac ideien
meg tertet: es ṽduõz̃ṽltet: o anākokaer-
rt ember: fel vetkõznõd q anākokaer-

it vq stuaftac: hqg vata h... H/ha
Pyrat: mee a h...
gundolaffinar okact: mendenekuefo
gna meg jaradut afot vata: es igyn ga
korta gomc vata: es oelymynt epe nel
Pyl ve vata az azbalnat: minetotae
xit az q attyafic: trefae vata puele:
es a Pyrat: trombitafokat bokatta az
q attyafianac hazah sz: halalnac ierje
iart: az nemzenc ferjesezerent: es meg
fogattater: es ahalaeva valotnac ty
megebe vetteter: es mondattatic vata
pneli minden napon: joenap meg plettatyl
es koto vata pneli a Pyrat: for dragala
tos ruhakat: nag onpovsepp etteket:
es eges elseppet soltakat: joegakat: jo
lgato leantokat: nag vrapat. Sic vigaft
balnair otet: es az nag zomorusagal
veualz az azbalnat: es nem kellan va
fa emi: malggz attyral vemellen: moda:

- rt vg oluassuc: hog vala neminemv
 kýral: mel a halalnac zonetlen valo
 gondolattanac¹ okaert: mendenestúlfogua
 meg zaradot: asot² vala: es igon ga-
 5 korta gonic vala: es olýmýnt eze³ nel-
 kvl vl vala az aztalnal: minekokae-
 ert az o attýafia: trefal vala quele:
 es a kýral: trombitasokat Bolatta⁴ az
 o attýafianac hazahoz: halalnac iege-
 10 iert: az nemzetnec⁴ zerezesezerent:⁵ es meg
 fogattatec: es ahalalra valoknac to-
 mlol.ebe⁵ vettetec: es mondattatic vala
 oneki menden napon: holnap meg olettetol:
 es kóld vala oneki a kýral: soc dragala-
 15 tos ruhakat: nag gonqrvsegos etkeket:
 es egeb elesegoket sokakat: zolgakat: zo-
 lgalo leanokat: nag vrakat: kic vigas-
 talnaiac otet: es az nag zomorusagal
 vl uala az aztalnal: es nem keuan va-
 20 la enni: melhoz akýral Bemenuen: möda:

¹ A késői kéz pont helyett y-t írt a u után.

² A szót a késői kéz áthúzta.

³ A z elé a késői kéz hosszú s betűt húzott be.

⁴ A t-t az eredeti scriptor szúrta be a szó fölé.

⁵ A késői kéz a e-i e-re javította.

Ugyanmian: nemi nem egy: a bűnös prutj. es
az felelet: mit tepen a bűnös en. ha hotna
pon meg dol galnom: es a bűnös monda
on es a bűnös meg gondoluan amaga
mat mendertoron meg halandonas: az
ext nem vigadgator: a bűnös axt og
* pondattatic bogt yonqueneq neguenod
resteren: o halat: mel igpn Referv atte
amletogtetod: a hamis embernek: de
it amede terdes tamab: minetovact
apaxta egem az edes vr ifter: amde
*ner az o hatalarol ezket vizonta
lancar em: tunc mint: az vdot: a hely
a halatnar modiffagat: es alla patijak
ore rea felet stent itafdeli hanvicus
mestor: hog enis fogossegod ota ez: mi
et igertepen exdomt lenhij: es a gae
hlnar emeret lensage: hafnalarosó e
*bernek a vertkener: es vyonolner
vblauozabafara: es iozagolnar gote
fere: vetelesere: kimer myatta iutgat
anc az orok eleve: es ez meg mutatta

- atÿamfia: mire nem ezöl: es nem őrulz: es
az felele: mikepen ehetom en: ha holna-
pon meg kel halnom: es a kÿral monda:
en es atÿamfia meg gondoluan emaga-
5 mat mendenkoron meg halandonac: az-
ert nem vigadhatoc: anākokaert vg
mondattatic Bōlc kōņouenec neguenōd
resceben: o halal: mel igōn keserŷ atte
emlekōzetōd: a hamis ember nec q de
10 it emelle kerdes tamad: minekokaert
akarta egem az edes vr isten: embe-
rnec az ō halalarol ezōket Bizonta-
lānac lēni: tunia mÿnt: az ŷdōt: a helt:
a halalnac modissagat: es allapattÿat:
15 erre rea felel scnt irasbeli henricus
mestōr: hog enēc kōzōnsegōs oka ez: me-
rt igeckepen erdōml lennÿe: es ahal-
alnac esmeretlensege: hasnalatosb e-
mber nec a vetkōcnec: es Bÿŷnōknec
20 eltauoztatasara: es iozagoknak gÿtte-
sere: keresesere: kicnec mÿatta iuthat-
onc az ōrōk eletre: es ez meg mutatta-

tic for-~~al~~ctat: elf. ot: otostaginat me
eg tetentesenes. ~~ta~~: mest iguctepen
mber otostan meg tetenti omagat: es
hözza tat magagöz: hog a galactie
meg ne kalatasser: mest imext gög vi
zontalan: mitoron: es holdet had meg: cas
ag mitopen: demaga vizonos edde: hog
ha halatob ayvnde had meg: tagat se
pcti eltarhovic: ezt mendenboron eze
de veuen: o postagga^e meg taritya: hog
ptet a halat meg ne lalla: foglatua
ptet a vyvntner allapattada: es iger
pepen penitencia tartatra mottatic
mosodic zorgalmatos dolognar otkam
lit minepotact ember vizontalan ag
halatnar oraiarov: mctab zorgalmat
ob: ietefden ha io: es iozagob ember: hog
funan ne lellyogget azorbe: mellet it
ner az eletmet tebelletessere: mest ha
ez illeten ember vizonos dozna a halat
rov: auag az vduissegrov: tagat abigo
dalombol taltedben tenheic aziot: es to
uctpozuen az utatmat: es afizatef: meg
hisse bitencie arra monga stent gergo

- tic soc okokkal: első ok: okosságnac me-
gh tekentesenec oka: mert igeckepen e-
mber okosban meg tekenti ömagat: es
hözza lat magához: hog a halaltul
- 5 meg ne elalattassec: mert miért hog Bi-
zontalan: mikoron: es holot hal meg: au-
ag miken: demaga Bizonos ebbe: hog
ha halalos Bývñbe hal meg: tahat or-
őcke elkarhozic: ezt mendenkoron eze-
- 10 be veuen: okossággal meg tarttýa: hog
őtet a halal meg ne elalla: foglaluā
őtet a Bývñőknec allapatába: es igec-
kepen penitencia tartasra indittatic:
- 15 masodic zorgalmatos dolognac oka: m-
ert minekokaert ember Bizontalan az
halalnac oraiarol: inckab zorgalmat-
os: ielesben ha io: es iozagos ember: hog
tunian ne ellekőgvec ezőcbe: mellek il-
nec az életnek tekellertesegere: mert ha
- 20 ez illeten ember Bizonos volna a halal-
rol: auag az vduősegről: tahat a bizo-
dalombol restebben tenneie az iot: es kő-
uetkőzuen az iutalmat: es afizetest: meg
kússebittencic: arra monga scent gergől

Doctoriamus te amant. cum ysalon f
nac napuat. ef mexat dimer axtata mo
netpnc tēni. hog imporon mendenforō
nem tudattatic. mēdenforō rokonfozce
nec hýtsec tēni: eš emueel emder bu
zgoſagofš tezon amuntata: menueel
šigontalanš az p hýuatataxot. mest
a ſolga: eš a ſolgaš dām. az p vianac
vduaraba: emueel inctas ſopouen:
auag egeš drolgot teuen: muntata pō
dic: menueel inctas az p vianac az
onianac iquetýxol šigontalan: haxma
dic: meg vantanac hýomaxitafanac
oša: mest agnozoc: ha tudnaiac pma
gotat hog ſokaiyctan elner. vatorſau
pſtan vantanaiac meg aš edes iſteit
eš zaſadban vetkoz nener: vaf pōuwi
teſti gpnquſegde: mest ha maſtan eš
mporon legener šigontalanoc. De me
ſa: kac x hoſſu elatner remenſage alat
agonozoc vatorſage vetkoz nec: mōš
lian: enſrutana vlenſegoncle ezo pōe
ešeg penitenciat tartſatont a ſextſ
luaca vagon vqlc pōnquener hýenleš

- doctor: āmv̄ teremtcnc: āmv̄ halalonk-
 nac napiat: esmeretlennec akarta mv̄-
 nekõnc lēni: hog mikoron mendenkorō
 nem tudattatic: mēdenkorō rokonkõzel-
 5 nec h̄yettesec lēni: es enneuel ember Bu-
 zgosagosb lezõn a munckaba: meneuel
 Bizontalamb az õ h̄yuatalarol: mert
 a zolga: es azolgalo lean: az õ vranac
 vduaraba: enneuel inckab sõpõruen:
 10 auag egeb dolgot teuen: munckalko-
 dic: meneuel inckab az õ vranac azz-
 orianac iõuet̄yrõl Bizontalan: harma-
 dic: meg Bantasnac nõmorittasanac
 oka: mert agnozoc: ha tudnaiac õma-
 15 gokat hog sokaiglan elnec: Batorsag-
 osban Bantanaiac meg az edes istent:
 es zabadban vetkõznec: v̄reskõduen
 testi gõnõrúsegbe: mert ha mastan es
 mikoron legenc Bizontalanoc: dema-
 20 ga Ꞥac a hossu eletnec remensege alat:
 agnozoc Batorsagal vetkoznc: mōd-
 uan: enēkutāna vensegõncbe ezõkrõl
 eleg penitenciat tarthatonk: azerth
 iruan vagon Bõlc kõnõuenec kilenꞤed

reft bier nact ~~...~~ circa ...
Demitepen ahasbar meg fogadhatnac
ahoroggat eb mittepen a mada ...
meg fogadhatnac atpree. igectepen fo
gatnac meg emberet agnoz vobben
mel nag hestebefeged preciaior io
Negedic io jagod zeretemes ota met
ha tudnias emberet az q halalo
nac napiat. itenes zereteti ope nan d
tan io jagodon laktatnanac letetepeni a
iohat: eb etauozni agnozhu. de mitas
feletpidope: met a vizon vobiglan mud
mitoron vettoznene: iletiben agnozoc
eb vegeretie mitoron imar a halalenac
idie roponyozel voena: tunnias qma
gotat touaba nem vettoz getni: eb or h
annias el a vizot: eb es nem voena ord
emp: met atter fogatnac felte medge
turnene meg: eb lac ejet tennier az
iohat: eb igectepen nem voena ordomob
anna rotuert vg mod stent agoston
doctor: mioda nag felm a pent: az al
nac zolga. eb ategellen toluaj eb ezt

- resceben: nem tugga ember az օ vegeth
demikepen ahalac meg fogattatnac
ahoroggal: es mikepen a madarach
meg fogattatnac atօrrel: igeckepen fo-
5 gatnac meg emberec agonoz ւճօben:
mel nag hertelensegel օreiaioc io օ
Negedic iozagos zeretetnec oka: mert
ha tudnaiac emberec az օ halalok-
nac napat: istēnec zeretetibօl nem ol-
10 lan iozagoson lattatnanac ւelekօdni a
iokat: es eltaozni agonoztul: de inckab
felelօmbօl: mert a Bizon ւճօiglen mend-
enkoron vetkօznenec: ielesben agonozoc:
es vegezetre mikoron ւմար a halalnac
15 ideie rokonkօzel volna: tunnaiac օma-
gokat touaba nem vetkօzhetni: ekor h-
annaiac el a Bյւնտ: es ez nem volna erd-
emօs: mert a karhozatnac felelmebօl
ternenec meg: es ւac ezert tenneiec az
20 iokat: es igeckepen nem volna erdօmօs:
annakokaert vg mօճ scent agoston
doctor: miւօda nag felni a kent: az al-
nac zolga: es a kegetlen toluay es ezt

tezinem nag dolag f... Be igon
nag dolag zerem az igazsagot az aff
je teltöpe tem az iotat: es eltauztat
ni az ifem vallat: mastan Pe: mest em
ber vizontalan a halatnac ideierpe:
ha meg ter: mtabd aferatet nec iozaga
"Boe vizonittatic meg term: mitepen az
Pi mitolon egessege vagon: es penitenc
iat tact: kellemetpö ifener: es vator leg
ofö: hognem az Pi vebag: afor tact pen
tenciat: azert tact afor penitenciat m
itolon egessege vagon. ha ectepen teg
mondom benepeö hog vator leg: mest
penitenciat taktottal az vöpen: melbe
vettoz gattal volna: ha be afor afor
penitenciat tactanod: mitoc ymar nem
vettozhetpe: agagatte elatpöner vega:
a vizont gattanac el tagget: nem
te dzotat a pödic vashozatnac elta
uoztatafunac ota: mest ectöpe hog em
bier tubnaitat p magotat vöid vögn
mag halatnac: ha annatvöptt. for vizin
pöbe elbeer volna: tahat kettöge epe

- tezi: nem nag dolog felni a kent: de igon
nag dolog zeretni az igassagot: az az:
zeretetböl tēni az iokat: es eltauoztat-
ni az isteni Bantast: mastan ke: mert em-
5 ber Bizontalan a halalnac ideieröl:
ha meg ter: inckab a zeretetnec iozaga-
bol Bizonittatic meg terni: mikepen az
ki mikoron egessegbe vagon: es penitenc-
iat tart: kellemetösb istēnec: es Batorsag-
10 osb: hognem az ki Beteg: akor tart peni-
tenciat: azert tarc akor penitenciat m-
ikoron egessegöd vagon: ha eckepen tez:
mondom teneköd hog Bator lez: mert
penitenciat tartottal az údöben: melbē
15 vetközhettel volna: ha ke: akor akarz
penitenciat tartanod: mikor ȳmar nem
vetközhetöl: az az: atte eletöd nec vegē:
a Bývñok hattanac el tegödet: nem
te azokat q ötödic karhozatnac elta-
20 uoztatasanac oka: mert ebböl hog em-
berec tudnaiac ömagokat rquid údön
meg halnyoc: ha annakelötte soc bývñ-
öcben eltenec volna: tahat ketsegbe ese-

¶ *¶ nec obit. vallanaia: alituan omnia*
¶ *¶ ut il quid vobden enne zamie: es: un*
¶ *¶ nag vjvngfext: vobanatot nem nyevget "*
¶ *¶ mi: ha te: remen tenies a vobanatot: meg*
¶ *¶ eb mas gonoffagba esnenc: mert ext "*
¶ *¶ elom nel vob tartananac penitenciat:*
¶ *¶ a stent pal apastanac modasa ellen: Pit*
¶ *¶ meg komajacnac irt leuetent tizyn "*
¶ *¶ ettdic restobem: oboffagbat valo leggn*
¶ *¶ agem: althi zolgalattor: mastan te: mert*
¶ *¶ vizonta lando: aha ta: croe: oboffagos pe*
¶ *¶ nitenciat vezner fel: med az q telles ele*
¶ *¶ tpenec ydicden: remen tenen elay vobtg*
¶ *¶ vallanyor: az edes ifentve az penitencia*
¶ *¶ tartafca: varuan a vobog remenfeget:*
¶ *¶ es ifenes iquetit a hatodit nag zomo*
¶ *¶ rusagnac pyrekeztefenes oka: mert ha*
¶ *¶ embet tudnaia ahalaenac ideiet: he "*
¶ *¶ let: es az q halalanac mogat: menden*
¶ *¶ napon iggn nag zomocufagot vallana:*
¶ *¶ eb me: gonof: menden q tegetfeget m*
¶ *¶ unctae: vobdniec: hog etta: lozta: naia*
¶ *¶ ahelet: es ez illen meg halafnac mogat:*

- snec okat vallanaiat: alituan qmagokat il roud vđoben enne zamu: es illen nag Bývňokert: Boanatot nem nyerhetni: ha ke: remenleneiec a Boanatot: meg
- 5 es mas gonossagba esnec: mert ertelom nelkvl tartananac penitenciat: a scent pal apastalnac mōdasa ellen: kit meg irt¹ romaŷacnac irt leuelenek tizon kettodíc resceben: okossaggal valo legon egem: attv zolgalattoc: mastan ke: mert
- 10 Bizontalanoc a halalrol: okossagos penitenciat veznec fel: mēd az q telles eletkneec ydeieben: remenluen eleg ydōth vallanyoc: az edes istentvl az penitencia
- 15 tartasra: varuan a Bodog remenseget: es isfēnec iquetit q hatodic nag zomorusagnac kyrekeztesenec oka: mert ha ember tudnaia a halalnac ideiet: helle: es az q halalanac mogat: menden
- 20 napon igon nag zomorusagot vallana: es mel gonosb: menden q tehetsgeuel m-unckalkodneiec: hog eltauoztatnaia a helt: es az illen meg halasnac moga

¹ A szó a sor fölött van beszúrva pirossal.

es ad hoc... et ab alia...
venit... magis...
• Venit... magna...
voena: Demaga...
uana: mag...
z... me...
tudine: ha...
hetedie...
ota: mert...
ab...
as...
elog...
Uet...
q...
l...
az...
pt...
es...
uen...
Uet...
a...
feta: me...
ene... una...

- es igeckepen: istēnec akarattya ellen
vetneie qmagat: es mendenestvlfogua a-
karattya nelkvl halna meg: mel gonoz
volna: demaga mikoron vronknac za-
5 uanac: nagy qr̄mel kellene enggedn̄c:
ezqcbql meg teell̄yc: hog nem zvksegh
tudnonc: halalonknac oraiath q̄ :
hetedic es vtolso: az isteni ymadsagnac
oka: mert sokan hog Bizontalanoc: inck-
10 ab aytatossagal keryt istent: az q napokn-
ac hossusagaert: hog iokat tehessenec: es
elegkepen penitenciat tarthassanac: me-
llet nem tenenec: ha Bizonosoc volnanac:
azert hog inckab adassec az isteni fele-
15 lomnec: es az ymadsagnac oka: akara
az edes isten: Bizontalanac leni az yd-
qt: mert gakorta ember meg korul:
es legottan istenhqz folamyc: konqrog-
uen vr istēnec: hog iamborra lezon: me-
20 llet nem teēne: ha Bizonsagal tudnaia elt-
auoztathatni: arra mōga a dauid pro-
feta: meg sokasultanac az q korsagoc:
ēnekuāna elkqzelittqttenec: tuna m̄yt:

Itten hof: es igertepen neg k...
aper ezt az edes isten igy iol tpte cr...
es errol peldane vagon: a stent a...
etefiben: mitepen neminemv stent k...
mitoron vement volna es varasba es
neminemv gataemas feledalgnec: es
Pasdag emberner Kapuia elot fevet
volna: si a halasnac utolso oraian va
la: yme lata neminemv rettenetq feve
te louakat: es nag rettenetq fetete em
derer vther vata a louaton: es vadia
tozes horgolat az q vezgebenes igu
in a kapuhoz: aloua Pat viuué haguá:
es nag stitofsege a boroz vemenes
es a naualas mitoron ofet lata volna
vemenyge: Pezde nag ekossen Paia etam:
mondian: isten seget engomet: Pmer mon
banac az p... mast lotte ch isten
rot meg emetozs: mitoron monetone
adhat: mitottec inene es deglen: mire
nem tartottal penitenciat: mitoro agese
gde volta: es mitoron a haborusagolat

- Istenhöz: es igeckepen meg te¹ēyōc: mik-
 epen ezt az edes isten igōn iol tōtte q̄ ·:·
 es errōl peldanc vagon: a scent atyāc
 eletyben: mikepen neminem² v̄¹ scent atyā:²
- 5 mikoron Bement volna eg varasba: es
 neminem² hatalmas feiedelōm²nec: es
 kasdag ember²nec kapuia elōt levlt
 volna: ki a halalnac vtolso oraian va-
 la: yme lata neminem² rettenetōs feke-
 10 te louakat: es nag rettenetōs fekete em-
 berec v̄lnec vala a louakon: es valuā
 t̄vzes horgokat az o kezōcben: es iōu-
 en a kapuhoz: alouakat kyūūl haguā:
 ok nag syetetōssegel a korhoz bemenec:
 15 es aniaualas mikoron oket latta volna
 bemennyōc: kezde nag erōssen kialtani:
 monduan: isten segel engōmet: kinec mon-
 danac az orđōgōc: mast lōttel eh isten-
 rōl meg emlekōzō: mikoron m̄vnekōnc
 20 adattal: mittōttel mend eddeglen: mire
 nem tartottal peniteciat: mikorō egesse-
 gbe voltal: es mikoron a haborusagokat

¹Az első e betű talán i-ből van javítva pirossal.

²Az első a javított betű.

- gonoz zeren_ueket: es korsagokat fogattad:
mire vartad egem az vtolso orat ist-
ent ymadnod: es igeckepen Bo_uatuan
az q zaiaba: es az q z_uuebe vas horg-
5 ot: es igon nag soc faydalomal: az q
lelket derekabol kiunac: es pokolra
viuec: ya_y vezic azert a Bynosoknec:
mert mendennec igeckepen lezon dol-
ga q touaba peldanc vagon a Bodog
10 scent alamisnas Ianusrol: alexandria
beli patriarcharol: hog mikoron az
q koporsoiat _uenaltatnaia: soha nem
akara meg vegezni: ezt zerze: hog mi-
koron nag ielqs vnnepnapokon volna:
15 az q tiztessegebe: valaki akomvuesoc ko-
zzvl qhozza ione: es igeckepen modana
oneki: vram meg akoporso nem kez:
paran_uol_uad azt meg _uenalnonc: es el-
uegeznonc: mert nem tudod mel oraba
20 eliquendq az ory: es ezt azert tezi vala:
hog qmagat halandonac meg esme-
rneie: es keuelkqduen qmagat fel ne ma-

gastadina de hoo p' agat ment' or
de meg alagnia o anakom
per laso meg temagabat haland' or
es falled az edes ifentg ; douada po
uet' p'zic bezedon' nec masodic testa
t' n'ia uatub es p' serues halandosag
nat sofa sagarol: tubnon; kel hoo az
halalt egebet' nec p'zotte: p'rnvllac
menede ayonozotat: iales den hzon p'et
p'et' u' segg' p' c' p'zic fene segg' p' setit
tes auag v' segg' next ahacal eg
emder nec sem veduez: de iay mert
mendene p' haladra bezeyt mert
ha nem veduezot a stent' nec. nag
gal metos nem veduez a byv' p' p' n'
ic next lam v' mod stent' pal apustal
a halae: a bym' nec myatta ip' de e' p' n'
ac vilagaba: es enet' o' aert a halae
kattatic elos p' setat tartuan az p' p'
zeiben: mad letafal n'ia m' p' en' jofot
letafal' betm' sof: az arates nec ide

- gastalnaia de hog ɔmagat mendenɔk-
 be meg alaznaia: o anākokaert em-
 ber lasd meg temagadat halandonac:
 es felléd az edes istenth q Touaba kɔ-
 5 uetkɔzic Bezedɔnk nec masodic resce:
 a n̄yaualas es keserues halandosag-
 nac sokassagarol: tudnonckel hog az
 halalt egebeknec kɔzɔtte: kɔrn̄vlallac
 menebe agonozokat: ielesben tizɔnketh
 10 keserúsegɔk: elɔzer feneseɔs keselit-
 tes auag v̄ldɔzes: nert ahalal eg
 ember nec sem keduez: de iāy mert
 mendeneket halalra kezelyt: mert
 ha nem keduezɔt a scentɔknec: nag-
 15 gal inckab nem keduez a B̄ȳn̄ɔsɔkn-
 ec: Mert lam vg m̄od scent pal apastal:
 a halal: a B̄ȳnnec m̄yatta iɔtbe efɔldn-
 ec vilagaba: es en̄kokaert ahalal
 irattatic elɔs kazat tartuan az ɔ ke-
 20 zeiben: m̄éd lekazaln̄ya: mikepen zokot
 lekazaltatni a f̄v̄: az aratasnac ide-

lebertaria me qua assistit uernaed
doctor es vilagnac meq vtelasaro
perjet konoben: ahatal leuag egem
ahatal mendenetet meq qe: mel tes
te et: az iobbag vrapat meq nomo
lytia: es anag oruos doctorotat: ma
benetpn vralvodic: az nomosotne
vixodalmat tartva: es sentyt nem fel
a halat az yfiatit elragagga: es az
venotat: sentmer nem veduez: seneva
nony mestor es vg mod amelle: lucillus
kambuananac irt leueloben: m azon
vton meget mellon egebet mener: me
rt mi vagon tenetod: es toruanca julet
tel: sem te elso: sem vtolso: az tortent att
atjadnac: az anjadnac: az az elsopter
es lezon: teutanad mendenotner: o an
nato kact vduozvlandq telet: mond
meq enetpm holot vanac: adam: es
eva: holot matusael: holot vanac med
az oriasoc: hol a hatarmat alexander
holuagon az expt hector: vitez hoeluan

- ieben: arra monga a scent Bernald
 doctor: ez vilagnac meg vtalasarol
 zerzet kővben: ahalal leuag egem:
 ahalal mendeneket meg ől: mel tes-
 5 tbe el: az iobbag vrakat meg nomo-
 rýttya: es a nag oruos doctorokat: mē-
 denekőn vralkodic: az nōmōsōknec
 Birodalmat tarttya: es senkýt nem fel:
 a halal az ýfiakat el ragagga: es az
 10 venōket: senkinec nem keduez: seneka
 mewý mestor es vg mōd emelle: lucillus
 tanituananac irt leueleben: <m>¹ azon
 vton megel mellōn egebec mēnec: me-
 rt mi vagon tenekōd: ez tōruenre zýlet-
 15 tel: sem te elsō: sem vtolso: ez tōrtent atte
 atýadnac: ez anýadnac: ez az elsōknec:
 ez lezōn teutānad mendenōknec: o an-
 nakokaert úduōzvlendō lelec: mond
 meg ēnekōm holot vānac: adam: es
 20 ewa: holot matusael: holot vānac mēd
 az oriasoc: hol a hatalmas alexander:
 hol uagon az erōs hector vitez: hol uan-

∴

¹ Pirossal kihúzott betű.

nas mans a sagator es a k'ia to.
holuanac med az nag pogan volter
es verð jarzo mestrot. halot vanar med
az oruofor: mien de valatit meg jaba
dittot es az o tudomana: auag vasa
asfaga: auag hatatmassaga: arca
monga varur profeta: kponuener hat
madic testedan: vizaggattattanar med
es poltra zallottanar: es onetic he
koda egset tamatta nar anato kaer:
mit mongar texofas o hahal zmb
rekner meg amestoye: med a v'vmpo
pat hahalra tezeellit: a pariatok es
nem a pariatok es meg haltor de iau
konepð ha gonosut eeendey: asert o na
uakab ember: tery meg mastan next
vizon meg hady es nem esz orote
nasodzer kponve allia a halalt nar
ydomy zponvlag: hog es igaz legon: va
mong stent vaxnalo doctor: miloda do
hofð az emberi dognel: miloda yjonus
auag zorned: ameg hoet ambexnel.

- nac mend a Łazaroc: es a kÿraloc:
holuānac mēd az nag pogan¹ Bōllec:
es vers zerzo mestōrōk: holot vānac mēd
az oruosoc: miēmde valakit meg zaba-
5 dittot éh az ȝ tudomaria: auag kasd-
agsaga: auag hatalmassaga: arra
monga Baruc profeta: kōnquenec har-
madic resceben: kizaggattattanac mēd:
es pokolra zallottanac: es ȝnekic he-
10 lōcbe egebec tamattanac: anākokaert
mÿt mongac terolad o halal: embe-
rek nec meg emeztōye: mēd a Bÿvnošo-
ket halalra kezeltōd: akariatok éh:
nem akariatok eh: meg haltoc: de iaÿ
15 tenekōd ha gonosul elendez: azert o ria-
ualas ember: terÿ meg mastan: mert
Bizon meg halz: es nem elz ȝrōcke ȝ
Masodzer kōrnŷl allā a halalt: nag
ÿzonv zōrnŷseg: hog ez igaz legōn: vg
20 mon <g>d² scent Bernald doctor: miŁoda do-
hosb az emberi dōgnel: miŁoda ÿzonub:
auag zōrnieb: ameg holt embernel:

∴

¹ A *p* betű *B*-ből van javítva.

² A kihűzött *g* fölé van írva a *d* betű.

- kincc cletibe: vala kedues qlelese: le-
zõn halalanac idcien ýzonv rettenet-
õs tekenteti: vgan azon scent: Bernald
doctor monga: o riualas halando em-
5 ber: mōd meg enēkõm holot vannac ez
vilagnac zerctõy: kic enēkelõtte eg keu-
cs ýdõkõn nívuelõnk valanac: sēmi nem
maradot õbelõlõk: hanem eac hamu:
es fergec: arra monga a prosper nevý
10 mestõr: tekne meg nezd meg egem: az
koporsokat: lasd meg egem kileoda vr:
kileoda azzon: kileoda zolga: kileoda ka-
sdag: kileoda zegen: valazd meg ha teh-
etõd asolnagot a kýraltul: a zepõd az
15 zõrnvtýl: az erõsset az erõtlentýl q pel-
danc vagon emelle: hog neminemý ser
aso koporsot asuan: lele eg ýzonv ret-
tenetõs dohos emberi dõgõd: testet: tell-
est likackal: es mēden licbol ýzonó zõr-
20 ný fereg noýtogaltýa vala ki az õ feý-
et: es meg ýte õtet a kapaua: es leg-
ottan mend afergec: es a kegoc az õ fe-
iõket Beuonac: es ýme afõbõl: auag

az az vespere: et sic etiam de vespere de
ta: et az p neliabot eg vaxeb vaxeb
vaxeb: et tynas: et yme mag' icattat
nala a Poporson: ollan vader manem
vax: ulleten fez nispaper en vaxot. T
hacmadic feleroseg, paxote alla az
halando embert: tunc mynt az egedue
vato emener: met lac egedue megen
ti evitavot: az esmedellen baxtona
nba: vagonaba t'vidgta embert a kar
mel mette maneri: va'ia'etot' tatal:
Ee hata'etnac' idet: az vaxatob' au
az rottonob' sem megen' eteueled: hanc
lac netalamtan a Popor'foiglan: a r
ia monga' adauud' profeta: egedue
vaxat' en' inglen' emener' a' touaba.
vt oluassue neminem emberept: si ve
rese harom vaxatob'at: az elst' in tab
jereti vata hognem mynt pmagath:
amalit'at' ment' pmagat: a hacmadic
at' kua'fba' omaganal: et olymynt' eg

- az ag velöböl: kezde kiiöni eg Buso Be-
ka: es az ö nelueböl eg veres Beka: es
varas: es    maz: es   me meg irattatot
vala a koporson: ollan valec menem 
- 5 vag: illeten lez mikepen en vagok q
harmadic keser seg k rn l alla az
halando embert: tunia m nt: az eged l
valo elmenes: mert  ac eged l megen
ki e vilagbol: az esmeretlen tartoma-
- 10 nba: Bizonaba e vilagba ember akar
mel mezze men on: vtatarsot talal:
de halalodnac ideien: eg Baratod: au-
ag rokonod sem megen el teueled: han 
 ac netalamtan a koporsoiglan: ar-
- 15 ra monga adavid profeta: eged l
vagoc en miglen elm niec q touaba
vg oluassuc neminem  emberr l: ki ke-
rese harom Baratokat: az els t inckab
zereti vala hognem m nt  magath:
- 20 a masikat ment  magat: a harmadik-
at keuesbe  maganal: es ol m nt  ac¹ eg-

¹ A sz  a sor v g re, betold jellel jel lve, pirossal van  rva.

vegede
tater: es folamoc az p also varathia
hof: seged segit pavuen stote: es mitex
mendon toren pite jecite segon: meg em
te pignen arrol: viner moda az: ember
nem tudom ki leg: egod varatolat val
lor maffin egum: fietel illic ma enalpm
vigadnom: mel varatolat matu efagua
viroc: demaga ket seng vafnot adoc ten
ctot: viner gefod jteffet: mane a fect a
ma fect: es vgan egzmpen az p segit
get vce: viner moda az: nem illic eme
van teueled pefal vadnom: met for gondor
fal pynpiten meg: demaga eg vuse
apelobi a vhaiaiglan tegetet et vefalec
es legottat hafa lexo: az en butajdon
dolgomat tegom: amafotriext a vadogta
lan mag zomprafaguel vefigti efuen:
a haemadio varathiahof mane: es man
ac es monda: nem valloc fet jurnom

- keuese: es ez ember igõn nag vezede-
lõmbe vettetec: es a kÿraltul Beÿdez-
tetec: es folamec az õ elsõ Barattÿa-
hoz: segedsegõt keruen õtõle: es mikepē
5 mendenkoron õtet zerette legõn: meg em-
lekõzuen arrol: kinec mōda az: ember
nem tudom ki leg: egeb Baratokat val-
loc mastan egem: kickek illic ma eñekõm
vigadnom: mel Baratokat matulfogua
10 Biroc: demaga ket seng vasnot adoc ten-
ekõd: kiuel befõdõztessel: mene azert a
masichoz: es vgan ezõnkepen az õ segetse-
get kere: kinec mōda az: nem illic enne-
kõm teueled kesalkodnom: mert soc gondoc-
15 kal kõrnÿkõztem meg: demaga eg keuese
apalota aÿtaiaiglan tegedet elkeserlec:
es legottan haza terõc: az en tulaÿdon
dolgomat tezõm: añakokaert a Bodogta-
lan nag zomorusaggal ketsegbe esuen:
20 a harmadic Barattÿahoz mene: es ann-
ac es monda: nem valloc zat¹ zõlnom

¹A késõi kéz a z elé hosszú s-et írt be, és az eredeti a betût o-ra javította.

te haggad me... kalpt von na
nem ze fettelec tiggbet. De habortifag
gal meg korny... de baraxymtus
elgagattatet: kerlec hog enetom segg
delmet teg: ad enetom meg barab: hog
vban nem zerethelec: mint a fog barab
kymat: eb ag nag vig orauae monda
onet: vagonada jectis valatomnac va
uar tegep linnod: ad atte iotet...
lottenet... etnemfelet...
llpthe megg... a tylnacnac elofte epe
Dygom... dyxet az elsp barat: eg *Exph.*
vilag... te... de atte *143*
hatal...
atte...
vba...
mest...
at az p...
vkonuen...
pent:...

- te hozzad: mert mīkepen kellōt volna:
nem zerettelec tegōdet: de haborusag-
gal meg kōrnȳkōztetōt: es Baratȳmtul
elhagattatōt: kerlec hog enēkōm sego-
5 delmet teg: es enēkōm meg Bolas: hog
vgan nem zerettelec: ment¹ a tōb Bara-
tȳmat: es az nag vig orŁaual monda
ōneki: Bizonāba zeretō Baratōmnac va-
llac tegōd lennōd:² es atte iotetelidrōl:
10 iollehet kȳsdedōkrōl elnemfeletkōztē:
elōtted megōc: es a kȳralnac elōtte ese-
dōzōm teerted: azert az elsō Barat: ez
vilag: kinec te ember zolgalz: de atte
halalodnac vegen: ad tenekod mend
15 atte iozagidbol: atte zemeidre: Łac eg
kȳs zakadozōt³ poztōt: auag vasnoth:⁴
mert mīkepen az almadozo ember⁵ hȳzi ōmag-
at az ō kezebe penzt vallani: es felse-
rkenuen vresōn leli ōtet: vganezōnke-
20 pent: kic kōuetic ez vilagnac tistesseget:

¹ A késői kéz az *e* betűt *i*-re javította.

² A késői kéz az *od* betűket lehúzta és *i* betűt írt fölé.

³ A késői kéz a szó eleji *z* elé hosszú *s*-et húzott.

⁴ A késői kéz az *s* után *z* betűt írt be.

⁵ A scriptor saját, betoldójellel jelölt betoldása pirossal a jobb margón.

sona nam. Facisio moniua yagat. De ag
pope Pont. amaselic Varat. Joleim ed
Bocatinr. Sic Pouetnec legget a Popoc
seiglon mag sicut fortal. ed iaygabafoc
Pael. Demaga peler Netalantian prvin
er Joupden ag poptfaget. axra mon
ga a fest Bernold dador. so fatar latoc
agen sicutat. De alimo hullatafor ha
a poble Jarmagnanar. nem oblan ha
mae foplnerec menestte. bouaba ag
harmadic Varat. ag alamifna. ag yin
ad fagec. ed ag iomvuel Ppbatte. mellec
moneret. mitron atestepel Pimagonc el
pe Vehetnec. ed mretationc ifonec esc
Dp fater. ed ag all. ag pto v. ag ag. ag
pob poptve mretet mag Japaditgat
nar. mag ag eded Joful ceifus ed. mo
Bocatonc. De yin. moct Jines 1998 te
licet Jolpplano. Demaga. Di qom mag
at my crottonc. halalra. Metpthe de

- soha nem keresic amēnei hazat: de az
 őrők kent: amasodic Barat zvéinc es
 Baratinc: kic kőuetnec tegődet a kopor-
 soiglan nag sýrasockal: es iaýgatasoc-
 5 kal: demaga felec netalamtan őrőln-
 ec zúuőcben az őrőkseget: arra mon-
 ga ascent¹ Bernald doctor: sokakat latoc
 egem sýrokat: de akőnő hullatasoc ha
 a zúből zarmaznanac: nem ollan ha-
 10 mar fesőlnenec meuetesre: touaba az
 harmadic Barat: az alamisna: az ým-
 adsagoc: es az iomvuelkődetőc: mellec
 mýncket: mikoron atestből kimegőnc el-
 ől vehetnec: es mýerettőnc istēnel ese-
 15 dőzhetnec: es az ellensegőctől: azaz: az
 őrdőgőctől mýncket meg zabadithat-
 nac: meg az edes Iesus cristus es mý
 Baratonc: de iaý mert kinec igőn ke-
 ueset zolgalonc: demaga ki őnőnmag-
 20 at mý erettőnk halalra vetőtte: de

¹ A késői kéz a ligatúrás sc-t sz-re javította.

- sem az atya: sem az anya: nem kuetic
 az o fiokat leanokat: hanem eac a kop-
 orsoiglan: es nem touab: demaga iolleh-
 et tenekod igon dragalatosoc voltanac:
 5 es az zegen naualas lelec kimegon at-
 estbol: menden lelki iozagtul mezittelē:
 haguan az o iozogat marhaiat zvei-
 nec: testet a fergeknec: es felok hog lel-
 ket az ordogoknec: mert a koron eac
 10 omaga megon az o mvuelkodediuel: m-
 enden vigasagtul elhagattatot: arra
 monga scent Ianus: latasarol zerzet
 konvben: mert azoknac mvuelkodedok
 kuetic oket: o te keuel embem: myt
 15 haznalc tenekod akoron adraga-
 latos ruhac: gongockel es Barsonal
 ekesittoltec: es mikoron atte testod hit-
 uan poztoba takartatic: o ragadozo
 nuzo fozto: myt hasnalc tenekod ako-
 20 ron a soc louaknac Begyvttese: mikoro
 neg ember nec myatta vitetic atte tes-

tes a fent anhatkandóknak mag kassó
de felebeden: mért hasznal nar teng fogó
atkoron a falhar lelessege afor zoloz a
waxafoc es az azas Fouarac: mitoro
esfaldoge ty bet nem vallas: hanē kac
het las nyombóthegat q neges kesse
Kufeg meg kor ny tyi a halalt. mede
Kepen valo meg foztal: mert a halat
meg fozt es meg vitesyti az vilagnar
zeretpyt: harom zero iotus: elozet ma
den az vilagi ty dicsegetul: es kueselseg
tu: melleket q az eletten igy zerette
nericra magre fhuab profeta: Ponque
net negedic vesbeden: minden test zena
es med az p diossege nitent a mejonar
viga: mert mért a vighet elqueloq m
end a tyaloc: med az iobbag vtar: es
a nemefoc: es a vitezoc az p tiffesseg
pedoc: auag kueselsegpedoc: zolgaic
bol: a Fouar louardoc: es porostadoc:

- töd a scent mihal louaba: o nag kasd-
 ag feiedelm: mýt hasnálnac teneköd
 akoron aföldnec¹ lelessege: asoc zölöc: a
 varasoc: es az erös kquarac: mikorö
 5 eföldböl töbet nem vallaz: hanē Լac
 het lab nyömdokneýat q neged kese-
 rúseg meg kornýkqzi a halalt: mēdē
 kepen valo meg foztas: mert a halal
 meg fozta:² es meg vresýtti ez vilagnac
 10 zeretöýt: harom zeró iotul: elözer mē-
 den ez vilagi hý dicösegtul: es keulseg-
 tül: melleket ök ez eletben igön zerette-
 nec: arra möga Isaias profeta: kónque-
 nec negedic resceben: menden test zena:
 15 es mēd az ö dicösege mikent a mezönc
 viraga:³ mert mýt viznec⁴ el quelök m-
 end akýraloc: mēd az iobbag vrac: es
 a nemesöc: es a vitezöc az ö tisteseg-
 öcböl: auag keulsegöcböl: zolgaioc-
 20 bol: a kquer louacbol: es poroskacbol:

¹ A d sor fölé írt beszúrás.

² Az a betoldójellel jelölt betoldás a sor fölött.

³ A ra sor fölé írt betoldás.

⁴ A szó előtt akaratlan tintapötty van.

Handwritten text in a Gothic script, likely a medieval manuscript. The text is arranged in approximately 20 lines. The script is dense and characteristic of the late Middle Ages. The text appears to be a liturgical or devotional piece, possibly a prayer or a short treatise. The words are written in a cursive style with some decorative flourishes. The text is written in a dark ink on a light-colored parchment or paper. The overall appearance is that of an old, well-preserved manuscript page.

- q anākokaert scent ambruz peldat vet
emelle: hog a nag alexander meg h-
aluan: tizõn ket pogan Bõlæc gvlenec
az õ temetesere: es az elsõ legottan
5 monda: o alexander tegnapi napon
a nepnec paranæolz vala: ma ke: az
nep paranæol te nekõd: a Masodic mō-
da: o alexander tegnapi napon az ar-
anbol kenæõt tez vala temagadn-
10 ac: ma ke: afergec kenæõznec tegõ-
det: a harmadic mōda: o alexander
tegnapi napon tenekõd mēd etelles vi-
lag sem vala eleg: ma ke: ket sengh
fõld eleg tenekõd: **a negedic mōda**¹ o alexi² tenapon so-
15 kakat zabadithattal meg halaltul: ma
ke: temagadat meg nem zabadithatad
a halaltul: az õtõdic mōda: o alexan-
der tegnapi napon seregõt vezerles va-
la: ma ke: te aseregtul temetni vitetõl:
20 a hatodic mōda: o alexander tegnapi
az fõldet nomodod vala: ma ke: tegõdet
nomod afõld: es zorongat: az hetedic

¹ Az *a negedic mōda* szavak a lap aljára pirossal vannak írva. Betoldójel jelzi a helyüket.

² Az *r* a szó fölé van írva.

monda: o alexander tegnaþon men de
ner felner vafa tegged: ma mēdenec
tegedet naua lāsnar alitþar: a nokadit
monda: o alexander: tegnaþon for vara
tofat vallottaf: ma þe for tohuaiobat:
ragadozo bat: a þylenkēdic monda: o
alexander tegnaþon mans etelles vi
lagon vralþodol vafa: ma terayþaf
e þofed vorem vralþadit: a þygedit
monda: o alexander: tegnaþon efelua
la goprosēggō ettelat: ma þe: serge
ner ette lottet: a þygnaggōdic mo
nda: o alexander: tegnaþon taktad va
la enne enne ovþegobat: ette hotal
masagōd alat: ma þe: taktar teggedet
a þ hīta emēssagōd alat: a þygn
kēttōdic monda: o alexander: ta na
þon mēdenec þeuanar vafa tege
det latni: ma þe: mēdenec meg vial
nar teggedet: ma þofþer meg fost mo
notet ahalat: a þ vōþgerent vald
ma hātmar: þofgabvō: mext me

- mōda: o alexander tegnapon mende-
nec felnec vala tegōdet: ma mendenec
tegōdet űaualasnac alitnac: a nolēadic
monda: o alexander: tegnapon soc Bara-
5 tokat vallottal: ma ke: soc toluaiokat:
ragadozokat: a kűlenēedic monda: o
alexander tegnapon mend etelles vi-
lagon vralkodol vala: ma teraűtad
e kűsded verem vralkodic: a tűzedic
10 mōda: o alexander: tegnapon ezelu-
la gōnōrűsegōs etkeket: ma ke: fergeu-
nec etke lōttel: az tűzōneggedic mō-
da: o alexander: tegnapon tartas va
la enne enne orzagokat: atte hatal-
15 massagod alat: ma ke: tartnac tegōdet
az ű hatalmassagoc alat: az tűzōn-
kettōdic monda: o alexander: tegna-
pon¹ mendenec keuānac vala tege-
det latni: ma ke: mēdenec meg vtal-
20 nac tegedet: Masodzer meg fozt mv-
ncket ahalal: az vđqzerent valo
marhacnac Bōsegetűl: mert me-

¹ A g a szó fölött betoldójellel jelölt piros lapszéli betoldás.

Zeitelen meg. Ha az ember világra
hog ez igaz legyen: vgy mód job patriarc
ha: Popuener első veseden: mezittelen
lotten fi anyjának mehepl: mezittelen
terpt a földbe: pelda oluastatic eme
de: fog az zoltan bírat: sic orzagot
hat vna: haladhoz Pygelituen: meg
pede az oruot: ha: gamax meg hat
na: ruag: meg vna: meier: eb az oru
qf móda: hog harmad napon meg hal
na: legottan parantola egodan bírat
az leppdot melbi betn karatol vala:
halatlanac vbiya eg Popiara fecfug
gezteti: eb a varafon zerte elhord
oztatni: es hírdeto zoud meg kiat
tatni: yme egen az zoltan bírat:
mend az o pasdag sagydot: eb o orza
gydol: semt elnem vigen puele: ganē
lac ez leppdot: meg talyt azert:
hog meg foztatā a mō marhanctul
T harmadior meg fozt a halat: qtest
nec ebessegetve: eb gonqvsegetve m
ext holot vānar a halottaknar te

- zeitelen meḡon ki az ember e vilagbol:
 hog ez igaz legon: vg mōd lob patriarc-
 ha: kōnq̄uenec elsq̄ resceben: mezittelen
 iōttem ki an̄yānac mehebōl: mezittelē
 5 terōk afōldbē: pelda oluastatic eme-
 lle: hog az zoltan k̄yral: soc orzagok-
 nac vra: halalahoz kōzelituen: meg
 kerde az oruost: ha hamar meg hal-
 na: auag meg vigazneiec: es az oru-
 10 os mōda: hog harmad napon meg hal-
 na: legottan paranēola ezoltan k̄yral
 az lepōdōt melbe Betakartatot vala:
 halalanac vtāna eg kopiara felfūg-
 oztatni: es a varason zerte elhord-
 15 oztatni: es h̄yrdetō zoual meg kaial-
 tatni: ŷme egem az zoltan k̄yral:
 mend az q̄ kasdagsaḡybol: es q̄ orza-
 ḡybol: sem̄it elnem vizōn quele: hanē
 20 ac ez eg¹ lepōdōt: meg telēyc azert:
 hog meg foztatōc am̄v marhanctul:
 q̄ harmadzor meg fozt a halal: a test-
 nec edesseget̄vl: es ḡonq̄r̄vseḡt̄vl: m-
 ert holot vānac a halottaknac te-

¹A szó piros betoldójellel jelölve a bal margón található.

tennín aſ fodor hraiacti peldat olu
afonic emille hog nemineinú pogan Bp
er nemineinú yfiu Gazarac Popor fo
iahoz mene eb meg teentuen otet ag
p zemeiben: eb zaiaba: fogayðan: aua
ghaiatayðan: eb með aſ p ettefoglot
tagayðan: mag fyrassal eft möga va
sta d
ing
vne
"Ea onagſagos Lagax: holot vanac
a zep fodor hajac: eb atte feyedner to
roncia: holot vagon a þyrati homlot:
holot atte orrod ag illtotat: holot
vanac atte zepſegs zemeid: holot
atte neved: eb jað a draga latos ett
actel holot vanac a þyrati ruiac:
holot a nag palotat: holot a þyrati
aranyas aſac: holot vanac a jot
patnac kezuoſtor atte agtarod elpt
holot vanac a diſtanttor: eb a nag
otomel: holot vanac a nag firfiatnac
tiſteſeg tebeti: holot vanac a kezi m
abarac: holot vanac aſ aua vor:
holot vanac a ſiedelmac: eb hexlegot

- temÿn az fodor haiac q peldat olu-
asonc emelle: hog neminemÿ pogan Bq-
lc neminemÿ ŷfiu Łazar nac¹ koporso-
iahoz mene: es meg tekintuen qtet az
- 5 q zemeiben: es zaiaba: fogaÿban: aua-
gh aiakaÿban: es mēd az q eltekozlot
tagaÿban: nag sÿrassal ezt mōga va-
la: o nagsagos Łazar: holot vannac
a zep fodor haÿac: es atte feÿednec ko-
- 10 ronaia: holot vagon akÿrali homlok:
holot atte orrod: az illatokal: holot
vanāc atte zepsegos zemeÿd: holoth
atte nelued: es zad a dragalatos etk-
eckel: holot vanāc a kÿrali ruhac:
- 15 holot a nag palokat: holot a kÿrali
aranÿas agac: holot vanāc a zol-
gaknac kezuoltoc atte aztalod elot:
holot vanāc a diskantoroc: es a nag
qromek: holot vanāc a nag firfiaknac
- 20 tistesseg teteli: holot vanāc a kezi m-
adarac: holot vanāc az agaroc:
holot vanāc afeiedelmec: es herŁegok

¹ A késői kéz a ł betűt C-re (Cz?) javította.

- holot vanāc az iobag vrac: es vitez-
 ők: holot vānac az louagosoknac: es
 galog feguerőşoknec seregi: holot van-
 nac a kȳrali zazloc: holot vānac atte
 5 tistesseğodnec dȳadalini: es gozodelmi:
 o emberi nāualas elet: houa vettettel:
 holot vagon mastan atte okossagod: hol-
 ot atte ezossegod: holot vagon atte eros-
 segod: holot vagon atte emlekozetod:
 10 es ertelmed: es atte akaratod: holot
 a tanē enekoc: es atte tanēlod: holot
 vanāc a hȳtsagnac oltozeti: holuañac
 mēd atte tagayd: labaȳd: atanēolasra:
 zemeȳd a lātasra: holot vānac kezeȳd
 15 az oūȳ tablanac: es verselenec ȳazza-
 sara: holot vagon atte fertelmes testi
 eletod: holot vagon atte keuelseğod:
 fosuenseğod: holot atte haragod: es atte
 torkossagod: holot vānac atte Bȳv-
 20 neȳd: holot hazugsagȳd: es ragalmas-
 sagȳd: holot vanāc az vsorac: ragad-
 ozasoc: tolyuaȳsagoc: gȳlkossagoc:

- az ýfiusag: es zepsegh: es fodor haýac:
 o t́v mend náualasoc: kic orúltoc ez
 vilagal: mend evegre iuttoc: arra
 monga nemineḿ lanus nevý mestor:
 5 ha kasdag leiendez: ha zep: mi kóuetkó-
 zic inset: halal: ha ez vilagnac vra
 leiendez: ha kýral: ha papa: mi kóuet-
 kózic inset: halal: ha igón ekes iegós:
 ha igón gónórýsegós aztalod: iollak-
 10 asod leiend tenekód: mi lezón inset: a ha-
 lal al az áytokon: mel igón hamar
 elragad inset: midón nem remenlette-
 tic eliq: mikepen az or: halgasd meg
 mit mōd ahalal ómagarol: en halal
 15 ez vilagon mendeneknec azzonýa va-
 goc: mendenóc mellec vadnac e vila-
 gon meg fogatkozna: es enhozzam
 ionec: es folamnac: mēd etelles vilagot
 meg fostýa az en erós hatalmam egē:
 20 es anākokaert óromest kellene tennód
 mēden iokat ha tehetnel: mikepen ne-
 mineḿ zýkólkódó lelec monga vala:
 o te naualas ember: mel igón keue-
 sec atte io múuelkódetýd: a nezuen

myt Lohaly daggmat meg holtat me
et nitpen tedag en ed valot. es mi
pepen mastan en vagot. te es ig. let w
ect sem oraiat: sem napiat nem tudot.
mitoron a potolnar fapdalmi megq
kynytoster nec tegetet. o anato fact
em ber. ha tudnad hontat vag. es ho
mat iottel. es houa megq: soha nem
prolnet. de menden vobon syrat: m
ert meden vobon meg lattya as ho
kathozattjanar veget: mel mastan el
eneztetot: arca moqa as amos profe
tustmuaner nolradic veseden: text
tem agan alfo vntepotet syrat: es
~~alfo daktotet. sepelese: es a poton~~
~~a vntepotet. menden vntepotet~~
~~meg fogattognac: pototet meg hont~~
~~vtogio a hulando. em beat. ellan sagot net~~
~~lotassaga: met as pototet. totam nac~~
~~as em beat nec vona pototet: es as pot~~
~~tuatpotet vaxias: met a poton as pot~~
~~otot meg. kynytote a segen taet. h~~
~~lomb vobon beset teptotet: hog otet h~~
~~lyassar. es pototet vntepotet: arca mo~~

- mýt  odalz engomet meg holtat: me
rt mikepen teuag en es valec: es mi-
kepen mastan en vagoc: te es ig lez: m-
ert sem oraiat: sem nap at nem tudod:
5 mikoron apokolnac faydalmi megh
korn k z <tec>¹ nec tegodet: o an kokaert
ember: ha tudnad hommat vag: es ho-
nnat i ttel: es houa megh: soha nem
or lnel: de menden v d ben s rnal: m-
10 ert m den B v nos meg latt a az h 
karhozatt yanac veget: mel mastan el-
eneztet t: arra m ga az amos profe-
ta: k n uenec nol adic resceben: terit-
tem egem att  v nnept ket s rasra: es
15 att  enec ket zepegesre: es akoron
a B v nos knec menden g n r seg ch
meg fogatkozna c  t dzer meg k rn-
 k zic a halando embert: ellenseg knec
sokassaga: mert az  rd g c folamnac
20 az ember nec vonakodasara: es az   t -
ruen ket variac: mert akoron az  r-
 g c meg k rn k zic a zegen lelket: k -
l mb k l mb kesertet ckel: hog  tet va-
lhassac: es pokolra vihessec: arra m -

En a biallo pöpaic le pöpaic fönvben.
Ifren elhatta pter haborgasidok. es fo
gyator meg pter egemaxia marjed
velis zezgo mestor: embernek halgata
harmac pexesio nag möstogget az
o restet: a fereg a paxya atestot: az
satan pödog a leltet: az o marade
ta: nem zete: machaiat: es a harmac
igeotepen ostyac meg ptoptot elhar
matat: vs hog eggyc sem amaria az
o restet a tet vazon: es meg tallyc m
ext a fereg nem pexesi atestet: sem az
vödzexent valo machat: de a paxya
vallam atestot: az az: a meg host em
bernek bogot: es az pödog nem pexesi
az vödzexent valo machat: sem az
embernek testet: de a leltet: vgan es
ompepen vacutites: co bonfugi: nem
gondolnar atestiget: sem igon zorgal
matosoc az o leltetot: de az oc: pexesi
az vödzexent valo machat: es ne
ben totön iglejon: mitoro valati hale
los vyynde hat meg: mert atest a fereg
garnec adactis: az o lelke pödogot nec:

- ga a dauid profeta a zoltar kőnűben:
 Isten elhatta őtet: haborgassatok: es fo-
 gyatoc meg őtet egem: arra monga
 vers zerzō mestōr: ember nec halala
 5 **otan**¹ harmac keresic nag mohsaggal az
 ő resceket: afereg akarĳa atestōt: az
 satan ōrdōg a lelket: az ő marade-
 ka: nemzete: marhaiat: es a harmac
 igeckepen oztĳac meg ő kōztōk ehar-
 10 makat: vg hog eggĳc sem annaia az
 ő rescet a ket rezōn: ez meg te_{LE}ĳc m-
 ert afereg nem keresi alelket: sem az
 ūdōzerent valo marhat: de akarĳa
 vallani a testōt: az az: ameg holt em-
 15 bernec dōget: es az ōrdōg nem keresi
 az ūdōzerent valo marhakat: sem az
 ember nec testet: de a lelket: vgan ez-
 ōnkepen Barati: es rokonsagi: nem
 gondolnac atestrōl: sem igōn zorgal-
 20 matosoc az ő lelkerōl: de azoc keresic
 az ūdōzerent valo marhakat: es mē-
 denkoron ig lezōn: mikorō valaki hala-
 los Bĳųnbe hal meg: mert atest afer-
 gec nec adatic: az ő lelke ōrdōgōk nec:

∴

¹ A szó, betoldójellel jelölve, a bal margóra van írva pirossal.

- es az údqzerent valo marhac: io
zagoc: az rokonsagoknac: es igecke-
pen: sēmi rez̄t nem val az edes Iesus
cristus emberbe q hog ke: ember nec
5 halalan: vonakodasan soc őrđogok le-
z nec: illen pelda oluastatic arrol: hog
neminemv̄ zep ȳfiu: es kasdag: isten el-
len qmagat felemele: es isten ellen: es
az q v̄duqssege ellen: soc gonossagokat
10 t̄on: Buialkoduan: iāodozuan: es ate-
st nec gon̄qr̄seḡyben eluen: a zegen̄-
ket meg nomorituan: es egeb B̄ȳn̄ok-
be qmagat Behaloluan: auag forgat-
uan: vegezetre esec iḡon nag nehez
15 korsagba: es mikoron igeckepen fek̄-
neiec: es t̄oredelmesseg nec sēminemv̄
iege volna q̄bēne: neminemv̄ azzoni-
allat: q rokonsaga: m̄ōda q̄neki: en ed-
es zeret̄ q̄em: latod eh: mel iḡon Be-
20 teg vag: azert zerezzed temagadat
istenh̄qz: Bizon t̄oredelmesseg nec miat-
ta: es atte B̄ȳneidnec meg gonasanac
m̄yatta: es an̄ya sc̄ent eghaznac sc̄enth-

∴

- seginec vetelinec mÿatta: tuna mÿnt:
scent gonasnac: oltari scentsegne: es ke-
netésne: vetelinec mÿatta: es hÿad azt
nag edes aÿtatossagal: ki te eretted ke-
5 nt zenuedöt: az o dragalatos scent ver-
et kiontotta: es az edes Iesus cristus
te eretted a kereztfan meg holt: hog
teneköd atte Bÿÿneÿdet meg Bo:assa:
es hog meglen teneköd penitencia tar-
10 tasnac gömölös ideÿet engegge: mel
azzoniallatnac az ketsegbe esöt ÿfiu m-
onda: mÿt mondaz te enēkõm agonas-
rol: mert en soha az en eletõmben
istent Bizonsaggal nem kerestem: de mē-
15 denkoron isten ellen eltem: es ötet en
ellenõm haragra ingõrlõtem: azert
ÿmar ötõle elhagattam: vg hog tou-
aba ötet nem erdõmlõm meg lelnõm:
mert ÿmar sentenciazlattam az pokol-
20 nac õrõk tÿzere: es az õrõk halaira:
es ÿmar õrdõgõkne: menden hatalmass-
aga alat vagoc: es mōda: latod eh

on mondom tenen hog mynen a... ja
l'mazal az q heyan melle p'doggt gū
lepyter en p'molem: es est meg mond
itan: meg hata: es az q v'doggtalan let
bet: az p'doggt eb'agadar: anātokaert
az illetenp'ter vs mond sent agoston doo
lor: hog ab'v'nos ember halatlanac yde
ian: ol nag ezteknissege: feledetp'seg
gel v'rietetic meg: hog c'f'el'et'p'zzer qm
agarol: ki m'p'olon a ne c'f'el'et'p'zzer
v'olt az q edes istenerol: o anātokaert
illeten atkozot zep'seg: es p'asdagagor: ki
hec: vege halat: es p'rot' p'ar'gozat: de
v'izont ep'tallenz az io: es a'p'tus emb
c'let'ner halatara: a'stentol: es a'stent
angalor: es az edes z'ig maria iq'ner: es
cristus v'ronc: mēden emberne' g'atata
ra elio: mend ionac: mend gonoznac: azō
tepen: m'itepen a'stent p'ezt'fan a'harō
v'as z'eg p'zot bet'agot: az iōnac v'igasa
g'otra es v'd'oggt'ra: es agonoznac

- egem ýmez nag   rt [...] el tt nk: biz-
on mondom tenek d: hog n n en anne za-
lma al az   he an: mene  rd g k g -
lek ztec en k rn lem:¹ es ezt meg mond-
5 uan: meg hala: es az   Bodogtalan lel-
ket: az  rd g k elragadac: an kokaert
ez illeten knec vg mond scent agoston doc-
tor: hog a B yn s ember halalanac  de-
ien: ol nag eztelensettel: feledek nseg-
10 gel verettetic meg: hog elfeletk zzec  m-
agarol: ki mikoron elne elfeletk z th
volt az   edes istener l: o an kokaert
illeten atkozot zepseg: es kasdagsagoc: ki-
nec vege halal: es  r k karhozat: de
15 vizont en kellene az io: es a tatus emb-
creknec halalara: a scent k: es a scenth
angaloc: es az edes ziz maria ionec: es
cristus vronc: m den embernec halala-
ra elio: mend ionac: mend gonoznac: az 
20 kepen: mikepen ascent kereztfan ahar 
vas zeg k z t tekerg t: az ioknac vigasa-
gokra: es  du sseg kre: es agonozoknac

¹ A k  t n eredetileg v bet t  rt a scriptor. Majd an lk l, hogy azt leh zta volna,   bet t  rt f l  javit sk nt.

zidalmokra: es q̄r̄ok karhozatokra q̄
 anā̄kokaert emelle eg pelda oluastatic: hog neminem̄v̄ aytatos ember: az
 q̄ halalanac oraian: az q̄tet nez̄oknec:
 5 es k̄orn̄v̄l alloknac: nag hertelensegel
 kezde meg vidamulni: es az q̄ or̄aia-
 ba zephnec lēni: es feiernec: es viga-
 sagos igeket zolni: meg kerduen az
 k̄orn̄v̄l alloc k̄ynec zolna: mō̄da: mi-
 10 nende latt̄yatoc ēh egem: a scent patri-
 archakat: es esmeg az zoluan: monda:
 ȳme ȳmar elīq̄nec ascent apastaloc: es-
 meg mō̄da: ȳme elīq̄nec ascent anga-
 loc es: vtozor mō̄da: kellet̄oc fel dra-
 15 galatos at̄yamfiāy: mert ȳme ȳmar el-
 īq̄t az edes Iesus cristus: a keges ziz ma-
 riaual: az q̄ edes ā̄nȳaual: es ezt m-
 eg mō̄duan: : vrhoz mene q̄ hatodzor
 mel t̄ortenic a meg halo embernec: me-
 20 rt meḡon esmeretlen tartomanba: hol-
 ot sēmit nem val: hanen Էac azokat:
 melleket q̄ el̄q̄tte elBōlattot: es nein tu-
 gga mikepen ot meg zerez̄tet̄ot az h̄q̄

de ga... me... eg...
 et. menox jag... auag purgator
 iomta. auag potol-da. heledzer m.
 el tortemc embexner halalanac ideien.
 mett embex halalanac ideien. elueß
 ti amalagtnac ideiet. es af adomlag
 et ideiet. axra moga amv nemes vð
 uszittenc 7esub: stent tuax. evange nar
 ti zonki lenedic resteden: munctal Bog
 gator egen addeg: mig eliquot: o en
 vram es ifenqm: mene iozago kat hag
 otel embex gix moç seget vefogua: hala
 taiglan: melleket beßetot volna af h
 vð ussegerex: o mene gonossagokat tot
 as q oçot pennjara c. noel adzoc hog
 ahalal meg fojt embert: ez vilagnac
 mēden iaütul: es oxomajtvē: tunya m
 jnt. fzdag sagytul: zepsegetvē: fedisege
 tvē: fyaütul kissegetvē: ez vilagnac
 mēden gonoxv sagytvē: jfufagatul: es m
 endenqtvē: kicel embex elhet ez vi
 lagon: es a nā potaert: ha a paxone
 iol meg halm id bel elnqnt: mioda

- dolga: es holot marad meg az első eý-
 el: mēnorzagba éh: auag purgator-
 iomba: auag pokolba q hetedzer m-
 el történi ember nec halalanac ideien:
 5 mert ember halalanac ideien: eluez-
 ti a malaztnac ideiet: es az erdõmlezn-
 ec ideiet: arra mōga amú nemes úd-
 uozittenc les¹ s: scnt lucaε evange.nac¹
 10 tizõnkilenεedic resceben: munckalkog-
 gatoc egem addeg: mig eliquõk: o en
 vram en istenõm: mene iozagokat hag-
 ot el ember germõcsegetvlfogua: hala-
 laiglan: melleket tehctõt volna az hõ
 vduõssegere: o mene gonossagokat tõt:
 15 az õ õrõk kennõara q riolεadzor hog
 a halal meg fozt embert: ez vilagnac
 mēden iautil: es õrõmeýtvl: tunya m-
 ýnt: kasdagsagýtul: zepsegetvl: felesege-
 tvl: fyáytul: tistessegetvl: ez vilagnac
 20 mēden gõõrõsegýtvl: ýfiusagatul: es m-
 endenõktvl: kicckel ember elhet ez vi-
 lagon: es anākokaert: ha akarõnc
 iol meg halni: iol kel elnõnk: miεoda

¹ A *nac* a rövidítést jelző pont fölé van írva.

is ymag pabanas: mialta: vala nem
nemv palmar: mel eg nag vadon ed
on altal menues: lele ot neminemv jag
ezendos nyaualego remetet: mel ot
meg perde myt tenne ot. Pimer monda
a remetge: o en nemes vram: ym me
sh halnom tanuolac egem: Pimer mon
da a palmar: mikoda zvcseggd wagon
tenekpd tanuolnod meg halnod: mikoda
te leg ven embex: mert egeb tepen es
zvcsegg tenekpd hamax meg halnod
Pimer moda as remetge: es ez ag me
llet en igon felec egem: mert tudom
emagamat meg halandonac: es de
maga nem tudoc meglen iol meg hal
nom: Pimer moda a palmar: mikoda tu
dnyia iol meg halmi: Pimer moda a re
mete: tudnyia iol meg halmi q egem
tunya myst: a vyngotat eltauoztatm
egem: es io mruelt todelotet tenye egem:
vitepen maga aplofeta: texty es egem
agonoztul: es teg iot egem: moda as
Palmar: mit ezal egem: hog illeten ven

- ke: iol tudnÿa meg halni: meg ielõntet-
ic ÿmez peldanac: mÿatta: vala nemi-
nemÿ kalmar: mel eg nag vadon erd-
õn altal menuen: lele ot neminemÿ zaz
5 eztendõs nÿaualgo remetet: meltÿl
meg kerde mÿt tenne ot: kinec monda
a remethe: o en nemes vram: ÿm me-
gh halnom tanuloc egem: kinec mon-
da a kalmar: mi:oda zÿcsegõd vagon
10 tenekõd tanulnod meg halnod: mikorõ
te leg ven ember: mert egeb kepen es
zÿcseg tenekõd hamar meg halnod:
kinec mõda az remethe: es ez az me-
llet en igõn felec egem: mert tudom
15 emagamat meg halandonac: es de-
maga nem tudoc meglen iol meg hal-
nom: kinec mõda a kalmar: mi:oda tu-
dnÿa iol meg halni: kinec mõda a re-
mete: tudnÿa iol meg halni ez egem:
20 tunÿa mÿnt: a Bÿÿnõket eltauoztatni
egem: es io mÿuelkõdetõket tÿnye egem:
mikepen mõga aprofeta: terÿ el egem
agonoztul: es teg iot egem: mõda az
kalmar: mit ezõl egem: hog illeten ven

Vag. Pines möda a remete: igpp io zata: tunya mynt: az eg
set: eb az Palmär möda: Pioda Lenal
fa tene pöð ef io ettel: Pines möda az
remete: igpp io zata: tunya mynt: az eg
set: Pines möda a remete: mnemo at
te eletpö: Pines möda a remete: az en
eletom ef egem: hog meg gondolom med
az en ezendoyinet: en laltönet Pese xv
feguet: eb holot tetem emagamata
ioe etönet tenom: ta gat hata bat ad
oc az en ifenon: nec: holot te gonozul
ellem: igpp vanpodom az en byneym
ro: Pines möda a Palmär: Pafdag vag
eg auag num: Pines möda a remete: to
bet valloc fognem mynt a Pa r nam:
konva mynt: az en testomet: Pines möda
a Palmär: az et aparnal eg meg hal
nod: Pines möda a Palmär remete
vg mond stent pal apastal: Eua noc
meg fepenon: eb cristuffat tenom: en ef
promet a Parnet ioe meg halnom: hog
az popt eletre iutgatner: Pines möda
a Palmär: meg tamt gat nel ef engomet
auag num: hog az popt eletre iutgat
net egem: Pines möda a remete: igpp ioe

- vag: kinec mōda az remethe: igōn io etket: es az kalmar mōda: kiēoda ēenal-la tenekōd ez io etket: kinec mōda az remete: igōn io zakae: tunya m̄ynt: az eh-
- 5 segh: kinec mōda a remethe: minem̄ atete eletōd: kinec mōda a remete: az en eletōm ez egem: hog meg gondolom m̄ed az en eztendōymet: en lcl̄kōnec keser̄v-segeuel: es holot lelem emagamath
- 10 iol eltōnec lēnōm: tahat halakat adoc az en istenōm̄nec: holot ke: gonozul eltem: igōn Bankodom az en B̄ȳneym̄rōl: kinec mōda a kalmar: kasdag vag éh auag nem: kinec mōda a remete: tō-
- 15 bet valloc hognem m̄ynt akarnam: tvn̄ya m̄ynt: az en testōmet: kinec mōda a kalmar: azert akarnal éh meg halnod: kinec mōda a <kalmar>¹ remethe: vg mond scent pal apastal: keuanoc
- 20 meg fesōlnōm: es cristussal lēnōm: en es orōmest akarnec iol meg halnom: hog az orōk eletre iuthatnec: kinec mōda a kalmar: meg tanithatnal eh engōmet auag nem: hog az orōk eletre iuthat-
- 25 net egem: kinec mōda aremethe: igōn iol

¹A szó pirossal van kihúzva.

amoda az
tunetge az kacmarac: en nemes va
nyoda dolgot tur tungs: Pines monda
az: kacmar vagor en edes jerezo pet
ahyam egem: Pines moda a remete: az
az: arulnod nyernod egem: es a nagy
rt fvsdedot adnod: moda az: es arat
ofaxet fufosor idestoua egem: vasarod
vasar la egem: es sotabadalomol sot
adalomra egem: hog nyerjes: Pines
moda az tunetge: teferit meg a ma
net: mel nagyod me: id etelles vitagna
egemes tahat vord meg a nagy memo
rjagot: az vdszerent valo mac habo
mellec reueser a menozagatos repest
mellet haluan a kacmar: el nagy m
erod az p vdszerent valo iozagyt. en
lon az edes jesusnac aytatus folgazja
es istener orzagat veue: azert edes
jesusnac dragalatus hy folgalo eor
tridassator altu vduppesgipet: mert
mastan vagon az vduppesgipet ideve
es az erdomlesnet ideje: es az orgt

- meg tanithatnalac egem: es mōda az
remethe az kalmarnac: en nemes vrā
mȳcoda dolgot tuc tēnōd: kinec monda
az: kalmar vagoc en edes zeretō scēt
- 5 atȳam egem: kinec mōda a remete: ak-
arz eh¹ arulnod: nȳernōd egem: es a nage-
rt kȳsdedōt adnod: mōda az: es anāk-
okaert futosoc idestoua egem: vasarrol
vasarra egem: es sokadalomrol sok-
- 10 adalomra² egem: hog nȳerȳec: kinec
mōda az remethe: tekenc meg a men-
net: mel nagob mend etelles vilagnal
egem: es tahat ved meg a nag menno-
rzagot: az v̄dōzerent valo marhakō:
- 15 mellec keuesec a mēnorzaghoz³ kepest:
mellet haluan a kalmar: el haga m-
end az q̄ v̄dōzerent valo iozagȳt: es
lōn az edes Iesusnac aȳtatus zolgaȳa:
es istēnec orzagat veue: azert edes
- 20 Iesusnac dragalatus hȳ zolgalo lea-
ni: lassatoc attv̄ v̄duōssegtōket: mert
mastan vagon az v̄duōssegnec ideȳe:
es az erdōmlesnec ideȳe: es az orōk

¹ A szó a sor fölé pirossal írt beszúrás.

² A d javított betű.

³ A h z betűből van javítva. De minthogy a javítás nem látszik jól, betoldójellel jelölve a sor végén is ki van írva.

clatnet ~~...~~ ialon Eni
idejen: az igazságnak ideje vagyon: in
ext vala meē alapatban tetettete
pizon dolgo: hog adta iteltetoe
fouaba Fouettovic a fent iras: a ha
falnac ideien valo terdescript: es m
tesner hasnalatus voltorol: eticto
et azonosbe tel vernonci hog hiat te
despote tel tem: a vonatodo: auag
hatalanac ideien Pesatodos ember
tol: melle:re ha az vonatodo ember
te kelletisjeget feltend: es a gar dolgo
pat vizonsagat omagaba vallanga es
stuan valo jeg: hog az vdupvland
otnac jantozzve valo: elozel a kor
meg terdenbq: hog ha mēdeneket figg
or: mellec ifener eggasaba meg hyidet
fettic: a ter estyen emberer gyuend
ofner lenye: es azokat mellec a hyn
ic tyzonket agazatyra modattathac
hyuendofner lenye es ha quillon
errol: hog remenli omagat a vizon
terestyen hynben meg hatalandonac le
nye: ha a kor orol hog igecte pen
vagon: tunc mynt hog mēdeneket

felte

158.

- eletnec ideÿe: mert: halalonknac
 ideÿen: az igassagnac ideÿe vagon: m-
 ert valamel allapatban lelettetel:
 Bizon dolog: hog abba iteltetol q
 5 touaba kœuetkœozic a scent iras: a ha-
 lalnac ideien valo kerdesœcrœl: es in-
 tesnec hasnalatus voltarol: eœickœ-
 lt ezœncbe kel vennœnc: hog hat ke-
 rdesœket kel tēni: a vonakodo: auag
 10 halalanac ideien kesalkodo ember-
 tœl: melleœre ha az vonakodo ember
 tekellœsœgel felelend: es e hat dolgo-
 kat Bizonsagal œmagaba vallanga: ez
 niluan valo ŷeg: hog az œduœzœlend-
 15 œknec¹ zami kœzzœl valo: elœzer a kor
 meg kerdendœ: hog ha mēdeneket hœgg-
 œn: mellec istēnec eghazaba meg hœrdet-
 tettec: a kereztyen embernec hœuend-
 œknec lēnœ: es azokat mellec a hœtn-
 20 ec tœzœnket agazatœra mœdattatnac
 hœuendœknec leŷœ: es ha œrœllœn
 errœl: hog remenli œmagat a Bizon
 kereztyen hœtben meg halandonac lē-
 nœ: ha akor <œrœl> felel² hog igeckepen
 25 vagon: turœa mœnt: hog mendeneket

¹ Az utolsœ œ betœt az œ fœlœ frta a scriptor, anœlkœl, hogy azt œthœzta volna.

² A pirossal kihœzœtt szœ helyœre, piros betœldœjellel jelœlt lap alji pœtœs.

1
[redacted] mellett [redacted] ember
es kel hinyes is keményen val. hog
afereztyen gyide atax meg halnya
vduossagnes iege a Masobzer atax in
es kardendp: hog ha esmerye omagat
hog az o kexembuet az o vndocsa gob
vyneyues: ga korta meg vantotta: tu
nyia mynt: gondolattauat: in vnt
pobetiuel: es lozagot nac elgagas au
at: es ha felalendi hog vs vagon: ta
hac vduossagnes iege a harmadzor
meg kardendp a for: hog ga vankoggy
es errot: hog velttozuen: ga kortalos
saggal meg vantotta az edes ifan: ne
ahalalnar: auag pototnac: auag af
vtoelo ipeletnac felal: medot: de lac ze
velotot vankoggy: mellet taxtofic
istent mendenekies fototte zeretnye in
ellet velttozuen ga kortalos saggal m
eg vantot: ki oneti nag sac iokat adot
es sokacba o gossa nag zeretelyt v
allot tuna mynt: meg haluan perette
anabokert vs moda az edes zefus:
stent zanus irya modasat: evan ac riz
pnotodic veltten: nagob zeretelyt sen

- hýggon melleket a kereztýen embern-
ec kel hýnÿe: es io remensegõt val: hog
akereztýen hýtbe akar meg halnÿa:
úduosseg nec iege q Masodzer akor m-
5 eg kerdendõ: hog ha esmerÿe õmagat:
hog az õ teremteiet: az õ vndocsagos
bÿÿneÿuel: gakorta meg Bantotta: tu-
nnÿa mÿnt: gondolattauaal: mÿuelk-
õdetiuel: es iozagoknac elhagasau-
10 al: es ha felelendi hog vg vagon: ta-
hac úduosseg nec iege q harmadzor
meg kerdendõ akor: hog ha Bankogg-
ec erõt: hog vetközuen: gakorlatos-
saggal meg Bantotta az edes isten: nē
15 ahalalnac: auag pokolnac: auag az
vtolso itelet nec felelmebõl: de lac ze-
retetbõl Bankoggec: mellel tartozic
istent mendenek nec fölõtte zereknÿe: m-
ellet vetközuen gakorlatossaggal m-
20 eg Bantot: ki õneki nag soc iokat adot:
es sokacba õ hozza nag zeretetõt v-
allot: tunia mÿnt: meg haluan õerette:
añakokaert vg mōda az edes Iesus:
scent Ianus irÿa mōdasat: evan.ac¹ tiz-
25 õnõtõdic resceben: nagob zeretetõt sen-

¹ Az ac a rövidítést jelző pont fölé van írva.

- ki nem val: hog az ɔ lelket vesse va-
laki az ɔ Baratÿert: ha a kor fele-
lend: hog Bankodic: istēnec Bantasarol:
nem a halalnac felelmebɔl: auag
5 a pokolnac¹ felelmebɔl: de ɛupa ɛac
az isteni telles igaz zeretebɔl: mel-
lel tartozonc istenɔncet zeretnɔnk:
es ha val valaminemŷ Bÿvñɔket:
melleket nem tud: hog ha meg gonth
10 legɔn auag nem: es hog azokat ɔrɔ-
mest meg akarnaÿa gonñÿa: es azo-
krol az ɔ tehetsegezerent eleget ak-
arnia tēnyē: tahat cz es ŷduɔssegnec
iege q negedzɔr meg es a kor meg ke-
15 rdendɔ: hog ha zandekozza az ɔ eletet
meg iobittani: ha az ɔ korsagabol m-
eg goguland: es touaba tudua soha
halalos kepen nem akarni vetkɔzni:
es hog illeten zandekot vallon: hog sē-
20 mi ne legɔn ɔneki ol kedues: zeretetɔs:
auag dragalatos: melert touaba tu-
dua eg halalos Bÿvñt tēne: ha felel-
end hog vg vagon: ŷduɔssegnec ÿege:
q ɔtɔdzer meg kerdendɔ akor: hog
25 ha menden ellensegÿnec: kic ɔtet m-
eg Bantottac ÿeckel: auag teteme-

¹A szó után betoldást jelző két vonás van, de nincs betoldás.

ag nem: es ha tudna valakit kimer
ados volna: kez volna a fizetése
mend mar giatat: es mend hi lide
neude: auag ha tudna valap ha
mis mar giatat: auag grot segget by
nya: hog kez volna agokat meg ad
nya: fizetnye: ag o teget segetent: ha
aszt felet: gog kez eddagra: tehat
vduosseget yege egem q hatobzor
meg tudendo a kor: hog ha figne
es pvelon erde: gog utgasson: au
ag megessen az grot etete: nem
az o tulaydon erdomert: de lupa tar
az edes fesus cristusnac kenanac ex
demer nyatta: o mel erdombe lig
fug auag al menden embernek
nossege ha a kor feletend hog v
vagon tehat vduosseget yege: es
ot a hat kordepe: melletet kel v
em az vonatodo emertue: melletne
nyatta meg esmer fegyuc hog ha vdu
pvelon auag tarhozze mert va
lati omagat auag egebet meg ker

- riçkel: zúezerent meg Boçat éh: au-
 ag nem: es ha tudna valakit: kÿnec
 ados volna: kez volna a fÿzetesre:
 mend marhaiaba: es mend hÿribe
 5 neube: auag ha tudna valami ha-
 mis marhakat: auag őrøkseğoket Bÿ-
 nÿa: hog kez volna azokat meg ad-
 nÿa: fÿzetnÿe: az őr tehetszezerent: ha
 azt feleli: hog kez edologra: tahat
 10 úduqssegnec ÿege egem q hatodzor
 meg kerdendő a kor: hog ha hÿgge
 es őróllon erről: hog iuthasson: au-
 ag mehesson az őrøk eletre: nem
 az őr tulaÿdon erdomeÿert: de ęupa ęac
 15 az edes Iesus cristusnac kērianac er-
 demenec mÿatta: o mel erdomebe ęúg
 fúg: auag al menden ember nec úd-
 uqssege: ha a kor felelend hog vgh
 vagon: tahat úduqssegnec ÿege: ez-
 20 ők a hat kerdesoc: melleket kel kerd-
 eni az vonakodo embertúl: melęeknec
 mÿatta meg esmerhethÿúc: hog ha údu-
 őróllon auag karhozzec: mert va-
 laki ęmagat: auag egebet meg ker-

Boz ne...
tor sagat meg...
massagada es ez...
dolgot omagoda valla...
tud vrontnar...
mel todesere...
ta to sagat...
desner myatta...
sartetotat meg...
zodet mel az...
mellet mo vront...
yauat es fyuuat...
ora or jagot...
otet zentotnes...
a tollaba...
zet irasaban...
a zentotnes...
lejon vata...
egolt volnd...
ies az p...
pudog annac...
meg ieloner...
Bat valuan...

- dõzne: es ha õmagat ezõcbe lelneýe: Ba-
torsagal meg halhat istēnec irgal-
massagaba: es ez illeten kor: ki ehat
dolgot õmagaba valla: ýntendõ cris-
5 tus vronknac kenzenuedesenec el-
melkõdesere: hog õmagat erre äy-
tatossagal zerezze: mel elmelkõ-
desnec myatta: õrdõgõknec menden ke-
sertetõket meg gõzheti: es Bodogul: gõ-
10 zõdelinel: az õrõk õrõmre mcheth:
mellet mý vronc Iesus cristus: ki at-
ýauual es fyuuual: es scent lelecekel õrõ-
cke orzagol: meltoltassec mýnekõnc
õtet zeretõknec adnyá: amen: alleluia:
15 q touaba vg oluastatic: Esariusnac
zõt irasaban: hog neminemý vitez: ki
azerzetõsõknec igõn nag zolgalatot
tezõn vala: ez mikoron igõn meg Bet-
egýlt volna: es Lac egedýl fekkõnne-
20 iec az õ agas hazaban: pokolbeli
õrdõg annac labaýnal: lataszerent
meg ielõnec: mayõm kepben: zarua-
kat valuan mikepen a ke:ke: meln-

180
Eg er þessi maður sem hefur verið
er vada tatar mayom: orðir vages ege
obiptem hog atte laltobet eluigom eg
em þine möða a vitiz: kullorjact of
kastanar valo eptelen allat entolen:
next af edag sifusnar aianlottam
obet egum: mallet af ofaxi stentjebe
en goggam vptem egum: möða a? orðir
onah: valtare af. vada nure a vitiz
ee: ha enetom joutteget te: a? m
end taltstot laltstot enetom a bod ma
gadad: kaffat en kappet meg vigallat
es mend atte nentjandnar fofette meg
vasdagittat kappet: felele a vitiz: ho
nmat vagon tehebo illen nait: kapp
egum felele af orðir: atte vduar ad
mallet vighetellen þentge enztellen
er vejtellen af egum: ad möða a vi
tiz: mönd meg enetom hofit. vagon
af vinnaron meg hofit vptgetmub
or yppanar lelta egum: felele af orðir
moduan: en igag þeaztijen hiptanne mö

- ec latasara a vitez meg rettenuen: mō-
 da: kiŁoda vag: auag mýt kerez: felele
 eh Łodalatos maȳom: ȳrdȳg vagoc egē:
 es iȳttem hog atte lelkȳdet eluigem eg-
 5 em: kinec mōda a vitez: tauozzal el
 rosdanac valo ectelen allat entȳlem:
 mert az edes cristusnac aianlottam
 ȳtet egem: mellet az oltari scentsegbe
 en hozzam vȳttem egem: mōda az ȳrdȳg
 10 ȳneki: valtere: eh vala neue a vitez-
 ec: ha ēnēkȳm zȳuetsegȳt tez: azaz: m-
 end testȳstȳl lelkȳstȳl ēnēkȳm adod ma-
 gadat: tahat en tegȳdet meg vigastlac:
 es mend atte nemzetȳdnec fȳlȳtte meg
 15 kasdagitlac tegȳdet: felele a vitez: ho-
 nnat vagon tenekȳd illen nag kenēȳd
 egem: felele az ȳrdȳg: atte vduarod
 mellet veghetetlen kenēȳc eneztetten-
 ec reȳttenec el egem: es mōda a vi-
 20 tez: mond meg ēnēkȳm holot vagon
 az minapon meg holt vȳlhelmus¹
 vr ȳspānac lelke egem: felele az ȳrdȳg
 mōduan: en igaz kerezȳen hȳtȳmre mō-

¹ Az f i -ből van javítva.

eg alat vad moltot nagod heget da
valattana egem: holet a vilgeemus
lypan lette wagon egem: minecelotte
kinder az q zemen az felsz zordloket:
az affaroz tagaztathana: egy fittmei
aluladna egem: mellet meg mond
nan: nag lyhagassal: kaka passal
moda: atvf. kheseg: az egil: anar
meg kar tey fozdo egem: de idy ve
tic anar egem: mert ltelet napyan
vazi a daret kent-mellet erdom az
o vyne jent: es touada a vitez ne
lytpe maffol es kerdet ton: es az
pudoz felele oneti moduan: huzon
es ejtendelge az nag kenda volt
egem: de es felzomv vaba: es nemi
nemv ber kopaz. Vpri kopaz: tetue
mytolont stat a purgatoriu nas te
zedol elauet egem: az felzomv vab
at neuze az o felzomv: mel syron
az o leltuert: kapa sotta vala felz
mel: de a tetue kopazt neuze az o
vabat fiat: mel a monostorban az

- dom: egem teneköd: hog ha valaki ez
 eg alat valo mentül nagob heget oda
 Boattana egem: holot a vilhelmus
 ýspan lelke vagon egem: minec elötte
 5 ember az  zemen az fels zemdket:
 az alsohoz ragasztanaia: eggesitteneie:
 eloludna egem: mellet meg mond-
 uan: nag yhagassal: kaagassal
 mda: a tz a heseg: az egetes: nac
 10 meg ac te ford egem: de ia ve-
 zic nac egem: mert itelet napan
 vezi a derec kent: mellet eroml az
  Bynezerent: es touaba a vitez ne-
 krl masrol es kerdest tn: es az
 15 rdg felele neki mduan: huzon
 eg eztendeig az nag kenba volt
 egem: de eg felzm Baba: es nemi-
 nem tarkopaz: prikopaz: tetues:
 mtlnk tet a purgatorinac t-
 20 zebl elueuec egem: az felzm Bab-
 at neuze az  feleseget: mel sruan
 az  lelkeiert: kiapastotta vala felz-
 met: de a tetues kopazt neuze az 
 Barat fiat: mel a monostorban a-

mitos es jert... vala: fi az o
amvanc lefejert: sokat veritotot v
ala muntal bodot vala: enetika
meg kezdte az ordogot: moduan: mond
meg enetun minemv helyet igtel: ide
engozjam: mel moda: en es az en tar
smi a felete jertetnes nemnemv ap
ala feledelm aggonnac halalan va
lant az pialtunc fi ipuelit vasua
tahat: moda a vitez: ganan valat
ot tahat: felele az ordog: ez vilagon
az mer: alal mentve nagob erde fi v
agon amc leuelit nem val egon me
nen valanc es moda a vitez: mit ne
retot ot felele az ordog: iay vezic
mert semit nem: mert az aggomallat
aitatod: jertetot: es sem vella: es ve
re nigat aragangal oda ioue egy
nag vas dorongal: es muntet igg
vexe: es ezve onnat: hog elozsana
ne mtepen a por: mellet idestoua
forgat a jel a földnek jimeg es meg
meg kezdete: ha volt volna az ve
geleit apatnac halalan: N nag st
ent eletv ember vala: felele az ordog:

- tatos: es zerzetos iambor vala: ki az o
attyanac lelkeÿert: sokat verittozot v-
ala: munckalkodot vala: enekutana
meg kerde az ordogot: moduan: mond
5 meg enekem minemv helrol iottel[.] yde
enhozzam: mel moda: en es az en tar-
sim: afekete zerzetnec neminemv ap-
a: a feiedelom azzonnac halalan va-
lanc: az o lelkenec ki iouetit varua:
10 tahat monda a vitez: harian valat-
oc: tahat felele az ordog: ez vilagon
az men alat: mentvl nagob erdo ki v-
agon: anne leuelet nem val egem me-
nen valanc: es moda a vitez: myt rie-
15 retok ot: felele az ordog: iaÿ vezic
mert semit nem: mert az azzoniallat
aÿtatos: zerzetos: es scent vala: es vr
ar Mihal archangal oda ioue egh
nag vas dorongal: es mÿncket igo
20 vere: es elvze onnat, hog elozlana-
nc mikepen a por: mellet idestoua
fogat a zel a foldnec zÿnen: esmegh
meg kerdetec: ha volt volna az vr
gelert apatnac halalan: ki nag sc-
25 ent eletv ember vala: felele az ordog:

∴

- n̄yn̄en a tengornec partyan anne f̄o-
 uen: menen ot voltonc: egem: de keue-
 set nyerenc ot: mert az atkozoth
 Baratoc: a disnocnac mogoc zereht
 5 r̄ohoguen nem hannac vala m̄vnc-
 ket k̄ozel oda mennonc: es m̄oda az
 vitez: mikepen merezk̄ottel illen na-
 gh sc̄et¹ embernec halalara menn̄od eḡe:
 monda az ord̄og: atat vezic: en ot
 10 es iel̄onen valec egem: holot isten-
 nec fia² meg hala egem: tahat en vl-
 uen a kezezt̄nec egḡyc agan: tahat
 mire nem merezk̄ottem volna illen na-
 gh scent embernec halalara m̄enem
 15 egem: o ānakokaert zolgalluc az ed-
 es lesust: hog az ̄ z̄yn̄oknec latasa-
 tul meg zabad̄yl̄on: amen ̄ · · ·
 K̄ouetk̄ozik ascent iras azocrol: kic
 gonozul gonnac: vala neminem̄y
 20 pap: ki iḡon nag soc B̄ȳn̄oket t̄ot
 vala: ez vtan meg korula: es meg
 hala: es ēnekut̄ana nekinec ̄ Ba-
 ratt̄yanac meg iel̄onec: es meg ke-
 rdetec ̄t̄ole holot volna: ki felele:
 · · ·

¹ Betoldás a bal margón pirossal.

² Betoldás a bal margón.

meg képe: mifépen volna ez agem
hog' ake' gonafo' tene'ed' sem'it ne
hasnalt volna' egen: binc' az' felc
le: az' ez' gonafo' em'kom' sem'it nem
hasnalt' egen: jate' meg' em'kom' az' az'
egen' az' hog' ki' ezt' nem' valla' az'
gonafo'ada' agona' sem'it' nem' hasnalt'
tahat' nada' az' m'oda' az' az'
agonafo'ada' binc' az' felc' az' az'
ez' nem' a' az' meg' jom' a' by'v'ot
b'ed' illen' gonafo'at' valla': hog' ha
meg' gonafo'at' meg'len' meg' nem' jom'
nem' v'at' gonafo'at' egen' a' az' az' az'
B'om' meg' az' az' az' az' az' az'
ah' az' az' az' az' az' az' az'
nem'it' valla' meg' az' az' az' az'
az' az' az' az' az' az' az' az'
az' az' az' az' az' az' az' az'
nem' az' az' az' az' az' az' az'
mella', az' az' az' az' az' az' az'
meg' nem' az' az' az' az' az' az'

- hog őröcke elkarhozot volna: az
 meg kerde: mikepen volna ez egem:
 hog atte gonasod teneköd sēmýt nē
 hasnalt volna egem: kinec az fele-
- 5 le: az en gonasom eñekom sēmýt nem
 hasnalt egem: söt meg eñekom artöt
 egem: vg hog ki ezt nem valla az őr
 gonasaba: agonas sēmít nem hasnal
 tahat mōda az: miēoda az egem
- 10 agonasban: kinec az felele: ez egem
 en nem akarec meg zōnni a Bývñok
 tól: es illen zandekot vallec: hog ha
 meg gogulnec: meglen meg nem zō-
 nen vetkōznom egem: azert iaý ēne-
- 15 kom: mert őröcke elkarhoztam:
 q touaba ha illen: Bizon tōredelme-
 ssegöt vallaz: mellet valhac: es
 soha nem akarz vetkōznod: es
 akarz meg zōnnod a Bývñoctól:
- 20 nýnēen ez vilagon ol nag Bývñ:
 mellet vr isten teneköd őrōmest
 meg nem Boēat q touaba vg

duas quos bogasta p[ro]p[ri]os
anglioban: et valuat[ur] et yfui papot
cuplant et q[ui] fugit: aliis nemi e[st] q[ui]
m[er]ite vala. et igitur mag[is] zexate nemi
nemi zidonac leanyat et q[ui] hozza je
vini tepen nem lutzata hanem lac nag
ventotom etue q[ui] hozza mene: tahat a su
do pap mag[is] ipue: et lata p[ro]bit v[er]it[er]u
an et ad hanc p[ro]bit m[er]it[er] et est tulle a
p[ro]p[ri]etate: et moda a sydo: est en samit
open etnem ftagom: de mag[is] modom a p[ro]p[ri]e
p[ro]p[ri]e: tahat nag zombaton mitoron
a p[ro]p[ri]e mifet zolgalna: et a pap que
le zolgalna: tahat etique a fido mend
et q[ui] varatiual mellet p[ro]p[ri]a latu
an a pap igitur mag[is] zomolodet et ba
p[ro]p[ri]e et q[ui] byvneiq[ui] et fogadast t[er]m
et q[ui] p[ro]p[ri]e mandent[er] f[er]at ist[er]ne[re] hog soja
rouaba valammemv halalos byvnt ne
a karna t[er]m[er] f[er]at p[ro]bit a nag zagent
et mag[is] et h[er]e magna tahat et q[ui] p[ro]p[ri]e
mendent[er] h[er]e v[er] ist[er] et et igitur t[er]m

- oluassuc: hog: vala neminemv p̄spec
 anglioban: ez valuala eg ȳfiu papot
 caplant: es q̄ huga: auag nennye ger-
 m̄ke vala: az iḡon meg zerete nemi-
 5 nemv zidonac leanyat: es q̄ hozza se-
 mmikepen nem iuthata: hanem Ꞥac nag
 pentok̄on estue q̄hozza mene: tahat asȳ-
 do pap meg ique: es lata oket vetkoz-
 en: es elhaga qtet mēni: es ezt teue a
 10 p̄spekert: es mōda a s̄ydo: ezt en sēmik-
 epen elnem hagom: de meg mōdom a p̄s-
 pek nec: tahat nag zombaton mikoron
 ap̄spec miset zolgalna: es a pap que-
 le zolgalna: tahat elique azido mend
 15 az q̄ Barat̄yual: mellet q̄ rayta latu-
 an apap: iḡon meg zomorodec: es ba-
 nkodec az q̄ B̄ȳneyr̄ol: es fogadast t̄o
 az q̄r̄ok mendenhato istēnec: hog soha
 touaba valaminemv halalos B̄ȳnt nē
 20 akarna tēni: Ꞥac qtet a nag zegen-
 vl meg oltalmazna: tahat az q̄r̄ok
 mendenhato vristen ot eg yegot̄ ton:

hog men a jibor es yegner mya
ha meg nem ulanar: Lac eggic es
valami iget vezdot non zolgata: ta
hat a pap meg goner: es zezette me
ne es men buten az leahar. vdugyu
tenet q :: mi biron meg aharz
gonnos: tahat tenetod kel folyamod
telles remen segedel ison: mert
Lac es vjvner sem kel ol nagnar
leni: hog te adda ketsege esnet: meg
te ventua a stentotner paldaj: tuna
mynt maria magdalenajet. es az ig
es stentotet: Pic nag soe vjvno ket
tottenec: Pic net az o mag terespede
isten minden vjvnotet meg vaxto
ka: tenetod onder prometsjon es g
aforlatossagal kel meg gonnos: me
rt agonas galorlatossagal meg
tuffita: es meg vilagosittja alettet.
mi ppen a vjv a testot: met em der
atefi eltesen eggonapnac alatta lac
alig leget testner forodpie: es most
sa nelve: de iay vezic mert igon
soltan es ezlandot: tobet es el muel

- hog mend azidoc az yegnec mya-
tta meg nemulanac:  ak eggic es
valani yget Bezedot nem zolhata: ta-
hat apap meg gonec: es zerzetbe me-
5 ne: es mend ketten az leanal vduozv-
lenek q .: Mikoron meg akarz
gonnod: tahat tenekod kel folamnod
telles remensegoddal istenhoz: mert
 ac eg Byv̄nec sem kel ol nagnac
10 lēni: hog te abba ketsegbe esnel: meg
tekentuen a scentoknec peldaýt: tuna
mynt: maria magdalenaýt: es az eg-
eb scentoket: kic nag soc Byv̄noket
tottenec: kicnec az o meg teresocbe
15 isten menden Byv̄noket meg Bo atto-
tta q tenekod ember orometoson: es g-
akorlatossagal kel meg gonnod: me-
rt agonas gakorlatossaggal meg
tistitta: es meg vilagosittya a lelket:
20 mikepen a viz a testot: mert ember
atesti eletben eghonapnac alatta  ac
alig lehet testnec forodzie: es mosa-
sa nelkvl: de iaȳ vezic mert igon
sokan eg eztendot: tobet es elmula-

- tnac: hog ők az  lelkeket gonasnac
es redelmessegnec matta nem g-
ondollac meg mosni: mert a lelec
a gonosnac matta: inckab zksk-
5 dic meg mosodni: hognem a test a vi-
znec matta  vg oluassuc emelle:
hog vala neminem zerzets: mel tist-
asagtarto vala: de az nem akar va-
la meg gonni: hanem ac tizntd na-
10 prol napra: neminem napon ke: iste-
ni akaratnac matta: apurgatori-
umnac kenuara vitetec: melbe egette-
tic vala: tahat a Bodog ziz maria
mene az  scint fiahoz: es kere az  ed-
15 es fiat: a m vronc Iesus cristus: es m-
onda neki: o en edes zeret fiam Ie-
sus: mre Battod tet a kenra: eze-
rt hog tistasagtarto volt: es tenekd
soc zolgalatot tt: felele az edes isten
20 en edes zeret anam: ezt azert tez
egem: hog  ritkan gonc vala egem:
demaga ezt tecretted meg engedm: hog
magat meg iobiela: tahat a lelec
meg tere az  tuladon testebe: es ga-
25 kortab gonc vala hogn mt az elt 

houaba vaba mag mēg vora ab es by
nos embex: mel mag vora: es kettes
de eser: es nem ataruala mag gomi
tahat q horra ioue az q feleses
fia: az q atyafijuat: es mēd az
q vaxatjuat: az gonasra inteser ta
mellet: nem inteser mēd nyian
es agonasra: demaga mag es hoga
nac: es papot: hog mag gommeier: de
fetyuilla mag fezouat: mēduan
mēnēp: si mēd az en hazambol: m
tē vjonaba nem atarot en mēg
gonnam: tahat az iamdor pay q dēte
feveuen: mōda: en oruos mēg va
gor egem: es agert iottem te gōzad
hog en tegetet mag vigaftanabac
egem: hog est halle a bor vforag embex
vete segos lō: es Lēndā: es mōda: v
am legētor enēdom idē iquēndō: ha
a factor en gomet mag oruosolm: en
mēg fizetom tōmēttor attō mūnētato
bat egem: fedela a pay: en est mag
rezem ipēnc segedēguel egem: de
en elyzer teuelē az axut tezor egē

- touaba vala igõn nag vsoras es Bÿv-
nõs ember: mel meg korula: es ketseg-
be esec: es nem akaruala meg gonni:
tahat  hozza iue az  felesege: es
5 fia: az  attÿafÿaÿual: es mend az
 Baratÿual: az gonasra inteserth:
mellet nem inthetenec mend nÿaian
es agonasra: demaga meg es hoza-
nac eg papot: hog meg gonniec: de
10 felkaialta nag felzoual: monduan:
mÿerietk ki mend az en hazambol: m-
ert Bizonaba nem akaroc en megh
gonnom: tahat az iambor pap  elte
lewluen: mda: en oruos mestr va-
15 goc egem: es azert ittem tehozzad:
hog en tegedet meg vigastanalac
egem: hog ezt halla a kor vsoras ember:
Bekesegs ln: es lendez: es mda: vr-
am legetc enekm iol iuendk: ha
20 akartoc engmet meg oruosolni: en
meg fizetm tÿnektc attÿ munckato-
kat egem: felele a pap: en ezt meg
tezem istnec segedsegeuel egem: de
en elzer teueled eg arut tezc eg:

melner az vras en ble mada: om
nemes vram: mioda az vras egem:
mioda a pap: dz en edes zexatq fram
agem: hog ad enetom mens atte vj
reidat egem: en ad tenetod idom age
mend az en lotate menimel egem: mel
tebet a itatban fagam tvelfoga tota
felele a por: och nemes vram: az a
tu auag auetel hog fa tegetne ento
len: en otomest atarnam egem: az en
vynemmet eladom: auag meg vram
om egem: tahat a pap felele: aggab en
netom az iob fezedet: ad mada: en te
netod adom mend az en misemmet: ad
ymatfagimat: vjvintet: ad med azen
io mivuel totetmet: melleket totten m
end azen napvadan egem: tahat a por
o nag otomest bejde synja: ad nag
vragafagal miodam az o vjvnejt: ad mo
da vmar otomest a vramet meg halno
egem: ad hakalet adac tynette egem:
hog en hogjam jottetot: voff: tahat
a pap mada: mend atte vjvnejtet:
tebet med: az adnet napv

- melnec az vsoras ember mōda: o en
 nemes vram: m̄yloda az aru egem:
 mōda apap: ez en edes zeretō fiam
 egem: hog ad enēkōm mend atte B̄y-
 5 nēydet egem: en es tenekōd adom egē:
 mend az en iotefemenimet egem: mel-
 leket artatlansagomtvlfogua tōtē:
 felele a kor: o en nemes vram: az a-
 ru auag auetel hog ha lehetne entō-
 10 lem: en ōromest akarnam egem: az en
 B̄ȳnēȳmet eladnom: auag meg bann-
 om egem: tahat a pap felele: aggad en-
 nekōm az iob kezedet: es mōda: en te-
 nekōd adom mend az en misc̄ȳmet: es
 15 ȳmatsaḡȳmat: B̄ōȳt̄ȳmet: es mēd az en
 io m̄vuelkōdet̄ȳmet: melleket tōttem m-
 end az en nap̄ymban egem: tahat a kor
 ō nag ōromeben kezde s̄yr̄n̄ya: es nag
 vigasagal mōdani az ō B̄ȳnēȳt: es mō-
 20 da: ȳm̄ar ōromest akar nec meg halnō
 egem: es halakat adoc t̄v̄nektōc egem:
 hog en hozzam iōttetōc volt: tahat
 a pap mōda: mend atte B̄ȳnēȳdet:
 melleket mēd atte eletōdnec napi-

...
ceum totum egeni: es en p[ro]prietate et
aroc me[is] t[er]minis et p[ro]prietate: es me[is]
g[ra]tiam me[is] et t[er]minis p[ro]prietate:
lac me[is] me[is] et t[er]minis me[is] et t[er]minis
neid[em] egeni: hoc est ag[ri]bus a p[ro]prietate
el[ic]it[ur] i[st]a me[is] g[ra]tiam egeni:
fahat a t[er]minis: hoc est me[is] a q[ui] edelen
v[er]u[m] est: es i[st]a t[er]minis me[is] g[ra]tiam:
nag a[ut]em p[ro]prietate: es a p[ro]prietate t[er]minis
del me[is] p[ro]prietate: es me[is] i[st]a egeni: es
v[er]u[m] me[is] g[ra]tiam: v[er]u[m] hoc est nag
p[ro]prietate p[ro]prietate: es a[ut]em i[st]a p[ro]prietate
ap[er]t[ur] me[is] a[ut]em v[er]u[m] me[is] p[ro]prietate: qu[er]t[ur] me[is] g[ra]tiam
t[er]minis: l[ic]et t[er]minis: me[is] l[ic]et t[er]minis
ag[ri]bus: p[ro]prietate nag p[ro]prietate me[is] oldo
ja: communicata v[er]u[m] es me[is] t[er]minis
p[ro]prietate: fahat a p[ro]prietate h[ab]ere mane: es a[ut]em
on e[st] me[is] m[er]ito a p[ro]prietate a[ut]em v[er]u[m] me[is]
n[on] me[is] a[ut]em p[ro]prietate me[is] h[ab]ere a t[er]minis: es
a p[ro]prietate a[ut]em v[er]u[m] me[is] h[ab]ere mane: es a[ut]em
p[ro]prietate a[ut]em p[ro]prietate me[is] h[ab]ere v[er]u[m] me[is]:
ollan abra[ha] me[is] h[ab]ere me[is] a[ut]em t[er]minis

- ban töttel egem: ma mēd azokat en-
ream vöttem egem: es en orōmest ak-
aroc meg tistulnom azoctul: es meg
gonnom mend atte ectelen Bÿvneÿdet:
5 Էac mōd meg enēkōm mend atte Bÿv-
neÿdet egem: hog en mēd¹ azokat a pap
elōt igazan meg gonhassam egem:
tahat a kor kezde mēd az օ ectelen
Bÿvneÿt: es igōn sokakat meg gonni:
10 nag aÿtatossagal: es օ zÿuenec tōre-
delmessegeuel: es mēden igenec: es
Bÿvñec meg gonasa vtan: kezde nag
keservēggel sÿrnÿa: es az iambor p-
ap mēd az օ Bÿvneÿt: օneki meg gon-
15 takat: leuelbe beira: meg leuen ke:
agonas: օtet nag օrōmel meg oldo-
za: conmunicala vele: es meg kenete
օtet: tahat apap haza mene: es az-
on eÿel: mikoron a papoc a scēt veter-
20 nÿet cantalnaiac: meg hala a kor: es
a pap az օ vicariosahoz mene: es az
kasdag ember nec mēden Bÿvneÿt:
ollan abrazba: ment ha mēd օ tötte

¹ A szó betoldójellel jelölt betoldás a bal margón.

Volta meq p...
riat hie p... mine m...
ariu: ap... ag...
eg halgatta v...: i...
p... vala: ed v...
a...: m... p...
a vicarius moda p...: v... meq it
eg o...: i... meq g... mine
me penitenciat h... egem tene...
ezuleten nag soc te...
it: tachat a vicarius al... ment: as p
agaba le...: ed a nag. zom...
nac myatta: nom alhater: tachat z...
ique p... moda p...: te ne...
oc... a...: melle...
a pap meq gont tene...: mett a...
nem p...: de en... a... egem:
tachat a vicarius moda: v...
egem te ed a... moda: en vago...
a mag...: v... emb...
p... nem a... vala meq g...
de a pap en...: ed meden p...
menit en... ada egem: ed med...
v...: tachat q en

- volna: meg gona օneki: es peniten-
 ciat kere օթօle: minekutāna ke: a vic-
 arius: apapot agonasnac vasaran m-
 eg halgatta volna: igօn zomorog: ke-
 5 serօg vala: es vg alittya vala: hog
 e byvnoket: mend օ tօtte volna: tahat
 a vicarius mōda օneki: varյ meg it
 eg oraiglan: ym meg gondolom mine-
 mvy penitenciat haggac egem tenekօd:
 10 ezilleten nag soc te ectelen Byvneյde-
 rt: tahat a vicarius alōni mene: az օ
 agaba lefecuec: es a nag zomorusag-
 nac myatta nem alhatec: tahat zozat
 iօue օhozza: es mōda օneki: te ne zom-
 15 orogյ a Byvnoknec okaert: melleket
 a pap meg gont tenekօd: mert azokat
 nem օ tօtte: de en tօttem azokat egem:
 tahat a vicarius mōda: ki:oda vag
 egem te: es az mōda: en vagoc egem:
 20 a maz kasdag vsoras ember nec lelke:
 ki nem akaroc vala meg gonnom egem:
 de apap enhozzam iօue: es mēden օ iotete-
 menyt eņckօm ada egem: es mēd az en By-
 vneյmet օrea veue egem: tahath en

es tolt becmeggyt meg gonam egen:
es mitkon a velenyjet tantallat va
faiatoron halec meg egen. es az nag
ifem Bugosagos Jezetetext: es Regyseg
ext: mellec az iambor pap engoffam
mutata egen: meg ja kaduler ned az
en Vyvnyntov egen: es az puzt vdu
psemer eletiben vagoz egen: es apa
p harmad napon engomet Fouet eg
em: ta hat a vitarius tunia mynt: a
confessor: sektele: es az esgagda mene
es tele a papot terdon alua ymadkoz
nja: ta hat meg ielente oneti menden
dolgozat: mellec oneti torjentez vala:
a pap te: harmad napon meg gala:
es istenhoz mene: holot puzte orzagol
amen: o bodog, zezetet: Eitel menden
ember vduozve: o atkozot grolfog: ki
uct meden ember kuthozic
toudaba peddanc vagon nemnemy ca
nanocrot: es az meg tagada pmagat: m
end azo zegen: baratyitue: menden mac
hariat eluezte es zorjette mene te: es
ig. enete grolpli vala a Vyvnyfoket hog

- mēd az en Bývneýmet: nag aýtatossgal:
 es toredelmesseggel meg gonam egem:
 es mikoron a veternyet cantallatoc va-
 la: akoron halec meg egem: es az nag
 5 isteni Buzgosagos zeretetert: es kegesseg-
 ert: mellet az iambor pap enhozzam
 mutata egem: meg zabadulec mēd az
 en Bývneýmtvl egem: es az orok vdu-
 ossegnec eletiben vagoc egem: es apa-
 10 ph harmad napon engomet komet eg-
 em: tahat a vicarius tunia mynt: az
 confessor: fel kele: es az eghazba mene:
 es lele apapot terdon alua ymadkoz-
 nya: tahat meg ielonte oneki menden
 15 dolgokat: mellec oneki tortentec vala:
 a pap ke: harmad napon meg hala:
 es istenhoz mene: holot orocke orzagol:
 amen: o Bodog zeretet: kivel menden
 ember vduozvl: o atkozot gylöseg: ki-
 20 uel mēden ember karhozic q
 touaba peldanc vagon neminemv ca-
 nanocrol: es az meg tagada omagat: m-
 end az q zegen Baratytul: menden mar-
 haiait cluezte es zertzetbe mene be: es
 25 ig enere gylöli vala a Bývnosoket: hog

quelc solha ~~...~~ vata mem
ic ipe vata quiete am. es lac velpe
sem atax vata jotm: sem valuat a
valam irgal magagot q hozzioc eoz
ex ollot tart vata az o vepde: es az o
tor vata vte: a kosdarat vate: es meg
ple omagat: es ca: es jot sem zolha
ta: ta: gat inter plet a barator: fog
hynaja omagata ifenes irgal mas
sagat: ta: gat bentat pennat von ke
zede: es meg. ira: m onduan: myx tš
hog en sem irgal massagot nem val
lottam a byvopsocheg egem: enetom
es sem irgal massagnac nem kel tet
etmi: es igertepen hala meg: es lac
hozat: es igertepen lezon menden
oknes: sic nem irgal masoc a
touaba og oluassur: hog vata nem
nemv stent iambor: si lelete vitate p
o kolnar elyke: es late ot azegan fax
hozot let korner igon nag soe temolat:
es lata eg nem nemv fpuerac lel bet
pokolnar pennyada poltretni: eg beu
es voo pofde vetun: ogan azon kasdag
fpuen am berac fianac lelbe es pokol
sa vitate latuan te az atvanac lel

- quelꝓc soha nem kꝓzꝓsꝓl vala: nem ez-
 ic ýzic vala quelec am: es ingen¹ ꝓac velꝓc
 sem akar vala zolni: sem valuala
 valami irgalmassagot ꝓ hozzaioc: egz-
 5 er ollot tart vala az ꝓ kezebe: es az ꝓ
 torkaba ýte: a rosdanac valo: es meg
 ꝓle ꝓmagat: es caꝓ eg zot sem zolha-
 ta: tahat intec ꝓtet a Baratoc: hog
 hýnaýa ꝓmagara istēnec irgalmas-
 10 sagat: tahat tentat pennat vꝓn ke-
 zebe: es meg ira: monduan: mýerth
 hog en sēmi irgalmassagot nem val-
 lottam a Bývꝓnꝓsochꝓz egem: enēkꝓm
 es sēmi irgalmassagnac nem kel tet-
 15 etni: es igeckepen hala meg: es kar-
 hozec: es igeckepen lezꝓn menden-
 ꝓk nec: kic nem irgalmasoc ꝓ ·:·
 touaba vg oluassuc: hog vala nemi
 nemý scnt iambor: ki lelecbe vitetec ꝓ-
 20 okolnac eleýbe: es lata ot azegen kar-
 hozot lelꝓc nec igꝓn nag soc kennokat:
 es lata eg neminemý fꝓsuennec lelket
 pokolnac kennýaba gꝓttretni: eg keu-
 es ýdꝓ kꝓzbe vetuen: vgan ezꝓn kasdag
 25 fꝓsuen ember nec fianac lelke es pokol-
 ba vitetec: latuan ke: az atýanac lel-

¹ A szó betoldójellel jelölt betoldás a jobb margón.

lalta: es mōda: atkozot legem egem az
ora: melbe teppdet ez vilagra joltel
er egem: es a basdagtagor melleket
taerbed keresztm egem: kienec myalta
orocete eltarhozam egem: tahat az
fii haluan az q atyanac attat: es m
onda az q atyanac: te es atkozot le
gh orocete egem: mert mel maxhat
at es basdagtagokat gonozul: gamis
san keresztel: mellekert eltarhozam es
mitepen te egem: melleket meg mond
uon: mend ketten potornac se ne kebe
alazellanac meg koptatuen ket tozes
vab lankon potornac melleger fuglen
es mitoron egge leler a mastat eri
vala: hegat q magokat egembe meg
zagattya: vala: es a basdagtagor
magas vala: es hog a basdagtagor
es a gaminagor: qnevic potorda va
lotnac mem hasnalt. Semmab atot
: boua da: og oluassur: hog vala ne
minemv yfia: es az neminemv napon: ak
aruada mem eg azzomallatgor: es kel
uata altal mem eg hydon: mel alat
nag mel viz vala: es a gyd meg toxt

- ke az ɔ fianac lelket: nag felzoual ka-
ialta: es mōda: atkozot legon egem az
ora: melbe tegodet ez vilagra zvltel-
ec egem: es a kasdagsagoc melleket
5 teerted kerestem egem: kicnec myatta
orocke elkarhoztam egem: tahat az
fiu haluan az ɔ attyanac atkat: es m-
onda az ɔ attyanac: te es atkozot le-
gh orocke egem: mert mel marhak-
10 at: es kasdagsagokat gonozul: hamis-
san kerestel: mellekert elkarhoztam: es
mikepen te egem: melleket meg mond-
uan: mend ketten pokolnac fenekebe
alazallanac: meg kotoztetuen ket tizes
15 vas lanon: pokolnac melsegen fuguen
es mikoron eggic lelec a masikat eri-
vala: tahat ɔ magokat egetombe meg
zagattyac vala: es atkozzac zydal-
mazzac vala: es hog akasdagsagoc
20 es a hamissagoc: onekic pokolba va-
loknac nem hasnalt: deinckab artot:
q touaba: vg oluassuc: hog vala ne-
minemv yfiu: es az neminemv napon: ak-
aruala meni eg azzoniallathoz: es kel-
25 uala altal meni eg hydon: mel alat
nag mel viz vala: es a hyd meg torot

vála: ~~...~~
eg felele louor'es az y'ldog vála ed m
eg berde az y'fiat houa mene: az felele
ym valam: dolgom vagon egat: oda me
gor: tahat az mona: ~~...~~ y'de
es en oda v'f'ler tegedet sgen: tahat
az y'fin felele az p'longra: tahat az
afetele tonat vezottate a vizbe: es ve
pele az y'fiat: ~~...~~ le'f'et
egelom'ly po'p'ora v'ime: es a v'iuasa
g'at or'ite ed'ar'goz'es v'agan ez
on'eyen lezon meden v'ual'p'od'p'od'
vg moda az edes z'esus'ston' y'm'z' v'
dal'nae: ~~...~~ a z'ig'ef'eg: n'v'ca
h'oz'ga h'ap'ne lo i'nt'ac'm: a n'v'f'ot'ic'et
vg mod'nae a pent' it'as v'el' d'od'or'
hog a z'ig'ef'eg: a'ut'og a h'is'af'ag't'ar'o
em'be'ed'er t'el'et: it'el'et n'ap'ia n'af
v't'ant'ic: az edes i'ten: o'f'y' i'gn' n'ag' edes
g'p'no'ru's'eg'ed' ill'at'ae a'and'e'f'oz'ga m'
eg: hog az p' t'el'ener ed'ess'eg'ed' az p'm
p'ill'ant'as'ig'lan n'ag'od' g'ond'or'f'eg'ot
v'el' hog'nem m'yn't' ad'ant'ul'f'og'ua
it'el'et n'ap'is' m'ed' et'elles v'it'ag' az
f'act'el' mes t'el'fi el'et'ber'y'ay' ag'at' a'fe"
162. 2 t'el' mes el'et'ber'ner

- vala: tahat ɔ eleýbe iɔue eg ember:
 eg fekete louon: es az ɔrdɔg vala: es m-
 eg kerde az ýfiat houa mēne: az felele:
 ýn valami: dolgom vagon egem: oda me-
 5 gɔc: tahat az monda: vly ýde¹ hatammege:
 es en oda vizlec tegedet egem: tahat
 az ýfiu felvle az ɔ louara: tahat az
 afekete louat Bezɔktete a vizbe: es Be-
 lele az ýfiat: kinec lelket: testeuel
 10 egetɔmbe pokolra viue: es a Buiasa-
 gert ɔrɔcke elkarhozec: es vgan ez-
 ɔnkepen lezɔn mēden Buialkodoknac:
 vg mōda az edes Iesus: scnt ýmre ký-
 ralnac: dragalatos a zizeseg: nýcen
 15 hozza hasonlo iutalm: anākokaert
 vg mōdnac ascent iras Beli doctoroc:
 hog aziznec: auag a tistasagtarto
 embernec testet: itelet napianac
 vtāna: az edes isten: olý igɔn nag edes
 20 gɔnɔrúsegɔs illattal aiandekozza m-
 eg: hog az ɔ testenec edessegebe:² eg zcm
 pillantasiglan: nagob gonorvsegɔt
 val: hognem mýnt adamtulfogua
 itelet napig: mēd etelles vilag az
 25 fertelmes testi eletben: ýāý azert afe-
 ·:· ·:· ·:· q rtelmes eletvecnec ·:·

¹ A szó betoldójellel jelölt betoldás a jobb margón.

² A *be* sor fölöttü beszúrás.

stent iam dicitur: nomen est adagium met
lumbetere fallit yala met: meq zo
ritta: eg parantota onet: hog onet
ing modanaia met volna a dny: me
enes myatta onet: hog onet: me
vgetne: n fetete: hog aq atot volna
mext ag etebet embek onen: nemit
onon eg napon: sag embek es vitto
tet es ag o parantota restere vonzon
vouaba mext ha vada n meden gy
vaxtynon: met ymattozneye: es ag
ymabtagde ag o ellensget fyre vaxt
neje: ha kas eg volna es eg vilagon
nem volna vduffegnet vagon: vaxto
jneye zagon: o anato: vaxt yajiaij
azomenac: sic grotoseget vifetne z
upkon: vouaba a stent tista sag mel
le og otiaassur: hog a stent barnas de
tor: olag dnyaba igon nag ve germe
te vale: vq vaxi es valanac: igon yf
ui voraba vamenac a stent damo vob
zerzetide: es ag o altyanac: es altia
fyvanac hie iph edo larba: a vaxto

- touaba vg oluastatic: hog neminemv
 scent iambor: neminemv ordogot mel
 embereket zallot vala meg: meg zo-
 ritta: es paranola oneki: hog oneki
 5 meg modanaia mel volna a Byn: me-
 lnecc myatta ordog tobbeket¹ <Byvnoket> nye-
 rhetne: ki felele: hog az atok volna:
 mert az atocbeli ember egem: nemik-
 oron eg napon: zaz embert es vetkoz-
 10 tet: es az o partjara rescere vonzon:
 Touaba mert ha valaki meden hy
 kereztyenokert ymatkozneyec: es az
 ymadsagbol az o ellensegyt kyrekezte-
 neye: ha lac eg volna es ez vilagon:
 15 nem volna vduqssegnec vtan: karho-
 zneyec zegen: o anakokaert yayiaiy
 azoknac: kic gvloqseget viselnec zu-
 uokon q touaba ascent tistasag mel-
 le vg oluassuc: hog ascent tamas doc-
 20 tor: olaz orzagba igon nag vr germe-
 ke vala: ko vari es valanac: igon yf-
 iu koraba Bemene a scent damokos
 zerezetibe: es az o attyanac: es attya-
 fyaynac hir lon edologba: a kalasto-

¹A *beket* szórész piros betoldójellel jelölt, piros betoldás a bal margón. A következő szó pirossal van kihúzva.

Petit vale: et remittit vale a Ba
 ratorat: hoc ga pimen aduac a
 p fiopat: audeg altuafiotat: a Patastoc
 embol: fa hat felegemier es vesten
 kiet pufittonaias a Patastoc matg
 kton: mend erre sem mene Kastenq
 Flu: de a edo rorbanac valor pidoqi
 mestorfeget: a ston yfiat vrozac a fa
 caforom bol: es ag varocba eg cros
 volba veter: es ot: Penofiac gptu ic
 vale plet: offegget: fommilagat: es fu
 dagfeget: demaga meg es sem Popen
 a ferjetme rufiat enem veltet
 heter vete: son ag p ettet meg non
 statatfatar rocle: etmenener es ag
 jepsegoe deangda mag etfeffegget fe
 ptozfeleter: es meg fonggete plet: hoc
 gonoffaga mbanie plet: es vele ve
 ktoner: meet mastopen halalnar
 volna leanya: deieffetar o nozza: es
 fete a clango estent: flet gonoffag
 fat mem meg a bala omagaba gon
 of paianlagra: meg vide hoc a megli

- romra menenec: es az օ fiokat ki-
keric vala: es fenօgetic vala a Ba-
ratokat: hog ha kinem adnaiac az
օ fiokat: auag attյafioakat: a kalastor-
5 ombol: tahat felegetncieic es vezten-
eieic puztittanaiaic a kalastoromath
egem: mend erre sem mene ki ascenth
յֆiu: de a <rod>¹ rosdanac valoc օrdօgi
mestօrsegel: ascent յֆiat ki² vrozac a ka-
10 lastorombol: es eg varocba eg erօs
Boltba vetec: es ot kenozzac ցօttric
vala օtet: ehseggel: zomiusagal: es hյ-
degsegel: demaga meg es sēmikepen
a zerzetnec ruhaiait elnem vettet-
15 hetec vele: sem az օ etket meg nem
vtaltathatac vele: elmenenec es eg
zepsegօs leanzot nag ekesseggel fel-
օltօztetenenec: es meg fenօgetec օtet: hog
gonossagra intencie օtet: es vele ve-
20 tkօzneieic: mert maskepen halalnac
volna leanyա: Berekeztec օ hozza: es:
kezde e leanzo escent: յֆiat gonossag-
ra inteni: meg indula օmagaba gon-
oz keuansagra: meg yede hog a megh

¹ A betűk pirossal vannak kihúzva.

² A szó betoldójellel jelölt betoldás a jobb margón.

et huc est enic felypeller. ag vlyp et
 ragala nagon teja vale veom a te
 amot. hys tamet ag pison qel pte ed
 estent yfui. hactenya qel ag pylon. q
 ag vlyp et a pafalon ag. haxetot vo
 na leasat. tervu. et huc mag alyatus h
 na hullata ponal hoxoz ag. vuala ag
 qrot menden feto vt iseret. hog pneti
 meliostat neier vdy. et qd ad nra. hog
 alyp et huc stent hys sagot meq tarta
 et nra. yme isem ddy ag alom ique se
 mede ed ag pndexoder. es yme ag alom
 vlyp. Et angeloc iguener q hoxza ed
 modadur nefel samit mex isen mag
 halgetta atte ymad sagolat egem. ab
 anas vlyp sagot ymez quel vlyp et
 huc taryat. hogz fola. tade agomoz
 puan. vlyp. vant egem ed a ve
 que dely. mag. faly dalyat val
 la hoxza. hene. vale ed foha tob
 ag. hoxza. hene. hoxza. nra. valla
 ag. hoxza. hene. hoxza. hene. hoxza
 zag. hoxza. hene. hoxza. hene. hoxza
 vlyp et huc.

- nÿerhetetlen kenÿöt ascent tistasagot
 elneuezteneie felzököllec: eg úzöget
 ragada: nagon kezde vele verni a le-
 anzöt kifutamec az aÿton öelötte: es
 5 escent ýfiu kirekezte ötet az aÿton: es
 az úzöggel a köfalon eg kerezötö vo-
 na: lesec terdre elötte nag aÿtatus kö-
 nÿ hullatasockal konöörög vala az
 öörök mendenható vr istēnec: hog öneki
 10 meltoltatneiec öly eröt adnÿa: hog
 azeplötelen scent tistasagot meg tarth-
 atnaÿa: ýme isteni dolog: alom íque ze-
 mebe: es elzenderedec: es ýme az alom
 közbe: ket angaloc íquenec ö hozza: es
 15 mödanac nefel sēmÿt: mert isten meg
 halgatta atte ýmadsagodat egem: es
 añac Bizonsagara ýmez öuel Bequez-
 zönc tegödet hog soha többe agonoz
 keuansag nem Bant egem: es a Be-
 20 quedesbe öly nag faÿdalmat val-
 la hog felserkene Bele es soha töb-
 be testi gerÿedetössegöt nem valla
 ez köny ziz lean ludit azzon eh: ezer öt
 zaz huzon nolÿ eztendöben irtac thö-
 25 ÿ: ÿ -uissön: alleluia: ÿ:
 ýmagh az Bÿvñösert: ki ezt irta: allyelua: ¹

¹ Ez a pirossal írt sor az eredetiben is annyira elhalványult, hogy a fényképen már nem is látszik.

Korvethe sijne
In a berdenod ymmer hogh ingebatelen
az engelmeffeg. Rvafabul dat
rot hogh az zenths engelmeffeg. Non
az arb hanem. Az thwlijden abaystet
zo yghyche zettel wale mag thaga daja.
Thwren az q frychdelme met porouch dat
Az zenths wgh mond zenths agosponit dore
Az vijzomy engelmeffeg az hogh az q
zijnerwel. frychdelme met porouch dat
nak ellenne non abawija. vijzomlyk
ijwel mijuden te sedelome nellijs the thwllig
fijthwye. eb zayamal ellenne non non
danya. Az zenths engelmeffeg met
Dyche xijthij melle ymez harom bol
got wachnak. Elthijmiz. Merth az
engelmeffeg embertth bilhertth fyon
nagh magassagob allayathra. mijud
yts ez wijlagon eb mijud az mason.
Merth wgh mond we ften moijstent
wgh kuyweben. ha engelmeffeg
wendz az the wradnak thwred
Bezidyneth. follycb magastal the
170.

- Kowethközük ýtth az ýras¹ az zenth engedelmessegről
 Ha kerdened ýmmar, hogh mýchoda legýen
 az engedelmesseg · Reafelelnék docto-
 rok · hogh az zenth engedelmesseg · Nem
 5 egýeb · hanem · Az thwlaýdon akarathnak
 ýo ýghýekezettel walo meg thagadasa:
 Thewen Az ɔ feýedelmének poroncholatyat
 Azertth wgh mond zent agostondoctor
 Az Býzoný engedelmesseg az · hogh · az ɔ
 10 zýwewel · feýedelmének poroncholatyá
 nak ellenne nem akarnýa es²: mýwelkɔde
 týwel mýnden kesedelemnelkyl be thellýe
 sýthenýe : es zaýawal ellenne nem mon
 -danýa : Az zenth engedelmessegek
 15 Dýcherýthý melle ýmez harom dol
 gok waghnak : Elsɔ ýmez : Merth az
 engedelmesseg emberth helhezeth Igen
 nagh magassagos allapathra · mýnd
 ýth ez wýlagon · es mýnd az mason ·
 20 Mert vgh mond wr Isten moýsesnek
 egh kɔnyweben · ha engedelmees
 leendez az the wradnak Istenednek ɔ
 Bezedýnek · fellýeb magaztal thegedeth

¹ Az *ýtth az ýras* sor fölötti betoldás, betoldójellel jelölve.

² Az *es* betoldójellel jelölt, sor fölé írt betoldás.

mythen nyet al. Azert az zenth
cugedlmesth fit magastattya
cugedlmesth ystennut et emberetnek
clotte. ~~feldant~~ magyon az zenth
atyalnak etiqben. hogh egy atyal
wen atya jnyeth mongya wala hogh
wala mullij ember. az q. ltkij kiydel
munt ataratya ala adaugya qn
ataratjath. Magyob red. mutharjy
hadum az nyntalpij chat qnqon
maga az puzthaban labozyk murt
az chat az qn ataratyara kothij qn
magath. De amaly nynden atarath
jath otholle d wethwen. kothij
magath az q. ltkij fnyrdlmunt
porontholactyara. Megys ez
melle slyen pel da olvaastatij k hogh
Egh az wgy zenth atjal kszq lata
mnyozzagban. Hogh wudkely ember
kth. Eghj. wala az korotnat zolga
ltnak wudj. Masjkwala azok
kjt. Isk. wth. Sarandofodus halokla

- mýnden nepeknel · Azert az zenth
engedelmesség fel magasztattya az
engedelmesth istennek es embereknek
előtte / Peldank wagyon az zenth
- 5 atyaknak eletyben · hogh egh <atyafoy>
wen atya ymezth mongya wala hogh
wala mellý ember · az o leky feydel
menek akaratya ala adangya on
akaratyath · nagyob erdemethwezý
- 10 hodnem az myntazky chak onnon
maga az pwzthaban lakozyk mert
az chak az on akaratyara kothy on
magath · De amaz mynden akarath
-yath o tholle el wethwen · kotelezý
- 15 magath az o · leky feyedelmenek
poroncholattyara · Megys ez
melle llyen pelda olwastatyk hogh
Egh az regy zenth atyak kozzol lata
menyorzagban Negh rendebelý embere-
- 20 -keth · Eghyk wala Az koroknak zolga
loknak rendy · Masyk wala azoke
kyk Istenerth zarandokokath hazokba

- be fogadnak harmadýkwala az pwz
 thaban lakozoknak rendý · Negýe
 dýk¹ kedýglen wala Azoke az kýk
 lelký feyedelmeknek engedelmessege
- 5 ala agýak n magokath · Latýawala
 kedýglen hogh az engedelmessegeknek
 rendýben kyk walanak · azoknak
 Nagh zepsego aranýas nyakbavethok
 walanak  nyakokban · es nagýob
- 10 dýchsegban valanak azok az th-
 býnel · es monda az zenthatýa ký
 ez latasth lattýawala · Mýre hogh
 ez engedelmesekeknek  serege Nagh-
 ob dychsegben wagýon az thb-
- 15 býnel · kýnek felele az angýal ký
 theth wýselýwala · Azerth mert
 az koroknak zolgalok · es az zallasra
 fogadok · az mýth teznek azth chak
 non akarattýok zerýnth thezýk
- 20 es megazokes az kyk az pwztaban
 lakoznak · de azok kyk engedelmes-
 segre ktheleztek n magokath ·
 az n thwlaýdon akarattýokath

¹ Az  fltt piros pacafolt van.

- thollok el wetettek: Annakokaerth
 azok naghob dychosegeth walnak · Azert
 mongya zent Agoston doctor Mynden lelký
 lozagoknak annya az Engedelmessegh
- 5 Masodzer megys dichertetyk
 az zent Alazatossaggal walo engedel
 messegh · merth az engedonek enged-
 nek myndenek · Az theremtho · es az
 theremtettallathok · wgh mond zenth
- 10 agoston doctor · Ha enged<ed>nenk az
 Istennek: Istenes engedne mynekonk
 Mykeppen Az loswenak o paranchola-
 ttýara meg alla az nap es az hod · es
 engedenek o neký · myglen Bozsoth alla
- 15 Istennek ellensegyn: Arrol monda az
 Isidorus · doctor · ha meg thezzywk azth
 myth wr Isten poroncholth · mynden
 kethsegnelkywl azmyth kerýwnk
 azt mynd meg nyerywk
- 20 Megys ez melle olwasthatyk ez
 pelda¹ · hogh az paal Apath · El Bochatha az
 o thanythwanýath kynek Newe wala
 lanos · hogh hozna oneký egh berekbol
 Nemýnemó wrwssagnak okaerth · oroz-
- 25 lannak ganeýath: Merth oth az berek-
 -ben

¹ A scriptor ki akarta emelni a példát, ezért a bal margóra pirossal újra kírta a *p* betűt.

I abotij wala vgh fene d'at lani
tozon cith hallotha wolna az q'hamij
nija monda puchij. Atijam ha n'qam
iq'woud az ozollan. m'ijq' th'gijck. Es
monda az apath. E'q'z'ed'ing' q'gh'ck' es
h'offijad' i'd' en h'offijam. El'm'e' az'och
az' b'ee'ck' es' i'g'm'e' az'ozollan' m'ij'g'la'ta
q'gh'ck' es' een' h'ij'end'ent' d'ek' h'ogh' q'gh'ck'
m'ij'g' m'ar'ja' i'g'm'ij' k'ed'ij'g'len'. Az' q'f'ij'e'
d'ime' p'oz'uch'ol'at'ij'a' f'rij'net'z'. At'ar'ij'a
wala' m'ij'g' f'og'uj'a' o'gh'ck'. De' az'ozol
lan' k'iz' d' el' f'ro'oth'ij' q' el'p'ij'g'. E'z' f'e'
d'ij't'ij'n' f'ro'oth'ij'a'la' w'et'ama' m'ou'd'ien'
w'ar'ij' m'ij'g' e'ng'e'm'et'h' m'et' az' e'w' f'ij'e'
d'ime'n' e'm'e'k'e'm' az'it' h'at'ta' h'ogh'w'ij'g'
E'z' p'z'ij'g'el'et' t'ij'g'el'et'z'. Az' i'g'm'e' m'ij'g'h'
E'z' p'z'ij'g' q'gh'ck' es' w'ij'z'ij'wala' az' q'f'ij'e'
d'el'm'e' h'e'z'. M'ij'g'ck' m'ij't'ozon' m'ij'g'h' la
tot'h' wolna' az' p'aal' ap'ath'. At'ar'ij'an
m'ij'g' al'af'ij' az' q' th'am'ij'g'w'ar'ij'at'z'. Es
monda' q' m'ij'g'. M'ij'g'e' h'oz't'ad' i'd' e'z'
o'gh'ck'alan' all'at'ot'h'. B'och'ap' d' el' q'gh'ck'
i'g'm'ij' k'ed'ij'g'len' el' o'd'ol'a' q'gh'ck' es' el'
B'och'at'ha' f'az'ij'et'h' m'ou'd'ij'a' az' i'ent'

- Lakozykwala egh fene orozlan : Es my-
koron ezth hallotta wolna az o thanythwa
nya . monda oneky: Atyam: ha reyam
yowend az orozlan . myth thegyek . Es
5 monda az apath . Kotozed meg otheth es
hoczjad yde en hozzjam . Elmene azerth
az berekbe / es yme az orozlan meglata
oteth . es rea hyrtelenkedek hogh otheth
meg marya . ymez kedyglen . Az o feye
10 delme poroncholatya zerynth Akarya
wala meg fognya otheth . De az oroz
lan kezde el fwthny o elotthe / ez ke-
diglen fwthwala wtanna mondwan
warý meg engemeth mert az en feye-
15 delmen ennekem azth hatta hogh meg
kotozyelek thegedeth . Es yme megh
kotoze otheth . es wyzywala az o feye
delmehez: Mellýeth mykoron megh la-
toth wolna az paal apath . Akarwan
20 meg alazny az o thanythwanýath: es
monda o neký . Myre hozlad yde ez
okthalan allatoth . Bochasd el oteth
ymez kedyglen¹ el odoza oteth es el
Bochatha: azerth² mongya az zent

¹ A g fölött akaratlan tollvonás látszik.

² A szó előtt piros szakaszjelölő jel van.

p

De vanden dierden. Altyden vande dierden
 Thon dyckelmeck. vs at myn porwonder
 delgots et nien haloatja. De luyten
 23 q zomwylt zomwyl. luyten. fyllig
 Galgatsen. Nychtwit zolaten. koryth
 muenhalldaten. labayth jaxaten. vs
 qu magats myndkwoftogwan at
 q foydelmeck porwonderluytenat de
 thuythjagere deegys pelde olwaste
 fyllt at zomwyl vande dierden. at
 zomwylat elreben. Eyn nemi
 nemp wen plantala el vylt atzjine
 fath at porwonder. Es magatun
 wan korytenij at q thuythwajia
 nat dyckelmeckfyllt. vs monda
 Esth mag qthylt myndkwoftogwan
 mynddijolau myghen magfowl.
 dewel. vs gijwmeckelwylt the
 emth. wala koryth mitte at wyl
 qu hollayok. wyl^{hem} wylt magjien
 stala el. vs Esthwe ij wala mag
 kymjoren. haemat elreukijghen

- Agosthon doctor · Az Bÿzon engedelmes
Nem kesedelmes · es az meg poroncholt
dolgoth el nem halogatÿa · De legottan
Az  zemeÿth zerzÿ · latabra: fÿleÿth
5 halgatasra · Nÿelweth zolasra · kezeÿth
mwnkalkodasra · labajth Iarasra: es
n magath mÿndenest fogwan az
 feÿedelmenek poroncholattÿanak be
thellÿesÿtesere Megÿs pelda¹ olwasta
10 thÿk az zenth engedelmessegr: az
zenth atyak eleteben · Egh nemi-
nem wen plantala el egh azzÿw
fath az pwzthaban · Es meg akar
wan kesertenÿ Az  thanÿthwanÿa
15 nak engedelmessegeth · es monda
Ezth meg thozzed mÿnden napon
mÿndaddÿglan mÿglen megzewl-
dewl · es gÿwmewlchewth ther-
-emth · wala kedÿg mezze az wÿz
20 n hozzáÿok · wgh hogh² reggel megÿen
wala el: es esthwe ÿ wala meg
kÿ mÿkoron harmad eztendeÿglen

¹ A példát a scriptor a bal margóra írt piros *p* betűvel jelzi.

² A szó betoldójellel a sor fölé van írva.

13th tette wala ymur az azziw fe taw
Zylyle us sijwmg lthqg kromge
Jum afretz mullij chodalatos valmp
az zruwz uugulim. Segurte yola
da yts is wijlagen is amal na
oijob az westermarkt elybe. De mullij
igen magh Bijn legijen az zenth
eugedme segurte mig torise. Ez
mech therzijk ijmez peldabol

Meeth rogh elwasstathijt hegh kith zic
z. h. f. mbent m. m. m. wala m. m. m. m.
wihon. 23th k. d. y. l. en el. s. t. h. t. p. l. o. w. e. n. J. w.
t. h. a. n. a. k. e. g. h. j. e. n. n. a. g. h. e. d. p. e. r. k. i. d. e. n. t.
o. t. h. b. w. i. j. d. o. s. i. j. e. l. w. e. l. t. h. w. e. n. a. z. w. e. t. t. h.
m. i. j. k. o. w. e. n. t. z. t. h. o. w. a. b. u. d. o. s. n. a. n. a. k. a. l. o. n.
k. o. p. t. e. h. a. l. l. a. n. a. k. o. t. h. e. g. h. j. e. n. n. a. g. h. s. i. j.
w. a. s. t. h. e. j. w. a. s. t. h. k. i. d. e. n. t. k. i. d. y. o. l. e. n.
q. t. m. e. n. n. i. j. k. i. d. e. n. e. n. e. s. k. o. p. l. e. b. e. n. a. z.
n. a. g. h. s. i. j. w. a. s. t. h. o. l. e. s. e. j. w. a. s. t. h. o. l. m. i. j. k. o.
w. e. n. k. i. d. y. o. l. e. n. o. d. a. i. j. w. e. t. t. a. n. a. k. e. w. a. l. a.

- ezth totte wala · ýme az azzw fa meg
zoldole es gywmolchoth teremthe /
Ime azerth¹ mellý chodaltos erdemo
az zenth engedelmessegek yoza-
5 ga · ýth ez wýlagon · es annal na-
gyob az wr Istennek elotte · De mellý
igen Nagh býn legýen az zenth
engedelmessegek² meg torese · Ez
megh theczyk ýmez peldabol
10 Merth wgh olwastathýk hogh keth zer
zetesemberek Mennekwala Nemýnemó
wthon · Az Idó kedýlen el sethetolwen · Iw-
thanak egh Igen nagh erdore: kezdenek
oth Bwýdosny · el wezthwen az wtath
15 Mýkoron thethowa bwodosnanak azon
közbe hallanak oth egh Igen nagh sý-
wasth rýwasth: kezdenek kedýglen
ók menný közelben es közelben · az
nagh sýwashoz es rýwashoz · Mýko
20 ron kedýglen oda ýwtottanakvolna

¹ A z talán r-ből javított betű.

² Az el szó fölötti betoldás.

Ditahap hahatuh, wuh ur mijaunag Nlagh fite
Hye umbre Gah hihprofos lant, nial nyaton
kyegghy wuh egun wagh fite hie. Romon
doctoz. ut omty kfyten waghon wuh
nagh wafat ofoc. ut y az Romon doctoz
kyemhahatun waghawala y wolu. ut
nyfocion of wuh lantawolna. Jan
mug jye d. mit. ut mondanat y mty
ny ofa umat hach tye. ut jye an of
Halan allatohy ullyen Jan kyemhahatun
of wuh wuh fite az fite hie. umbre ut
monda. pungen magath ky d. y. hie
Muth, nym of wuhalan allatohy, ut hie
hie lantoh of wuhalan allatohy nial kumy
d. hie hie hie hie hie hie hie hie hie
umbre y wuh hie wuh hie hie hie hie
atoca mug y hie hie hie hie hie hie
wuh. hie hie hie hie hie hie hie hie
ut monda mug hie hie hie hie hie
nyfocion mug kyalat wolu fite
hie az ut monda. Jan umat hie mug

- lathak thahath egh nemÿnemø Nagh feke
the ember Egh thÿwzes lanczwal nyakon
køthøth egh igen nagh feke the komon
dorth · es øneky kezeben wagÿon egh
5 nagh wasas ostor · es ø az komondorth
kymellethlen wagÿawala ø wele · es
mÿkora øk ezth lattak wolna · Igen
meg lÿedenek · es mondanak ø nekÿ
Mÿ oka ennek hogh the ez zegen øk
10 thalan allatoth illyen Igen kÿmelletlen
gÿethred · felele az feke the ember es
monda · Ønøon magath kerdÿethek
Merth nem økthalan allath ez · kyth
thÿ lattok økthalan allathnak lennÿ ·
15 de hogh thanollÿon mÿnden zerzetes
ember ø raÿtha wr Isten thÿ nekthek
akara meg ÿelenthenÿ · annakoka-
erth · kherdÿethek ønøon magath
es mongÿa meg thÿ nekthek · Es
20 Mÿkora meg kerdettek wolna · fe-
lele az es monda · Iaÿ ennekem · mert

en dat die...
v. m. b. z. m. t. l. t. t. / by so ha as v. a.
y. d. t. m. m. t. m. m. d. t. a. t. r. u. g. d. m.
y. m. b. l. y. o. l. v. y. m. e. n. l. t. v. m. t. m.
m. a. d. m. e. n. p. r. e. d. e. n. t. d. w. e. p. m. t.
j. o. a. s. s. a. j. u. i. s. t. a. v. e. t. t. e. p. r. e. t. e.
m. e. t. h. e. z. a. s. a. t. t. k. o. f. e. t. s. b. i. j. n. b. i. j. n. t. h. e. b. y.
w. e. t. t. e. t. a. s. a. n. g. i. j. a. l. m. e. n. j. o. r. d. e. l.
v. s. a. m. i. j. i. t. p. j. i. k. e. n. t. p. a. r. t. i. j. e. n.
e. o. l. j. u. d. a. b. a. s. a. y. a. s. a. t. o. b. n. a. t. b. y. j. e. t. t. e.
E. z. a. s. w. e. z. e. l. d. m. e. t. b. i. j. n. b. i. j. n. t. h. e. a. s. t. o. e.
j. h. e. n. a. s. f. i. z. i. c. h. e. t. e. t. t. e. l. i. t. w. i. j. y. q.
m. a. l. a. z. u. j. a. t. s. E. z. a. s. a. t. t. k. o. f. e. t. s. b. i. j. n.
m. e. t. h. e. b. y. w. i. k. i. z. e. s. j. h. u. m. t. o. z. s. a. g. e. l.
E. z. a. s. w. e. f. e. r. d. t. m. e. t. b. i. j. n. b. i. j. n. t. h. e. v. m. t. e. t.
m. e. t. a. l. l. e. t. b. i. w. i. k. i. z. e. t. s. m. e. t. a. s.
p. o. l. e. n. a. l. p. r. e. t. e. w. a. t. b. i. j. n. j. a. b. e.
E. z. a. s. b. i. j. n. m. e. t. h. e. p. r. e. d. e. n. t. s. h. a. s. t. u. l. a.
t. o. s. s. a. h. a. z. e. n. v. s. a. s. b. i. j. n. b. a. n. w. e. s. t. e.
b. i. j. n. e. l. o. l. t. h. a. l. m. o. z. s. o. n. m. i. j. a. t. h. e. a. t. p. e.
p. y. o. n. t. e. t. l. i. c. h. e. w. e. p. l. a. n. a. m. e. n. t. e. j.

- en wagyok egh engedethlen zerzetes
embernek lelke / ky soha az en fe
yedelinemnek nem Akarek engednem
yme kedyglen ymaron kel ennekem
5 engednem · ordognek · Az wr Istennek
Igassaga zerynth · orokkol orokke /
Merth ez az athkozoth byn · kyerth ky
wettetek az angyal menyorzagbol
es a my elsq zylenk paradychon
10 bol · Iudas az apastaloknak kozolle
Ez az wezedelmes byn · kyerth az wr
Isten · az zerzetesektol el wezy q
malazthyath · Ez az athkozoth byn
Melly ky rekeztth Istennek orzagabol
15 Ez az wezedelmes byn kyerth emberek
nek lelkek be rekeztethnek az
pokolnak orokke walo kynyaba ·
Ez az byn melly ordogokhoz hasonla
tossa thezen · es az kynban rezesse
20 kythol olthalmozzon mynketh atya
fyo es az¹ zenthlelek wr Isten Amen :

¹ Az es az szavak betoldójellel jelölt, sor alatti betoldások.

Wenden ember beryy creek

Wenden ember

Wenden ember
Wenden ember

322
161v

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

In nomine domini Amen
Sicut Anselmus doctor
keny webel soot yth as yzaas. alet
meij wegedelmeke leegien. as geze
hed embernek ysmegh vjroman
es wylapia. terijc: Ky ymc keppen
kefdeyk: open seletmeke as olij an
sezetes embernek es dolga kyth
as vjstmeke go volca es wylapna
wefedelmebel ky. hofdy: es cunep
ysmegh zea kum yjweul a wagh to
teuel as soogadafnak clette es vrom
es es megh teyk ke depley ymelbew
meeth wataky es wylapna teek: yst
teuel el sakad. es el wof: Emeth vgy
mond as sicut aposton doctor es y
saban: ystentoul el sakadny non yj
barem el wifny: As el hiez ke de
es ystentoul ystn Nagij. gijalifaf
embernek: meeth Amij vgymond
Sicut Jeronimus doctor: es am
nek kyk Hopedyk el. hant
lafassanak meeth bystinal y
gra melonky wotky el hazyk
sagecum: kyben as abaganden

- In nomine domini · Amen · A
 zenth Anselmus doctornak ew
 kenýwebel zool ýth az ýraas · arrol
 meýl wezedelmes leegýen · az zerze-
 5 thes embernek ýsmegh vÿwnnan
 ez wýlagra ternýe: ký ýme keeppen
 kezdetýk: Ílgen feelmes az olýan
 zerzetes embernek ew dolga kýth
 az vrÿstennek ýo volta ez vÿlagnak
 10 vezedelmebel ký hozoth: ees ewneky
 ýsmegh rea terný zýweuel awagh tes-
 tewel az fogadasnak elette ees: vtāna
 ees ez megh tecýk kedeglen ýmezbewl
 merth walaký ez wýlagra teer: ýsten-
 15 tewel el zakad · ees el wez: merth¹ vgý
 mond az zenth Agoston doctor egý ýra-
 saban: Istentewl el zakadnÿ Nem ýgýeb
 hanem el weznÿ: Az el theres kedeglen
 vr ýstentewl ýgen Nagý gýalazatossag
 20 embernek: merth Ame¹ vgý mond az
 zenth Ieronimus doctor: · vram · mÿnde-
 nek kýk thegedeth el hattanak megh gýa
 laztassanak · merth býzonal gýalazatossa-
 gra melto · ký ewteth el hagýa az gonoz-
 25 sageerth: kýben az az vr lstenben · nÿnchen²

¹ A szavak előtti piros bekezdésjelek vannak.

² A lapon igen sok úntafolt látható, mely az előző lap késői tollpróbáinak lenyomata.

Sijmijnenen gonostaght. Hecstij yija
bedt yijk kenjwenek kij len sed rechtben
dalapj mugh eizendi istmek parandjo:
latijadl Nem ferwoed ew valaminemew
gonostij. Tudnija mijntij ecks valotij.
Touwaba meelto gyalazatosfuzo az kij
ez greefsteel kij mepien. Meeth of az
istmek felike elieke voeth of wijlagij se
nijezewosepeketij kerostween. De maga
ez greeft bolonde ew egeleij. Az ew yste
ben vamaek mijnden Benijezewosepe
ew mijnden yook ew eessegek kij el
hagipwan ender mijnden ioh el haagh es
elwoestij. az mijntij don mugh waggion yz:
wan Moijste yijk kenjwenek hufad
rechtben. Jolotij vpij monda ew Moijste:
mek mugh mutatorn en istmekid mijnden
farrijmaly. Tudnija mijntij az en zijne:
wek dijtesijes latasaady. Dijken waggion
mijnden bodakfaagh es laem. kij el ewe:
kady ender elwoest mijnden ioh. Meeth
and vpij te az okeub gpheta kenjwenek
nijezewosepeketij rechtben. el wote az fijdomep az
fotij. meeth mijnden ioh elwoest es kij ew

- symmynemev gonossaagh. Azeerth yr̄ya
 beelcz yḡyk ken̄ywenek kylenczed reezenben.
 valak̄y megh erizendi istennek paranczo-
 lath̄yath Nem zenwed ew valaminemew
 5 gonozth. Twdn̄ya m̄ynth ereke valoth.
 Towaba meelto gyalazatossagra az k̄y
 ez zertzethbeel k̄y meḡyen · Merth ez az vr
 Istennek felette ellene¹ veeth ez wylaḡy ge-
 nȳerewseegeketh kewethween · de maga
 10 ez heēyth bolondh ees ezthelen: Az vr isten
 ben vannak m̄ynnden Gen̄yerewseegek
 ees m̄ynnden yook ees edessegek kith el
 haḡywan ember m̄ynnden ioth el haagh es
 elwezth, < · > M̄ynth am megh waḡyon yr̄-
 15 wan Moyses yḡyk ken̄ywenek huzad
 reezenben: holoth vḡy monda vr Moyses-
 nek megh mutatom en theneked m̄ynnden
 law̄ymath · Tudn̄ya m̄ynth az en z̄yn̄e-
 nek d̄ycseseges latasaath · kyben waḡyon
 20 m̄ynnden bodoksaagh es erem · kyth el vez-
 tendh ember elwezt m̄ynnden ioth · merth²
 ame vḡy Ir az oseas ppheta ken̄ywenek
 nyoc̄yadik reezenben · el wezte az z̄ydonep az
 ioth · merth m̄ynnden ioth el wezt ez k̄y vr

¹ Az π fölé még egy n volt beszúrva, de azt kihúzták.

² Az első betű javítva van. Lehet, hogy azert-nak olvasandó.

- Istenth elvezti · Ame vgÿ mond meeĝ az Sc-
neca new beelcz ees Semmi nem Io embernek
mÿkoron ewmaga gonoz, Istennel kediglen
mÿnden Io embernek · ewnalankil sem-
5 mi nem io · Erel mondÿa zenth agoston do-
ctor · olÿ Io az vr isten · hogÿ walaki ewteth
el hagÿa, semmi neki lowara nem leezen
Merth bÿzonÿawal¹ mÿnden gÿalazatossagra
meelto walaki ewtet el haggÿa kÿtewl
10 ew teremteteth ees az kiteel meĝ valtatoth
Azeerth wagÿon Moÿsesnek eĝ kenÿweben
meĝ ÿrwa · Az vr istenth kÿ thegedeth
teremteth el hattad ees el feletkeztel az the
meĝ valtod vradrool istenedrewl · errel ÿr-
15 ÿa be[.]lcz kenÿwenek harmicÿad rezeben
hala adatlan lelkew el hatta az ew · zabat-
saagath bÿzonÿara Igen Nagÿ gÿalazatos-
sagra melto · kÿ el hagÿwan az ew felseges
vrat kewan az gonoz vrnak az erdegnek
20 zolgalnÿ, Ezerth monda az zenth peter vro-
nk cristosnak mÿkoron meĝ kerdette
volna ewketh, hogÿha ewkes hatra akar-
nanak ternÿ · vram howa mennÿevnk
Nam the Nalad erek eletnek ÿgeÿe vagÿon
25 Azeerth bÿzonÿawal mondhathÿa · az zerzethe

¹ A v javított betű.

- hagÿoth býzonÿal mondhathÿa azth howa
megek ÿmmar, mÿre merth az vr istenth el
hattam · azerth ÿgen kel embernek ewnen
magath megh otalmaznÿ az zerzethbeel kÿ
5 menestewl · Merth ÿgen megh gÿalaztatik
ew az ÿtelethnek Napÿan vr istentewl
Akoron Nÿlwan lezen mÿnd ezwilagnak
elette · hogÿ ewk Azok · kÿk azth mondottak
vr istennek tawozÿal el mÿ telenk · mi-
10 kepen Irÿa Iob patriarcha kenÿwenek
else < · > rezeben / Tahath¹ az ewtelek elhagÿoth
Isten · Imezth mondÿa ew Nekÿk · Tawozÿa-
tok el en tewlem Tÿ zerzethe hagÿottak
kÿk alnoksaaggal cÿelekedetek · Tawozÿa-
15 tok el en tewlem <ez> atkoztak · az eerek
Tÿzre, Ez el thawozas Istentewl Igen Indeÿth-
ÿa eteth haragra · Ennek okaerth hogÿ ez
Nÿawalas feeregcÿe az felseegnek vraath
ew býne Neker hagÿa <h>el · zoktak az Nagÿ
20 vrak / hogÿ Nemÿkoron az ew zolgaÿokath
megh vetik awagÿ el ÿzÿk · de az vristen-
nek kegÿelmessege <h>oly Igen io · hogÿ soha
az ew zolgait el nem hagÿa · han<.>em ha

¹Az első h javított betű.

elater of Golgark bagyate enty el. Kuzul
mondya zeny aposton doctor. vram senky
el non vely tygety harem cyak of
of ky el bagy. Az ismert Nagy Saznya
munkozon ebben telenkik meg. bagy el
bagyja of gyzty bagyottakaly meg of
vilagon es ofny Nagy Nyvonnasapban
Ezert zya zeny foznyas profita kon:
vank Nagy ten kettidit ziben mondva
fel gyzyed of a Jaragoni ty vank
munkozon ty vankadik eptombol. az of
of gyztyel. Munk of gyzty bagyottak
mondatnak gyemtyken foznyak kelye
meg hokak. Munk egyez meg hok of
vilagonak munkozon of gyztyben ty
of vilagrat. Hunk meg hok kediglen
munkozon Hunk of vilagrat tere of
eltnak gyemtyity a magy bagyalaty of
el hatta akoron munkozon of munkozon
be munk vank vjony elton of eltnak
ew fozaltaty milyel kelen Hunk elny
chwty akoron munkozon of gyztyel ty
megyon. eis of elton ligen ember nyu
dunfard fogva bagyalatlan vgy do
non bagy cyak of kely tyz ligen melto

- elczer az zolgak hagÿak eteth el · Errel¹
mondÿa zenth agoston doctor · vram senkÿ
el nem wezth tegedeth · hanem cÿak az
az kÿ el hagÿ · Az istennek Nagÿ haragÿa
- 5 Nÿmikoron ebben Ielentetik megh · hogÿ el
haggÿa az zerzethe hagÿottakath megh ez
vÿlagon es esnÿ Nagÿ Nÿwmurusagban
Ezeerth Irya zenth Ieremÿas proffeta ken-
wének Negÿven kettedik rezeben mondwan
- 10 Fel gÿerÿed az en haragom thÿ reatok
mÿkoron kÿ menendetek egiptombol · az az
ez zerzetbel · Merth az zerzethe hagÿottak
mondatnak gÿemecÿtelen faknak ketzer
megh holtak · Merth egÿzer megh hal ez
- 15 vÿlagnak mÿkoron az zerzethben Iew
ez wilagrol · Istennek · megh hal kediglen
mÿkoron Ismegh ez wÿlagra teer · Ez
eletnek gÿemelcÿeth awagh haznalatÿath
el hatta akoron mÿkoron az monostorban
- 20 be menth · ennek vizonth ellene · az eletnek
ew Iowoltath · melyel kellene Istennel elnÿ
elwezti Akoron · mÿcoron az zerzethbel kÿ
megÿen · ees <..> ekeppen lezen ember mÿn-
denestewl fogwa haznalatlan wgÿ an-
- 25 nera hogÿ cÿak az erek tizre lezen melto

¹ A szó előtt piros bekezdésjel van.

Paj magh kirk tme yeldabol
 Mawh dhuwafarik bogij nommemeo fuzhat
 onder el haggiwan of ew fuzhaty. Kizdi
 budofny epy nommemeo Nag wadon edeben
 hazmadnapiplan. Af hazmadnapiplan
 wstama kediglen futa epy nommemeo
 Nagij fuzhat. Nagij fuzhat lata kotom.
 fuzhat of fuzhat Nagij wazath. ew fuzhat ew
 of wazath file. Micoon kediglen fuzhat bol.
 na of wazath fuzhat Nagij tuzhat fuzhat
 mondwan agyathk emem. agyathk emem
 of Nagij ifuzhat tafat Miki of wazath
 fuzhat emem fuzhat bogij of wazath fil men.
 re of wazath. fuzhat micoon of wazath be
 mufhatna. ijme talalan of wazath pugha.
 nak kumi. ew micoon epy of wazath fuzhat
 hore Nagij fuzhaten fuzhat fuzhat Muphat fok
 fuzhat. mawh Muphat kette fuzhat wazath
 epy nommemeo Nagij of wazath fuzhat
 onder. Tuzhatwan of ew fuzhaten. epy Nagij
 fuzhaten fuzhat kuzhat. ew mynd of fuzhat fuzhat
 fuzhat wazath. fuzhat of wazath mynd

pelda¹

- Ky megh tecyk Ime peldabol
 Merth olwastatik hogy Neminemev zerzetes
 ember el hagywan az ew zerzetith · kezde
 budosny egy Neminemev Nag vadon erdeben
 5 harmadnapiglan · Az harmad Napknak²
 vtanna kediglen Iwta egy Neminemev
 Nagy hegÿre · Melÿ hegÿrel lata Rokon-
 kezel eg lgen Nagh warath · ees siete ew
 az war fele · Micoron kedeglen Iutoth vol-
 10 na az varhoz kezel Nagÿ eressen kyalta
 mondwan Agÿatok ennem · Agÿatok ennem
 az Nagÿ isteneerth Tahat Niki az varbol
 Inte ewneki kezewel hogÿ az vton fel men-
 ne az varba · ky micoron az varban be
 15 menthvolna · ÿme talalaa az varat puzta-
 nak lenni · Ees micoron ezen cÿodaloznek³
 Ime Nagÿ hertelensegel Iewe Nepnek sok
 saga · Melÿ Nepeknek elette Iew vala
 egy Neminemev Nagÿ es rettenetes feketev
 20 ember · TARTHwan az ew kezeben · egy Nagÿ
 Rettenetes tizes terth · Ees mynd az sokassag
 keweti vala eteth · Az ew orcÿayokath mynd

¹ Más kéz írása pirossal.

² Az *n* betű *a*-ból van javítva.

³ Az *l* olvasata bizonytalan.

af Alderle de hantman: Senke sel niet k hant
voen af mijnzelfaghe. Meijer vada bedij
den Gafsel en vtaomok egij tegen Nagj
zantent onder vifchwen af en begeben
egij Nagj Redentet vrees deperij. Cos
mijnd af Nagj fopassaghe tege. Gijndij
epte af mafitank valaomit dem fofwala
+ Eperen lathwan af Gijfde Gijgijok bij oft
lata mijn kerde ewelok hogj bijk vechen:
mak Tafat egij en duffelok felle a
monda. My waagjont mijnd mijnmijyon
Gijgijde Gijgijotak: Kijlomb Kijlomb Gijfde
Kijbel bij teven. Cos Gijnteyen demine
me Gijfde edelstank opajent be mona
mak Tafat latunak af Gijfde egij de
mijnmev Nagj huzje Tijet aftaltij Gij
Gijfdekanke en modijok Gijwely. Tafat af
Kijnk vrees lanija vada begeben monda
Nagj sel fowal mijpen Gijfde af Gijfde
af demdijant mondanij. Mijporen af Gijfde
Gijfde Gijfdekanke illmick: Cos af demdijant Gij
leen monda. Malidijant: af af atkofjatek
af fopassaghe bedijle monda. Atkofjont
170.

- az feldfele le haithwan · Senki fel Nem tekinth
ween az menyörzagh fele · Megyén vala kedig-
len hathwl · ew vtannok egy Igen Nagy
rettenetes ember · viselwen az ew kezeben
5 egy Nagy Rettenetes veres kepeth · Ees
mýnd az Nagy sokassagh kezel · Sýnkj
egik az masiknak valamit nem zol wala
Ekeppen lathwan az zerezethe hagýoth ký ezt
lata megý kerde ewketh hogý kýk volna-
10 nak · Tahath egýk ew kezzelek felele es
monda · Mý wagýonk mýnd mýnnýáyan
zerzethe hagýottak · kýlemb kýlemb zerze-
tekbél ký lewen · Ees ezenkepen Nemine-
15 mev hazba ebellesnek okaýerth be mene-
nek · Tahath latanak az hazban egy Ne-
mýnemev Nagh huzýw Tizes aztalth zer-
zeteseknek ew modýok zereenth · Tahath az
kýnek weres lancýa vala kezeben · Monda
20 Nagy fel zowal mikepen zoktak az zerezetesck
az benedicith Mondaný · Mikoron az aztal-
hoz le zoktanak illniek · ees az benedicite he-
leen monda · Maledicite · az az atkozýatok /
Az sokassaag kediglen monda · Atkozýonk

Atkōtōy legēn af hoza mōly ozaban of
wajlagēn sylvētēk vōlth. Cahar mōnda
ffmōth af fētēw bōbez. Atkōtōy atk
fēlēlēk amafōk cōb mōndanak. Atkōtōy
legōnk af amjak cō af amjak fijk
mijōpōy of wajlagēn sylvētēk cō pl tātē.
tanak. Mōnda sifmōth af fētēw bō-
bez. Atkōtōy atk. Amafōk fēdylōn fēl pā.
yatanak cō mōndanak. Atkōtōy legēn
af tōzōmēk fijk mijōpōt tōzōmēk cō mōly
vōlth. hōgij of cō wōzōnk hūtlōfā
mijōkēnk fē mōn hōfōnā. Cōnk vōmō
hōfōnā cō mōkijē cōij māgij tijkō pō-
bōth mōl pōfōrdōn fōrōpōth cō bōbōf
fēmpōwēth ēfōw fōmōbōwān. Cō fēfōrōjē
cōnk vōlā mijōdēnk cō bēlē fōmijē cō
vōlōmōlyk cō bēlē fōijē vōlā legōmō.
mijōd vōlōl. vōlōl cō fōijōjōl af
tijkō lōng māgij hōfōfōl fijk fōw vōlā
hōijō mōly lōfōwān af fēfōrō hōgijōth.
Amōmōly hōijō tēfō vōlā. Cō hōijōijō
vōlā cōkōth. Mōfōwō fēdijē fōvōijōvō

- Atkozoth legen az hora mely oraban ez
wylagra zylettenk volth · Tahat monda
Ismeeh az Feketew Ember · Atkozjatok ·
Felelenek amazok ees mondanak · Atkozot
- 5 legenek az atyak ees az Anyak kyk
mynketh ez wylagra zyltenek · ees fel tartot-
tanak · Monda ysmeth az Rettenetes em-
ber · Athkozjatok · Amazok kediglen fel ka-
yatanak ees mondanak · Athkozoth legen
- 10 az Theremte ky mynket teremteth · ees megh
waltoth · hogy az ew werenek hullasa
mynekenk Nem haznala · Ennek vtanna
hozanak ew Nekyk egy Nagy tyzes po-
harth mel poharban zwrkoth ees dohos
- 15 keenkeweth ezwe forralwan · ees kezerey-
tetik vala myndenik ew belele Innya · es
walamelyk ew belele Isyk vala · legottan ·
mynd orrarol · torkarol · ees fylyeurel az
tyzes lang Nagy bewsegel ky Iew vala ·
- 20 Melyet megh lathwan az zertzete hagyoth ·
Ammynth <thehe> teheti vala · el tawoztatya
vala ewketh · Mykoron kedyg Iwtho volna

Al jagijmke alaya. Jone latta badi of w
 el fyllide. lo of latta. Nagij jagijastal. Jagij
 denck mondaniya. Jagij. Jagij. Jagij. Mijck
 mijer muth formae soha mij mugh non.
 Terwank. loe Jone of fuzfke jagijstij. Jagij
 of latta. latta wala. Mijgij ofen of fuz-
 lastomba. loe denck utoma. soha of
 kalastombol. Jagij. Nem. Perwankofsch. Egec
 monda voronk. emen maga. Jagij. Jagij
 lapij. wugijlam. mugh maradand. ofel
 jagidit. johan. of jagidit. Jone
 of wastatik. of jagidit. Jagidit. Jagidit
 jagidit. jagidit. wugijon of jagidit. emenck
 of wugijlaga. walo kufre. Jagidit. emenck
 of jagidit. jagidit. Jagidit. Jagidit. of wugijlaga
 kuzen. Jagidit. of alhatatog. lapan. jagidit
 jagidit. wugij. mugh gondolij. Jagidit. voronk
 jagidit. rize. litta. fuzfke. Alrath. voronk
 fuzfke. jagidit. jagidit. of wugijlaga. kuz. mugh sij-
 zata. Mij. kuzen. jagidit. jagidit. Jone. emenck
 emenck. masod. rizeben. kuz. mugh. Nem
 sijzata. miboen. mugh. Jolt. wala. Jagidit
 jagidit. of jagidit. emenck. Jolt. wala.

- Az hegynek aláya · Ime lataa hogý az war
el sýlýede · Ecs az lelkek Nagý kýatassal · kez-
denek mondanya · Iaý · Iaý · Iaý · Mýnekenk
Mýre merth Immar soha mý megh nem
- 5 Terewnk · Ecs Ime ez zerzethe hagýoth ký
ez latasth latta wala · Megý there az ka-
lastromba · Ecs Annak vtanna · soha az
kalastrombol ký Nem kewankozeek · Ezeerth
monda vronk ennen maga · hogý va-
- 10 laký weegýglen megh maradand · az el
kezdeh ýoban / az Idwezel · Amen
Olwastatik eth Az Iraas Azrol · mely
sok keserteti wagyon az zerzetes embernek
ezwýlagra valo teresre · zerzetes ember kýnek
- 15 az¹ keseerthe ýhlý · hogý Ismegh² ez wýlagra
terýen · hogý ew alhatatos legen · Imzeketh
kel ewnekj megh gondolný · Elezer vronk
Iesusnak cýelekedeseeth · Merth vronk
Iesus lazarth ký ez wýlagra tere megh sý-
- 20 rata · Mýkepen Irýa zenth lanos ewange-
liüyanak masod rezeben · kýth megh Nem
sýrata mikoron megh holt wolna · vgyan
ezenkepen az zerzetes embernek Iob volna

¹ A szó kissé olvashatatlan, ezért a bal margóra is ki van írva, talán más kéz írásával.

² A szó *Imsegh*-ből van javítva.

gewestijde megh salrij. Gommen mijntly ifuag
of wylager ten. Af Goudamak en mondafa
Goudak bij vey mond egi trasalan. Nagjol te
Goudak goudak elmy Gommen mijntly Gonna
megh salrij. Towada. Meuth mijntly af syde
Goudak of wylager wala bogg af krusstjarol
te Goudak. Gommenijde ten egi de megh
Bem bedigten af de fereuifiger Amijde
Goly fereuifiger ten fudala. Rijmk af de
fereuifiger thea fereuifiger alaf wala
Bem af Goudak of wylager bijk af wylager
wala bogg ja te Goudak af krusstjarol en
Bem Gommenijde wylager fereuifiger af de
Digten. Rijmk vromma of wylager bijk megh
wala. Megh of wylager megh fereuifiger
af Goudak megh wylager. De megh of wylager
Goudak wala fereuifiger ten akara wylager. Ten
fereuifiger amak of wylager amak bij wylager af
en ten amak of wylager. Goudak of wylager
af Goudak. Goudak wylager wylager af en ten
af Goudak ten ten amak wylager fereuifiger
en ifuag af ten te af wylager of fereuifiger
af Goudak megh af en ifuag af wylager wala
megh wylager mijntly en ten amak of bij ja
wylager wylager wylager of bij wylager wylager

- Idwesseegere megh halnÿ · honnem / mÿnth ismegh
ez wÿlagra terne · Az Senekanak ew mondasa
zereenth · kÿ vgÿ mond egÿ Irasaban · Nagÿob ve
zedelmes gonozwl elnÿ · honnem mÿnth hamar
5 megh halnÿ · Towaba · Merth mÿcoron az sÿdok
vronk Iesust Intik wala hogÿ az kerestffarol
le zaallana · Semmÿkepen Nem ēgede Nekÿk
Sem kedeglen az ew keserewseges Annÿaerth
holÿ kegessegre Nem Indwla · kÿnek az ke-
10 serewseegnek there zÿweet altal verte wala
Sem az Sÿdoknak űgeretire kÿk azth mondÿak
wala hogÿ ha le zallana az kerezttffarol ew
benne hÿnnek · vronk Idwezeÿtenk ees ke-
diglen · Mÿnek vtanna ez wÿlagbol kÿ menth
15 volna · Nekÿknek az eweÿ kezel megh űelenth
az hÿthnek megh eresseÿtesere · de maga ez vilag-
hoz thowaba soha nem akara eggesewlnÿ · Igen
felende Annak okaerth Annak kÿ engedween az
ew lora tanacÿozo Angÿalanak · ez feeldÿeket
20 el hatta · elhagÿwan Ismegh az ew tanacÿÿat
Az kegÿetlennek ew tanacÿÿanak vtanna Indul
Ees ismegh azra ter azmelÿeketh el hagÿot volt
Ezekreel monda az vr isten az profetanak Altala
Megh vtalatok mÿnden en tanacÿmath az tÿ ha
25 lalatoknak űdeen · Enis az tÿ halalatoknak Ideen

- az tÿ wezedelmetewken erclek · Ezeerth mondÿa
 az zenth profeta · bodogh ember az · kÿ nem lar
 az kegÿetlennek ew tanacÿan · bodoktalan ke-
 diglen · kÿ hÿzen az hÿzelkedenek · Towaba merth
 5 Igen feelmes Annak · az kÿ az penitenciatartasra
 atta ennen magath · ees az mennÿekeerth hatta el
 ez feldÿeketh · Ismegh ewnekÿ azokra ternÿ ·
 Ezeerth olwa statik az zenth Ianos eleteben az
 keth atÿafÿakrol kÿk tamattanak wala Nagh
 10 nemes nembel · halwan zenth Ianosnak peredica-
 cÿoÿat Mÿnden erekseegeketh el harulaak · ees
 zegenÿeknek oztogatak · Egh kewes napnak vtan-
 na kcdiglen · latak az ew zolgaÿokath ekessen
 elteztetteknek lennÿ · Ees mÿnden kazdagsagok-
 15 kal fee<1>nlenÿ · Imagokath kedeglen zegeensecgben
 es ehezwen · es hÿthwan ruhaban · Igen megh
 keseredenek ezen · Ees megh banak az loth az
 mÿth tettenek vala · kÿth megh Ismerween az
 zenth Ianos · az gormegdÿd¹ wezeketh · ees az ke-
 20 wecÿeketh aranÿa ees dragalatos kewekee val-
 toztata · Monda ewnekik · Menÿetekel · walcÿatok
 megh mÿden tÿ lozagtokath · Ees ez felden
 legetek kazdagok · hogÿ az mas vÿlagon · erre-
 kee codulÿatok · Senth Ianos fel tamazta kediglen
 25 Neme Nemew lffÿathl · kÿ megh holt vala pa-

¹ A mäsodik betÿ olvasása bizonytalan.

...wijde rijkte jogg af die arijafiekruak elcke
...menda nimmere dyo fegeth el wjn tek
...oek verna nuly Nagly kerna murendek
...vorna Hmuregh penkenniet tarvna
...fel wogefik el tek. Towabla peldank
...mijnekenk. Joggit fegfethen mogh ma
...adrijenk. dy galembaek kyt af Noe el boya
...maly galamb mogh Hmureghen jogg af vif
...fen mogh nnn "aloth volna Hmuregh dy bar
...aban tfez Aljhoron kideghen af byme k
...no efere fureghen lopen of wijlagen Men
...kathik of wnjey galambbaek alpoftomak
...gij ew na kijen De finkas af yupolbibi
...konak. Af jollot kij bojad van of barpa
...al nnn owaftatik jogg Hmuregh owa kithy
...volna. Towaba kithy v2 fthomk telke af
...kaleftrommak pufrijaban jofoly pl by jof
...jok eft. Jogg af gromfledik lopen af kij m
...kithy jogg Hmuregh of wijlagen kijen Mial
...was beuadmak ew mondafa fjuomg af fureg
...kithy vafpen kijen mijala af fegfethen kith
...kiba kij nnn wijfen. kithom die lopen ew be
...ne keth abant. Jogg die 76 kijen af fegfethen
...kijt ad wijfen. Abant mende af drijyal af

- rancyola Neky · hogy az keth atyafiaknak elette
 megh mondana menemew dycesegeth el vezettek
 Ees ennek vtanna mely Nagh kenra meendeek
 Ennek vtanna Ismeegh penitenciat tartanak
- 5 Ees lol vegezek eleteketh · Towabba peldank
 vagyon mynekenk · hogyaz zerzetben megh ma-
 radywnk · az galambrol kyt az Noe el bocya-
 ta · mely galamb megh Ismerwen · hogh az viz-
 ezen megh nem allothvolna¹ Ismegh az bar-
- 10 kaban there · Mykoron kedeglen az bynnek
 ew ezene zenethlen legen ez wylagon · Nem
 lattatik az menyey galambnak alkosmaknak
 hogy ew rea teryen De Inkaab az pokolbeli
 hollonak · Az hollot ky bocyatvan az barka-
- 15 bol Nem olwastatik hogy Ismegh oda terth
 volna · Towaba · kyth vr Istennek lelke az
 kalastoromnak puztalyaban hozoth · lol hyheth-
 yek ezt · hogy az gonozlelek legen az ky Inti
 ewteth hogh Ismegh ez wilagra teryen · Merth
- 20 zenth bernaldnak ew mondasa zereenth az zenth
 lelek vr Isten kynek myatta az zerzetben lettel
 Soha ky nem wyzen · Mikoron Ne legen ew ben-
 ne keth akarat · hogy bee Is hozyon az zerzetben
 kys ees vygen · Errevl monda az angyal az

¹ A szó előtt egy kikapart betű nyoma látszik.

Lofmak Makay Jatra te kintore. Ten de
dekken et of taromamba ne lakofjal. De
gogien draefteijed af te llesde. Aclij fign
eritk nom egijel. Ganem of kalastrombelij b.
let rijben. Embel Rijmijelen draefteijed af
ow let post. af ow folefgen bedeglen. Nem foga
da af draefteijed jawaq jatra te kintore. Coofo
baluarmiya walafok af balwan bedeglen
non egijel Ganem af tofij lelekmijel. Cijak
Jafollatoflagat walija Embewek. de Nijnijer
ow berre erfepanfcoq. Drijan efenpepen
Jag olijon fegjer. af Rij djoeka neq. af
welfepit of fagjer. Cijak walija af fegjer.
fegjer Jafollatoflagat. de Nem of kellek.
fagjer. af kstet walija af kalastromba. af ow
fijwert bedeglen of wijlagba. Juggian ligen
Emek ow dalya. mirt af lofmak folefge.
nik. Cijak mamba vromk draefteijentk. Mij
kepen fija feras lomad tifen hi tof refeter ewa.
geluarmiyamak. Gijnekij boqitt wan fagjer af e.
fize jatra neqwen. Nem alofmas fepmek
of fagat. Tojwaba mirt af fizefepmek ow

- Lothnak · Ne Akarý hatra tekýntened · Sem kedeklen¹ et ez tartomamba Ne lakozýal · De haz hegýen Idwezeýcýed az te lelkedet · Melý hegýe ertetik nem egýeb · hanem az kalastrombelý e-
- 5 let kýben ember kýnyében Idwezeýthetý az ew lelkeet · az ew felesegen kedeglen · Nem fogada az Angýalnak zawath hatra tekýnte · Ecs so balwannýa waltozeek / Az balwan kedeglen Nem egýeb hanem az testh leleknekýl · Cýak
- 10 hasóllatossagat walýa embernek · de Nýncýen ew benne erzeckenseegh · Vgýan ezenkeppen² haz olýan zerzetes · az ký azokra neez · az melýeket el hagýot · Cýak walýa az zerzetes-seegnek hasonlatossagat · de Nem az tekellctes-
- 15 seeget · az testet walýa az kalastromba · az ew zýweet kedeglen ez wýlagba · hugýan leezen ennek ew dolga · mýnt az lothnak felesegenek · Ezerth monda vronk Idwezeýtenk · Mýkeppen Irýa zenth lucach tizen heted rezeben ewā-
- 20 geliumýanak · Sýnký bocýattwan kezeet az ekere hatra Nezwcn · Nem alcolmas istennek orzagara · Towaba merth az Ísrahelnek³ ew

¹ Az n eredetileg m volt, s az utolsó szírat áthúzták.

² A k javított betű.

³ Az i j-ből van javítva.

Magh fahidrahwan. Jazaso kijadnak
Jfanganabot. es af vocur tongeren alul
menwecan. Magh kumik fimegh egyptomba
de af ceo magh sabadula sokrol werubek
wala. es di jiyetik wala af ceo magh ja.
Ladoijtoyokary. Oh mat estilencal tiff
tugna wala. Ya ifmeog egyptomba kumik
wala. Ghuaf perajolarmagh af uz iften
dupijek moradwan. fimegh egyptomban
me kuyok. k nikipen fuya kumus ko
wecant Magh wen ketedik zehetin. Uow
af fent zyaljik af dragij alul magh ta.
Magh itarvan. Nam truk ero disif. Ulowk
Cristofmak ellensegehij. af fent fofep es
Nam max oda af jiter kum af kuy fup.
Pal. af golok fella. Gogij adfjolma af
Azoflaos. Mijpen fuya fent dafte dui.
yohomiyamak masodik f zepben. Dujam
fijepfen fyon fildom af dlijam fuzfif
embizant af wijlagra kumij. fij af ceo f.
wefpogor die waniya. Solot af faton edey
lakofik af mij fowefpogonka ellensep
af cunckij foljalokomak defete. Ghuaf juya fent
fomol lantawel wala kemjwanak masod afben
tudom en bol lakofel te. Oh wajyon af

- fÿäy · Megh zabadwlwan · Faraho kÿralnak
fogsagabol · ees az weres tengeren által
menween · Negh terenek Ismegh egiptomba
de az ew megh zabadulasokrol ewrelnék
5 wala · ees dÿcÿeÿtik wala az ew megh za-
badoÿtoÿokath · Oh mel eztelenewl <test>
teez nek wala · ha ismegh egiptomba ternek
vala · Ezeerth poracÿola megh az vr isten
nekÿek mondwan · Ismegh egiptomban
10 ne terÿetek · <k> Mikeeppen Irÿa Ieremias kenÿ-
wenek Negÿwen kettedik reezenben · Towaba
az zenth kÿralÿok az angÿaltul megh ta-
nÿoÿttatwan · Nem terek Erodesh · Vronk
Cristosnak ellenseegehez · az zenth Ioseph ees
15 nem mere oda az helre ternj az kÿs Iesus-
sal · az holoth halla · hogÿ orzagolna az
Archelaos · Mÿkeppen Irÿa zenth Mathe ewā-
geliomÿanak Masodik <z> reezenben · Vgÿan
ezenkeppen Igen felelmes az olÿan zerzetes
20 embernek ez wÿlagra ternÿ · kÿ az ew Id-
wesseegeet keewanÿa · holot az Satan erdeg
lakoÿÿk · az mÿ Idwessegenknek ellensege
az ewnekÿ zolgaloknak kezette · ezrel ÿrÿa zent
Ianos latasarol valo kenÿwenek masod reezenben
25 Tudom en hol lakozol te · oth wagÿon az

Götarmak cu feky: as at of vöylagban af
 boru kwanpölyk of vöylag fordwölyk fezfet
 to ender kely igen vöylagban legon be-
 diglen of fezfet ender of vöylagban fezfet
 vöylagban fezfet fezfet fezfet fezfet fezfet
 afstaltit hog vala ege namivus ifira fezfet
 10: q attyanak eb använak atarativauktval
 fezfetben men fezfet q oth as vristemekt vöylag
 fuggo lektivel zölgalmi fezfetben es yinat
 fezfetban tortivekt fezfetben hog ege kely
 idvölyk vöylagban fezfet fezfetben as a fezfet
 delivölyk ezzen hog fezfet el fezfet vöylagban
 puztaban labormi hog oth napet in 50
 lektivel zölgalmi a vristemekt a
 fezfetben neti as fezfetben. zölyto fiam ne
 atarivad ezzetet gondolvod mert nem tu-
 dod as ordogvölyk ghalavivölyk el vöylagban
 eb ellim: allanod eziffu fezfetben unid
 ezzet nem gondolvodan zölyto vöylagban
 fezfet hog a vöylagban as itemekt zölgalmi
 as fezfetben fezfetben igen negezen vöylagban

- Satannak ew zekÿ · az az ez wÿlagban az
 howa kewankozÿk az wizha fordwlth zerzetes
 ember Melÿ Igen vezedelmes legen ke-
 deglen az zerzetes embernek ez wÿlagra ternÿ
- 5 Megh tecÿk Imez peldabol, mert¹ vgh olu-
 astathik hoig vala egih² nemineuq iffÿu kÿ az
 q attÿanak es anÿanak akarattÿanelkw
 zerzetben mene kezde q oth az vristennek wig
 buzgo lelokkwel zolgalni bÿÿttokben es ÿmad-
- 10 -sagakban³ / tortinek kegiglen hog egh keues
 idonek vtanna kezde konorgeni az q feÿ-
 delmenek ezzen hog othhet el bocÿatna az
 puztaban lakozni hog oth nagob buzgo le-
 lekkel zolgalhatna az vristennek / monda
- 15 kediglen nekÿ az feÿdelem, zeretq fiam ne
 akarÿad ezeket gondolnod mert nem tu-
 dod az ordognek cÿhalarcagÿt el wiselned
 es ellenne allanod / ez ÿffu kegiglen mind
 ezzel nem gondoluan zonetlen vnttatÿaula
- 20 qtet hoig² el bocÿhattna⁴ az istenek zolgalatÿara
 az feÿedelom⁵ kegiglen igen nehezen reÿa

¹ Piros bekezdéssjellel jelölve másik kézírás következik.

² Az *i-t* utólag szúrta be a scriptor.

³ A *k* betű *g*-ből van javítva.

⁴ A második *i* utólagos beszúrás.

⁵ A *ÿ* *i*-ből van javítva.

Ingeduen keet fratert ada omellije hog
tve gthit xiffirmit el ki az pustaban
mikoron keigien nibe gth az pustaban
Ettaraglan jantbandrodna ieru nwe
faradanak et eoh munemus fanak o ar
mikaban el alluansanak mikoron keigien
poh fel jectententrodna jme latak
talat eoh keffelo o jectfelet yhl az fan
monda keigien egieth az faternek jme
obluacion az kit veristen tenkrod boctat
kezzint keuffed vthit az frater keigien
solgot venen tolok az keffelo fet repul
van utama indito et harom nagin
Aaro foldon vjenu gthit az pustaban
es emek utama skrivt eoh keffrogt
voglet nuid vogleten leta es frater
harom zip terns palma fokot eoh
eb eoh keffelo knottat kyn o ieru nwe
prrpelo es monda qmagaban ez az fiet kit
zerzet et addot veristen emekem az

- Engeduen keet fratert ada qmelleÿe¹ hoig²
 kÿk q̄thet kÿssirnik el kÿ az puztaban
 mikoron kegiglen <miko> q̄kh az puztaban
 Sokaÿaglan ÿarthanakvolna igen meg
 5 faradanak es egh nemûnemq̄ fanak · q̄ · ar-
 nikaban el alluawanak : mikoron kegiglen³
 q̄kh fel serkentenekwolna ÿme latak⁴
 tahat egh kesselq̄ · q̄ · feÿekfelet ÿhl · az fan :
 monda kegiglen egig<.>k az faternek : ÿme
 10 holuagion az kÿt wristen tenekq̄d bochatot
 azzert kq̄essed q̄thet⁵ az frater⁶ kegiglen
 bolchot veuen tq̄lq̄k az kesselq̄ fel repul-
 ven vtanna indula⁷ / es harom nappÿÿ
 ÿaro fq̄ldq̄n vÿene q̄thet az pustaban /
 15 es ennek vtanna erenek egh zepsegos
 wqlget meil wqlgben lata ez frater
 harom zep termo palma fakkot es egh
 es egh kÿfolo kwttat / kÿn q̄ igen meg
 qrqlq̄ es monda <v>q̄magaban Ez az hiel · kÿt
 20 zerzet es addot vristen ennekem az

¹ Az *y* *i*-ből van javítva.

² Az *i* utólagos beszúrás.

³ A második *g* a szó alá van beírva.

⁴ Az utolsó két betű olvasása bizonytalan. A *k* előtt esetleg *c* áll.

⁵ Az első betűt *v*-vel írta, nem húzta ki, de fölötte javította *q̄*-re.

⁶ A *ra* betűk fölöttü rövidítésjelet lehúzták.

⁷ Az *l* javított betű.

Pemintencianak q tartassava es hie mna
muntimnuu kistid hajlak falam es kizde
es vistennek avatatossaggal zolgalni, esgy
-vaka kiggighen az palma fumat q giunleget
es yzia vaka az gydegekentnak q vizet
lakozik kiggighen oth halhigsz estendighen
nog kemensigsz pmitencianak az hat estent
opunt kiggighen vama ipar q hozza qrdog
csh appetnak q kipiiben valuan neg vete
mteb orogyat latvan kiggighen otht es josta
tan lakozo igru neg felilnek es kizottan
ymatfagra ada pugnmapat es az imatfa
gnak vama q hozza mnu es monda
pntki az qrdog atyam ymadkozjoutk
ebunt, es fel kiluen az imatfagrot munda
az qrdog az fzent atyanak sznja sz
tendere hog ity lakozol es neg jostalan
munda mki az zuntattya, hatyghndoj
munda mki kiggighen az qrdog ynu

- Penitencianak օ tartassara : es bee mene
nemúnemú kýsded haýlokchaban¹ es kezde
oth vristennek aýatatossaggal zolgalni // eezzý-
-vala keggiglen az palma fanak օ gimelchet
5 es ýzýa vala az hidegkutnak օ vizez
lakozeke keggiglen oth hatthegez eztendeýglen
nog kemenseges penitenciaban az hat ezten-
dօnek keggiglen vtanna ýօve² օ hozza օrdօg
egh appatnak օ kepeben valuan nog rette-
10 netօs orchýat³ latvan keggiglen օthet ez puzta
ban lakozo igen meg felelmek es legottan
ýmatsagra ada օnօnmagat es az ýmatsa-
gnak vtana օ hozýa mene esmonda
օneký az օrdօg attýam ýmadkozýonk
15 esmeg⁴ / es fel keluen az ýmatsagrol monda
az օrdօg az <s> zent attýanak hanýa ez-
tendeýe hog ith lakoszol ez nag puztaban
monda neký⁵ az zenttattýa / hatteztendeýe /
monda neký keggiglen az օrdօg / ýme /

¹ A k javított betű.

² Az ý / betűből van javítva.

³ Az օ betű օ-ből van javítva.

⁴ A g javított betű.

⁵ Az ý i-ből van javítva.

Állendéni egyrúdszólószóan on inig nem
ifjúsáimul gondolom, mert en magad
napnak utanna tutam mag fog te is le
kózzal az nyugtalan, és azt gondolom en
magamban fog felelősk és el megett az
ifjúsuk és a embereket és mag katolátom
észt) és valami is ifjúi igéket zolok és
fogok a neki kijelentés az mi tal
pontosan vedőzötték és jussát utódon
en állásuk fog jussát nem igazalok
és szék az utóban való vitég vellest
mít vellest cristofnak zint títet és
zint vellest és megőzant nem vellest
ok azt felel fog az vellest mag
ne vellest de vellest is vellest
be mikal jussát vellest való katolát
romba és jussát vellest vellest zint
títet vellest be vellest az nyugtalan
vellest lon vellest az vellest és vellest
vellest és nyugtalan katolát vellest
vellest vellest és jussát vellest

- Mindenne eztendõtõl fogvan en ineg nem
 ismertemuol zomzedonath mert en neged
 napnak vtanna tutam meg hog te ith la-
 kozzal az puztaban / es azt gondolam en-
 5 magamban hog felkelÿk¹ es el megek az
 istennek <A> õ emberehoz es meg latogatom
 õthet / es valami io isteni igeket zolok es
 bezelek õ vele kÿnekmiatta az mÿ <lelk>
 õn[.]kõt<..>t lelkÿnk² wduõzÿtthessuk es imezt³ mondom⁴
 10 en attÿamfia hog semit nem haznalonk
 ith chiak az cellaban valo vesteg⁵ wlessel
 mert⁶ wrnak cristosnak zent testet es
 zent vÿret ith mihozzank nem vehetÿ-
 -vk azzet felõk hog az vristentõl meg
 15 ne vetlessõnk · de mennõnk⁷ <ime roko->
 -be inkab ÿmez⁸ rokonkõzel valo kalosto-
 romba es hozÿank veuen wrnak zent
 testet terÿõnk be esmeg az puztaban
 kelemetõs lon kegiglen az õrdognek õ cha-
 20 -lardsaga ez puztaban lakozo fraternak
 Ennekvtanna kegiglen el ÿõuen egh-

¹ Az y javított betű.

² A kihúzott, majd többszörösen javított szót újra leírták a margóról kezdve.

³ A javító az i mellé szírat húzott, hogy y legyen, de nem tett rá pontot.

⁴ Az n betűt az áthúzott rövidtűsjel fölé írták.

⁵ Az első e fölé z van írva. Nyilván az s helyett, de azt sem húzták át.

⁶ Az r betű az e fölé van beszúrva.

⁷ Az utolsó n az õ betű fölé van írva.

⁸ Az f betű i-ből van javítva.

vasfarnapnap efmglen el yone p^ode azo
gent atyanak kepiben es monda yone mar
zusegges atyiam ydeye minckent el minckent
az ifjimek dolgava yone felteli q velt az
git attija es el indulanak mikoran luttana
p. volna az kalafaromba ymatfara adak q
maghat mikoran k^oszighu az zat arja bi ko
stnodna az ymatfarovol k^oszeli totjenti esime
lata hat ningsen velt az q tarfa ky q^ot^ot fi
vanala az kalafaromba gondolkodv^ot k^oszig
ken az gent attija pupumagabany es monda
en azt sziggen fog valamenny zitegiant mont
p mostan kagennajdan meg yp. mikoran
k^oszighu fokaglan varta volna es luttanodna
fog nem ipus k^ordozni k^oszit az zuzg. t^opp^okt^ol
fog ja luttanodna az v^o q tarfat az ven attijat
k^osziml q es bin v^ogabany bi y^ot^ondna mo
= ndanak k^oszighu q n^oky az baratok fog fin
k^oszit p velt nem luttanak volna fog ky q
v^olt az bin v^ogabany bi y^ot^ondna z^onnem
biak q magat. tabat meg ifjere az y^omatija

- vassarnapnap esmeglen el yöue ordg az <->
 zentt attyanak φ^1 kepeben es monda yere imar
 zensegös attyam yödeye minekonk el mennönk
 az istennek dolgara yme felkele φ vele az
- 5 zet attya es el indulanak / mikoron İuttana-
 k / volna az kalastaromba ymadsagra adak φ
 magokkat² mikoron kegiglen az zet attya fel k φ -
 ltuolna az ymatsagrol ketfele tekylene es ime
 lata tahat³ ninchen vele az φ tarsa ky ötet hi-
- 10 ttauola az kalostoromba / gondolkodek kegig-
 len az zent attya ononmagaban < · > es < · > monda
 en azt hyzzem⁴ hog valamineu φ zikzigert ment
 φ mostan İngenmaydan meg yö / mikoron
 kegiglen sokaiglan varta volna es lattauolna
- 15 hoig⁵ nem yöue kerdezni kezde az zerzetössöktöl
 hog ha lattakuolna az <w> φ tarsat az ven attyat
 kyuel φ ez zen eghazban be yötuolna mo-
 ndanak kegiglen φ nek \ddot{y} az barattok hog sen-
 kyt φ vele nem lattanak volna hog ky φ
- 20 vele az zen eghazba be yötuolna hanem
 chiak omagat / tahat meg ismere az zenattya

¹ Az ρ a sor fölé van beszúrva.

² A második k a szóba is be van szorítva és fölé is van írva.

³ Az első a a szó fölötti pótlás.

⁴ Az \ddot{y} i betűből van javítva.

⁵ Az i a szó fölé van írva.

- hog őrdog voltuolna k̄y őrtet az őr cellayabol
 k̄y h̄ȳttegetteuolna es monda őrnonmagaban ezen
 Semigen bankodom mert en ȳouigre iottem, es
 őr hozza veuuen vrnak zent testet esmeg el be
 5 az pustaba mine Eg keues napnak kegiglen vt-
 ttanna el ȳoue őrdoc őr hozza ȳa egnemunem̄u
 ȳffiunak kepeben : es kezde őrttet nizni mind
 tetteeth̄ol foguan talpayglan es azt mondani va-
 lion ezee auag nem ez / az att̄ya kegiglen monda
 10 nek̄y : m̄yt niz ezzenkepen ream / monda keg-
 -iglen az őrdoc őr nek̄y azt gondolom hog te nem
 Esmersz <eo> engemet / damaga nem chudalom en-
 <estz> ezt minekoka ȳrt enne sok eztend̄o el muluan
 hog the ide ȳotteel¹ az istennek őr zolgalat̄yara :
 15 En vagiok az te att̄yadnak zomzed̄yanak őr f̄ya
 az te att̄yadnak es an̄yadnak es vala neuek
 es az the huga ȳd ez neuel h̄yuattatnak² vala /
 te es ennek hiuattatol / demaga az te aniad es
 az te huga ȳd meg ennekel̄otte harom ezte-
 20 -tend̄oel ez vilagbol k̄ymulanak / az te att̄yad
 kegiglen ch̄yak nemiel napon mulek k̄y ez

¹ Az eredeti *i-t* *y-ra* javították, s a két *e* közül az egyik a szó fölé van írva.

² Az *y* *i-ből* van javítva.

vilagbol es a con legant testamentomelka mondvan
est aynk adyam en az en protegunt es mi
=ndeu en isepinat fannu ofiak az en fiaunak
az zint embernek ty il fogya ez vilagott es minn
az ifennet q zolgalattjara fog q oztogassa foga
=nkent az en idnyfignent es az qmertes
Et ~~idnyfignent~~ idnyfignent nojokan tegdet ki
=rsin es fennitipim mag nem talaltanak fa
=nem ofiak yim en firtent zent calak
ide yepum the fogozjat agart en teg kifod
=unt de jure es adyil mindent es helyfe
=gred be az te attjadrak q akkaratjat, ma
=ra kzigien punki az attja menul dolozva
nem gyfzig munkum fuzg ez vilagva tump
=fennu monda kzigien punki az qrdog, fa
il nem ignendes es az te attjadrak q magfa
=ia gonz felri kikut kuzdit te errol noj
=zamat adud az viffennit eltte unte
=minny gonzat mondok en kuzkod fannu
fog il jozo es oztogassad fignentnek mikipen
jo fatur fog az paragnaktyl es az gonzol
1854

- vilagbol es q ton tegodet testamentomossa monduan
 ezt kynek hadyam en az en oroksegomet es mi-
 -nden en yosagimat¹ hanem chiak az en fiamnak
 az zent embernek ky el hagya ez vilagoth² es mine
 5 az istennek q zolgalattyara hog q oztogassa sege-
 neknek az en iduessegomert es az queertes :
 Es <elementenek> elementenek nogsokan tegodet ke-
 resni es semikepen meg nem talaltanak, ha-
 -nem chiak yme en tortenet zerent talalek <->
 10 ide yonqm <the> tehozzad azzert ne teg kesedel-
 -met de yevel³ es adyel mindeneket es telysesse-
 -ched be az te attyadnak q akkarattyat / mon-
 da kegiglen q neki az attya mennel dolgodra
 nem zykszeg ennekqm esmeg ez vilagra <ternqm>
 15 ternem monda kegiglen q nekya az ordog / ha
 el nem ionendez es az te attyadnak q marha-
 -ia gonoz helre kelend kezdes te errql noig
 zamot adnod az vristennek elotte mert <in>
 minemq gonozt mondok en tenekod hanem
 20 hoig el yojo es oztogassad segeneknek mikepen
 yo safar hoig az paraznaktql es az gonozol

¹ A y betű i-ből van javítva.

² Az o a betűből van javítva.

³ A y betű i-ből van javítva.

So emborghten me in vuestijck as te atjad.
= nak q yozaga ky jagattat of zigenkewk
minnesq inbztred wagen tunkp vbrn fog
d yss is daninat toz is yfmg as te pllastan
buz / ezkinkippen me jok figelk: dypk mk vtaas
Elky bittzette ptegt yfmg daz vilagra is mine
q vti mind as varaffiglan is as varofnak o vi
gen id gaga ptegt o kzigien te mine as varof
= ta is mikoran jultot volna as q attjanak za
= jagoz offenkopte as q attja 2 as q annya q de
= iten ky yfmuwk demaga ptegt me non yfmu
= et q kzigien igen me beborete me yfmu
= ren qudopwk q noie djalavryat vunkota
= ma Ref kzebe Solni as q attjanak is annya
= nak amozok krodzik vata ptegt fog ky vna
o kzigien mouda / in yfmuwkke fog in vagoz
as te piatek as q zylig kzigien mantanek q
wikij lam eb zer id gajit is vata vilagot
mickant fertel yfmg q vtaja o kzigien ze
glic igafat moudani mint as ordog ptegt ky
gsta ligen as pttabel di inust mouda /
as ty bretteteke va gajiatok vato kyanfou

- Elo emberöktöl meg ne emeztessek az te attyad-
-nak ö yozaga ky hagattatot az zegeneknek
minemö nehezsegöd vagyon teneköd ezben hog
el yöz es alamsinat tez es esmeg az te celladban
5 terz / ezzenkeppen nog sok hizelkedesöknek vtanna
Elky hittegette öteht esmeg az vilagra es mine
ö vele mind az varassiglan es az varosnak ö vi-
gen el haga öthet / ö kegiglen be mine az varos-
-ba es mikoron yuttot volna az ö attyanak ha-
10 -zahoz azzonkösbé az ö attya z az ö anyä ö ele-
-iben ky yöuenek demaga öthet meg nem ismer-
-ek / ö kegiglen igen meg haboroдек meg ysmer-
-ven ordognek ö noig chyalarcyagat / ennekvta-
-nna <kesz> kezde zolni az ö attyanak es annya-
15 -nak / amozok kerdezik vala öthet hog ky volna
ö kegiglen monda / ne ismertökee hog en vagok
az ty fiatok az ö zyley kegiglen mondanak ö
nek y / lam eghzer el hagyd ez <vida> vilagot
miokkaert tertel esmeg ö reyäya¹ ö kegiglen ze-
20 gelle igazat mondani mint az ordog öthet ky
hozta legen az puztabol de imezt monda /
az ty zerettetek² es hozyatok valo kyuansag

¹ Az első f a szó fölött van beszúrva.

² Az utolsó e betű alul vesszős, mintha p-t akarna jelölni.

Hoja kiy ingunnt as puzabat t b . roganotan
 son ingunrada mel mig. maradabnak stanna
 bytte puzumyat kuloub kuloubumylyben . kytupl
 as p attya garkorta qht meo fgrthm zivala de as
 mel pvdobe qht as gvyzttpl kiy vittinala ve=
 = jan abon ordos qht megit vakyta is as x bink =
 = fon mig maraduan galalauak stanna pokol=
 = la mine . yay megit ajet of dyan gvyzttv
 chubomak kiy as p gvyzttit col gaggia wnt
 p is ul gaggatabit of wntttttpl is as p fobok .
 pgoob bent gvyhyyttpl is mine of mmmi is =
 = variol is as gop angelottol fumatokant en dr .
 = agalatos gvgaine maradyont mig ul bent gvy=
 = zttben as ingagob midkpoctokben fog of dht=
 = wak stanna vjrbffukuse of myestob qht=
 = iinkunt p dragalatos bent gvinunt poptis
 nalo lottat kiy ingegun minupuk attya
 fino is as gntklyt vnyffen fomen

- hoza kÿ engemet az puztabel Es   wganottan
 hon megmarada mel meg maradasnak vtanna
 Eÿtte  n nmagat kwlomb kwlombun kben / kÿkr l
 az   attÿa gakorta  tet meg fegelmezÿvala de az
 5 mel  rdo<h>g  tet az zerzetb l kÿ vitteuala vg-
 -ian azon ordog  tet megis vakÿta es az < . > binek-
 -ben meg maraduan halalanak vtanna pokol-
 -ba mine / ÿaÿ vezzek azet az olÿan zerzetes
 Embernek kÿ az   zerzettet eel haggia mert
 10   es eel hagiattatik¹ az vristent l es az   bodok-
 -sagos zent zÿleyet l es mind az mennei vd-
 -vartol es az zep angeloktol Annakokaert en dr-
 -agalatos hugaim maradÿonk meg az zent zer-
 -zetben az ÿozagos² mielk det kben hog ez elet-
 15 -nek vtanna nÿrhessukmeg az mÿ eedes iste-
 -n nknek   dragalatos zent ziuenek  r kke
 valo lattassat kÿt engegon minck nk attÿa
 fiw es az zentle k vristen Amen

¹ A g utáni i sor f l t  besz r s.

² Az eredeti i-t ut lag  -ra javított k.

zol yib az iras meges a zent p
ankilis DOKTORNAK O RVONUEBOL
frol minump dolok valnak lyek miatta meg
tartatik az zergeto ember az zent zergemut
szaban mind salaligaban, lyve vagy felhuc
mek zent doktorok hozz meg dolok vadnak meg
lyeket ha meg gondolandoval az zergeto em
bernek igen segetik okot az zergeten valo
meg maradasra, ut az hirteltesigunk alla
patyara, elso dolok mutatik az gyalezatos
sagnak felhuc meg mafodik dolok mondatik
az igedelmentek q felhuc meg halmazig dolok
mondatik igyolajdon ydneustigunk zergethy
Hozzodik dolok q igyedelmentek q halmazig
hoz az vorsten meg segethy okot az yoban
lyit el kezdeknek az elso miller tusonok
kel hozz es nyolagra valo igyess az zergeto
embernek igen ritkan lyet a vagy imbal jso
nem lyer meg gyalezatos sagnak vel a vagy
zeerfigemulvel anagy igen meg lyeben valo
stifokemulvel mezt nemim meg felot sagnak
telajdomentik es gonosz sagnak mikoron ember

- zol ýth az iras meges a zent
 anselmus¹ Doktornak o kwnuebøl
 Arrol minemø² dolgok vadnak kýnek miatta meg
 tartatýk ah zerzetes ember az zent zerzetnek o
 5 hazaban mind halaliglan³ / kýre wýg felelne-
 -nek zent doktorok hoýg nig dolgok vadnak / me-
 lýeket ha meg gondolandnak az zerzetes em-
 -berek ýgen segetýk økøt az zerzetben valo
 meg maradasra / es az thekeletessegnek alla-
 10 -patýara / Elsø dolog mondatik⁴ az gýalazatos-
 -sagnak felellme / az masodýk dolog mondatik
 vezedelemnek o felelme / az harmadig dolog
 mondatýk thwlaýdon ýdwessegenek zeretety /
 Negedýk dolog < · > segedelømnek o < · > býzodalma
 15 hoýg az wristen meg segethy økø<k>t az ýoban /
 kýt el kezdettenek az **elso melle** twdnonk
 -kel hoýg ez wýlagra valo theresse az zerzetes
 -Embernek ýgen ritkan lehet a waýg inkab⁵ soha
 nem Igen noýg gýlazatossaganelkwl a waýg
 20 zegensegenelkwl auayg ýgen nog býnben valo
 Essesosknelkwl **Mert** Neminemø² feslotsegnek
 Tvlaýdonittatik es gonozsagnak / mikoron ember⁶

¹ Az m az u betű fölé van beszúrva.

² Az ρ talán w-ből van javítva.

³ Az utolsó a javított betű.

⁴ Az o fölötti rövidítésjelet lehúzták.

⁵ Az e fölötti talán m betű van.

⁶ A fényképen látható őt bekezdésjel piros színd.

Mikoron az jeth el kerdj is el nem vigezi.
Egy meg emelkedett a baltatanyagnak is two
gyaromtatik, kyrd egy is belyg zomenek fe
ted veykiny az balyatag a veyg abolent dyan
milyen a god mindenkoren valtozta kymell
egy mond meg a fuzka muso pogan belyg is
bolondag az gyakorta valo valtozab egy me
nd tsouaba az bolondok a mit nem valtoz
nak affokot kymamak tudiamint egyilag
genyve veykety, is az mit valtozamat a memia
bodokfagot affokot el gadyak, az belyg embert
kegylen nemvigheti ky az kysvthy pordg az
kalofarombol mert az belygfygott nem gyogly
tti meg az gonostag, stmakokant nem kysvthy
benyem az bayvoino embernek az vjadal belyg
el futny mert ha q el fut fut legottan meg
gogotnek montatik. Az vjadalmak kegylen
q gylee az kalofarom, agyent valakij az kala
faronmban meg maraband mindenkoren a remen
fegvagyion q volla bogy meg meg groyj az
q ellenfogyt mit gaa meg ha nimmikoron
el effet et mert jstall lattorik ebben bogy a meg
127.

- Mikoron az  oth el kezd  es el nem v gez  /
 S th meg ennekfeletthe alhattatlansagnak es tw-
 l<y>a donittatik / k r l v g ir¹ b lch k nuenek he-
 tted rezeben[.] az balgatag a va g abolond ol an
 5 mikkeppen a hod mindenkoron valtozik k melle
 vg  mond meg a seneka neuw pogan b lch es
 bolondsag az g akorta valo valthozas vg mo-
 -nd thouaba az bolondok a mit nem valhat-
 -nak azzokot k vannak tudniamint ez vilag 
 10 gener<.>wsegekket² / es az mit valhatnanak a menei<->
 bodoksagot azzokot el had ak / az b lch embert
 keg glen nemvihetti k  az k serth  ord g az
 kalastarombol mert az b lcheseget nem g qzh-
 -tti meg az gonossag / Annak<k>okaert nem k sdeed
 15 zemirem az ba wiuo embernek az v adal helr l
 el futtn  / mert ha   el <fwt>³ fwt legottan meg-
 g zotnek mondatik / Az v adalnak keg glen
   helee az kalastorom / azzert valak  az kala-
 storomban meg maradand mindenkoron <k> remen-
 20 -seg wag on   rolla hog  m g⁴ meg geoz  az
   ellensege t <mek haa> meg ha nemikoron
 el essek es mert sokatt lattonk ebben hog  a meg

¹ Az i sz r t a jav t  leh zta, hogy y legyen.

² Az els  k bet  ut lag van a sor f l  bes rva.

³ A k z ps  bet  a sor f l tt jav tva, majd az eg sz sz  kih zva s megism telve.

⁴ Az y egy e bet  f l  van írva.

eggsf emter as gipzjmtk rotarna selbamaduan
mig ggyte as q ellnfiget asgert yrya tqlq
kpmunk thjzdrffiben / Ga as gonoz lule
thvead thjzdrffibenik me engdyed pntu
legotan as thj schidet / mert mem kiffed gi
alazatoffag emternek pnpumaganak et juarij
a had bot kgetek meg maraduan as wiaablan
es mig ggyven as q ellnfiget / met jgen ri
tkan hadja et walakij as kalastavomet / Jane
= mba annakelqthi pnpumagat et bagyaingya
as istentyl walo et thviffi zokta kgyroetmiee
as oktalan walo fehlem as zint profeta merwafa
= jrent retteggel retteggent otogjol a gotot
fehlem mem wala / Mert amee as kaimmak et
rezektiget lon as q fejce a vjntk rotarna
th retteggel femgetivala as wnisten as affito
= fot Ga q ellnmi wettkgyven et thvumnek
mondnan mig rettentj pht meg gyak a fanak
kulemit indrolatijanak zengjffes et agy
jutnak mikopen as elq6 barmek dpti asgert
mougja bolq salamon frot a kgetten bgyms
cbentij pht mem wozvenet zengjffes meg

- gözöth ember az gyözesnek wtanna felthamadwan
 meg gözte az ö ellenseget azzert yräa böloch
 kõnuenek thýzedreszeben / ha az gonoz lelek
 theread hýrthelenkedendik ne engdýed öneký
- 5 Legottan az the heledet / mert nem kõsded gy-
 alazatosag embernek öñönmaganak el futtný
 a hadbol Egebek meg maraduan az wiadalban¹
 es meg gözwen az ö ellensegöket / mert ²ýgen ri-
 tkan hadýa³ el walaký az kalastaromot / hane-
- 10 -mha annakelöthe öñönmagat eel hagýangýa
 az istentöl walo el therest⁴ zokta kõwetnýee
 az oktalan valo felelem az zent profeta mondasa
 -zerent rettegressel rettegenek ottogýol a holot
 felelöm nem vala / Mert amee az kaymnak es
- 15 rezketeges lon az ö feýee a býnek wtanna /
 ez rettegressel fenegettiwala az wristen <az> assido-
 -kot ha ö ellenne wetkezuen el thernenek
 monduan meg rettentí ökot meg cýak a fanak
 leuelenet indwlatýanak zengesse es es vgý
- 20 futnak mikepen az elös törnek elötte / azzert
 mongýa bolch salamon fwt a kegetlen böýnes
 Senký öthet nem wzven es Ímeztes meg⁵

¹ A második *a* betű a szó fölé van beszúrva.

² Az *r* az *e* fölé van írva.

³ A *h* javított betű.

⁴ A második *e* egy lehúzott betű fölé van írva.

⁵ Az utolsó két szó két piros vonallal van aláhúzva.

Éguzgud fogó a kő az zörzödlől es világra
Éguzgud valaminus binn vagyon annak mel.
kin ott az zörzödlől uligomja nem jadia
mikeppen a ligeknek p chípdesek a vagyi
a chvöiseknek gyagkosafok a barmokot is
-distoroa futottatják / ezzenkppen a binn^{mit}
es fuldalafó embernek elucyit alhattalama
-híjók / avol mondja az zent jeremiás profeta
-vetkezék az ijerusalom es annakokart lön
alhattalan az zent ifarás profeta es vgyi irja =
-vala konjente farvad zörzödlől: az kuzsít-
-emnek p zöve oljan mikppen az tonyör
-müderkovon burzotte es söga nem újotga-
-tik / annakokart az nemis teremtet allat
-tudniannus az kőlek söga nem újotgatik
-az fertelenb celti ifurruk o agjantion
-nakokart valatják zörzödlől nemnek
-kif puzkija kuzpuszot gyönabt temyek
-minden p bupkrol az David kiralnak p
-pölvaja zörzödlől es az p agjant konfultat-
-okkal meg megatni fogó újotgatik raista
188.

- Íegezzed hogÿ a kÿ az zerzedböl ez vilagra
 <.> ther valaminemö bine vagÿon annak mel
 bin othet az zerzetben nugonnÿa¹ nem hadÿa
 mikeppen a legeknek ö chÿpdesesek a wagÿ
 5 az thwÿsseknek gya<g>kdosasok a barmokot id-
 -destowa futostatÿak / ezzenkeppen a bineknek²
 -es fuldalsÿ embernek elmeÿet alhattatlanna
 thesÿk / arrol mondÿa az zent ÿeremias profeta
 wetkezek az ÿerusalem es annakokaert lõn
 10 alhatatlan az zent isaÿas prfeta es vgÿ irÿa-
 -vala konÿenek harmad zereben : az kegetl-
 ennek ö zwue olÿan mikeppen az tengÿer
 mindenkoron bwzo<k>g es soha nem nÿvkha-
 -tik³ / annakokaert az nemes teremtet allat
 15 tudniaminth az lélek soha nem nÿukhatik
 az fertelmes lelkÿ ismeretnek o agÿan / an-
 nakokaert valakÿk zerzetben mennek
 kel önekÿek⁴ kozõnseges gÿwnast tennÿek
 minden ö bõnõkrol az dauid kÿrlnak ö
 20 peldaÿa zerent es az ö agÿat konhullatas-
 -sokkal meg mosogatni hogÿ nÿughassek⁵ raÿta

¹ Az *u* fölé talán pont nélküli *i* betűt írtak.

² A *nek* betoldójellel a szó fölé van írva.

³ Az *ÿ* *u* betűből van javítva.

⁴ Az *ÿ* betűt *i*-ből javították.

⁵ Az *ÿ* az *n* fölé írt betoldás. A *g* fölé pedig, anélkül, hogy azt kihúzták volna, *k* van írva.

az a ldis teremtéjével - és ekepen tenem/ni=
= nentkoron alhatatos ligen az meg maradafra
az zent zertetnek a szaban mert az meg
maradafnak utama vegtyunk az nemmi

tyégyéjünk a. nos bodosagaty amen
MADOK YOZAG KY MEI TARTYA

az zertetes embert az zertetésű a szaba.
= ban. Mondatik az vegydelmünk a pnt.
= me: mert es vilag kyvi az vilgá
= fordenak zertetes ember ygerkyzik: meg
= gerjésteht az pokolnak a tgyzsevel et yro.
= utlen egy tudmammint faragossagnak et
= zabovu sagnak et telgitehenségnak et fertet.
= mességnak a tgyzsevel: amakokkarrt pndogunk
= es vilagraroval kyfertetit ygen et krt mi.
= nekunk tanafatnunk az nobi vegydelmünk.
= nek okarrt: met am az zentbennek do.
= ktor mongya egy kpmeten: bogyi mikoron
= ember kyfertetik az zertetésű et szagyá.
= janal tabat ymest krt pntky moudam

- az ȝ Edes teremteȝeuel es eckeppen teuen / mi-
-ndenkoron alhatatos lezen az meg maradasra
az zent zerzetnek ȝ hazaban mert az meg
maradasnak vtanna vehetȝuk az mennei
5 dȝchosegnek ȝ nog bodogsagath amen
Masodik ȝozag Kȝ meg tartȝa
az zerzetes embert az zerzetnek ȝ haza-
-ban : Mondatik az vezedelemnek ȝ felel-
-me : mert ez wilag kȝre az viszha
10 fordwlt¹ zerzetes ember ȝgekezȝk : meg
gerȝestetȝt az pokolnak ȝ thwzeuel es zw-
-netlen eegh tudniamint haragossagnak es
haborusagnak es telhetetlensegnek es fertel-
-messegnek ȝ tȝzeuel : annakokaert ȝrdognck
15 ez wilagra valo kȝsertetit ȝgen el kel mi-
nekȝnk tauastatnonk az nogi² vezedelmek-
-nek okaert : met am az zentberald do-
-ktor mongȝa eȝȝ kȝnueben : hogȝ mikoron
ember kȝsertetik az zerzetnek el hagȝa-
20 -sual tahat ȝmezt keel ȝnekȝ mondani

¹ A d után először talán o betűt akart írni a másoló.

² Úgy látszik, mintha az o és g közé felül még egy o volna (talán betoldójellel jelölve) beszűrve.

af kyrftu þrögnuk, a þaasög, et af þrö
jclonuaðon et meigt þenfrítet um el tauaþ.
tatnon se inkab gemennu láttara af orok
ke vaalo þrogru et gýala þatob þagra munum:
annakokant láttatík veðdelmúkt þjanak a
vegi þeomýanale lerni, valaký wægýon af,
i yðurþignuk þ þelen, et þ yðkloþýk memmi
af veðdelomúkt þ þelen. Eggatrol írja þent
ýanob euangeliomýanale þittedík reþíben mo
nduan. þenký þ þeggolok et mem veþþer þa
mem eþak af veþþedelomúkt þ þýa af af a þú
af þerþítþol þý megrýon: annakokant láttatík
þegý eþþek þýramíak af þ veðdelmúkt
et me mem mundatík gývðanale lerni þa þk
et veðþek, mert eþþíkról a þoloký comúnek
þarmadrefíben veþý, ír valaký þýramíak af
veðþelmeþ veþýan veðþelmeþ ligen meþý
þalalaob, af þ kemíak þegíðen þrotke vaalo
ýaný aþþent a þerþítmeþ þababólualo þý
míndemík mert af þ þývþok þofa meþ mem
eþþýk

- az kÿserto őrdognek / a haaz / eeg / es az twz
 yelonuagion es megÿs kenzerites nem el tauaz-
 -tatnon de inkab zememnek lattara az orok
 -ke walo twzre es gÿalazatossagra mennom :
- 5 annakokaert lattatik wezedelemnek fianak a
 wagi leanÿanak lenni / valakÿ wagÿon az-
 ÿduessegnek o helen / es o ÿgekozÿk menni
 az wezedelomnek o helere / Ezzekrol irÿa zent
 ÿanos euangeliomÿanak hettedik rezeben mo-
- 10 -nduan : senkÿ o kezzolok el nem vezsee ha-
 nem cihak¹ az vezzedelomnek o fÿa az az a kÿ
 az zertzetbol kÿ megÿon : annakokaert latta-
 tik hogy ezzek kÿvanniak² az o wezedelmeket
 es <ne> nem mondatik cÿhwdanak³ lenny ha ok
- 15 el weznek / mert ezzekrol a bolch conuenek
 harmadrezeben wgÿ / yr / Valakÿ kÿvanÿa az
 vezedelmet wgÿan vezedelmes lezen nekÿ
 halala es / az o kenÿa kegiglen orokke valo
 ÿaÿ azzert a zertzetnek hazabolualo kÿ
- 20 menoknek mert az o thwzok soha meg nem
 alozÿk

¹ Az i a szó fölött a c és a h közé van beírva.

² Az i az nn után a szó fölött van besúrva.

³ A h a szó fölött az f után van besúrva.

tsarmadzor monastek hogi meg tartya

az szerzetes embert az zent szerzetesek p sz
= zaban az p tulajdon y dnyffogemek szerketi me:
= ut vegy monouak zent doktorok: fogy az ista:
= nek p szerketi: es az zent nyajffagnak zent:
= teti a kyzben lakogyk: es az qupu tulajdo:
= n y dnyffogemek p szerketi: igen unghen
folytunk meg mikorpen az zaron veku
kactel, mert az szerzetes embernek kel p
= monast az szerzetesek p keresztiseg zozozt:
= ni zaronak orfoknak zozozul, mikorpen
= voronk orfok zozozite qupu magat a ma
= gof keresztiseg az mi zozozomalo jentetunk
p zozozul mert voronk orfok uagyal ink
= ab tartak meg az magos keresztan az zent
= tetunk p zozozul zozozom mint az vafol
= zenalt zozozunk miatta **Thekla mot**
= meg tartya az szerzetes embert a zent tarfa
= jao es az zozozon, mert anne vegy monu
= az zent david profeta az foltan konybenime
= mely ygen yo es mely ygen genuvifogob

- Harmadzor mondatek hogi meg tartya**
az zerzetes embert az zent zerzetnek o ha-
-zaban az o twlaýdon ýduessegenek zeretety me-
-rt wgý mondnak zent doctorok : hogý az isten-
5 -nek o zeretety : es az zent nyaýssagnak zere-
-tety a kyben lakozyk / es az onon twlaýdo-
-n ýduessegenek o zerete<k>ti · ýgen nehezen
feýtetnek meg mikeppen az harom retw
keetel / mert az zerzetes embernek kel ono-
10 -nmagat az zerzetnek o kerestehoz zegeztet-
-ni hwronk cristosnak zegeýuel / mikeppen
wronk cristus zegeztete ononmagat a ma-
-gos kerestfahoz az my hozzankwalo zeretetinek
o zegeýuel mert wronk cristus nagyal ink-
15 -ab tartatek meg az magos kerestfan az zere-
-ttetnek o zegeýuel hogýnem mint az vasbol
chenalt zegeknek miatta **Thoabba mert**
meg tartya az zerzetes embert a zent tarsi-
-sag es az zerzetben / mert ame wgý mond
20 az zent dauid profeta az soltar konben / ime
fnely ýgen yo es mely ýgen generuseges

al bokseggisskenuk egittu me lakozmick' regj
mend toabta al attjafiate sigituen ygnest al st:
grivikben Gassollatoffok ligurta al vrot varof
Boz/ kyt al evetelen ordok meg nom vestit/ an
= nakokant lattate bogy al gynnega kynn.
meg geggtuachtu a ky inkaltan velastya
al okkopt al litelt; a kyk antauak bogum.
= mint affokkopt a kyk Gafuallatnavak tud=
= namint al Gont Gvrbitten; mest am al Gont
= Gvrbald vortor mondia al Gvrbitts embur al
= Gvrbitten Gatorsegofkan/ jar/ vitkaltan/ vestik/
= Gamarban sel samad/ gjakortabban meg bar=
= matstatik yfnumak velastjauel, regjil Gvrbald. ut
= mal sel meg is Gkymubere arly; ifnumak
= orfakat offekt mondia Gont Gvrbald Gator

Tollabla meg lart emlest al **regjunt**
Gafaban al Gvrbalden ydruessigouk Gvrbitts
effekt Gvrbittuak gegglen kil emburben ijuu
nognak linn; mest unkonon meg al otalan
tevennt allatokkan is is meg ifnumstikk of
mest ynu est yd latjvok bogy al Gvrbalden

- az bekesegössöknék egettembe lakozniok / wgý
mond toabba az attýafiai segituen¹ egmast az iste-
-niekben hassollatossok leznek az eros varos-
-hoz / kýt az erotelen ordók meg nem veheet² / an-
5 -nakokaert lattatik hogý az önönmaga kýuan-
meg gyözet <ne> tetni a ký inkábbban valaztýa
az okkózot az letelt / a kýk artanak hognem-
-mint azzokkózot a kýk haznalhatnanak tud-
-niamint az zent zerzetben / mert am az zent
10 bernald doctor mondýa az zerzetes ember az
zerzetben batorsagosban / ýar / ritkabbán / eessik /
hamarban fel tamad / gyákortabbán meg har-
matoztatik ýstennek malaztýauál / nagyob³ bizodalo-
-mal hal meg es <k> kőnneben vezý istennek
15 orzagat ezzeket mondýa zent bernald doctor
Touabba meg tart embert az zerzetnek
hazaban az ő twlaýdon ýduessegenek zereteti
eeffele zeretetnek kegýglen kel emberben ýgen
nognak leenni⁴ / <mert> mikoron meg az octalan
20 terentet allatokban es <.> meg ýsmertessek ez
mert ýme ezt ýol latýwk hogý az baráyan

¹ Az *i* betű *e* fölé van írva, de az *e* nincs kihúzva.

² A *h* után először beszúrva, majd a sor fölé is írva még egy *e* van.

³ Az *o* sor fölötti betoldás.

⁴ A második *e* betű sor fölötti betoldás.

igen qromest el tanaftatija az factast emickokant
dogi sekstifigol marakaston et negjan ifyunkry.
pen az faruab et mikoron q az wiften ofendik
tabat igen woff emickokant dogi q az Galaltij
el tanaftatgassa. **MADA** az madan asgalot
a woagi a tgrt et az feneq q bagitofet.
et Ga tortimundik punkij realamikoron az
Galoban efni tabat igokozik mindmikoron
erre mikoppen onnan kizabadoskaston et az
Galalt el tanaftatgassa eropl mondija Gunt
bernalb doctor. Geografij et az okob terom
tit allatnaki dogi q seji kint binnikij
nerofigunkit okant az ovokke walo Galalt
el nem altanija tanaftatni, mikoron az ok
talan terentet allat; negy az ydofrent
walo Galalt et igen qromest el tanaftatija
eropl mondijanala az Gunt agastan wktor
et, az ovokke walo Galaltalan elitert mindon
et wifagij walt miikkat negy Guntatol kint
ok **Nevedzer** idekezik **OTDOB** ement

- ÿgen qromest el tauaztatÿa az farkast ennekokaert
hogÿ bekesseggel marathasson es wgÿan ezzenkep-
-pen az zaruas es mikoron q az vizben essendik
tahat ÿgen vzh ennekokaert¹ hogÿ q az halalth
5 el tauaztathassa touaba² az madar / a / halot
a wagÿ a thqrt es az kqnek q hagÿttassat /
es ha tqrtinnendik qnekÿ walamikoron az
haloban esni tahat ÿgekezik mindenkoron
erre mikeppen onnan kÿzabadolhasson es az
10 halalt el tauaztathassa errql mondÿa zent
bernaldoctor / zegenseg ez az okos terem
-tet allatnak hogÿ q egÿ keues binnek ge-
nerqsegenek okaert az orokke walo halalt
el nem akkarÿa tauaztatni / mikoron az ok-
15 -talan teremtet allat : megÿ az ÿdqzerent
valo halaltes ÿgen qromest el tauaztatÿa
errql mondÿauala az zent agastan doctor
es / az orokke valo halaltalan eletert minden
ez wilagÿ³ <mul> munkkak⁴ nagÿ zerettétel teen
20 -dqk Negedzer igekezik qrdq embert

¹ A szó fölött piros úntafolt van.

² Az első két betűn piros folt van.

³ Az *i* sor fölötti betoldás.

⁴ Az *n* betű fölött két áthúzott vessző látható.

ki vinnio az keresztnek p hazabol hitte-
= rufignak a nagy kofigben valo ifjusk miatta
= arnagy az gogajglau valo es zunklensalot
= kersitofunk nyatta, a nagy a kerfotunk p tov-
= gunk es nagy munkajnak elvifelsitotunk,
= segitunk miatta, de a nagy munkaknak elv-
= ne ki az kerfotunk hatzaban tetik nagy gon-
= dolatok az yvotalomnak es fuzotofotunk p
= ofigot es nagy agos volta mert am az fuzt go-
= ofton doktor monija ha az kerfotunk p nagy
= felalunkti fizen fogdot, sziget es gondolias
= yod nagy az yvotalmat kit az vorifitit tunc,
= ked szektent kumudoben adando, toabba mert
= az vorifitit gogya segit az kerfotunk nagy-
= mit el vorifitit mint am az profita mo-
= noya vorifitit az en elitimunk otalma, es
= kitol fizek en es toabba asyon profita nagy
= mond az vorifitit kornyal vito az p nagy
= mikopen az otalmalgo kofal kiunkti unilari
= pida es olasztatik gogis egy unimimim ifj
= pda 190

- kÿ vinnÿ az zerzetnek  hazabol hitteti-
 -ensegnek a wagÿ ketsegben valo essesnek miatta
 awagÿ az hozzágylan valo es zonetlenvalo <k>
 kesertesnek mÿatta / a wagÿ a zerzetnek  ter-
 5 -henek es nehez munkaÿnak elwieselhetlen-
 -segÿnek miatta / de a nehez munkaknak elle-
 -ne kÿ az zerzetnek ha <l> zaban tetetik meg gon-
 dolandok az ÿwtalomnak es fÿzetessoknek 
 bõseges es nogÿsagos volta mert am az zent ag-
 10 oston doktor mongÿa ha az zerzetnek  terhe
 felelmesse tezen tegedet / Nÿzzet es gondolÿad
 -ÿol megÿ az ÿwtalmat kÿt az wristen <.> tene-
 -ked ezzekert luendoben adando / toabba mert
 az wristen hozza segÿet¹ az zerzetnek terhe-
 15 -nek el wiselesere mint am az propheta mo-
 -ndÿa : wristen az en eletemnek otalma : es
 kÿtl felk en / es toabba azzon profeta wgÿ
 mond az wristen krnÿul vette az  neppeet²
 mikeppen az otalmazo kfal kÿmelle³ ÿmilÿe⁴
 20 pelda es oluastatik hogÿ egÿ neminemu ifÿ⁴
 pelda⁵

¹ Az ÿ sor fölötti betoldás, talán az e helyett, de az nincs törölve.

² A második szótag egyik e betűje sor fölötti betoldás.

³ A szó előtt piros úntafolt látszik.

⁴ E két sorvégi rész leszakadt.

⁵ A szó más kéz írása, pirossal.

Zingetbe mijne et p ooth az gurzet nck safalan
keze vorkormek usij kuzgo letokkel folgal
; ni unlijit az p rdoz igen usz bogfala v6
keze ptet kufortim fozij ki unne az gurzet
; nck safabol, mitoron kegyglen el veyfte
= volna fozij el sabna az gurzet v6 el me
; unne, egyptozte nckij yelunent az q atya
v6 az p annija kijet unakelpti rigen el
tenetpt vaba v6 mondanek q nckij, mioka
enuek fozij te az gurzetbol ki akarg unne.
- D p kegyglen fele v6 monda unnt formikuz
; pen en el unne veyfelctim az gurzetnek q te
; vget, monda kegyglen q nckij az p annija,
gurzet fram, tobat mitopne veyfelctid el
az jokolnak p usij kuffirve figet kijnijait,
v6 monda tonaba, akarguz eifoufaget vomeq
az jokolnak q usij kijnijajvol, monda kegyg
az ijfyro, akkarok, v6 unne legottan keze
ballania azij usij vettevot6 eiyakagastokat v6

- Zerzetbe mÿne es ȝ ooth az zerzetnek hazaban
kezde wristennek nogÿ bwzgo lelokkal zolgal-
-nÿ melÿet az ȝrdog igen meg bozzwla es
kezde ȝtet keserteni hogÿ kÿ menne az zerzet
5 -nek hazabol / mikoron kegÿglen el vigeste
-volna hogÿ el hadna az zerzetet es el me-
-nne / ezzenkozbe nekÿ ÿelenenek az ȝ attÿa
es az ȝ annÿa kÿket annakelȝte regen el
temelȝt vala es mondanak ȝ nekÿ / mÿoka
10 ennek hogÿ te az zerzetbȝl kÿ akarz menne-
-d ȝ kegÿglen felele es monda mert semmikep-
-pen en el nem vÿsselhetem¹ az zerzetnek ȝ te-
-rhet / monda kegÿglen ȝ nekÿ az ȝ annÿa /
zeretȝ fÿyam / tohat mikeppen <.> vÿsselhetȝd el
15 az pokolnak ȝ nagÿ kesserwseges kÿnnÿaÿt /
es monda touaba / akarzee bizonsagot vennȝd
az pokolnak ȝ nogÿ kÿnÿaÿrol / monda kegiglen²
az ÿfÿw / akkarok / es emee legottan kezde
hallania oolÿ nogÿ rettenetȝs cÿattagassokat es

¹ Az ȝ betÿ i-bȝl van javÿtva, a szȝ fȝlȝtti rȝvidÿtÿsjel át van hÿzva.

² Az n az utolsȝ e fȝlȝ van írva.

To huch gahnat is bodog is hi mag man.
Sobanchozandich in Ormi. erok kidergh
al miran, bezde jefu mandanija dz sota,
ffagnak jausfent. api latnetik mitik by
fupthant: fil mija jngat, nad is di mi
latnetik mitik by, sagyabla elizeth emb
cech v ymo tijk lagyabla elizeth byral
lijoknak hazebaw vanak di mi latnetok
mitik by jngatich f. Nroth mondon.
mitik is elizeth profitional. mitik is di
fupot jwan ragon jwa fu borfashan
in elizemath. To orzad elizeth hi mag
ffezij k readath k elizeth dz jkiden fu
elizeth jydok jrusglumbel papokath, Gul
Janus, kuzh kuzhala

Jidren valamat jofytk is jofytk
Ania maria chodaltobren dzjokor
mitiketh vrola mondat vake is bymi.
whith magh alda is monda v dnypana
marianak. ymo is jofytk vettith is
Bofnak fil jofytk jzafth is
jofytk fu elizeth mondat is fu
jofytk eth magh folija luyi foot
jofytk gondolatok fu jofytk
is vake Luna propofissa jannit

- Io hirth halnak es bodog az kŷ meg nem
 Botranchozandich En bennē ewk kedegh
 el mēven / Kezde Iesus mondanŷa · Az soka-
 ssagnak Ianusrwl · Mi latnotok mētek kŷ
 5 kyethlenbe / sel mŷa Ingat nad es de mi
 latnotok mētetek kw / lagŷakba eltezeth Emb-
 -erth e yme kŷk lagŷakba Elteznek Kyral
 lŷoknak haziban vānak de mi lathnotok
 mētetek <kw> tŷ¹ pphetath E · Isneth² mondom
 10 nektek es teebeth profetanal · merth Ez az
 kyrol Iruan vagon Ime En bochatham
 En A'gelomath · Te orczad elewth Kŷ megh
 szerzŷ te vtadath te Eletedh Az Ideben kwl-
 denek Zŷdok Ierusalembe papokath hul
 15 Ianus Kerezteluala
 z³ ideben valanak Ioseph / ees Iesusnak
 Anŷa maria chodalkodwan Azokon
 melyeketh wrola mondnak vala / es Symeō
 wketh megh alda ez monda w Anyanak
 20 marianak / yme ez kvseze vetteteth es
 Soknak fel kelesere Israelben es z⁴
 Ielensegre kŷ ellen mondanak es keery
 lelkedeth teer / megh folŷa / hogh sook
 zywekbel gondolatok kŷ Ielennyenek
 25 · z · vala Annak prophetissa Samuel

¹ A tŷ a kihŷzott szŷ fŷlē van írva.

² Az n olvasása bizonytalan.

³ Az iniciálē helyét kihagyta a scriptor.

⁴ A j itt és a továbbiakban is az es jele.

- Leanya Asser teryedesebel Ez el mvlth vala
 Sok napokban / · 3 · elth vala w ferjewel
 heth Eztendeth az w szzyesegeetwl foguā
 3 ez wzvegvala / nyolcszaz neged ewygh
 5 ky el nem tauozykuala A templombol
 beyttekel 3 Imadsagokal szolgalvan vr-
 nak Eysel 3 nappal 3 ez es Az ideben
 oda ywen valvala vrnak 3 zolyvala
 w rola medenek kyk varyakvala
 10 Israelnek valtsagath 3 hogh megh
 tekelenek mindenth / moyses terveneyt
 megh There nek galileaba w vara-
 sokba nazarethbe A gerymek kedegh
 neukedykvala 3 batorvala¹ telyes
 15 bwchesegel es Istenek malaztya vala
 w benne
 z² ideben mikoron lethvolna Iesus
 tizenkettud evy wnekyk Ierusalem-
 be fel mentekben Innepnapnak szoka
 20 saerth kedegh megh vegezven miko-
 ron megh thernenek, meghmara-
 da gyermek Iesus Ierusalembe · 3 ·
 wnekÿ zywleÿ megh nem esmerek
 Aleÿtvan kedegh wteth Az tarsagban
 25 lenni, Iwenek Egÿ napi vtath 3
 keresÿkvala wteth rachonÿ esme

¹ A szó előtt kikapart betű nyoma látszik.

² Az iniciálé helyét kihagyta a scriptor.

- rwýkezuth · 3 · megh nem lelek, Megh
terenek Ierusalembe / megh kereswen
wteth · 3 · vgý leý harom nap vtan / meg-
lelek wteth Az Templonban wluen
- 5 Doktoroknak kezwttek halgathvan ees
kerdezven wketh vettegednekvala kedegh
mind kýk wteth halgatýakvala wneký
bwlczeseged ees felelethith 3 lathwan
czodalak monda neký w Annýa fyam
- 10 mith twttel nekwnk igý. yme te A
týad 3 en bankodvan keresvnkvala
tegedeth 3 monda nekýk mi az hogý
Enghem kerezstek volth nem tudgyatok
valae merth ezekben melyek En
- 15 Athýame ketelen nekem oth lēnem es
wk <megh> nem ertek megh Az bezedeth
kyth wneký szola es Ala lwene w
velek 3 Iwe nazarethbe 3 vala alatak
wnekyk 3 w Annýa tarthýavala mīd
ez bezedeketh w zweben nyayascod-
-van Iesus newekedik vala bwlcze-
segben 3 ydeben 3 malazban Istēnel
es Emberekwel /// az ideben leý¹
menýegzw galileay Canaban

¹ A szó előtti kikapart betűk nyoma látszik.

- z¹ Ideben michoron Ala Iwtvolna Iesus
 az hegýrwl kevetek wteth nagh sogh
 sagok 3 yme poklos Iwen ymagýawala
 wteth / Mondvan / vram ha Akarod engem
 5 megh tisteýthadcz / 3 Iesus kw terýest
 -ven w kezeth / monda Akarom / tistwlý
 megh · 3 · legottan megh tistula · w poklos
 saga · 3 · monda neký Iesus / Lassad sen
 kýnek nee mōdad dhe menýel mutasd
 10 magadad papoknak · 3 · Aýanlýad te Ayan
 dekodath kýth Moýses parancholth tano
 sagra wnekýk / Michoron kedegh bel mēth
 volna Iesus Capharnaūba mene hozzýa
 Centurio kerwen wteth / 3 mondvan
 15 vram En gyermekem az hazban <feg> feksen
 kwzvenýes 3 gonozwl gyŵ<...>tretik
 ees monda neký Iesus En el Iwek es
 megh vigastom wteth 3 felelven Centurio
 monda vram nem vagok melto hogh
 20 bel Iwý En haýlakomba dhe mongýad
 czak Igewel · 3 · megh vigazyk En germe
 kem Merth En Es Ember vagýok / hatal
 ml alath szerzeth vitezeketh tartvan
 En alattam mondon eznek mený · 3 ·
 25 megýen 3 masnak Iwý 3 Iw 3 En
 solgānak ted ezth tesý · Iesus kedegh

¹ Az iniciálé helyét kihagyta a scriptor.

berikan ut gadaltakut 3 rona kura
maka munda bison mandam makt
pawaban emu hura-hura munda munda
dan pidihi munda kaga sotan naptakut
ut 3 naptakut panti ut -
robuk adabammat ut panti -
panti munda munda otagaba, otaga
panti pidihi pidihi, panti naptakut ut
panti panti, ut hura panti 3 panti
munda otagaba 3 munda panti
turanap, munda ut munda panti
Bison munda 3 munda ut panti
Bison panti

3 panti munda panti panti panti
kura munda ut tamyoang 3
panti munda panti ut a panti ut
panti ut panti panti ut panti
panti panti munda ut panti ut panti
panti ut panti 3 munda ut panti
ut tamyoang ut panti ut munda
munda munda panti munda ut
panti ut munda munda panti ut
panti panti panti. Panti ut panti
panti panti panti ut panti ut
munda panti panti ut panti ut
munda panti ut panti ut panti

- halvan est czodalkodek z wtet kewetek
nek monda Bizon mondom nektek
Israelben Enne hwýteth nem leltem mō
dom kedegh nektek hogh sokan napkelet-
- 5 -rvl · 3 · napnywgatrvl lvnek es le
wlnek abrahammal es isaakal es
Iacobbal myeneknek orsagaba / orsa
gnak kedegh fyäy kw wztetnek bel
sew sevtetbe / oth lesen siralm z fogak
- 10 nak czykorgasa z monda Iesus Cen
turionak Menyel es mikenth hitted
legen neked z idwzulew Az gyermek
Azon ydwben
z¹ ydeben bee menven Iesus Egh kys hcoba
- 15 kewetek wteth w taneýtvaný · 3 ·
Íme nagh Indulas len a tengerben vgý
hogý Az heoczka / habbakkal el bwrulna
-vala kedeg nekýk az szel ellenek Ew ke
deghe el alwtvala · 3 · menenek w hozýa
- 20 Ev Taneýtvaný es fel ebrestek wtet mōd
van / vram sabadoh megh minketh el
vesewnk es monda nekyk Iesus Mith
feltek kýzdeth hitvek / Tahat fel kelven
paranchola seleknek es Tengernek es
- 25 len nagh lassusag es tahat holoth est
mind lattak volna chodalkodanak

¹Az iniciaisé helyét kihagyta a scriptor.

mondaye minnure es nuan selok es
tinger engidank kramtu
• 3 uban mouda hies es tamisota
• mouda es vula bafekik hajanlik
• mungitank esaga vgh tumberka] fii
• hante ip magoth es filidre apurhoron
• fided tumberk abomanak 178 191 elu
• feger es filidre hira koutolual es daga
• fegipit 3 rumu es mitoron fered es
• fii mure kidedealna 3 amomulogor 106
• vobra tabas jidilank es koutolual
• es elu miron es selgas tumberk fadga
• moudanak mudi vram nuan de 70
• magoth hantel es 11 fidede 3 taban
• karmyit es koutolual 3 mouda nuan
• ofllesfeger fudre koto 191 es solom
• koutolual moudanak abomad es mungit
• 3 mure fegipit vobra 3 mouda mure
• mure tabanab koutolual faggetan es
• dork velle fii mungit 13 an
• es magothok mungitank mungitank
• mungitank 3 duntafnak es mungit
• moudan es aratabnak koutolual
• mure vobra es koutolual es faggetank
• vobra koutolual mure mungit 13 faggetank
• faggetank mungitank es faggetank

- mondvan Minemew ez merth selek es
tenger Engednek Ewnekÿ
z¹ ideben monda Iesus ev taneÿtva
nynak ez rula besedeth hasonlik
- 5 menÿeknek orsaga egh Emberhez kÿ
hinte ÿo magoth w feldebe / Michoron
keded Emberek alonnanak Iwe egh ellen-
segee es felÿwl hinte konkolÿal az buza
kezepit · 3 · elmene es mikoron kedegh az
- 10 fw newekedvdvolna 3 gÿemelczet hozoth
volna tahat Ielelenek az konkolyok
es elw mēven az solgas Embernek solgaÿ
mondanak nekÿ vram nem de lo
magoth hintel ee / te felledbe · 3 · tahath
- 15 hānnyth az konkolÿ · 3 · monda nekÿk
Ellenseges Ember tette ezt az solgaÿ
Azerth mondanak Akarodee el megÿw̄k
· 3 · meg seggÿek wketh 3 monda neta
m talantal / konkolt saggatvan w
- 20 velek wssw kw nÿwvitek az buzath
es haggÿatok mōnÿakath nevekednÿk
mind aratasik · 3 · Aratasknak ÿdeÿen
mondom az Aratoknak Seggÿetek
meg eleser Az konkolt es kvtezyetek
- 25 wteth keuekbe meg egethnÿ Az bvzath
kedegh gÿvhetek En susokomba

¹ Hely van kihagyva az iniciais számára.

- z¹ ydeben felelven Iesus monda vr̄a
 menyck es fedneck Atya vallō neked
 merth el reytudteth czeketh esesektwl
 es <v> bulczektul es meg ielenttetted gyermek-
 5 eknek vgh Atyam merth vg kelleth
 neked te eletted Minden Alloth nekem
 Advan · vagyon En atyamtv̄l Es senk̄y Atya
 math nem esmerthe hanem czak fyw
 Sem fyat valak̄y megh esmerthe / hanē
 10 czak atya / awagy ha kynek fyw akar-
 -ya megh yelenten̄y · Iwyetec en
 hezjam / mind kyk munkalkotok es
 terheltek vadtok · 3 · En / megh kwny
 wdeytelek titeketh / vegyetek ratok En
 15 Igamoth 3 tanolyotok En twlem mert
 swemben kegyes es alazatos vagyok
 3 ty leketeknek nywgomath leltok
 mert Az En Igam edes 3 En terhem
 kwnyd
 20 z² ydeben monda Iesus ev Taneytva
 ninak ez pelda [.]besedeth hasonlyk
 mennyeknek orsaga hazasemberhez[.] ky
 elvb reggel kv mene mvveseketh fogad
 nya w svleÿbe segvdes megleven kedegh
 25 az mvvesekkel napi pensbwl kwlde wketh
 w swleibe 3 w mēven harmad ydwhwz

¹ Hely van kihagyva az iniciálé számára.

² Hely van kihagyva az iniciálé számára.

- lata egýebeketh vasarth allokoth wreseketh
 es monda azoknak menýetek ti es En
 swlembe 3 mi Igaz lesen meg Adom
 nektek wk es el menenek Esineg kedeg
 5 kw mene hatod Idwhuz 3 kýlenchedhez
 · 3 · meg vgýan tÿn Tizen Eged hora vtan
 es kýmene es lele Egýebeketh allokoth
 es monda nekyk mith allotok Ith mïd
 Ez napon wresen · / mōdanak neký merth
 10 Senký miketh nem fogadoth es monda
 nekýk / Menýetek zelembe¹
 Michoron kedeg est let volna monda
 a sewlenek vra ev mielketvýe²
 nek hÿa az miveseketh 3 fizesdmegh
 15 nekýk Iutalmakath kezdven az vtol
 soktvl mind Az eleveliekik · Michoron
 Azerth el luttekvolna vevek kýmind
 Ew penszet Elew Iwen kedeg Az elebely
 ek Entezek hogý tebbeth vennenek
 20 venek kedeg ewkes ký mind ew pēseth
 · 3 · veven morognak vala az gazda ellen
 mondvan / Ez vtolsok egý idewth miel
 tek · 3 · wketh hozyank Egýeneýted kyk
 viselnek napnak es hewsegnek terheth
 25 es tehat w felelven egyknek monda
 baratom nem tesek necked bossosagoth

¹ A szó előtt üres helyet hagyott ki a másoló, talán nem tudott kiolvasni néhány szót, ezek a párhuzamos kódexhelyeken megvannak.

² A szó előtt kikapart betűk nyoma látszik.

3. Iketan sil waw pafid tigitanah rane
steaniah ap mona madya ur a sil
muyronk kumfakmba 3. mugh wogget
muk mid dyk kwan radnah propitah
mija embekik fjavol. arrech el adatik
paganotrap is mng mumbekik is mng
oflozotrijik is mng puzgubekik is mi
wan mng oboggyak mng kpat walyk
wobok is garmadrapon fit pil is waw
egobok k ftrugyphik nam waw wala klap
f3 ege is wawym ien u twer is
nem erik wala mth mandatrap mth
len fady mutoron kuzgubekik kuzgubekik
nemli wak wawata waw mth f3.
wawan is mutoron isalla idastadidik
mulungu fobgubala mi is wawa maw
anak f3 f3dyk mth isog nazaribekik
f3f3 mme is waw mawman waw
f3f3 f3f3 yagalma mth is f3 f3 f3
mubnat wala f3dik wala waw mth
wawym is f3f3 mth f3f3 f3f3
wawwala dandnat f3f3 kalamaj
mth mth f3f3 mth mth waw parant
waw waw waw waw waw is waw el
f3f3 f3f3 waw mth f3f3 waw mth
waw mth waw f3f3 mth is f3f3

- z¹ ydeben fel veve Iesus tizenketh tanc
 ýtvaniath es monda nekýk yme fel
 megýwnk Ierusalembe · 3 · megh vegeztot
 nek mîd kyk Irvan vadnak prophetak
 5 mýa Embernek fýarol / Merth el adatik
 poganoknak es meg meucttetik es meg
 ostoroztatýk es meg pwgdestetik es mi
 vtan meg ostorozýak meg <hal> wlýk
 evteth es harmadnapon fel kel es evk
 10 Ezeknek semegýketh nem ertekvala / kedeg /
 az ige el rewytven len w twlek es
 nem ertik vala mik mondatnak vala
 len kedeg mikoron kewzeleytene Iericohoz
 nemely vak wlvala wt mellet kold
 15 ulvan ez mikoron halla sokassagoth elew
 mulnýa kerdezivala mi Ez volna mond
 anak <de> kedegh neký hog nazaretbely
 Iesus menne es Ewlte mondvan dauid
 Fya Iesus Irgalmaz nekem es kyk elew
 20 mulnak vala feddik vala cvteth hogý
 vesteglene ev kegyed nogýal Ionkab
 wultvala · dauidnak fya Irgalmazý
 nekem Iesus kedegh meg Alvan parancz
 -ola evteth evhozýa hozný es holoth el
 25 kezeleytet volna meg kerde evteth mond
 van mith akars tesem neked es thahat

¹ Hely van kihagyva az iniciálé számára.

- Ew monda vram hog lassak es Iesus mōda
nekŷ nezŷ / te hevkevd kedegh idwzŷteth
es legottan lata es kvveti vala evteth / istent
nagŷŷtvan es mīden nep hogŷ lata ada
5 diczereteth Istennek
 abriel¹ angŷal kvldetek Istentul galilea
 nak varasaba kŷnek neve Nazareth
 Ferŷnek yedzet sŷz kynek neve Ioseph
 dauidnak hazabol es az siznek neve
10 maria es Az Angŷal hozŷa Bel nenvn
 monda · Idevzlegy malastal telŷes vr legē
 te velet Aldoth legŷ te assonŷealatok
 kezen / kŷket hogŷ hallotvolna megh
 rettene vnekŷ besedeben es gondolya va
15 la minemv kevswneth ez volna es mōda
 evnekŷ az Angŷal maria ne felŷ
 merth vrnal malastot leltel² yme
 meheldben fogacz es fŷat swls es ewteth
 hivod Iesusnak az nagh lesen es felseg
20 fŷanak hivatik 3 vr isten adgŷa ev
 adtŷanak dauidnak sekŷth es orsagl
 evrukke Iacobnak hazaban es ev orsaga
 nak vege nem lesen / Maria kedeg mōda
 az Angŷalnak Mikepen lesen ez merth
25 En feryeth meg nem esmertem es sele
 lven Az Angyal monda nekŷ Senth

¹ Hely van kihagyva az iniciálé számára.

² A szó előtt kikapart betű nyoma látszik.

Wilt fowlijed jor colled 3 flijemk ecieft
nemtoz mtd gje al mi fowmfoz te noied
fjeltyt. Wten fyanak gijocit 3 jne te
vaterod effort vo is al is vefigeddeq
fjant fogaath 3 is agnat fawobhawaftj
mddunck ayantek metz fim egiy ege abm
hfen dthctem ihmme ttonda hndp
maria um vnatk falgale hanna legu
m tim te mondafotenti

onda jful ex Tamizvaninap

mboron daitotant in abuyack lici
owok kenuck mkenz fep mutalok metz
mg fowabijak is oregapath flogi fmbek
m k vffemk bevelebrak. Wten monden
mteck mze mwi vntek jitalmof. Te
fideq mteck deuytub hnd mg te ficut
of m p mg te ocradath ne tattuffal fm
brufm k dymvivo de te dmdmck fi
teyterte vagon 3 a te teyde fiv veyde
den caena is mg fjmj mtd Th abaz
yator magatopnak fmgjctk fi iden fi
vrijwmetk gvt rozda 3 moki mg efi
is dat owok fiv dffrak is is vroyde
de fmgzjperk magatopnak fmgjctk
menmyden gvt fim rozda fim motij ma
nem vmtki 3 dat owok fiv m m dffrak

- lelek fewljev̄l lvt tebeled · 3 · felsegnek erev̄s
arnekoz neked oz[.] az mi senthseg te twled
svletyk · Isten fyanak h̄vatic · 3 · İme te
rakonod Erszebet w es Az w vensegebem
5 f̄yath fogadoth · 3 · ez aznak hatod hava k̄y
meddunek h̄vatic merth sem Eḡy ige nem
lesen lehetetlen Istennel Monda kedegh
maria yme vrnak salgalo leanya legen
nekem te mondasodenth
10 onda¹ İesus ev Tanytvaninak
mikoron bevtvltevk ne akaryatok som
orwk lennetek mikent kep mutalok / merth
meg hervastyk w orczayokath hoḡy Emberck
nek tessenek bevteleknek · Bizon mondom
15 nektek mert meḡy vettek lvtalmokat · Te
kedeg mikoron bev̄tuls kend meg te feyedeth
es mosd meg te orczadath ne lattassal Em
bereknek bev̄twlw / de te Atyadnak k̄y
reyttckb̄e vagon 3 a te Atyad kw rev̄ytek
20 ben latya es meg fezet̄y neked Ne akar
yatok magatoknak kenczeketh fv̄lben ke
nczwznetek hvl rozda 3 mol̄y meg Ez̄y
es hol orvok kw Assyak es el wrozyak
de kenczezyetek magatoknak kenczeketh
25 mennyben hol sem rozda sem mol̄y meg
nem emest̄y · 3 · hol orvok kw nem Assyak

¹ Hely van kihagyva az iniciálé számára.

et sem vengyat mirt hor a te Anged veng.
yon oth vengyon a te fivied

3 ynden monde yfyt ve ranyerannak
halletacot mecth mondan vengyon
regyepmt becsed ee vancodath is
yppelisyden valled ee eflansygedr. En
edry mondom mttik becsed ee ee
nfyte n regyete yd as dnat fyk
ticteth yppelilak is mactyatek tict
th.

hoon eygetek. ty atiacyatefnak pjan
fy mcmiccon vagon ty ve napsy
fol tanyatya yofra ee gonofotra is vstem
nyafatra is gamsotpra ayur sta fecti
tak ayokat fyk ticteth fctym m
Totalmatof lsten ym de nclat is
tysk ee is via vengenditck tictatou
fymat yaf mit tistak nclat. Nam
de tictmty yofanok is tistak ee atou
lypette ty totallitck vlypette yst
abe ty vassactotath m tictyath tict
vintk elvtyv quon ratalatck v tict.
Gypt hntk yntalmatof m m lsten ee
Atyotfnak ty mcmiccon vengyon ayot
mutoron dlamyath hnt m hnt fct
vly ee elvtyv t mntent tict a smago

El sem wrozyak merth hol ate kenczed vag-
yon oth vagyon a te swedes

z¹ ydeben monda Iesus w tanejtváninak
hallottatok merth mondvan vagyon

- 5 regyeknek Seresed te Baratodath es
gywlesegben vallod te ellensegedet · En
kedeg mondom nektek Seresetek ti elle
nsegteketh / Tegyetek lol az oknak kyk
titeketh gywluitek es Imagyatok titek
10 eth²
hogy legetek. ty atiatyoknak fya
ky menyekben vagon ky w napya
fel tamastya lokra es gonosokra es essen
Igasakra es hamosokra / azert ha sereti-
15 tek azokat kyk titeketh szeretnek mi
Ivtalmatok lesen Nem de Ieleset ezt
tesek³ ee es ha idwezlenditek Atyatok
Fyajt csak mit testek twbbet / Nem
de ethnicy poganok ezt tesyk ee azert
20 legyetek ti tvkelletesek vegyetek ezte
kbe ti igassagtokath ne tegyetek Ember-
eknek Elvttev hagy latassatok w tulevk
Egyeb kenth Iutalmatok nem lesen ty
Atyatoknal ky mevnnyekben vagon azert
25 mikoron Alamiznath tees ne <kw> kert
uly te elvtted <k> mikent tesnek a sinago

¹ Az iniciálé helyét kihagyta a scriptor.

² A másoló kihagyta az egész sor további részét. Feltehetően nem tudta elolvasni a szavakat, melyek a párhuzamos kódexekben megvannak.

³ A k javított betű, de az e fölé is be van írva.

gradian kumalasok. is veyablan. has emoo
 vector utrefabjenot: bijon mandom mntok
 meq vntok vo jutalmofast. Te alamof na
 rotledun fiedg m tudgpa te balod min
 tegijn te jogod goqis te alamofnad vritup
 ben tegijn is te arjad hij latija reontak
 ben meq fizeji mntok is mchozoni madup
 sum fizeji mntok, kumalasok kipe fize
 dik imagogabben 3 vntok fizeji mntok
 van imadofast goqis latassanak mntok
 tel Bijon mandom mntok meq vntok
 jutalmofast. Te fizeji mntok madup
 mntok fizeji mntok fizeji mntok is k. to
 are fizeji mntok are atyablan reon
 telben 3 are arjad hij reon reon
 meq fizeji mntok

3 vntok mntok is atyablan meq
 vata tengent fizeji mntok is k. to
 vata fizeji mntok is atyablan reon
 mntok mntok van 3 vntok vntok fizeji mntok
 is fizeji mntok fizeji mntok fizeji mntok
 a tengent fizeji mntok is atyablan reon
 mntok is Thabat vntok fizeji mntok
 tengent fizeji mntok atyablan reon
 is fizeji mntok mntok mntok vntok
 is meq fizeji mntok 3 fizeji mntok fizeji mntok
 is mntok mntok: fizeji mntok fizeji mntok
 , mntok

- gakban kepmutalok / es vczakban · hog Embe
 rektvl tistesuljenek : bizon mondom nektek
 meg vettek w Iutalmokath · Te alamizna
 teteleduen kedeg ne tudgya te balod mit
 5 tegyen te Iogod hogy te alamiznad rvytuk
 ben legyen es te atyad ky latya revytuk
 ben meg fizeti neked / es michoron imadtok
 nem lestek mikenth kepmutalok kyk sere
 tik sinagogakban · 3 · vczakak segeletin al
 10 van ymadkokath hogy latassanak Emberek
 tvl Bizon mondom nektek meg vettek
 Iutalmokath · Te kedeg mikoron imadadas
 menybel hazadnak segeletebe es Ayto
 bel tewen Imagyat A te Atyadath rew y
 15 tekben · 3 · ate atyad ky revytekben latya
 meg fizeti neked
 z¹ ydeben mikoron / est / letvolna heyo
 vala tengernek kezepin es Iesus win-
 aga fvldwn es latvan wketh wezezben
 20 munkalkodvan es ellenek valo sel vala
 es Eynek neged horayan Iwe hozyayok
 a tengeren larvan es el akara wkek
 mvlnya es Thahat wk hogy latak wteth
 tengeren Iarny aleytak sellyetnek Ieni
 25 es fel wultenek mert mind latak wtet
 es meg yedenek 3 legottan sola wuelek
 es monda nek yk : Byzyatok merth² En vagyok

¹ Hely van kihagyva az iniciále számára.

² A szó betoldójellel jelölt sor alatti betoldás. Egy – talán kihúzott – betoldójel az En után is látszik.

me feliptek is de mure wo qofparyok a
hyroba is a fel mng somk is wonomdink
yontab uttopink wata mter wuntyk jom
ep mng wabolorala is qofoch ulcal mnt
wona jumanak gemzaru is foch de is
mng sallinat is woloch is mntkrolna
gruadros luyottan mng is mntk wotchi
3 mng foliam mnd is wotchi is. kji-
ofotach is k opnoffrol wilemuk formel
wifan gul golyat wala wotchi kumi is
wala gora die mngjyn wala wyalte awagi
falukba awagi karafokta wotchi is
aklan ksmk wala is wofdyntwala w
mki gogi gak wotchi kama prumun
wafatamiat is wafatyka ta. wotchi
wala wotchi wotchi wala

3 yoben wotchi isus wotchi pul
taba gogi kisiwotchi kisiwotchi
is mntan bewitula wala mngan nasyk
dan is mntan kipl is wian mng wotchi
is is kiseran golya mntan mntan
mki ga kiseran kisiwotchi mntan mntan
is kiseran kiseran kisiwotchi kisiwotchi
mntan mntan wotchi kisiwotchi kisiwotchi
kisiwotchi is mntan a mntan kisiwotchi

- ne feljetekek es be mene w hozjyayok a
 hejyoba es a sel meg sonek es wnebenek
 lonkab retteknek vala mert wnekjk sem
 ek meg vakoltvala es holoth altal metek
 5 volna · lvtanak genezareth fvildebe es
 meg sallanak es holoth kv metekvolna
 hejabwl legottan meg esmerek wteth
 · 3 · meg folyvan¹ mind az videketh · kezdet
 ozokath kjk gonozswl valanak kvrnvl
 10 viselni hvl haljak vala wteth lenni es
 vala hova bel megjen vala vczakba avagy
 Falukba a vagy varasokba betegeket vcz
 akban tesnek vala es esedeznekvala w
 nekj hogj csak wltezetenek peremeth
 15 tapastalnjak es valakjk tapastalyak
 vala evteth idwzulnek vala
 z² ydeben vitetek Iesus lelektvl pus
 taba hogj kesertetneyek³ Ewrdrwtgl
 Es mikoron bevjtwlt volna negven napok
 20 ban es negven Ejjel az vtan meg ehez
 ek es kesertw hozja menven · monda
 nekj ha lstennek fja vagj mongjad hogj
 Ez kwek kenjerekke legjenek ky felelvē
 monda Irvan vagjon hogj Nem csak
 25 kenjērel el Ember / de minden Igeben

¹ Az y sor fölőti beszúrás.

² Hely van kihagyva az iniciálé számára.

³ Az utolsó e az y fölél van beszúrva.

hiy istimut sayabot saemazyt Tiyat fi
vive roseth vordog a jynth varofba is
allata roseth templomak oromipara is
monda mthi / qa istimut vadii ffa
berjagad te magadati mru hru
vamiyon muth v angulmak papa
ngolth te colad / kizbe vizmt tegidat
re calantana kude magung scettid te ta
oabari monda mthi ising nisyi te
van pagijon. Itm kiferad te vab
Jhandar. Ising fit vive vohr ve
drog ingun magad berjagad is muton
mthi vilantat minden ofarrik is
ve digirifigeth. 3 monon disti fit
kith mnd mthi abem. Itm isin
fugun ymadandab Taban mondamti
kly. Anmjal Gachanay muth hru
vurpon te vradati // vradati mnd
vintpi mruamak saloral Taban
vohr vordog mthi Gachanay is mnd
teve jromk inguatok is saqal
nabvala mthi

- kÿ Istennek saÿabol sarmazyk Tahat fel
veve wteth wrdwwg A zenth varosba es
allata wteth teiplomnak oromÿara es
monda nekÿ / ha Istennek vagÿ ffÿa
5 boczassad te magadath / mert Irvan
vagÿon / merth w angelinak para
nczolth te rolad z kekezbe viznek tegedeth
ne talantana kwbe megmeg sertted te la
badath / monda nekÿ esmeg Iesus Ir
10 van vagÿon · Nem keserted te vradath
Istenedet · Es meg fel veve wtet wr-
dwwg ÿgen magas hegÿre es mutata
nekÿ vilagnak minden orsagÿk es
w diczwsegeketh z monda nekÿ Eze
15 keth mind neked adom / ha le esven
Engem ymadandas Tahath monda nekÿ
Iesus · Menÿel Sathanas merth Irvã
vagÿon te vradath Istenedeth ymadad
wnekÿ maganak solgals Tahath
20 wteth wrdwwg meg hagÿa es yme
Elew Iwenek Angyalok es solgal
nakvala nekÿ

Jatben munda n'ng ds ro Thanyuanat-
mudron ruraud lumbemp fija ro fullt
vyeleu is ro angofij mind ro vilt tabatt
vet ro fufijemk fekin is givabemk ro
elnye mudi mungitak is il valabija vke
epimastul mudi is vurno tohn valabija
ro jukath vourulak is allath is p'atatak
p'ora is ay vourulak fida balra Tager
moud is diprak asonak fije vunk j'ogij
qua l'fink v'ijyitak en ab'arab albott
bijyatak tunkit p'arator v'afap, v'ila
ynak f'ij'v'at f'orban m'ith v'or f'or
dm is amon abatak somp'ofaan is
tunkim m'om adatak j'agan v'alk v'alk
p'adatak tunkim is m'ijyitak v'alk is
is f'orv'itak tunkim is v'alk v'alk is
mud katogatatok tunkim Tom'ogon
v'or is f'orv'ijum v'ijyitak Taitak f'or
v'alk is v'ajak m'ondran v'um m'iforo
v'or v'alk v'alk is v'alk v'alk v'alk
v'omb'at is v'alk v'alk m'it mudron
tunkim j'ogimuk v'alk is f'orv'adank
v'or v'um m'ijyitak is f'orv'adank
v'or v'um mudron tunkim v'or v'alk
v'or Tom'ogon is f'orv'adank v'alk is f'or
v'or v'alk munda m'ijyitak v'or m'om
v'alk v'alk m'ig v'alk v'alk

- z¹ ideben monda Iesus Az w Thanýtväinak
 mikoron Ivuend Embernek fya w fulse
 egeben es ev angelý mind ev vele · Tahath
 wl ev fvlsegenek sekýn es gywtetnek ev
 5 eleýbe mīden nemzetek es el valastya wket
 egymastul mikent az wrizw kvlen valastya
 w Iuhath evrukkul · 3 · allath es Iohokath
 Iogra es az wruketh kedeg balra / Tahat
 mond a kýralý azoknak kýk wneký Iogý
 10 ara lesnek Ivýyetek En Atyānak aldotti /
 býryatok tinektek gyartoth orsagoth vila
 gnak szerzesetvl fogvan / merth <eze> Ehe
 zem es Ennem adatok · Somehozam² es
 Enekem Innom adatok Idegen valem es bel
 15 fogadatok Engem es mezeýtelen valem es
 bel fevdezetek Engem es betek valem es
 meg latogatatok Engem / Tvmleczen
 valem es Enhozýam Iwetek Tahath fel
 elnek Az igazak mondvan / vram mikorō
 20 teged ehnek lattunk es eltettvnk teged
 Somehnek es italt adank neked mikorō
 teged Idegennek latank es befogadank
 teged vagý meseýtelen es befvdwzenk
 teged A vagý mikoron teged betegen latāk
 25 vagý Temleczen es hozýad Iwenk es felel
 ven A kýral monda nekýk Bizon mōdom
 nektek vala mig tettetek eggýknek

¹ Hely van kihagyva az iniciálé számára.

² Az e o-ból javított betű.

es biffel anjampijais biffel in den cistern
Tafel, mond ajetmak es tijt vromty, valje,
va afmak toudijat es wistat en welen
voudiozen tij gyaeten vagion wridugt
mak es w anggadimak murek chjow es
mou edatet froum boudiozen es mou ala
tok in den froum froum valit es al vrom
figadatek froum - mufrijaten es froum
mou foudjatek biffel es toudiozen va
al es froum mof mou boudatet Tafel
foudmak in tij welen - moudaan vrom
- moudaan foud laktent vrom vrom
foudmak vagin foudmak vagin mof
eijtelon vrom foudmak vagin foudmak
bin es mou foudmak mak Tafel
foud vromty es - moudaan vrom mof
om mak vala mof mou mak foud
vromty vromty foudmak in den froum
mak es vromty vromty vromty kuba
dij, gajet foudty vromty vromty

- Ez kysseb atyamfyaÿ kezzvl nekem tettetek
 Tahath mond azoknak es kyk wnekÿ · Balÿa-
 -ra lesnek tavozyatok el atkoztak En tvlem
 evruktvzben ky gyartvan vagyon wrdugek
 5 nek es w Angyalinak merth ehezem es
 nem adatok Ennem Somehozam es nem ada
 tok nekem Innom Idegen valek es bel nem
 Fogadatok Engem / mezeytelen es Engem
 nem fvdvzetek betegh es temlvczben va-
 10 lek es Engem meg nem latatok Tahath
 Felelnek nekÿ evkes mondvan · vram
 mikoron teged lattvnk ehnek vagh
 Somehnek vagÿ Idegēnek vagÿ mez
 eyttelen vagh betegen vagÿ Temlvcz-
 15 ben es nem solgaltvnk neked Tahad
 felel wnekÿk es mondvan Bizon mōd
 om nektek vala mÿg nem tettek Egg-
 yknek ezeknek kyssebinek nekem sem
 tettck es elmēnek ezek wruk kenba
 20 Az¹ ygazak kedegh wruk eletbe

¹ A szó a sor elején a bal margóra van írva.

J. ydeler mitogen bel muntelna
Jesuz kruselante mag Judula mid
de vord moudan hi hi a magt mid
ijk veld, hi Jesuz galilony kruselant
hul veld propheze is bel mome Jesuz
Jheruzim templumale is hi vord moudan
doudelike is vordelike is templumale is
poudelike afelike galilantelike
avulike seldike is doudike is mouda
in hi vord vord hi kruselant
poudelike kruselant moudelike hi kruselant
vord avulike kruselant kruselant is
mouda is kruselant is templumale vord
de kruselant is magt vordelike vord
kruselant kruselant poudelike kruselant is
moudelike. Kruselant kruselant is hi
poudelike vord kruselant kruselant
doudelike kruselant mag moudelike is
moudelike in hi vord mid vord
moudelike in hi Jesuz kruselant mouda
in hi kruselant vord moudelike
de moudelike kruselant is kruselant

- z¹ ydeben mikoron bel mentvolna
 Iesus Ierusalembe meg Indula mīd
 Az varas mondvan k̄y Ez · a nepek mōd
 ŷak vala / Ez Iesus galileaŷ nazareth
 5 bwl valo propheta es bel menve Iesus
 Istennek templumaba ees kw wzvŷ mīden
 Arulokath es vevuketh az templombol es
 penczvaltoknak astalokath galambokath
 arwloknak sekeketh el dwŷte es monda
 10 nekŷk Irvan vagŷon En hazam ymad
 sagnak hazanak neveztetŷk tŷ kedegh
 wtet tolvajoknak kwtŷaŷa tvttetek es
 menek w hozŷaŷa az templomban vak-
 ok santak es megh vigasta wketh
 15 latvan kedegh papoknak feyedelmi es
 mesterek / chodakath kŷketh ten es tem-
 plombeli wulte gŷyermekeketh · Ossanna
 Daud fŷanak meg merthwnek es
 mondanak nekŷ hallod mith ezek
 20 mondonak² nekŷ Iesus kedegh monda
 nekŷk bizonyaval avagŷ nem olvasta
 tok merth gŷyermekeknek es len

¹ Hely van kihagyva az iniciálé számára.

² A második o betoldójellel jelölt, sor fölötti betoldás.

- Sopoknak sajakbol tevellettel diczer
nek es wketh megh hagwan el kw
menne A varasbol betanyaba es oth
lakozeke es Taneÿtyavala wketh Isten-
5 nek orsagarwl
z¹ ydeben menenek Iesushoz meste
rek es phariseosok mondvan mester
Ielensegeth akarwnk tuled latnwnk
ky felelven monda nekÿk Gonoz nem-
10 zeth es parazna Ielensegeth keres es
Ielensegh nekÿ nem adatik hanem
csak Ionas prophetae merth miket
wolt Ionas Cetnek hasaban haru
nappal es haru Eÿyel ygen lesen
15 Embernek fya fuldnek sveben haru
nappal es haru Eÿyel · Iteletben /
<nimiuen> niniven ferfyak fel kellnek
Ez nemzettel es karhoztatyak wtet
merth gywtruk magokath / Ionas
20 hirdeteseben es ÿme twb hogÿnem

¹ Hely van kihagyva az iniciálé számára.

Jonas et duxi pyralis affoni fil d
Thalder et munitat et hochstetaja
vhi mui feldnek vgeruel jrest
Gadonnak bulqfeyt hallanja et
ym et hui gopi mui Gidonon
mironi hui fidiyi frotfity sellu
hu muid ambidul jar parat gelatin
muyobnath huiyon et mui lip
Tahath mond rexyt de gafamba
noit hu Tutton Jonu Juli voheli
vohon seipward fitythian et fityj
ton tahat unyion et fogald hui
et gis et fitythi nalanet alinobdian
et hui moin oth latofnak et afnek
et ambonok vohi gonobak illooy
etud ygi lison et gonu muiya
nuk dxy vmbi fofassagnak f
taha ym et dnyia et dnyafay
fround allnak sala froyon mbi
folytath et munda fedy vmbi
ym et dnyjad et h dnyafay hui

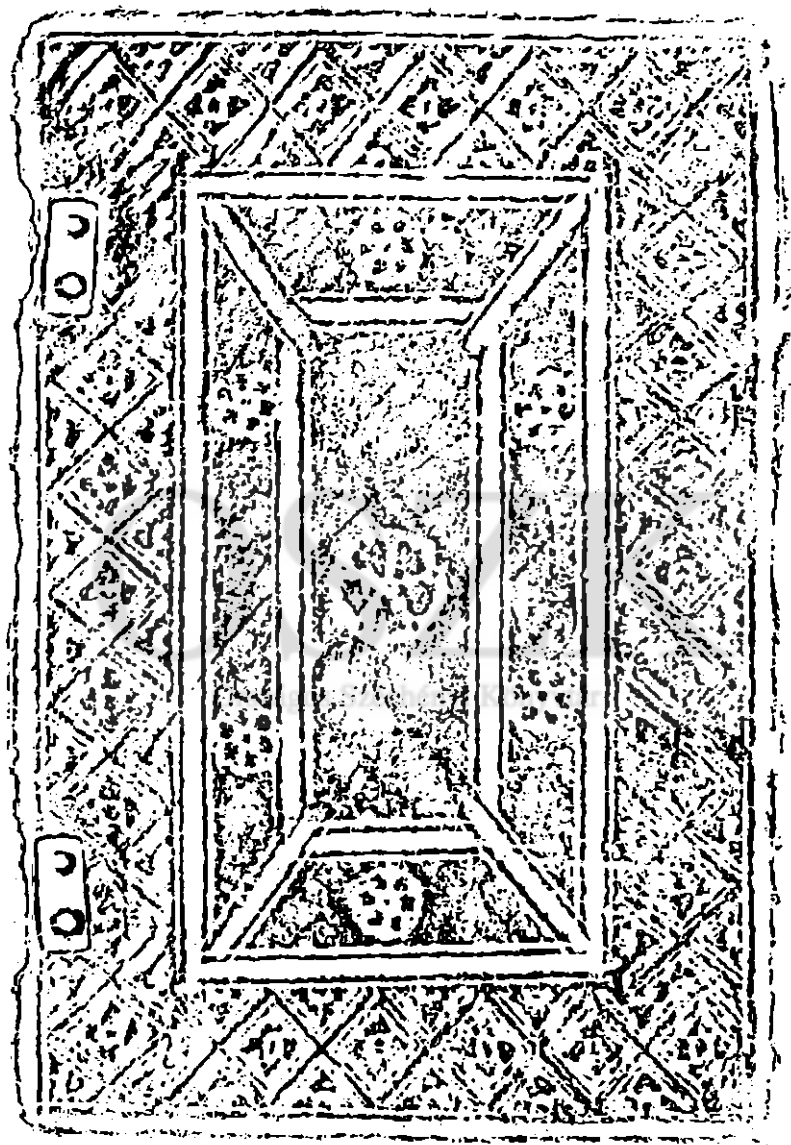
- Ionas ez Austri kýralne assony fel kel
 Iteletben ez nemzettel es karhoztatya
 wket mert fvdnek vegetwl lwth
 Salomōnak bulczeseget hallānya es
 5 yme ez twb hogy nem Salomon
 micoron <teged> kedegh fvrtezetes sellet
 kw menēd Emberbul Iar saraz heleben
 nyvgolmath keresven es nem lel
 Tahath mond teryekbee hazamba hō
 10 neyt kw Iuttem Ivuen Ieli wteth
 wresen seepruvel tisteytvan es Ekesey
 tven tahat megyen es fogad¹ Egy
 eb het <. >² selletet nalanal alnokbakoth
 es bel mēven oth lakoznak es lesnek
 15 az Embernek vegy gonosbak Elvbbý-
 eknel ygý lesen az gonoz nemzet-
 nek · Meg wneký sokassagnak sol-
 -taba / yme w Annya es Atyafyaý
 kwuul all <o>nak vala keresven neký
 20 soltokath es monda kedeg wneký
 yme te Annýad es te Atýadfyay kwn

¹A d előtt paca van.

²Egy elrontott, halvány betű látszik.

Handwritten text in a cursive script, likely a library stamp or inventory record. The text is partially obscured by a large watermark reading "OSZK" and "Könyvtár".

A hátsó kötéstábla előzéklapja

A kódex hátsó kötéstáblája

Az írás betűi, jelei gyakran az eredeti kéziratban is igen halványak, kifakultak. Így ezek nyomdatechnikailag a fényképen nem reprodukálhatók. Átiratunk természetesen a hasonmásan nem vagy alig látható jeleket is tartalmazza.

ISBN: 963 7530 36 3

ISSN 0237-644X

Felelős kiadó: Benkő Loránd

Felelős szerkesztő: Benkő Loránd

A kiadvány a TEXTEDITOR Bt. gondozásában készült

93/1278 Franklin Nyomda, Budapest

Felelős vezető: Mátyás Miklós igazgató

Példányszám: 400

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár